การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา

น.ส.กัญฐิตา โกมลพันธุ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF BODY PERCUSSION LEARNING ACTIVITIES USING THAI CHILDREN SONGS TO PROMOTE PERCUSSION BASIC SKILLS FOR ELEMENTARY TEACHERS

Miss Kanthita Komolphan

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Music Education
Department of Art,Music, and Dance Education
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะ เครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา
โดย	น.ส.กัญฐิตา โกมลพันธุ์
สาขาวิชา	ดนตรีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

---------- คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

---------- ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์)

---------- อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช)

---------- กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ตระการรุ่ง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กัญฐิตา โกมลพันธุ์ : การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะ เครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา . (DEVELOPMENT OF BODY PERCUSSION LEARNING ACTIVITIES USING THAI CHILDREN SONGS TO PROMOTE PERCUSSION BASIC SKILLS FOR ELEMENTARY TEACHERS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานโดยใช้เพลงไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา 6 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน 3) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล 4) การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน 5) การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ครูดนตรีที่รู้จักร่างกายสร้างจังหวะ จำนวน 30 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องกระทบจำนวน 4 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 คน และ 6) การสรุปผลการวิจัย อภิปราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการจำเป็นการใช้กิจกรรมดนตรีสำหรับครู แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ แบบประเมินมาตรประมาณค่า

ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของครูดนตรีในการเป็นตัวอย่างสื่อการจัดการเรียนรู้ด้านพื้นฐานจังหวะและด้านทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปพัฒนาการสอน และเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมดนตรีทางเลือกสำหรับครูดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา โดยชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดทำมีรูปแบบเป็นหนังสือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) โครงการสอนระยะยาว 2) แผนการสอนรายคาบ 3) เนื้อหาดนตรี ได้แก่ สาระทางดนตรี ด้านต่างๆ ที่ประกอบด้วยโน้ตรูปแบบทำนองและโน้ตรูปแบบจังหวะ และ ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยการเลือกใช้มือ และซิงเกิล สโตรคโรล และ 4) บทเพลงไทย ซึ่งถูกเรียบเรียงขึ้นใหม่และจัดเรียงเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน โดยชุดกิจกรรมได้ผ่านการประเมินจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2563 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6183303627 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORD: Music Activities / Body Percussion Activities / Thai Songs / Thai Children's Games / Percussion Basic Skills

Kanthita Komolphan : DEVELOPMENT OF BODY PERCUSSION LEARNING ACTIVITIES USING THAI CHILDREN SONGS TO PROMOTE PERCUSSION BASIC SKILLS FOR ELEMENTARY TEACHERS. Advisor: Asst. Prof. VITCHATALUM LAOVANICH, Ph.D.

This research aimed at developing body percussion learning activities for elementary students in order to promote percussion basic skills by using Thai songs. The methodology of this development research has 6 procedure as follows 1) Problem Analysis: study documents, theories, concepts and related research work. 2) Survey on the needs of body percussion learning activities using Thai children songs to promote percussion basic skills 3) Interview the experts to examine, collect data, and analyze data 4) Develop body percussion learning activities using Thai children songs to promote percussion basic skills 5) Quality inspection on body percussion learning activities using Thai children songs to promote percussion basic skills with the group of samples which are (1) 30 Music teachers who know body percussion (2) 4 percussion experts (3) 3 music activities for children experts and last 6) Summarization of research findings, discussion of research tools including the survey of music activities for teachers' need, an expert interview form and an estimation measure form.

The research found that a series of activities developed by the researcher has met the needs of music teachers to exemplify basic learning management materials, rhythm and basic percussion skills to develop teaching which is another alternative music activity for elementary school music teachers. Researchers has developed it into books consists of 4 elements as follows 1) Long-term teaching project 2) Lesson plan 3) Musical content which are (1) Music knowledge including Melodic Pattern and Rhythmic Pattern (2) percussion basic skills consist of Sticking and Single Stroke Rolls and 4) Thai children songs which are recompiled and arranged to suit the learners' development. This learning activities set was evaluated by a group of experts in very good criteria.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Field of Study:	Music Education	Student's Signature .....
Academic Year:	2020	Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนสนับสนุนจากหน่วยปฏิบัติการวิจัย (RU) วัฒนธรรมสยามศึกษา: การวิจัยและนวัตกรรมสังคม และโครงการนวิวิจัยทางศิลปวัฒนธรรม (761008-03AC) กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ หน่วยปฏิบัติการวิจัยสืบสานพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านนวัตศิลป์และระบบเสียงดนตรี

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของ ผศ.ดร.วิชฎลัมพก์ เหล่าวานิช รศ.ดร.ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์ และ ผศ.ดร.สมชัย ตระการรุ่ง ที่สละเวลาให้คำปรึกษาและช่วยปรับแก้กระบวนการทางความคิดของผู้วิจัยให้การจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ตลอดจนห่วงใยเอาใจใส่ผู้วิจัย อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยมีความคิดก้าวหน้าเสมอ สิ่งที่ได้ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์สาขาวิชาดนตรีศึกษาทุกท่านที่เอ็นดูและคอยเป็นห่วงผู้วิจัยเสมอมา โดยเฉพาะ ผศ.ดร. ดนีญา อุทัยสุข และ อ.ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณา ชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้นและยังคอยเป็นห่วงผู้วิจัยเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน อาจารย์ ดร.วรรณภา ญาณวุฒิ ผศ.พนัส ต้องการพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม อาจารย์ทยารัตน์ โสภณพงษ์ รศ.ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ผศ. วิทยา ไล้ทอง และ ผศ.พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล ที่กรุณาให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรม และช่วยตรวจสอบข้อมูลทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นกำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างครูดนตรี 30 คน ที่สละเวลาทำแบบสำรวจและแบบประเมินอีกทั้งยังคอยให้การตอบรับชุดกิจกรรมและให้ข้อเสนอแนะที่ดีแต่ผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์ชุดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบคุณเพื่อนๆ ที่ช่วยเรื่องคลิปวิดีโอและเพลงประกอบ ขอบคุณบิ๊กที่อัดเสียงให้ตั้งแต่ต้น ขอบคุณแบคที่สอนการใช้โปรแกรม Cubase ขอบคุณยิ้มและแฮมที่มาอัดเสียงให้ในโปรแกรม GarageBand ขอบคุณเบสที่ถ่ายวิดีโอและตัดต่อสวยที่สุด และน้องนิวที่สอนวิธีการใช้ Premier Pro ทำให้ทุกอย่างออกมาตามที่ต้องการ ขอขอบคุณนักเรียนและผู้ปกครองที่น่ารักทุกท่าน ทั้งที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

ขอขอบคุณ พี่ๆ ที่น่ารักที่คอยให้คำปรึกษาทั้งพี่มิลค์ พี่นิค พี่มิกกี้ พี่หนึ่ง พี่เบ็น ที่อยู่ทุกช่วงเวลาและคอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ขอบคุณเอลล่า พี่ฝ้าย พี่จูน ที่เป็นที่ปรึกษาด้านภาษาอังกฤษที่ดีมาก อีกทั้งขอบคุณความช่วยเหลือทั้งแรงกายแรงใจจาก เพลง แบงค์ โมเดิ้น น้องมุก ณัช และเพื่อน พี่ น้อง ทุกคนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีคอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ที่คอยให้การสนับสนุนผู้วิจัยอย่างเต็มที่ในทุกเรื่องรวมถึงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ครอบครัวเป็นเหมือนแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการสร้างสรรค์งานวิจัยต่อไป และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และจะเก็บความทรงจำที่ประทับใจนี้ไว้ตราบนานเท่านาน

กัญฐิตา โกมลพันธุ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฌ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ 1

คำถามการวิจัย 3

วัตถุประสงค์ในการวิจัย 3

ขอบเขต 3

นิยามศัพท์ 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

ตอนที่ 1 ชุดกิจกรรม 7

ตอนที่ 2 ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) 12

ตอนที่ 3 เพลงไทยสำหรับเด็ก 22

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 26

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย 31

บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย 32

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 42

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ...42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทย สำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน 51
ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล.....54
ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน.....59
ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน 84
ตอนที่ 6 ผลการสรุปผลการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข.....94
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย..... 106
สรุปผลการวิจัย..... 107
อภิปรายผลการวิจัย..... 111
ข้อเสนอแนะ..... 118
บรรณานุกรม..... 120
ภาคผนวก..... 125
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ..... 126
ภาคผนวก ข แบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ชุดกิจกรรม..... 128
ภาคผนวก ค แบบวิเคราะห์เพลงไทยและต้นแบบชุดกิจกรรม..... 133
ภาคผนวก ง แบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale)..... 136
ภาคผนวก จ ชุดรูปเล่มกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ..... 143
ประวัติผู้เขียน..... 217

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก.....37
ตารางที่ 2 แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน.....38
ตารางที่ 3 แบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก.....44
ตารางที่ 4 แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรี.....45
ตารางที่ 5 แบบวิเคราะห์ต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน.....48
ตารางที่ 6 ความสำคัญของเนื้อหาสำหรับจัดทำชุดกิจกรรม.....51
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสำรวจความต้องการจำเป็น.....52
ตารางที่ 8 วิเคราะห์แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ.....84
ตารางที่ 9 ตารางวิเคราะห์แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก.....87
ตารางที่ 10 ตารางวิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรี.....90

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ภาพตัวอย่างการการตบมือแบบเสียงกลวง และการการตบมือแบบเสียงแบน.....13

ภาพที่ 2 ภาพตัวอย่างการตบตัก.....14

ภาพที่ 3 ภาพตัวอย่างการย่ำเท้า.....14

ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างการดีดนิ้ว.....15

ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่าง การเลือกใช้มือ (Savage, 2001).....18

ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่าง รูดิเมนท์ หน้า 1 (Percussive Art Society, 1984).....21

ภาพที่ 7 ภาพตัวอย่าง รูดิเมนท์ หน้า 2 (Percussive Art Society, 1984).....21

ภาพที่ 8 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย.....31

ภาพที่ 9 ภาพระดับความสูงต่ำของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะบนบรรทัด 5 เส้น.....55

ภาพที่ 10 ภาพอธิบายสีสันของความดังเบาของเสียง (Dynamics).....55

ภาพที่ 11 ภาพพัฒนาการของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ.....60

ภาพที่ 12 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้า โดยการตบมือครั้งแรก.....61

ภาพที่ 13 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้า โดยการตบมือที่ถูกพัฒนา.....61

ภาพที่ 14 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการใช้รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ครั้งแรก.....62

ภาพที่ 15 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการใช้รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ที่ถูกพัฒนา.....62

ภาพที่ 16 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการบรรเลงคู่สำหรับครู ครั้งแรก.....63

ภาพที่ 17 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการบรรเลงคู่สำหรับครูที่ถูกพัฒนา.....63

Chulalongkorn University

ภาพที่ 18 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 1 เพลงกำมือ 66
ภาพที่ 19 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม.....67
ภาพที่ 20 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 3 เพลงเต่า.....68
ภาพที่ 21 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 4 เพลงลิง 69
ภาพที่ 22 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า.....70
ภาพที่ 23 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน.....71
ภาพที่ 24 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 7 เพลงงูกินหาง 72
ภาพที่ 25 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้ 73
ภาพที่ 26 พัฒนาการของการ์ดจังหวะ 75
ภาพที่ 27 ภาพการ์ดจังหวะเพลงกำมือ.....76
ภาพที่ 28 ภาพการ์ดจังหวะเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 76
ภาพที่ 29 ภาพการ์ดจังหวะเพลงเต่า 77
ภาพที่ 30 ภาพการ์ดจังหวะเพลงลิง.....77
ภาพที่ 31 ภาพการ์ดจังหวะเพลงมอญซ่อนผ้า 78
ภาพที่ 32 ภาพการ์ดจังหวะเพลงดั่งดอกไม้บาน 78
ภาพที่ 33 ภาพการ์ดจังหวะเพลงงูกินหาง.....79
ภาพที่ 34 ภาพการ์ดจังหวะเพลงลาวกระทบไม้.....79
ภาพที่ 35 ภาพวิธีการบันทึกเสียงครั้งที่ 1.....80
ภาพที่ 36 โปรแกรม GarageBand.....81
ภาพที่ 37 ตัวอย่างคลิปวิดีโอจาก Body Percussion Sounds and Rhythms (Filz, 2011).....81
ภาพที่ 38 ภาพคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยถ่ายทำครั้งที่ 1 82
ภาพที่ 39 ภาพคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยถ่ายทำครั้งที่ 2 83
ภาพที่ 40 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาร่วมกิจกรรมร่ายกายสร้างจังหวะเพลงกำมือ.....93
ภาพที่ 41 หน้าปกหนังสือ Body Percussion Thai Songs ร่างกายสร้างจังหวะ เพลงไทย 95

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาพที่ 42 คำอธิบายส่วนประกอบชุดกิจกรรม 96
ภาพที่ 43 คำอธิบายสำหรับการใช้โน้ต Body Percussion 97
ภาพที่ 44 สัญลักษณ์โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Notation) 98
ภาพที่ 45 โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ 100
ภาพที่ 46 โน้ตตบมือเพลงกำมือ 102
ภาพที่ 47 โน้ตตบตักเพลงกำมือ 102
ภาพที่ 48 โน้ตรูปแบบทำนองเพลงกำมือ 103
ภาพที่ 49 โน้ตรูปแบบจังหวะเพลงกำมือ 103
ภาพที่ 50 โน้ตบรรเลงคู่สำหรับครู เพลงกำมือ 104
ภาพที่ 51 ภาพพัฒนาการของคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะ 105

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ดนตรี คือภาษาหนึ่งซึ่งใช้เสียงและจังหวะในการถ่ายทอดแทนคำพูดถือเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากธรรมชาติและนำมาสู่การสร้างสรรค์ของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2532) ดังนั้นผู้สอนดนตรีถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ทางดนตรีกับผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทางของดนตรี อีกทั้งควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีในการเรียนดนตรีและมีพัฒนาการต่อไปในอนาคต โดยองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนดนตรี คือ จังหวะ (Rhythm) เนื่องจากจังหวะถือเป็นส่วนสำคัญในการควบคุมให้การบรรเลงดนตรีเกิดความพร้อมเพรียงกัน หากผู้เรียนมีความเข้าใจลักษณะจังหวะในแต่ละบทเพลงได้ดี ย่อมจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางดนตรีด้านอื่นด้วยเช่นกัน

ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ดนตรีนั้นมีความหลากหลายและมีปัญหาอยู่หลายประการ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนรู้ดนตรี พบปัญหาดังนี้ 1) การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ 2) ปัญหาด้านหลักสูตรดนตรี 3) การขาดแคลนของเครื่องดนตรี 4) ระบบการบริการ 5) ขาดแคลนงบประมาณ 6) ขาดแคลนกิจกรรมดนตรี และ 7) ปัญหาด้านหัวหน้าสถานศึกษาและด้านสถานศึกษา (Chuppunnarat, Laovanich, Laovanich, & Saibunmi, 2020; Laovanich, Chuppunnarat, Laovanich, & Saibunmi, 2020) ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ 3 ประเด็นปัญหาเรื่องการเรียนการสอนเครื่องกระทบ คือ 1) จำนวนเครื่องดนตรีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน 2) จำนวนครูผู้สอนดนตรีไม่เพียงพอ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการศึกษาจากครูผู้สอนที่มีพื้นฐานความรู้ด้านเครื่องกระทบ (พนัส ต้องการพานิช, 2561) และ 3) การขาดแคลนหนังสือแบบเรียน โน้ตดนตรี และกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับเครื่องกระทบ ซึ่งเครื่องกระทบ หรือ Percussion ถือเป็นเครื่องดนตรีที่มีความเหมาะสมกับผู้เริ่มต้นเรียนดนตรีเป็นอย่างมากเนื่องจากมีวิธีการบรรเลงที่ง่าย มีลักษณะการกำเนิดเสียงที่ไม่ซับซ้อนโดยวิธีการตี เคาะ เขย่า และมีขนาดให้เลือกหลากหลาย การนำเครื่องกระทบเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการเรียนรู้ทักษะจังหวะจึงเป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่ง จากปัญหาและความสำคัญของเครื่องกระทบจึงเกิดเป็นแนวคิดในการพัฒนานำเอาองค์ความรู้ทางดนตรี ทักษะเครื่องดนตรี กิจกรรมดนตรี และทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน เข้ามาบูรณาการเพื่อช่วยแก้ปัญหาและเป็นการช่วยพัฒนากิจกรรมดนตรีให้มีรูปแบบที่เข้าใจง่ายสอดคล้องกับเนื้อหาดนตรีในประเทศไทย ซึ่งหากมีแบบเรียน โน้ตดนตรี และกิจกรรมดนตรีที่ดีจะยิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้น พบว่าหนังสือแบบเรียนดนตรีส่วนมากในประเทศ

ไทยมักมีบทเพลงและคำอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศ จึงส่งผลให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับบทเพลงสำเนียงต่างประเทศมากกว่าบทเพลงสำเนียงไทย (อชิมา พัฒนวีรางกูล, 2559)

จากปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยได้ศึกษากิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ด้านจังหวะและทักษะเครื่องกระทบ ซึ่งกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) เป็นการใช้ร่างกายตนเองสร้างสรรค์เสียงดนตรีโดยไม่ใช้เครื่องมือใด ๆ ประโยชน์ของกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นทำให้เกิดพัฒนาการด้านอื่น เช่น การแยกประสาทของกล้ามเนื้อ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เกิดความกล้าแสดงออก อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาเครื่องดนตรีไม่เพียงพอได้อีกด้วย (Ahokas, 2015) โดยในต่างประเทศมีการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะอย่างแพร่หลายมานาน ทั้งการนำมาใช้จัดเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางดนตรี ทักษะเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว และการบำบัดสำหรับผู้สูงวัยและผู้ป่วย เป็นต้น (Romeo, 2013)

ในการจัดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะจำเป็นต้องจัดควบคู่ไปกับบทเพลง ซึ่งการคัดเลือกบทเพลงที่ใช้ในการสอนดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก โดยต่างประเทศมีการนำเพลงพื้นบ้านมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคย โดยมีหลักการทางดนตรีศึกษาที่นำบทเพลงพื้นบ้านมาใช้ดังนี้ คือ 1) หลักการของโคดาย (Zoltan Kodaly ค.ศ. 1882-1967) ซึ้งเน้นในเรื่องการใช้เสียงร้องแทนเครื่องดนตรีและนำเอาเพลงพื้นบ้านเป็นเพลงพื้นฐานในการพัฒนาทางด้านการร้องและการฟังเป็นสำคัญ 2) หลักการของดาลโครซ (Emile Jaques-Dalcroze ค.ศ. 1865-1950) ที่เน้นใช้การเคลื่อนไหวควบคู่ไปกับบทเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย และ 3) หลักการของออร์ฟ (Carl Orff ค.ศ.1895-1982) ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว และการปฏิบัติเครื่องดนตรีจากบทเพลงพื้นบ้านและมีการใช้ร่างกายสร้างจังหวะควบคู่ไปกับการสอน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561; ธวัชชัย นางควงษ์, 2543) จากการศึกษาเอกสารพบว่าการนำเพลงพื้นบ้านหรือเพลงที่เด็กคุ้นเคยมาใช้ในการเริ่มต้นเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะเพลงที่คุ้นเคยจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนำไปสู่การฝึกควบคุมร่างกายได้อย่างเป็นธรรมชาติเหตุเพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องกังวลกับเพลงที่ยากเกินไป อีกทั้งการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ในการใช้ร่างกายของตนให้คล่องแคล่ว เกิดพัฒนาการทั้งในด้านความคิด ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และยังทำให้เกิดความสนุกสนานผ่อนคลาย ซึ่งกิจกรรมดนตรีที่เน้นความสนใจของผู้เรียนช่วงประถมศึกษาถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพทางดนตรีในกับผู้เรียน ซึ่งเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจด้านจังหวะที่ดีแล้วนั้นจะสามารถพัฒนาต่อยอดในการปฏิบัติทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ ในอนาคต

จากสภาพปัญหาและประโยชน์จากกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการนำเพลงไทยที่ผู้เรียนและผู้สอนมีความคุ้นเคยอีกทั้งยังเป็นศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทยมาประยุกต์และพัฒนาขึ้นเป็นชุดกิจกรรมสอนดนตรีโดยใช้ร่างกายสร้างจังหวะในการบรรเลง โดยใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปัจจุบันในประเทศไทยเริ่มมีผู้ที่สนใจใช้ร่างกายสร้างจังหวะในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น หากแต่ยังขาดแนวทางหรือกิจกรรมตัวอย่างสำหรับครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจแบบประเมินความต้องการจำเป็นจากครูผู้สอนดนตรีจำนวน 30 คน พบว่าครูส่วนมากมีความต้องการในการสอนด้านจังหวะ และมีความสนใจในชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ แต่ไม่ทราบแหล่งที่มาของกิจกรรม สื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นคลิปวิดีโอไม่มีภาษาไทยหรือเพลงไทยไม่ได้ถูกนำมาใช้ โดยส่วนมากครูจะนำกิจกรรมจากต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อให้ความรู้กับผู้เรียน หากแต่บางกิจกรรมบทเพลงที่ครูเลือกอาจไม่เหมาะสมกับเนื้อหาหรือวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยเพื่อเป็นส่วนช่วยให้ครูได้มีตัวเลือกในการจัดการเรียนรู้ดนตรี และยังช่วยเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์เพลงไทยเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจในการนำเพลงไทยสำหรับเด็กมาเป็นบทเพลงหลักในการสอนเพื่อพัฒนาให้เป็นกิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ ของเครื่องกระทบ และเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการสอนดนตรีแก่ครูและผู้ที่สนใจต่อไป

คำถามการวิจัย

ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับครูประถมศึกษามีกระบวนการในการพัฒนาอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขอบเขต

การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยไล่เรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีขอบเขตการจัดทำชุดกิจกรรมดังนี้

1. ขอบเขตด้านการจัดทำองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ผู้วิจัยใช้หลักการคัดเลือกองค์ประกอบของชุดกิจกรรมของ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543) และ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554)

ซึ่งผู้วิจัยนำหลักการของอาจารย์ทั้งสองท่านมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ศึกษาและนำมาปรับใช้ โดยมีองค์ประกอบ 3 ข้อ คือ 1) ด้านการจัดการ 2) ด้านเนื้อหา และ 3) ด้านการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านการคัดเลือกเนื้อหาทางดนตรี 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเตรียมการสอนทางดนตรี อรวรรณ บรรจงศิลป (2538) ประกอบด้วย 1) มโนทัศน์ (Concepts) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) วรรณคดีดนตรี (Music Literature) ด้านหลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560; 2561) ประกอบด้วย 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ 2) ความถูกต้องและความไพเราะ 3) ความมีดนตรีการ 4) ทักษะการฝึกซ้อม 5) ทักษะการแสดง 6) การประเมินผลตนเอง และ 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ โดยนำกลุ่มความคิดที่ได้มาเป็นต้นแบบในการคัดเลือกเนื้อหาทางดนตรีให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาเพลงไทย ผู้วิจัยใช้หลักในคัดเลือกเพลงไทยจากหลักการที่สำคัญดังนี้ 1) บทเพลงที่ใช้ภาษาไทยสำหรับเด็ก และเพลงสำหรับการละเล่นเด็กไทย (ผะอบ โปษะกฤษณะ, 2522) 2) การสอนดนตรีสำหรับเด็ก (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543) 3) ดนตรีพื้นบ้านท่าโพ: เนื้อหาและการสืบทอด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) 4) การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538) 5) พฤติกรรมการสอนดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2536) และ 6) กิจกรรมดนตรีสำหรับครู (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537) เท่านั้น
4. ขอบเขตด้านเนื้อหาทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) (Romeo, 2013; ธวัชชัย นาควงษ์, 2542; 2548; ฌาณดนู ไล้ทอง, 2560) และ รูปแบบทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Skill) (Percussive Art Socity, 1984; ผจญ พีบุ้ง, 2558; Koshinski, 2010) โดยแบ่งทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นในการจัดทำชุดกิจกรรมเป็น 2 ทักษะ คือ 1) การเลือกใช้มือ (Sticking) และ 2) ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)

นิยามศัพท์

ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Activities) คือชุดกิจกรรมสำหรับการใช้ร่างกายสัมผัสกันในลักษณะกระทบเพื่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างตามแต่ละตำแหน่ง ซึ่งนำเสียงที่ได้นั้นจะนำมาจัดเรียงเป็นค่าของโน้ตสากลซึ่งมีความสอดคล้องกับแบบฝึกหัดสำหรับเครื่องกระทบ โดยในชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนี้จะเป็นการใช้ภาษาไทยและบทเพลงไทยทั้งหมด ซึ่งภายในชุด

กิจกรรมจะประกอบไปด้วย แผนการสอนสำหรับครู โน้ตเพลง ประวัติเพลง แบบฝึกหัด และคำอธิบาย เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้สอน และผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้สอนเป็นสำคัญ

ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน คือ ทักษะพื้นฐานสำหรับเครื่องกระทบ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของข้อมือและสามารถพัฒนาต่อยอดในการปฏิบัติเครื่องกระทบต่อไปในอนาคต โดยในวิจัยเล่มนี้ศึกษา 2 รูปแบบ คือ

1) **การเลือกใช้มือ (Sticking)** คือ สัญลักษณ์ทางดนตรีรูปแบบหนึ่งหมายถึงการเลือกใช้มือขวา และ มือซ้าย โดยมีการระบุสัญลักษณ์ R คือมือขวา และ L คือมือซ้าย (ยกตัวอย่างเช่น R R L L คือ ขวา ขวา ซ้าย ซ้าย หรือ R L R L คือ ขวา ซ้าย ขวา ซ้าย)
2) **รูดิเม้นท์ (Rudiments)** คือ รูปแบบแบบฝึกมือสำหรับเครื่องกระทบที่ใช้โน้ตสั้น ๆ ทั้งหมด 40 รูปแบบ (40 International Drum Rudiments) โดยผู้วิจัยเลือกมาจำนวน 1 รูปแบบ คือ ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)

เพลงไทยสำหรับเด็ก คือบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเป็นภาษาไทย รวมไปถึงการละเล่นเด็กไทยที่มีบทร้องโดยมีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็ก

ครูประถมศึกษา คือครูผู้สอนวิชาดนตรี กิจกรรมดนตรี วิชาที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะตามดนตรี ซึ่งสอนผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยแบ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็น 4 ด้าน คือ ด้านผู้วิจัยและนักดนตรีศึกษา ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านผู้ที่สนใจ โดยอธิบายได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ด้านผู้วิจัยและนักดนตรีศึกษา

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเพื่อใช้พัฒนาการเรียนรู้องค์ประกอบดนตรีด้านอื่นต่อไป
2. เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาดนตรีเข้ากับวิชาอื่น อีกทั้งยังเป็นต้นแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ร่างกายในการสร้างจังหวะ

ด้านผู้สอน

1. เป็นตัวอย่างกิจกรรมด้านพื้นฐานจังหวะและด้านทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปพัฒนาการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา
2. เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมดนตรีทางเลือกสำหรับครูดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา

ด้านผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะ อีกทั้งยังเกิดความกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์จากการทำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ
2. ผู้เรียนสามารถสามารถอ่านโน้ตดนตรีได้อย่างถูกต้องจากการฝึกอ่านโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ
3. ผู้เรียนสามารถฝึกความมีดนตรีกาล (Musicianship) ได้จากชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

ด้านผู้สนใจ

ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ด้านจังหวะและทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และทบทวนข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดข้อมูลทั้งหมดเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ชุดกิจกรรม

1.1 ความหมายของชุดกิจกรรม

1.2 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ตอนที่ 2 ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion)

2.1 ความหมาย และความสำคัญของร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion)

2.2 กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Activities)

2.3 รูปแบบทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Skill)

ตอนที่ 3 เพลงไทยสำหรับเด็ก

3.1 ความหมายของเพลงไทยสำหรับเด็ก

3.2 การนำเพลงไทยสำหรับเด็กไปใช้ในการเรียนการสอนดนตรี

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 1 ชุดกิจกรรม

1.1 ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมหรือชุดการสอน มาจากคำว่า Instructional Package เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่จัดเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งนำเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับโดยจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ และนำเอาสื่อประสม (Multimedia) หลายชนิดมารวบรวมไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหา โดยสื่อบางชนิดอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และใช้เพื่อก่อให้เกิดความต้องการในการหาข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้งรอบด้านของข้อมูล มีการใช้สื่อการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ชุดกิจกรรมจึงถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการสอนแบบประสมโดยอาศัยระบบบูรณาการ

สื่อหลาย ๆอย่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525; บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543; สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2545) โดยบุญเกื้อ ควรหาเวช (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1.1 ชุดการสอนแบบบรรยายหรือชุดการสอนสำหรับครู

ชุดการสอนประเภทนี้เป็นชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้นมาสำหรับครูใช้ประกอบการบรรยาย โดยจะกำหนดกิจกรรมการเรียนที่ครูสามารถใช้ประกอบการบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาทการบรรยายของครูให้น้อยลงและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ภายในชุดการสอนจะจัดลำดับเนื้อหาและสื่อการสอนที่ครูจะใช้บรรยายในชั้นเรียนขนาดใหญ่ หรือในบางเนื้อหาเป็นกลุ่มย่อย เป็นการใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดกิจกรรม สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น โดยครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการใช้ชุดการสอนประเภทนี้เป็นอย่างมาก

1.1.2 ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน

เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะเพื่อผลประโยชน์ของตัวผู้เรียนส่งผลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนในรูปแบบของศูนย์การเรียน ชุดการสอนประเภทนี้จะประกอบด้วยชุดกิจกรรมที่มีเนื้อหาเฉพาะที่ต้องการจะสอน โดยจะถูกแบ่งไว้ในแต่ละหน่วยการการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาไปพร้อม ๆ กัน และมีการสื่อสาร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สื่อที่ใช้ในศูนย์การเรียนจะเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือร่วมกันทั้งกลุ่มได้ การดำเนินกิจกรรมการเรียนผู้เรียนจะปฏิบัติตามคำสั่งชี้แจงในสื่อการสอน โดยที่ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลและประสานให้การดำเนินกิจกรรมสมบูรณ์ที่สุดเท่านั้น

1.1.3 ชุดการสอนแบบรายบุคคลหรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ

เป็นชุดกิจกรรมที่มีการจัดระบบไว้เป็นขั้นตอน ให้ผู้เรียนใช้เรียนได้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นตามความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถประเมินผลความก้าวหน้าของตนเองได้ โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหา กล่าวคือผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง ซึ่งชุดการสอนรายบุคคลจะเป็นลักษณะเดียวกันกับบทเรียนโมดูล (Instructional Modules) โดยชุดการสอนชนิดนี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลให้มีการพัฒนาไปได้จนสุดความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล

สามารถสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม คือ ชุดการสอนซึ่งใช้สื่อสำเร็จรูปที่ผ่านการคัดเลือกจากครูผู้สอน โดยมีการนำสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ มาประกอบกันเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและสมบูรณ์ในตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประสิทธิภาพ โดยครูผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม ในด้านเนื้อหา ข้อมูล ความรู้ และสื่อการสอนที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสร้างความเข้าใจไปพร้อม ๆ กัน

ในวิจัยเล่มนี้มีความสนใจจัดทำชุดกิจกรรมในประเภทที่ 2 คือชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน ซึ่งครูสามารถคัดเลือกเนื้อหาและข้อมูลให้กับผู้เรียนตามรูปแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยจากการเนื้อหาที่จะใช้สอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เนื่องจากผู้เรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษานั้นมีจำนวนมากและมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่ต่างกัน มีการแบ่งกลุ่มเพื่อหาความสนใจที่ตรงกันเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาให้ผู้เรียน โดยครูต้องเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้เรียน เพราะถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติได้อย่างรวดเร็ว

1.2 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นที่ต้องมีแนวคิดสำหรับองค์ประกอบของชุดกิจกรรม เพื่อที่จะให้ผู้สอนมีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนที่จะนำไปใช้สอน และผู้สอนสามารถทำความเข้าใจในกิจกรรมที่จะนำไปใช้สอน โดยแบ่งองค์ประกอบที่สำคัญได้เป็น 4 ประการ (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543) คือ

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนเพื่อใช้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างละเอียด
2. การจัดเรียงข้อมูลระดับความยากง่ายตามขั้นตอนกำหนดไว้ในชุดกิจกรรม บัตรคำสั่งโดยจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรม และการสรุปบทเรียน
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและสื่อการเรียนแต่ละประเภทที่จัดไว้เพื่อผู้เรียนจะได้ศึกษาข้อมูลจากสื่อที่บรรจุในชุดกิจกรรม
4. แบบประเมินผล หรือแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเองทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

นอกจากนี้ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554) ได้ทำการแบ่งองค์ประกอบของชุดกิจกรรมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้

1. ด้านการจัดการ ประกอบด้วยคู่มือครูและแบบฝึกปฏิบัติสำหรับครู คำชี้แจง สิ่งที่ผู้สอนต้องเตรียม การใช้สื่อ แผนการสอน คำสั่งหรือเนื้อหาที่กำหนดเพื่อเป็นแนวทางให้สำหรับครูผู้สอน

2. ด้านเนื้อหา มีการกำหนดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ ประกอบด้วยคำอธิบายของผู้สอน แบบฝึกหัด ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อการสอน เป็นได้ทั้งรูปแบบรายบุคคลและรูปแบบกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้
3. ด้านการประเมินผล เป็นการประเมินโดยครูผู้สอนโดยวัดผลที่ได้จาก แบบฝึกหัด ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของกิจกรรมเบื้องต้น มีความคล้ายกันในเนื้อหาด้านคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมและด้านการจัดเรียงข้อมูลระดับความยากง่ายตามขั้นตอนเพราะในคู่มือควรมีการบอกรายละเอียดความยากง่ายของเนื้อหาระบุไว้อยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการบูรณาการณ์องค์ความรู้ทั้งสองด้านนี้ไว้ด้วยกันในด้านด้านการจัดการเพื่อการทำงานที่เป็นระบบ จึงสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรีที่วิจัยเล่มนี้ควรมีคือ

1) ด้านการจัดการ คู่มือหรือแผนการสอนสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับการนำไปใช้ส่งเสริมการทำกิจกรรมดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะเครื่องกระทบ 2) ด้านเนื้อหา เนื่องจากกิจกรรมดนตรีแต่ละกิจกรรมมีระดับความยากง่าย และบทเรียนที่เลือกใช้แตกต่างกัน ครูผู้สอนจึงควรมีแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ช่วยให้การสอนตรงกับเนื้อหาที่ชุดกิจกรรมกำหนดให้ และช่วยให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพไม่หลุดประเด็นที่ต้องการโดยมีการจัดเรียงของข้อมูลและคัดเลือกกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบจากง่ายขึ้นไป และ 3) ด้านการประเมิน ควรมีการสร้างแบบทดสอบสำหรับผู้เรียนโดยการทดสอบก่อนเรียนอาจจะเป็นการสังเกตหรือบรรยาย พูดคุย และมีการวัดความรู้ความเข้าใจหลังเรียน เป็นต้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ในด้านเนื้อหาในการเลือกจัดกิจกรรมดนตรีนั้นผู้สอนควรนึกถึงความสำคัญของการสอนทักษะดนตรีแต่ละเครื่องเนื่องจากการจัดกิจกรรมดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางพื้นฐานดนตรี ซึ่งเมื่อกล่าวถึงการปฏิบัติดนตรีในขั้นต่อไปจากกิจกรรมย่อมมีเทคนิควิธีสอนหรือกลวิธีสอนแตกต่างกันไปตามความเฉพาะของเครื่องมือนั้น ๆ อย่างไรก็ตามเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงหลักการทั่วไปในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีมีดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560; 2561)

1. เสียงก่อนสัญลักษณ์ ดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การเรียนทักษะดนตรีควรเริ่มต้นด้วยการฟังเสียงเข้าใจในเสียงและจึงสอนเรื่องสัญลักษณ์ดนตรี
2. ความถูกต้องและความไพเราะ ดนตรีเป็นเรื่องของคุณภาพ ทักษะดนตรีจึงเป็นเรื่องของความถูกต้องและความไพเราะควบคู่กันไปเสมอ การฝึกทักษะนั้นการฟังเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องคิดเสมอก่อนเล่นเพื่อความถูกต้องและไพเราะ

3. ความมีดนตรีกาล ทักษะดนตรีเป็นเรื่องของความรู้ในเชิงปฏิบัติที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ความมีดนตรีกาล (Musicianship) เป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยให้การเล่นดนตรีมีคุณภาพ
4. ทักษะการฝึกซ้อม การฝึกซ้อมอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี
5. ทักษะการแสดง การแสดงดนตรีเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความงดงามของเสียง การแสดงดนตรีจึงควรคำนึงถึงคุณภาพให้มากที่สุด
6. การประเมินผลตนเอง นักดนตรีที่ดี จำเป็นต้องประเมินความสามารถของตนได้อย่างตรงไปตรงมาตามความจริง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาฝีมือตนเองให้ก้าวหน้าต่อไป
7. การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ การแก้ไขปรับปรุงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และอยู่บนรากฐานของความรู้ความสามารถและศักยภาพส่วนบุคคล

นอกจากนี้ผู้สอนควรมีกระบวนการเตรียมการสอน (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538) ซึ่งครูควรคำนึงถึงความสำคัญ 3 ข้อ คือ มโนทัศน์ (Concepts) ทักษะ (Skills) และวรรณคดีดนตรี (Music Literature) เตรียมลำดับขั้นในการสอนดังนี้

1. กำหนดมโนทัศน์ (Concepts) ที่ผู้เรียนควรได้รับโดยพิจารณาจากพัฒนาการตามแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน
2. กำหนดเนื้อหาด้านทักษะ (Skills) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านทักษะอย่างเต็มที่ ผู้สอนต้องสามารถพิจารณาได้ว่าทักษะใดที่ผู้เรียนควรได้รับ ควรจัดทักษะหลายด้านเพื่อผู้เรียนที่มีพื้นฐานความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ทักษะที่หลากหลาย
3. กำหนดเนื้อหาด้านวรรณคดีดนตรี (Music Literature) โดยควรพิจารณาจากคุณค่าในตัวของดนตรี โดยเกี่ยวข้องกับความสำคัญทางวัฒนธรรมของประเทศ ความจำเป็นในเนื้อหาข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาดนตรีที่เลือกมานั้นควรสอดคล้องกับมโนทัศน์ (Concepts) ที่จะสอนด้วย

การจัดกิจกรรมส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ การจัดกิจกรรมควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นนศูนย์กลางการเรียนรู้ ฝึกในการคิดและปฏิบัติเองอย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรทำหน้าที่ช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการให้มากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอน ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ช่วยสนองความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสนุกสนาน 3) ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และ 4) ช่วยสนองพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากเนื้อหาที่กล่าวมา เพื่อให้ได้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีในอนาคตนั้นควรมีการศึกษาหลักการทั่วไปในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีเพื่อนำมาเป็นส่วนในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา และการประเมินในการจัดทำชุดกิจกรรมดนตรี อีกทั้งหลักในการเตรียมการสอนกำหนดมโนทัศน์ถึงเรื่องที่จะเรียน กำหนดทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับซึ่งถือเป็นการจัดการแนวคิดก่อนเริ่มสร้างเนื้อหาที่ส่งผลดีต่อชุดกิจกรรม และการแนะนำวรรณคดีดนตรีมาให้ผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อส่งเสริมความเข้าใจด้านประวัติความเป็นมา ผู้ประพันธ์ เนื้อหาของบทเพลง ควรค่าแก่การศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถแนะนำแก่ผู้เรียนได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในชุดกิจกรรมโดยกำหนดเฉพาะเนื้อหาด้านจังหวะ ต่อมามีการกำหนดลำดับของเนื้อหาโดยจัดเรียงในเชิงจากง่ายไปหายากตามลำดับ โดยภายในชุดกิจกรรมจะประกอบไปด้วยบทเพลงต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากิจกรรมดนตรีอีกทั้งยังมีส่วนช่วยทำให้ผู้สอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษามีทางเลือกในการนำไปใช้งานมากขึ้น

ตอนที่ 2 ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion)

2.1 ความหมาย และความสำคัญของร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion)

ส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ถือได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรกในประวัติศาสตร์ โดยประกอบไปด้วยการร้องเพลง การผิวปาก การตบมือ และการเคลื่อนไหว ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเสียงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวผ่านการใช้ร่างกายกระทบกัน สร้างสรรค์จังหวะในรูปแบบธรรมชาติ ในอดีตมนุษย์ใช้เสียงในการแสดงออกถึงการกระทำ และกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการใช้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวทำให้เกิดเสียงที่มีเอกลักษณ์และหน้าที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่นการใช้ร่างกายทำให้เกิดเสียง การโห่ร้อง หรือการนำหินมากระทบกัน สิ่งเหล่านี้คือพัฒนาการทางธรรมชาติที่มนุษย์พัฒนาต่อยอดมาจนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่าจังหวะและดนตรี การใช้ร่างกายในการกระทบกันทำให้เกิดเสียงจึงเกิดเป็นวิธีการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (ฌาณดนู ไล้ทอง, 2560; Romeo, 2013)

การใช้ร่างกายเพื่อสร้างจังหวะในลักษณะเสียงต่าง ๆ ถือเป็นศิลปะ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม โดยลักษณะเสียงต่าง ๆ ที่เกิดจากร่างกายนั้นได้ถูกนำมาพัฒนาเป็นการติดต่อสื่อสารกันในสังคม ถือเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของแต่ละท้องที่ ทั้งในด้านมานุษยวิทยา และ สังคมวิทยา การใช้ร่างกายเพื่อสร้างจังหวะถูกพบในบริบทที่หลากหลาย ซึ่งบางวิธีการยากที่จะตีความหมาย และอาจถูกจัดอยู่ในรูปแบบของพิธีกรรมการแสดง การสร้างจังหวะในการเต้น มีการร้องเพลงเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกในด้านความบันเทิงแก่เผ่าของตน หากกล่าวถึงการปรบมือซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ง่าย มีพลัง มีความแม่นยำและมั่นคง เต็มเปี่ยมไปด้วยความมั่นใจถูกพบในชนชาติอาฟริกัน - อเมริกัน การปรบมือแบบซับซ้อนและมีจังหวะขัดอยู่ในการปรบมือนั้นถูกพบในดนตรีของ ฟลาเมนโก การปรบมือแบบกาเมลันของชาวจาวา ในประเทศอินโดนีเซีย การทุบ

หน้าอกของชนเผ่าเมารี และการดีดนิ้วของนักดนตรีแจ้ส อีกทั้งยังมีการค้นพบการใช้ร่างกายในการแสดงที่หลากหลาย (Goodkin, 2002) สิ่งเหล่านี้ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงแค่ที่มาของการใช้ร่างกายเพื่อสร้างจังหวะ แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติที่ใช้ร่างกายเพื่อสร้างจังหวะในลักษณะเสียงต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ในรูปแบบของตนเอง

ธวัชชัย นาควงษ์ (2542) ได้กล่าวถึงวิธีที่มนุษย์ใช้ร่างกายสร้างเสียงในหลากหลายรูปแบบ โดยระบุการสร้างเสียงจากร่างกายที่เป็นสากล 4 รูปแบบ ดังนี้

1) การตบมือ (Clap หรือ Clapping Hand)

การตบมือให้เป็นจังหวะและมีเสียงที่ออกมาน่าฟังนั้นไม่ใช่เรื่องที่ทำได้อย่างง่าย ต้องอาศัยการฝึกซ้อมเพื่อควบคุมระดับเสียงที่เกิดจากการตบมือ ผู้ปฏิบัติควรให้ความใส่ใจในเรื่องของการเคลื่อนไหวของมือและแขนทั้ง 2 ข้าง โดยแบบฝึกหัดแรกที่แนะนำควรเริ่มต้นการตบมือด้วยการยืนตบมือจะให้การเคลื่อนไหวของมือและแขนทั้งสองข้างทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการตบมือแบ่งได้เป็นการตบมือแบบใช้มือทั้ง 2 ข้างตบเข้าหากันเรียกว่า Double - Sided การตบมืออีกประเภทหนึ่งคือการตบแบบด้านเดียว โดยตบมือหนึ่งลงบนอีกมือหนึ่งที่หงายรอรับอยู่ เช่น หงายมือซ้าย ส่วนมือขวาตบลงมาบนมือซ้ายนั้น เรียกว่า One – Sided

ภาพที่ 1 ภาพตัวอย่างการการตบมือแบบเสียงกลวง และการการตบมือแบบเสียงแบน

เสียงที่เกิดจากการตบมือนั้นสามารถแบ่งได้เป็นสองเสียง คือ เสียงกลวง (Hollow) เสียงที่ได้จะมีลักษณะเสียงที่แน่น ก้อง และไม่ดังมาก เกิดจากการตบมือโดยทำมือทั้งสองข้างให้อูมเป็นอุ้งคล้ายรูปเปลือกหอย เมื่อสองมือตบเข้าหากันอากาศภายในอุ้งมือจะอัดกันทำให้เกิดลักษณะเสียงเช่นนี้ และเสียงต่อมาคือเสียงแบน (Flat) เสียงที่ได้จะมีลักษณะแห้ง เกิดจากการตบมือโดยนิ้วมือทั้งสองข้างเหยียดตรงทำลักษณะแบนจะเกิดเสียงแตกต่างกันในจุดที่ตบ ซึ่งความแตกต่างกันของเสียงทั้งสองแบบนี้เกิดจากรูปแบบและวิธีการตบมือที่ต่างกันและการสร้างสรรค์เสียงของผู้ฝึก การจะทำให้เกิดเสียงที่พอใจจึงควรมีการฝึกฝนให้เกิดความแม่นยำมากขึ้น

2) การตบตัก (Pat หรือ Knee – Patting)

ในภาษาเยอรมัน Patchen หมายถึงการแบมือตบลงไปที่ต้นขา ซึ่งการตบต้นขานี้ทำให้เกิดเสียงที่มีลักษณะเฉพาะตัว เสียงฟังชัด และสามารถควบคุมความดังเบาของเสียงได้ดี โดยการตบต้นขาสามารถทำได้ทั้งการยืน และการนั่ง

ภาพที่ 2 ภาพตัวอย่างการตบตัก

3) การย่ำเท้า (Stomp หรือ Stamping)

การกระทืบเท้าให้เกิดเสียงผู้ปฏิบัติสามารถทำได้ทั้งยืนและนั่ง หากใช้วิธีการยืนควรยกเท้าไปด้านหลังเล็กน้อยแล้วทำให้เกิดเสียงโดยลักษณะการเหวี่ยงเท้าลงไปด้านหน้า หรือยกหัวเข่าและเท้าขึ้นเหนือพื้นเล็กน้อย และนำลงไปให้เกิดเสียงพอประมาน โดยเสียงที่ได้ควรมีลักษณะที่ไม่ดังจนเกิดไป เสียงฟังชัด ที่สำคัญต้องไม่ทำให้เกิดการบาดเจ็บของเท้า การกระทืบเท้าสามารถทำได้ทั้งกระทืบแบบเต็มฝ่าเท้า หรือการตบพื้นให้เกิดเสียงจากนิ้วเท้าโดยส้นเท้ายังแตะพื้นอยู่ ในทางสลับกันนิ้วเท้าแตะพื้นอยู่แต่ทำให้เกิดเสียงจากส้นเท้า

ภาพที่ 3 ภาพตัวอย่างการย่ำเท้า

4) การดีดนิ้ว (Snap หรือ Snapping the Fingers)

การดีดนิ้วนี้ต้องอาศัยทักษะส่วนบุคคล อาจต้องมีการฝึกซ้อมเพื่อให้เสียงที่ได้จากการดีดนิ้วมีความคงที่ เสียงดีดนิ้วเกิดจากการดีดนิ้วกลางให้หลุดไหลจากนิ้วหัวแม่มือไปฟาดลงบทโคนหัวแม่มืออย่างรวดเร็วและแรงโดยไม่เกร็งมือ การทำท่าทางเป็นการช่วยเสริมให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างท่าทางที่ไม่เหมือนกันซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจในโน้ตดนตรีได้อีกด้วย

ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างการดีดนิ้ว

การเคลื่อนไหวในรูปแบบเหล่านี้ถือเป็นวิธีการที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รับรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับจังหวะทั้งการได้ยิน การคิด การเข้าใจจังหวะจากธรรมชาติ และเป็นพื้นฐานที่ดีในการฝึกพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการเล่นดนตรีต่อไป การใช้กิจกรรมสร้างจังหวะจึงเป็นส่วนช่วยเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะเครื่องกระทบได้จากร่างกาย โดยไม่ต้องใช้เครื่องดนตรีใด ๆ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาเครื่องดนตรีไม่เพียงพอได้ อีกทั้งยังพัฒนาการแยกประสาทของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ทั้งยังพัฒนาทักษะทางสังคมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออกในการเคลื่อนไหวรู้จักจัดการรูปร่างของตนและสนุกกับเสียงที่สร้างสรรค์ได้จากร่างกาย (Ahokas, 2015)

เห็นได้ว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นมีประโยชน์อยู่มากทั้งในด้านการเรียนรู้ดนตรีผ่านองค์ประกอบที่สำคัญเรื่องของจังหวะ (Rhythm) สามารทำความเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย ค่าใช้จ่ายที่ใช้นั้นน้อยมากหรือแทบไม่มี ได้ขยับร่ายกายเคลื่อนไหวและสามารถเคลื่อนย้ายกิจกรรมได้อย่างสะดวก อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ร่างกายในท่าทางต่าง ๆ สามารถสรุปข้อดีของร่างกายสร้างจังหวะในการเรียนการสอนดนตรีนั้นแบ่งได้เป็น 4 ข้อ ดังนี้ 1) สามารถเข้าถึงได้ง่ายทำความเข้าใจและปฏิบัติได้สะดวก (Accessible) 2) ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องดนตรี (Inexpensive) 3) เคลื่อนไหวได้สะดวก (Mobile) และ 4) ส่งเสริมความสามารถด้านการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ (Creative Expression) ซึ่งหากกล่าวถึงด้านจังหวะแล้วนั้น กิจกรรมนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการฝึกทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Skill) ด้วยวิธีการสร้างเสียงที่มีลักษณะที่คล้ายกัน วิธีการสร้างเสียงของเครื่องกระทบประกอบด้วยการตี การเคาะ การเขย่า ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการปฏิบัติในการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อีกทั้งยังสนุกสนาน สามารถปฏิบัติได้ง่าย สะดวก อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันชั้นเรียนอีกด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2 กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Activities)

องค์ประกอบทางดนตรีที่สำคัญของกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นคือองค์ประกอบเรื่องจังหวะ (Rhythm) ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญที่ผู้สอนควรทราบพื้นฐานนั่นคือ กิจกรรมเข้าจังหวะ (Rhythmic Activities) การมีพื้นฐานการเคลื่อนไหวที่ดีถือเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญ อีกทั้งยังช่วย

ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ มี (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) รายละเอียดของการเคลื่อนไหวดังนี้ 1) ปรบมือตามครูให้เข้ากับจังหวะ 2) เดินย่ำเท้าตามจังหวะของเสียงเพลง 3) ย่ำเท้าตามจังหวะที่ครูเคาะหรือให้สัญญาณ 4) กระโดดตามจังหวะที่ครูให้สัญญาณ 5) การทำท่าเลียนแบบการเคลื่อนไหวของสัตว์ชนิดต่าง ๆ 6) ทำเสียงเสียนแบบสัตว์ หรือเสียงเสียงตามสิ่งของต่าง ๆ

กิจกรรมเข้าจังหวะ (Rhythmic Activities) ถือเป็นกิจกรรมที่ใช้ร่างกายและจิตใจตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะ โดยเป้าหมายหลักคือการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ จัดวางท่วงท่า และการใช้สรีระร่างกายไปตามเสียงดนตรีและจังหวะเพลงได้อย่างสง่างาม กิจกรรมเข้าจังหวะถือเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากในการเรียนพลศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากวิชากิจกรรมเข้าจังหวะเป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสร้างให้ผู้เรียนได้มีทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสดงออกทางการเคลื่อนไหว (Self-Expression) สามารถแปลความหมายทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ (Interpretation) และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) โดยแบ่งประเภทของกิจกรรมเข้าจังหวะได้ 8 ประเภท (สมบูรณ์ จิระสถิต, 2537) คือ

1. **การเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Basic Movement)** สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ
    1.1 การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ (Non - Locomotor Movement) คือการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้สนองตอบต่อการเคลื่อนไหวที่ไม่มีการเคลื่อนที่ ได้แก่ การก้มตัว (Bending) การยืดเหยียดตัว (Stretching) การบิดตัว (Twisting) การโยกตัว (Rocking) การหมุนตัว (Turning) การหมุนวน (Swinging) การดัน (Pushing) การดึง (Pulling) การสั่น (Shaking) และ การเอนเอียง (Swaying)
    1.2 การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movement) คือ การเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ 8 อย่างคือ การเต้น (Walking) การวิ่ง (Running) การกระโดด (Jumping) กาวกระโดดเขย่ง (Hopping) การลื่นไถล (Sliding) การกระโจน (Leaping) การกระโดดสลับเท้า (Skipping) และ การควบม้า (Galloping)
2. **การเลียนแบบ (Imitative Activity)** เป็นการเลียนแบบผู้สอน หรือสมมุติให้เลียนแบบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การเลียนแบบการรับรู้เสียงดัง เบา เลียนแบบท่าทางของคน สัตว์ เลียนแบบอารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น
3. **การเล่นประกอบบทเพลง (Singing Game)** หมายถึง การเล่นที่ต้องใช้การร้องเพลงมาประกอบในวิธีการเล่นนั้น เพลงที่ใช้เป็นเพลงง่าย ๆ เนื้อร้องไม่ยาวจนเกินไปหรือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บางครั้งก็จะใช้เครื่องเสียงแทนการร้องก็ได้ซึ่งเราอาจจะเรียกว่า การเล่นประกอบดนตรี (Musical Games) ซึ่งการละเล่นเด็กไทยก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในการละเล่นประกอบบทเพลงได้ เช่น รีรีข้าวสาร, โพงพาง, มอญซ่อนผ้า, ลมเพลมพัด, จ้ำมะเขือเปราะ, จ้ำจี้ผลไม้, แมงมุมลาย เป็นต้น

4. **การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song)** หรือ การเคลื่อนไหวตามบทเพลงหรือการเคลื่อนไหวประกอบเพลง หมายถึง การใช้ท่าทางประกอบในขณะที่ร้องเพลงหรือมีการเคลื่อนไหว ใช้บางส่วนของร่างกายขยับตามเสียงจังหวะเนื้อเพลงนั้นเป็นท่าทางตามบทเพลง เช่น เพลงช้าง, เพลงออกกำลัง, เพลงเลียนแบบท่าทางเกี่ยวกับสัตว์ เป็นต้น
5. **การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm)** หมายถึง กิจกรรมที่เกิดจากการคิดท่าทางด้วยตนเอง โดยตัวเด็กเองจะมีความคิดสร้างสรรค์ตามความติดของตนเองซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ก่อนหน้า นำมาพัฒนาใส่ท่าทางเพิ่มเติม
6. **การเล่นตามเรื่องเล่า (Story Play)** หมายถึง การที่ผู้สอนเล่าเรื่อง หรือเล่านิทานให้ผู้เรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ในการที่จะแสดงทำทางตามเนื้อเรื่องที่ผู้สอนเล่า เช่น นิทานเรื่องหมูสามตัว, กระต่ายกับเต่า เป็นต้น
7. **การเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance)** หมายถึง การเต้นรำพื้นเมืองของแต่ละประเทศซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ มักมีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจได้ง่าย และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น ในประเทศไทยมีการเต้นรำในรูปแบบของการฟ้อนรำ การเซิ้ง การรำโนรา เป็นต้น
8. **ลีลาศ (Social Dance)** หมายถึง กิจกรรมเข้าจังหวะประเภทหนึ่งที่มีลักษณะท่าทางที่สวยงามโดยการต้นรำเป็นคู่ไปตามจังหวะดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บอลรูม (Ball Room) เป็นการเต้นลีลาศที่ใช้จังหวะช้า นิ่มนวล เรียบร้อย และสวยงาม และลาตินอเมริกัน (Latin American) เป็นการเต้นลีลาศที่ใช้จังหวะเร็ว กระฉับกระเฉง

จะเห็นได้ว่าในด้านการเคลื่อนไหวถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการการปฏิบัติทักษะของการสร้างจังหวะจากร่างกาย ทั้งการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ โดยการเคลื่อนไหวเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับเสียงดนตรี โดยเฉพาะการเล่นประกอบบทเพลง (Singing Game) การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song) การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm) และการเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance) ถือเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบเน้นการฟังเพลง เสริมสร้างความเข้าใจในบทเพลงและกล้ามเนื้อให้แก่ผู้เรียน เห็นได้ว่าแนวคิดในการเคลื่อนไหวจากกิจกรรมการเข้าจังหวะมีความสอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยได้ยึดหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุดกิจกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3 รูปแบบทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Skill)

การใช้ร่างกายสร้างจังหวะถือเป็นส่วนหนึ่งในขั้นเริ่มต้นของการฝึกทักษะเครื่องกระทบ เนื่องจากมีการใช้องค์ประกอบดนตรีด้านจังหวะเป็นหลัก มีวิธีการปฏิบัติและการใช้กล้ามเนื้อที่คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำเอาความเชื่อมโยงทั้งการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ และทักษะเครื่องกระทบมาปรับใช้สร้างเป็นชุดกิจกรรมสำหรับครูผู้สอน โดยแบ่งการศึกษาทักษะพื้นฐานเครื่องกระทบเป็น 2 ส่วน คือ การเลือกใช้มือ (Sticking) และ รูดิเมนท์ (Rudiments)

การเลือกใช้มือ (Sticking)

การเลือกใช้มือ หรือ Sticking เป็นรูปแบบสัญลักษณ์ทางดนตรีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการระบุในโน้ตดนตรีเพื่ออธิบายความต้องการของผู้ประพันธ์เช่นเดียวกับเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) สัญลักษณ์ ดัง เบา (Dynamic) เป็นต้น โดยอดีตมีการศึกษาการเลือกใช้มือในแถบตะวันตกของประเทศแอฟริกา (West Africa) มีการแสดงเครื่องดนตรีที่ชื่อว่า ไจล (Gyil) ที่ผู้แสดงใช้มือขวามือเดียวในการเล่นแนวทำนอง และมือซ้ายในการเล่นแนวประสาน แสดงให้เห็นว่ามีการเลือกใช้มือถูกกำหนดไว้แล้วในวิธีการเล่น ปัจจุบันรูปแบบของดนตรีตะวันตกได้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกเสียงที่เหมาะสมกับการบรรเลงดนตรี สำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบได้มีความต้องการการเลือกใช้มือด้วยเหตุผลด้านเทคนิค และการลำดับความสำคัญของโน้ตต่าง ๆ ซึ่งมีการตีความของผู้บรรเลงทำให้การเลือกใช้มือเป็นส่วนสำคัญในการนำไปสู่การสร้างลักษณะของเสียงที่สอดคล้องกับการปฏิบัติเครื่องกระทบ และในการบรรเลงโน้ตสำหรับเครื่องกระทบหมายถึงการเลือกใช้มือขวา และ มือซ้าย โดยมีการระบุสัญลักษณ์ R คือมือขวา และ L คือมือซ้าย (ยกตัวอย่าง เช่น R R L L คือ ขวา ขวา ซ้าย ซ้าย หรือ R L R L คือ ขวา ซ้าย ขวา ซ้าย) ในการปฏิบัติเครื่องกระทบจะมีทั้งการระบุมือให้ในโน้ตดนตรี และไม่ระบุมือ ซึ่งหากไม่ได้ระบุรูปแบบมือที่ใช้ให้ในโน้ตแสดงว่าผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นผู้ทำความเข้าใจรูปแบบมือนั้นด้วยตนเอง หรือตามแต่ครูผู้สอนแนะนำ (Koshinski, 2010)
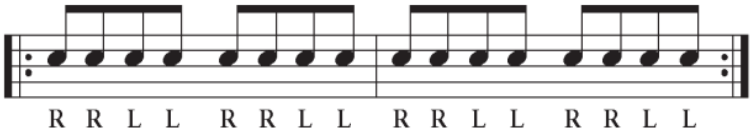
ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่าง การเลือกใช้มือ (Savage, 2001)

ในเรื่องของการเลือกใช้มือนั้น วิจัยเล่มนี้จะกล่าวถึงหน้าที่ในการปฏิบัติเครื่องกระทบ ในการแยกประสาทสัมผัสมือขวา และมือซ้าย ซึ่งถือเป็นการใช้ร่างกายขั้นพื้นฐานที่สามารถพัฒนาเป็นเทคนิคสำหรับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้ อย่างเช่นการเลือกใช้นิ้วของเครื่องเป่า การเลือกใช้คันชักของ

เครื่องสาย ซึ่งเทคนิคเหล่านี้หากผู้เรียนมีพื้นฐานในการแยกประสาทที่ดีจะสามารถพัฒนาทักษะด้านอื่นในการเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ต่อไปได้ (นิชดา จิระวัฒนะภัณฑ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มีนาคม 2563) ในการเลือกใช้มือกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนี้จึงถือเป็นกิจกรรมที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างการรับรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามคำสั่งตามที่ครูกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถเข้าใจตัวโน้ต และตัวหยุด สามารถอ่านโน้ตได้ และรับรู้เกี่ยวกับการแยกประสาทสัมผัสที่สำคัญต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ต่อไป

รูดิเมนท์ (Rudiments)

เพอร์คัสสีฟ อาร์ท โซไซตี หรือ Percussive Art Society (PAS) คือองค์กรนานาชาติที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ในเมืองอินเดียแนโพลิส รัฐอินดิแอนา ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความรู้และสนับสนุนนักเพอร์คัสชันและมือกลองทั่วโลก โดยเป็นผู้นำในการจัดตั้งกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้การศึกษาและพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องกระทบโดยเฉพาะ ได้มีการจัดระเบียบทักษะที่สำคัญต่อพัฒนาการของผู้เล่นเครื่องกระทบ ซึ่งเป็นรูปแบบแบบฝึกที่ใช้โน้ตสั้น ๆ ทั้งหมด 40 รูปแบบ (40 International Drum Rudiments) ทั้งหมดถูกรวบรวมขึ้นเพื่อฝึกการควบคุมการทำงานและเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เรียกแบบฝึกนี้ว่า รูดิเมนท์ (Rudiments) แบ่งตามลักษณะการปฏิบัติได้ 4 หมวด (ผจญ พีบุ้ง, 2558) คือ

1. **รูดิเมนท์หมวดโรล (Roll Rudiments)** รูดิเมนท์ในหมวดนี้เน้นการใช้มือสร้างเสียงยาวต่อเนื่อง สามารถแบ่งย่อยตามวิธีการปฏิบัติได้ 3 กลุ่ม คือ

    1.1 กลุ่มซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) คือการตีสลับมือข้างละหนึ่งเพื่อสร้างเสียงที่คงที่และราบเรียบเสมอกัน ประกอบด้วย 13 รูดิเมนท์ ตัวอย่างเช่น

    - ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)
    - ซิงเกิลสโตรคโฟร์ (Single Stroke Four)
    - ซิงเกิลสโตรคเซเวน (Single Stroke Seven) เป็นต้น

    1.2 กลุ่มมัลติเปิลสโตรคโรล (Multiple Stroke Roll) คือการตีครั้งหนึ่งสามารถสร้างเสียงได้มากกว่าหนึ่งเสียง เป็นลักษณะการตีต่อกันเป็นพืด แต่ยังคงความคงที่และราบเรียบเสมอกันของเสียงไว้ ประกอบด้วย 2 รูดิเมนท์

    - มัลติเปลเบาซ์โรล (Multiple Bounce Roll)
    - ทริปเปลสโตรคโรล (Triple Stroke Roll)

    1.3 กลุ่มดับเบิลสโตรคโรล (Double Stroke Roll) คือการตีโน้ตสองตัวซ้ำกันด้วยมือข้างหนึ่งและสลับข้างกันไปเรื่อย ๆ แต่ยังคงความคงที่และราบเรียบเสมอกันของเสียงไว้ ประกอบด้วย 10 รูดิเมนท์ ตัวอย่างเช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

- ดับเบิลสโตรคโอเพนโรล (Double Stroke Open Roll)
- ไฟวสโตรคโรล (Five Stroke Roll) เป็นต้น

2. **รูดิเมนท์หมวดดิดเดิล (Diddle Rudiments)** รูดิเมนท์ในหมวดนี้มีการนำ ซิงเกิลสโตรคโรล และดับเบิลสโตรคโรล รวมเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย 4 รูดิเมนท์
    - ซิงเกิลพาราดิดเดิล (Single Paradiddle)
    - ดับเบิลพาราดิดเดิล (Double Paradiddle)
    - ทริปเปลพาราดิดเดิล (Triple Paradiddle)
    - ซิงเกิลพาราดิดเดิล - ดิดเดิล (Single Paradiddle – Diddle)
3. **รูดิเมนท์หมวดแฟลม (Flam Rudiments)** รูดิเมนท์ในหมวดนี้คือการใช้เทคนิคแฟลม หรือการใช้มือทั้งสองข้างในเวลาเดียวกันการลงเหลี่ยมกันเป็นเวลาเล็กน้อย และนำไปรวมกับเทคนิคซิงเกิลสโตรคโรล ดับเบิลสโตรคโรล และ ดิดเดิลรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย 11 รูดิเมนท์ ตัวอย่างเช่น
    - แฟลม (Flam)
    - แฟลมแอ็คเซนต (Flam Accent)
    - แฟลมพาราดิดเดิล (Flam Paradiddle) เป็นต้น
4. **รูดิเมนท์หมวดแดรก (Drag Rudiments)** รูดิเมนท์ในหมวดนี้คล้ายกับการใช้เทคนิคแฟลม แต่มือข้างหนึ่งที่ลงก่อนจะลง 2 ครั้ง ส่วนมืออีกข้างหนึ่งจะลง 1 ครั้ง และนำไปรวมกับเทคนิค ซิงเกิลสโตรคโรล ดับเบิลสโตรคโรล และ ดิดเดิลรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย 11 รูดิเมนท์ ตัวอย่างเช่น
    - แดรก (Drag)
    - ซิงเกิลแดรกาดิดเดิล (Single Dragadiddle) เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

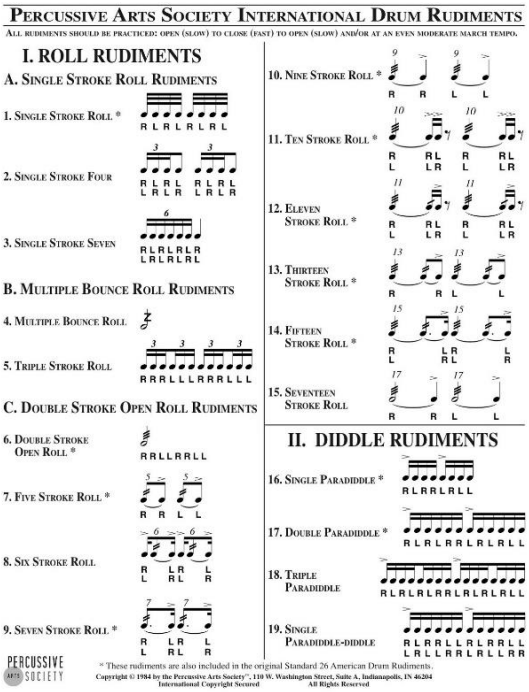

ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่าง รูดิเมนท์ หน้า 1 (Percussive Art Society, 1984)
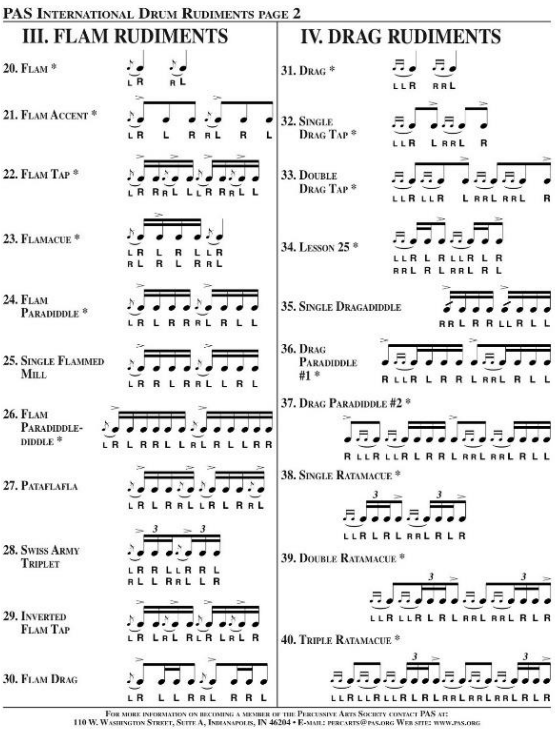
ภาพที่ 7 ภาพตัวอย่าง รูดิเมนท์ หน้า 2 (Percussive Art Society, 1984)

สรุปได้ว่าการเลือกใช้มือคือสัญลักษณ์ดนตรีอย่างหนึ่งที่กำหนดขึ้นสำหรับเครื่องกระทบ และรูดิเม้นท์ คือรูปแบบแบบฝึกที่ใช้โน้ตสั้น ๆ ทั้งหมด 40 รูปแบบ ซึ่งรูดิเม้นท์เหล่านี้เป็นเทคนิคพื้นฐาน

ที่สำคัญของเครื่องกระทบใช้สำหรับฝึกมือเพื่อพัฒนาทักษะและเน้นการสร้างกล้ามเนื้อเพื่อเตรียมความพร้อมในการเล่นดนตรีต่อไปในอนาคต โดยผู้วิจัยสนใจนำการเลือกใช้มือ (Sticking) มาสร้างเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญในชุดกิจกรรม และเลือกรูดิเมนท์ (Rudiments) ที่มีความเหมาะสมและเข้าใจได้ง่ายจำนวน 1 รูดิเม้นท์หลัก คือ ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) มาใช้เป็นหลักทักษะพื้นฐานเครื่องกระทบในการสร้างชุดกิจกรรมร่ายกายสร้างจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูระดับประถมศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถทำความเข้าทักษะเครื่องกระทบและนำไปใช้สอนผู้เรียนให้เข้าใจต่อไปได้ ซึ่งหากผู้สนใจมีความเข้าใจในรูดิเมนท์ทุกประเภทสามารถนำมาปรับใช้กับกิจกรรมดนตรีอื่น ๆ ต่อไปได้

ตอนที่ 3 เพลงไทยสำหรับเด็ก

ดนตรีถือเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม ประวัติดนตรีถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญหนึ่งในประวัติความเป็นมาของมนุษย์ ดนตรีแสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่ ความนิยม การมีอยู่และเกิดใหม่ในแต่ละยุคสมัย สะท้อนให้เห็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาตินั้น ๆ ดังเช่นในอดีตมีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม รวมถึงความสัมพันธ์กันของชาติต่าง ๆ ส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยนั้นคือ วิธีการบรรเลง และรูปแบบของบทเพลง ลีลา แบบแผนที่มีลักษณะเฉพาะตามแต่ประเทศของตน ซึ่งเกิดความแตกต่างจากชาติอื่น สิ่งเหล่านี้ถูกหล่อหลอมให้เป็นเอกลักษณ์ของศิลปะวัฒนธรรมที่ที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้ลูกหลาน เห็นได้ว่าศิลปะวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเอกลักษณะให้แก่ชาติไทย การที่ยุคสมัยเปลี่ยนไปเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีการเปิดรับศิลปะวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น ทำให้ส่งผลต่อรูปแบบความสนใจของเด็กไทยสมัยใหม่ กล่าวคือการรับดนตรี ศิลปะ และวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามาตามกระแสนิยมซึ่งมีทั้ง การฟังเพลง การเล่นดนตรี การร้องเพลง การเต้น และต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเด็กไทย การที่เสริมสร้างให้เด็กไทยรู้จักรักและหวงแหนในเอกลักษณ์ความเป็นไทยจึงเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ควรค่าแก่การรักษาไว้มิให้สูญหาย (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538)

3.1 ความหมายของเพลงไทยสำหรับเด็ก

ในอดีตเพลงไทยสำหรับเด็กนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ บทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงปลอบเด็ก และบทเพลงประกอบการละเล่นของเด็ก ซึ่งปัจจุบันเห็นได้ว่ามีความพยายามในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านสำหรับเด็กผ่านผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านมากขึ้น ทั้งมีการจดบันทึกเพลง มีการบันทึกเสียง จัดทำเป็นสื่อการสอนเพื่ออนุรักษ์เพลงพื้นบ้านสำหรับเด็กไม่ให้สูญหายไป ส่วนในอีกด้านการประพันธ์เพลงไทยสำหรับเด็กนั้น บทเพลงที่มีการประพันธ์ขึ้นใหม่สามารถแบ่งได้เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้น สำหรับเด็กโดยเฉพาะตั้งแต่ต้น และบทเพลงที่นำทำนอง จังหวะของเพลงอื่นมาใช้ประพันธ์เนื้อร้องใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับเพลงสำหรับเด็ก (จิตร์ กาวี, 2561) โดยใน

วิจัยเล่มนี้จะขอใช้เนื้อหาเพลงไทยสำหรับเด็กคือ บทเพลงที่ใช้ภาษาไทยในการร้องโดยสามารถอิงทำนองจากเพลงพื้นบ้านต่างประเทศได้และเพลงสำหรับการละเล่นเด็กไทย

บทเพลงที่ใช้ภาษาไทยสำหรับเด็ก

บทเพลงที่ใช้ในการร้องอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพลงพื้นบ้านของประเทศไทย หรือ นำมาจากเพลงพื้นบ้านต่างประเทศ ซึ่งนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับสังคมไทย ดนตรีพื้นบ้านถือเป็นขนบของมนุษย์ซึ่งช่วยเชื่อมต่อ อดีตกับปัจจุบัน สามารถหมายความถึงทั้งเพลงร้องและเพลงบรรเลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) ดนตรีพื้นบ้าน คือ การร้องเล่นดนตรีเพื่อสร้างความบันเทิง สนุกสนานในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นและเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น ๆ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบอาชีพและเวลาพักจากการทำงาน (ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์, 2552)

หากกล่าวถึงดนตรีพื้นบ้าน ในประเทศไทยมักจะใช้ในการประกอบอาชีพ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และประกอบการละเล่นของเด็กและได้อธิบายเพิ่มเติมในด้านลักษณะการร้องเล่นของดนตรีพื้นบ้านว่าเป็นการแสดงดนตรีของชาวบ้านในชุมชนที่มีทำนองและถ้อยคำที่เรียบง่าย การแสดงดนตรีพื้นบนจะเป็นการขับร้องเป็นส่วนมากแต่ก็มีการใช้เครื่องดนตรีในการเล่นประกอบซึ่งเครื่องดนตรีที่ใช้ก็จะแตกต่างจากเครื่องดนตรีที่พบเห็นทั่วไป จะเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นภูมิปัญญาของชาวนจากกรนำสิ่งของ หรือวัสดุจากธรรมชาติมาประดิษฐ์ใช้ในการสร้างเครื่องตนตรี และเนื้อหาของบทเพลงจะสื่อถึงการดำเนินวิธีชีวิตของคนในกลุ่มที่อาศัยอยู่ร่มกันหรือบริเวณใกล้เคียงในท้องถิ่นต่าง ๆ ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสภาพสังคม ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต ค่านิยม และทัศนคติของคนในชุมชน (อัมพิกา แสงปิ่น, 2554)

สรุปได้ว่าบทเพลงที่ใช้ภาษาไทยสำหรับเด็ก คือบทเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทยซึ่งทำนองอาจจะนำมาจากเพลงพื้นบ้านประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ได้ เพลงไทยนั้นถือเป็นเอกลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษา แต่มีการใช้ภาษาไทยแปลงเป็นเนื้อร้องสำหรับผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถร้องตามได้ เพลงไทยนั้นถือเป็นเอกลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษารวมไปถึงการละเล่นไทยที่ใช้เพลงร้องและนำมาปรับใช้เพื่อความเหมาะสมในเนื้อหาการสอนดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของครู

เพลงสำหรับการละเล่นเด็กไทย

การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนาน การละเล่นพื้นบ้านของไทย เป็นกิจกรรมที่ยอมรับร่วมกันในสังคมว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่เน้น

ความสนุกสนานไม่เน้นการแพ้ชนะ จึงมีคุณค่าและมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมโดยเฉพาะกับเด็กเล็กซึ่งเป็นที่รวมทั้งเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ทางสังคมให้กับเด็ก ทำให้เด็กไทยประสบความสำเร็จในการเล่นจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก รู้จักการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการรอคอย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเป็นผู้นำ ผู้ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นผลที่จะเกิดโดยตรงจากการละเล่นของเด็กที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ ที่ต้องเสริมสร้างพัฒนาการให้พร้อมในการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมพลศึกษากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) โดยสามารถแบ่งประเภทของการละเล่นพื้นบ้านของไทย ซึ่งประกอบด้วยการเล่นที่มีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ แบ่งเป็น 7 ประเภท (ผะอบ โปษะกฤษณะ, 2522)

1. การเล่นกลางแจ้ง
2. การเล่นในร่ม
3. การเล่นกลางแจ้งหรือในร่ม
4. การเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่
5. การเล่นบทล้อเลียน
6. การเล่นประเภทเบ็ดเตล็ด
7. การเล่นปริศนาคำทาย

การละเล่นของเด็กไทยได้แบ่งโดยอาศัยข้อมูลจากการเล่นโดยมีกฎกติกาและทักษะที่ได้เด่นชัดจากการละเล่นในแต่ละการละเล่นมาเป็นแนวทางในการจัดแบ่งกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็น 5 กลุ่ม (วิราภรณ์ ปนาทกูล, 2531) ดังนี้

1. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการพูด และการฟัง ได้แก่ การเล่นที่มีบทร้องบทเจรจาโต้ตอบ เช่น ขี้ตู่กลางนา มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร เป็นต้น
2. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการนับ การคาดคะเน การกะระยะ การจำแนกประเภท จำแนกพวก จำแนกเสียง ได้แก่ ซ่อนหา อีกาฟักไข่ งูกินหาง เป็นต้น
3. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการคิด การใช้ไหวพริบปฏิภาณ ความคล่องแคล่วว่องไว การเลือกตัดสินใจ ได้แก่ เก้าอี้ดนตรี ขี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น
4. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อ การทรงตัว ได้แก่ ตี่จับ เดินกะลา กระต่ายขาเดียว เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. การละเล่นที่เน้นการปลูกฝังค่านิยม ทัศนคติในด้านต่าง ๆ เช่นความซื่อสัตย์ความสามัคคี ความเสียสละ ความรับผิดชอบ การยอมรับกติกา การรู้แพ้รู้ชนะ การให้อภัย ได้แก่ ชักกะเย่อ วิ่งเปี้ยว เป็นต้น

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2522) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม และด้านภาษา ดังนี้

ด้านวัฒนธรรม การละเล่นของเด็กไทย มีลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของเด็กปรากฏอย่างชัดเจนคือ ช่วยเสริมสร้างพลานามัยให้สมบูรณ์ ช่วยเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้เจริญ เช่น ทักษะในการใช้สายตาสังเกตทักษะในการเคลื่อนไหวอวัยวะ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความเจริญทางสติปัญญาเช่นฝึกให้ใช้ความคิดฝึกให้มีไหวพริบฝึกการคาดคะเน

ด้านสังคม การละเล่นของเด็กไทยสะท้อนภาพของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพความเป็นอยู่อาชีพ เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กไม่ว่าจะเป็นทางกายและทางจิตใจ ฝึกให้เป็นผู้ที่มีระบบระเบียบวินัย และความรับผิดชอบมีความสามัคคีในหมู่คณะ เมื่อเติบโตขึ้นเด็ก ๆ เหล่านี้ก็จะมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นกำลังของชาติอันเป็นคุณค่าทางสังคมอันพึงปรารถนา

ด้านภาษา บทร้องประกอบการร้องของเด็ก มีคุณค่าทางภาษาทั้งในแง่วรรณศิลป์ และในแง่การสื่อสาร ในแง่วรรณศิลป์นั้น บทร้องมีรูปแบบไม่จำกัดตายตัว มีการใช้คำ เป็นวรรคสั้น ๆ และมีเสียงสัมผัสคล้องจอง ทำ ให้เกิดความไพเราะ ทำนองที่ใช้ร้องเป็นทำนองง่าย ๆ มีจังหวะเข้ากับวิธีเล่น มีการใช้คำ เลียนเสียงต่าง ๆ มีการใช้สัญลักษณ์ในเนื้อร้องแฝงความหมายที่น่าสนใจในแง่ของการสื่อสารนับว่าบทร้องประกอบการละเล่น ได้มีส่วนช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาโดยไม่รู้ตัวเพราะมีทั้งคำคล้องจอง คำถาม คำตอบ และคำพูดที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานในการใช้ภาษาสื่อสารไปด้วยช่วยพัฒนาการทางด้านความคิดและการสังเกตได้เป็นอย่างดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.2 การนำเพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อใช้ในการเรียนการสอนดนตรี

การนำเพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อใช้ในการเรียนการสอนดนตรีนั้นมีทั้งในรูปแบบของการสอนในชั้นเรียน การนำเพลงไปใช้สอนดนตรีออนไลน์ การนำบทเพลงมาเรียบเรียงใหม่โดยทำนองเพลงพื้นบ้านไทยและต่างประเทศ หรือเรียงเรียงขึ้นมาใหม่ ซึ่งเพลงไทยสำหรับเด็กนี้ถือได้ว่ามีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางซึ่งเน้นการใช้บทเพลงในท้องถิ่น นำมาเป็นบทเรียนสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยสามารถแบ่งได้ตามรูปแบบดังนี้ 1) การนำเพลงไทยสำหรับเด็กไปในการเรียนการสอนดนตรีในชั้นเรียน 2) การนำเพลงไทยสำหรับเด็กไปในการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบออนไลน์ 3) การเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็ก สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็กโดยใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านไทยและต่างประเทศ และ การเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็กขึ้นมาใหม่จากเนื้อหาและองค์ความรู้ของประเทศไทย

สำหรับการเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็ก มีการนำสำเนียงและประวัติต่าง ๆ ของวัฒนธรรมไทยในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กนำมาเรียบเรียงขึ้นมาใหม่จากเนื้อหาและองค์ความรู้ของไทยโดยจัดทำนองรูปแบบหนังสือแบบเรียนเปียโนโดยใช้ชื่อว่า ดรุณดุริยางค์ เพื่อใช้เป็นสื่อในการสอนเปียโนโดยใช้เพลงไทย เนื้อร้องเป็นภาษาไทย ทำนองมีสำเนียงไทย และยังเป็นการรักษาคุณค่าของเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยในหนังสือเปียโนทั้ง 2 เล่มนี้จะมีการเรียบเรียงโน้ตเปียโนเพื่อให้มีสำเนียงสอดคล้องกับ ขนมไทย และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งถือเป็นตำราสำหรับเปียโนที่ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของเพลงสำเนียงไทย (อชิมา พัฒนวีรางกูล, 2559; 2561)

สรุปได้ว่าเพลงไทยสำหรับเด็กคือบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเป็นภาษาไทยหรือนำมาแปลเป็นภาษาไทย มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็กโดยมีการนำทำนองเพลงการละเล่นเด็กไทยที่มีบทร้องเพลงพื้นบ้านไทยโบราณ หรือนำทำนองเพลงพื้นบ้านต่างประเทศเข้ามาปรับใช้ความนิยมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของคนไทยในอดีต วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงามที่ควรค่าแก่การเก็บรักษา ในด้านเนื้อหาทางดนตรีเรื่องจังหวะนั้นจะเห็นได้ว่าในการละเล่นไทยแบ่งได้เป็นการละเล่นที่มีคำร้องซึ่งผู้วิจัยสามารถเลือกใช้คำร้องประกอบการละเล่น รวมถึงทางด้านเพลงพื้นบ้านไทยซึ่งเป็นเพลงที่คุ้นเคยและมีเอกลักษณ์ความเป็นชาติอยู่ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการนำ เพลงไทยสำหรับเด็ก เพลงประกอบการละเล่นไทย และเพลงพื้นบ้านไทยมาเป็นสื่อที่สำคัญสำหรับชุดกิจกรรมการใช้ร่างกายสร้างจังหวะต่อไป

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะถือเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในที่หลากหลายโดยมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการกิจกรรมกับการเรียนรู้ดนตรีโดยตรง และประเด็นที่เกี่ยวข้องนำมาซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.1 งานวิจัยด้านดนตรี

กิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านจังหวะ มีการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะในบทความวิจัยเรื่องความพึงพอใจและความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา หลังจากการร่วมกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้กล่าวถึงการใช้กลวิธีในการสอนดนตรีทั้ง 4 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยการใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโต (Ostinato) และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาใช้ในการสอนเรื่องจังหวะสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยนำรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) มาบรรเลงโดยใช้ร่างกายสร้างจังหวะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดความรู้สึกความแปลกใหม่น่าสนใจกว่าการซ้อมดนตรีในวงโยธวาทิตแบบเดิม

ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมจากการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการสร้างสรรค์ดนตรี ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้รับผลตอบรับที่ดีค่อนข้างพอใจมากจากผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ฌานดนู ไล้ทอง และ ดนีญา อุทัยสุข, 2560)

งานวิจัยเรื่องการศึกษาครูผู้สอนกิจกรรมด้านจังหวะในชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนก่อนวัยเรียน (Pre-school Teachers' Implications About The Rhythm Applications In Music Lessons) เป็นงานวิจัยที่กล่าวถึงกิจกรรมดนตรีที่ส่งเสริมเรื่องจังหวะในการสอนของครูสำหรับผู้เรียนก่อนวัยเรียน ได้ศึกษาแบบฝึกหัดด้านจังหวะสำหรับผู้เรียนก่อนวัยเรียนจากครูผู้สอนจำนวน 3 คน และศึกษาผู้เรียนจำนวน 60 คน ในเมืองอันตัลยา (Antalya) ประเทศตุรกี โดยมีการให้ผู้เรียนได้ใช้ร่างกายสร้างจังหวะในการบรรเลงประกอบจังหวะจากบทเพลงทั้ง 5 เพลงที่ครูเลือกให้ วิจัยเล่มนี้ได้ศึกษาปัญหาของครู และปฏิกิริยาของผู้เรียนระหว่างทำกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านจังหวะและนำไปสู่พัฒนาการทางดนตรีด้านอื่น ๆ ต่อไปได้ในมุมมองของครู (Sabahat, 2010)

บทความงานวิจัยเรื่องรีไซด์สำหรับวงเครื่องกระทบและการอ่านบทกวีเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเห็นความสำคัญของภาษาในรูปแบบบทกวี และเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้มีความสัมพันธ์กันในแง่ของจังหวะ ในบทกวีนั้นแต่ละคำของประโยคมีความสั้น - ยาวของพยางค์และการเน้นคำในการออกเสียงซึ่งผู้วิจัยได้เห็นว่าเครื่องกระทบมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์และแสดงอัตลักษณ์ของรูปแบบจังหวะเหล่านี้ได้อย่างดี สรุปผลการวิจัยที่นำบทเพลงรีไซด์สำหรับวงเครื่องกระทบและการอ่านบทกวีจัดแสดงนั้นได้รับความสนใจจากผู้ชมเป็นอย่างมาก และผู้วิจัยมีเป้าหมายในการสร้างแรงบันดาลใจเป็นอีกหนึ่งมุมมองให้เห็นความสามารถที่หลากหลายของเครื่องกระทบและการใช้ภาษาไทยให้กับนักดนตรีและนักแต่งเพลงรุ่นใหม่เพื่อสร้างสรรค์ผลงานต่อไป (ต้นเถา ช่วยประสิทธิ์, 2562)

บทความวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการร่วมสร้างดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ได้ใช้กิจกรรมดนตรีเพื่อช่วยเสริมสร้างสังคมในเด็กวัยอนุบาล ซึ่งเน้นศึกษาเด็กอนุบาลโรงเรียนทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ ฯ โดยใช้กระบวนการร่วมสร้างดนตรี จำนวน 30 แผน 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสร้างเสียงสร้างสรรค์บทเพลงโดยการให้ผู้เรียนออกแบบลักษณะเสียง ทำนอง และความสั้น ยาวของเสียงตามจินตนาการจากเรื่องที่เรียนและให้เพื่อนทำตาม จากนั้นพัฒนามาเป็นการร่วมกันแต่งเพลงสั้น ๆ จากเรื่องที่เรียนผ่านทำนองและจังหวะที่เด็กคุ้นเคย 2) การเคลื่อนไหวประกอบเพลงและบรรเลงดนตรีโดยให้ผู้เรียนคิดท่าทางจากบทเพลงที่ร่วมกันแต่งและเลือกเล่นเครื่องดนตรีที่สนใจเพื่อนำมาสร้างจังหวะประกอบบทเพลงของเพื่อน ซึ่งโดย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนมากเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบที่มีความเหมาะสมกับเด็กอนุบาล เช่น กลอง เครื่องเขย่า ระนาดเล็ก ฉิ่ง ขลุ่ย และ 3) แสดงบนเวที ให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผน ฝึกซ้อมการแสดงเพื่อจัดการแสดงบนเวทีจริง และผลัดกับสลับบทบาทเป็นต้นผู้เล่น และผู้ชมผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สุธาทิพย์ แสงสาย, 2559)

บทความวิจัยเรื่องชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูปฐมวัย สาระการเรียนรู้ดนตรี องค์ประกอบดนตรีด้านจังหวะ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูปฐมวัยจำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องจังหวะซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น 3 เรื่อง คือ เรื่ององค์ประกอบของจังหวะ เรื่องจังหวะหลักคงที่ และเรื่องอัตราจังหวะ จุดประสงค์เพื่อสำหรับครูและผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องจังหวะที่ได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพในระดับผ่านเกณฑ์ (ชาลินี สุริยนเปล่งแสง, 2554)

4.2 งานวิจัยด้านการบำบัดรักษาโดยใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

หากกล่าวถึงผลประโยชน์ของการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีวิจัยที่ทดลองนำกิจกรรมเพื่อศึกษาผลกระทบกับความจำของผู้สูงอายุในประเทศสเปน โดยการศึกษาครั้งนี้ได้มีการนำกลุ่มทดลองซึ่งเป็นผู้สูงอายุ 65 ปี จำนวน 38 คนที่มีสัญญาณแรกของภาวะสมองเสื่อมในวัยชราถึงโดยใช้วิธีการ BAPNE (Biomechanics Anatomy Psychology Neuroscience Ethnomusicology) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายกระตุ้นการรับรูปโดยมุ่งเน้นไปที่กิจกรรม ซึ่งผลการทดสอบออกมาในแง่บวก และมีผลตอบรับจากกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี (Romeo, 2014)

งานวิจัยเรื่องผลการใช้แบบฝึกหัดร่างกายสร้างจังหวะที่มีต่อทักษะการเคลื่อนไหวของผู้เรียนอายุ 8 – 12 ปี ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (The Effectiveness of Body Percussion Rhythmic Exercises on Motor Skills in Children with Mild Intellectual Disability Between 8-12 Years Old) ได้เล็งเห็นถึงความสามารถของการใช้ร่างกายสร้างจังวะและการเคลื่อนไหวที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองเพื่อการบำบัด และเพื่อสังคม ผ่านการทดลองในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 60 คน โดยกลุ่มแรกใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ และกลุ่มที่สองได้รับการเรียนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีพัฒนาการทางทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skill) การทำงานและประสานงานกันของร่างกายมีผลดีขึ้น จึงสรุปได้ว่าแบบฝึกหัดร่างกายสร้างจังหวะเป็นวิธีที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกายของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ในบทความวิจัยเรื่องผลการศึกษาประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่อผู้สูงอายุโดยใช้เครื่องดนตรี Bamboo Bell กล่าวถึงการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อผู้สูงอายุโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุในชุมชนหนองแวงตราชู 2 จำนวน 8 ราย ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกอาสาสมัคร คือ

อาสาสมัครมีอายุตั้งแต่ 60 - 75 ปี สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถใช้แขนได้อย่างน้อย 1 ข้าง และมีสภาพร่างกายที่ไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องดนตรีที่เรียกว่า Bamboo Bell ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นำไม้ไผ่มาพัฒนาจากต้นแบบของเครื่องดนตรี 2 ประเภท คือ ระนาดและขลุ่ยไม้ไผ่นำมาร่วมกันสร้างเป็นอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้สูงอายุได้ขยับร่างกาย เคาะ กระทบเครื่องดนตรีโดยใช้อุ้งมือหรือน่องขา ซึ่งสร้างให้เกิดความสนุกสนาน ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เล่นดนตรีและร่วมกันสร้างเครื่องดนตรีด้วยกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเครื่องดนตรี Bamboo Bell นี้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการสื่อการสอนประเภทเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นเอง และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมประกอบจังหวะสำหรับเด็ก ทั้งในด้านของตามโรงเรียนที่ขาดแคลนเครื่องดนตรี นำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา หรือในด้านดนตรีบำบัดความรู้สึกสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายเช่นด้านสายตาให้ได้รับรู้ถึงเสียง และทำให้เกิดความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีได้ด้วยตนเองอีกด้วย (วิชญ์ บุญรอด, 2561)

4.3 งานวิจัยด้านประโยชน์ของการใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก

ด้านการนำเพลงไทยมาใช้ในการเรียนรู้ดนตรีมีผู้ที่เห็นถึงประโยชน์ของเพลงไทยและนำมาศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้เป็นสื่อในการสอนดนตรีให้กับผู้เรียน โดยวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับพื้นฐานถึงระดับกลางโดยใช้การเรียบเรียงดนตรีพื้นบ้านไทยได้นำเอาบทเพลงพื้นบ้านโดยแบ่งเป็นแต่ละภาคของประเทศไทย เช่น ภาคเหนือ เพลงเสเลเมา เพลงปั่นฝ้าย, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพลง ภาคกลาง เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพม่ากลองยาว, ภาคใต้ เพลงรำมโนราห์ เพลงระบำปาเต๊ะ เป็นต้น บทเพลงที่เรียบเรียงใหม่โดยใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านไทยกับทักษะทางดนตรีสากลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับบทเพลงของไทย ซึ่งผู้สนใจสามารถนำมาพัฒนาในเรื่องของเทคนิคและการประพันธ์ซึ่งทำให้เกิดความเหมาะสมในการเรียนรู้ได้เหมือนกับบทเพลงพื้นบ้านต่างประเทศ หากผู้วิจัยมีวิธีการคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมจะนำมาจัดทำเป็นแบบฝึกหรือชุดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มินตรา ทันตะเวช, 2557)

ด้านประโยชน์จากการนำการละเล่นไทยมาใช้ในการเรียนรู้ วิจัยเรื่องผลของโปรแกรมกลุ่มการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปคตรัม อายุ 6-9 ปี ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนออทิสติกสเปคตรัมมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร และด้านพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้สอนและผู้เรียน มีความสะดวกในการทำกิจกรรม และสามารถนำไปปรับกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน หรือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กิจกรรมในเชิงการบำบัดรักษา และเชิงการศึกษาได้เป็นอย่างดี (ฉัตรชัย แพงคำฮัก, สุพัทธ แสนแจ่มใส และภิญญาพันธ์ เพียซ้าย, 2562)

เห็นได้ว่าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจังหวะ และกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นมีทั้งในรูปแบบการสร้างสรรค์ดนตรี ดนตรีศึกษา ดนตรีบำบัด และการนำเพลงเพลงไทยและการละเล่นไทยที่มาใช้ในงานวิจัยการเรียนการสอนดนตรีซึ่งสร้างผลกระทบด้านบวกให้กับวงการการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการนำสิ่งที่มีอยู่ของไทยมาปรับใช้กับหลักการทางดนตรีศึกษาจากต่างประเทศเพื่อจัดทำเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนรู้ดนตรีของผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่าจังหวะเป็นสิ่งที่สำคัญต่องการเรียนรู้ดนตรี และถือเป็นการเรียนรู้พื้นฐานดนตรีที่เข้าใจง่าย มีประโยชน์ที่หลากหลาย สามารถใช้ในทั้งการศึกษา และการบำบัดรักษา วิจัยชิ้นนี้ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้านจังหวะและการใช้เพลงไทย จึงเกิดความสนใจที่จะนำมาปรับและสร้างสรรค์ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเพื่อเป็นตัวเลือกให้สำหรับครูผู้สอนกิจกรรมดนตรี และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดนตรีต่อไปในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

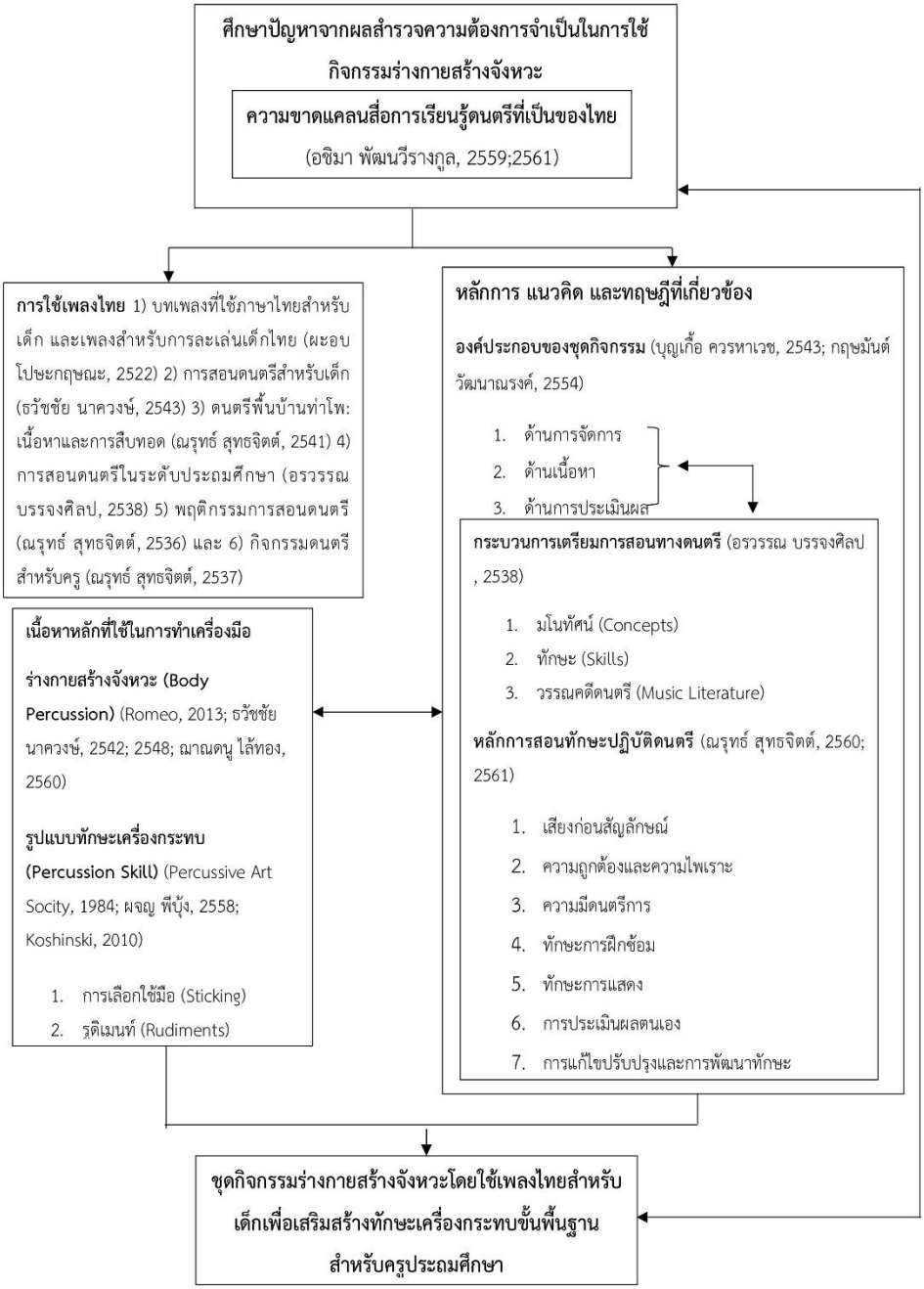

ภาพที่ 8 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (R1)

ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับชุดกิจกรรม ร่างกายสร้างจังหวะ เพลงไทยสำหรับเด็กและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน (R2)

จัดทำแบบสำรวจความต้องการจำเป็นโดยครูดนตรีจำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล (R3)

1. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน
2. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นที่ 4 การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน (D1)

สร้างชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะจากผลการวิเคราะห์แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน (D2)

1. การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน

2. การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน
3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีจำนวน 30 คน (Rating Scale) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมในการสำรวจความสำคัญและปัญหา เพื่อทำให้ชุดกิจกรรมที่จัดทำมาตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเดิมมากที่สุด (Confirming Sampling)
4. แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำจากการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม โดยวิเคราะห์จากแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ (Comment) โดยกำหนดข้อคำถามข้อเสนอแนะในลักษณะปลายเปิด (Open-Form)

ขั้นที่ 6 การสรุปผลการวิจัย อภิปราย และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ครูดนตรี จำนวน 30 คน ที่รู้จักกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะและใช้กิจกรรมดนตรีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็นเป็นครูในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนนานาชาติ ครูในสถาบันดนตรี และครูพิเศษวงโยธวาทิต เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสภาพและปัญหา วิธีการสอนและการใช้งานกิจกรรมดนตรีในบริบทประเทศไทย รูปแบบของกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของครู และความเป็นมาและความสำคัญของการใช้เพลงไทยกับการสอนดนตรี โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความต้องการจำเป็นและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งในด้านการปฏิบัติทักษะเครื่องกระทบ ด้านการสอนเครื่องกระทบ ด้านประสบการณ์การสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก ซึ่งตรงกับงานวิจัยเป็นอย่างดี โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติดังนี้ คือ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในทักษะเครื่องดนตรีกระทบไม่ต่ำกว่า 20 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอนทักษะเครื่องกระทบไม่ต่ำกว่า 10 ปี

3) เป็นผู้ที่มีผลงานในการปฏิบัติเครื่องกระทบอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด มีรายชื่อดังต่อไปนี้

อาจารย์ ดร.วรรณภา ญาณวุฒิ วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอกจาก มหาวิทยาลัยไอโอวา (The University of Iowa, School of Music) ประเทศสหรัฐอเมริกา สาขาดนตรีปฏิบัติและการสอนเครื่องกระทบ (Percussion Performance and Pedagogy) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำวิชาเครื่องกระทบ ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และยังเป็นหัวหน้าเครื่องทิมปานี (Principal Timpani) ของวง Thailand Philharmonic Orchestra (TPO) ท่านเป็นนัก Percussion คนแรกในประเทศไทยที่จบการศึกษาปริญญาเอกด้านดนตรีปฏิบัติและการสอนเครื่องกระทบโดยตรง โดยมีประสบการณ์ระดับมัธยมและมหาวิทยาลัยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี อีกทั้งยังเป็นวิทยากรเกี่ยวกับงานด้านเครื่องกระทบระดับนานาชาติ มีการจัดคอนเสิร์ต และ กิจกรรม Work Shop เกี่ยวกับเครื่องกระทบในประเทศไทยต่าง ๆ มากมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ดุริยางคศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการสอนและการแสดงดนตรีวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการสอนดนตรี เครื่องมือเอกเครื่องกระทบ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อาจารย์มีประสบการณ์การสอนทั้งระดับประถม มัธยม และมหาวิทยาลัย ทั้งด้านทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานจนถึงระดับสูงเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทจาก Universität Mozarteum Salzburg จากประเทศออสเตรีย ด้านเครื่องกระทบ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร เครื่องมือเอกเครื่องกระทบ สอนรายวิชาการแสดงดนตรี สังคีตวิจัยและพัฒนา อาจารย์มีประสบการณ์การสอนทั้งในระดับมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า 10 ปี และยังจัดการแสดงและกิจกรรม Work Shop ให้ความรู้สำหรับผู้เรียนประถม มัธยม และมหาวิทยาลัยด้านเครื่องกระทบอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นหัวหน้าเครื่องทิมปานี (Principal Timpani) ของวง Royal Bangkok Symphony Orchestra (RBSO)

อาจารย์ทยารัตน์ โสภณพงษ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำวิชากลองชุด และเครื่องกระทบ โรงเรียนนานาติโชรส์เบอรี่ (ริเวอร์ไซด์) กรุงเทพ (Shrewsbury International School

Bangkok) มีประสบการณ์ทั้งการแสดงต่อเนื่อง และประสบการณ์การสอนโรงเรียนนานาชาติไม่ต่ำกว่า 10 ปี และยังเป็นสมาชิกหลักเครื่องดนตรี Percussion ของวงจันทร์แรม

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติ คือ

1) เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรีศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญามหาบัณฑิต

2) เชี่ยวชาญในด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กไม่ต่ำกว่า 10 ปี

3) มีผลงานด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก เขียนหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการและงานวิจัย รวมกันไม่ต่ำกว่า 5 เรื่อง และเชี่ยวชาญด้านบทเพลงไทย เพลงการละเล่นไทย และเพลงพื้นบ้านไทย โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด มีรายชื่อดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ท่านอาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องโคดาย โดยเป็นอาจารย์สอนวิชาโคดายให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีประสบการณ์การสอนเรื่องกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กพิเศษที่โรงเรียนสาธิตจุฬาฝ่ายมัธยม อีกทั้งยังเป็นอาจารย์พิเศษสอนเรื่องกิจกรรมดนตรีให้กับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมากมาย เป็นวิทยากรกิตติมศักดิ์ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก สำหรับผู้สูงอายุ และกรรมการภายนอกให้กับวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษามากมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยา ไล้ทอง ท่านอาจารย์ได้เข้าอบรมใบประกาศนียบัตรรับรองความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกิจกรรมออร์ฟจากประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งมีประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรีโรงเรียนสาธิตจุฬาฝ่ายมัธยมและอดีตดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำวิชาดนตรีออร์ฟ วิชาการสอนดนตรีมัธยม และเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านกิจกรรมออร์ฟในสมาคมออร์ฟของประเทศไทยเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล มีประสบการณ์ในการสอนดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนสาธิตจุฬามาเป็นเวลากว่า 20 ปี ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำรายวิชากิจกรรมดนตรีสำหรับครูที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นวิทยากรกิตติมศักดิ์ให้หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ชุดกิจกรรมการสอนดนตรีสำหรับเด็ก (Needs Assessment) เพื่อสำรวจความต้องการในการใช้ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยแบ่งเป็น

    1) ด้านข้อมูลส่วนตัวประสบการณ์การสอนดนตรีของครู

    2) ด้านข้อมูลกิจกรรมดนตรีซึ่งครอบคลุมด้านความสำคัญของการใช้กิจกรรมดนตรีในการเรียนการสอน ปัญหาในการสอนดนตรี บทเพลงไทยที่เหมาะสมสำหรับการสอนดนตรี

    3) ด้านข้อมูลการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับเครื่องกระทบ

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ กำหนดกรอบประเด็นเพื่อให้ได้ความสอดคล้องและความแตกต่างของข้อมูลและได้องค์ประกอบของชุดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย

    1) ด้านการจัดการรูปแบบ

    2) ด้านเนื้อหาที่เลือกใช้

    3) ด้านการประเมินผลและคำแนะนำเพิ่มเติม (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543)

    หลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี ทั้ง 7 ข้อ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2536) โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องกระทบ กำหนดรูปแบบแบบสัมภาษณ์ 3 ด้าน คือ

    1) ด้านรูปแบบชุดกิจกรรม

    2) ด้านเนื้อหาทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน สอบถามเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกหัด บทเพลง และเนื้อหาที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

    3) ด้านคำแนะนำเพิ่มเติม

    ด้านกลุ่มผู้เชี่ยวชาญการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก กำหนดรูปแบบแบบสัมภาษณ์ 3 ด้าน คือ

    1) ด้านรูปแบบชุดกิจกรรม

    2) ด้านแผนการจัดกิจกรรมและเนื้อหาทางดนตรี

    3) ด้านคำแนะนำเพิ่มเติม

    จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) (สุภางค์ จันทวานิช, 2552) เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. แบบประเมินแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก และสำหรับครูดนตรี

โดยรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิด (Concept) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรม ทั้งในด้านของการสร้างคู่มือหรือแบบเรียน วิธีในการจัดกิจกรรมดนตรี ข้อมูลต้นแบบกิจกรรมดนตรี และต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมากที่สุด

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำชุดกิจกรรม (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543; กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2554)
2. ศึกษาเพลงไทยสำหรับเด็กและวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็กที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และเหมาะสมในการมาเรียบเรียงให้เป็นโน้ตร่างกายสร้างจังหวะโดยการจัดทำแบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก ดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 แบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก

ลำดับ	ชื่อเพลง	ประเภทของเพลง	คีตลักษณ์ (Form)	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)	ตัวโน้ตและตัวหยุด (Note and Rest)	ประเภทของกิจกรรมเข้าจังหวะ (สมบูรณ์ จิระสถิต, 2537)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						

3. ศึกษาข้อมูลต้นแบบกิจกรรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานโดยสามารถแจกแจงข้อมูลได้ตามตารางที่ 2 นี้

ตารางที่ 2 แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้ประพันธ์	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	โน้ตดนตรี	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
1				☐ แบบเรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ ชุดกิจกรรม						☐ ครู ☐ นักเรียน ☐ ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	พื้นฐานดนตรี							เทคนิคเครื่องกระทบ
		Meter	Time Signature	Note	Melodic Pattern	Rhythmic Pattern	Dynamic	Ensemble	Sticking and Rudiments
1									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll

4. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้หาความเชื่อมโยงด้านประโยชน์จากการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ ความจำเป็นของทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน และความสำคัญของเพลงไทย ผู้วิจัยนำแนวคิด 3 สิ่งนี้มาต่อยอดให้การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด

จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลสรุปแล้วจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เอกสารปฐมภูมิ (Primary Document) และจึงนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาจัดเรียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยและสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะต่อไปได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

ขั้นที่ 2 การสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

จัดทำแบบสำรวจความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เพื่อให้ได้ข้อมูลนำร่อง (Pilot Study) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 30 คน ขั้นตอนนี้เพื่อผู้วิจัยจะได้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในปัจจุบัน และต้องการสำรวจความต้องการในการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนรู้ดนตรีเพื่อนำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาชุดกิจกรรมต่อไป

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบประเด็นเพื่อให้ได้ความสอดคล้องและความแตกต่างของข้อมูลใน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน

โดยผู้วิจัยได้เริ่มการสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบทั้ง 4 ท่านเป็นสำดับแรก เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานที่จำเป็น จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน โดยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการครบผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนาชุดกิจกรรมต่อไป

ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญอยู่นั้นได้เกิดสถาณการณ์ COVID-19 ขึ้นทำให้กระบวนการในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกิดความล่าช้า โดยผู้เชี่ยวชาญบางท่านสะดวกให้ไปพบเท่านั้น แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านสามารถสัมภาษณ์และขอคำแนะนำผ่าน ZOOM ได้ จากปัญหาใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้เกิดมุมมองด้านบวกกับเครื่องมือและสื่อออนไลน์มากขึ้น อีกทั้งยังได้แนวคิดและแรงบันดาลใจในการจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะในรูปแบบออนไลน์ในอนาคต

ขั้นที่ 4 การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยใช้หลักการสร้างชุดกิจกรรม (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543; กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2554) เพื่อให้ได้มาซึ่งโครงสร้างการพัฒนาชุดกิจกรรม และในด้านหลักการทางดนตรีผู้วิจัยใช้กระบวนการเตรียมการสอนทางดนตรี (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538) และ หลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560; 2561)

จากนั้นจึงนำผลจากแบบสำรวจความต้องการจำเป็นของครูดนตรีและผลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่วิเคราะห์ได้มาใช้เป็นเกณฑ์การคัดเลือกรูปแบบและเนื้อหาด้านดนตรี ต่อมาจึงได้จัดทำรูปแบบภายนอกให้มีความเหมาะสมกับชุดกิจกรรมดนตรีทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 จนถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 โดยในระหว่างการพัฒนานี้ผู้วิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบทั้งภายนอกและภายในชุดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและยังมีการหาข้อมูลเพิ่มเติมในการบันทึกวีดิโอและเสียงร่างกายสร้างจังหวะเพื่อให้ได้ออกมาเป็นสื่อการสอนประกอบกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่สมบูรณ์ที่สุด โดยรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะประกอบอยู่ในการวิเคราะห์แบบประเมินในบทที่ 4

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือนำร่องให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญได้มีการคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งในด้านการปฏิบัติทักษะเครื่องกระทบ ด้านการสอนเครื่องกระทบ ด้านประสบการณ์การสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก ซึ่งตรงกับงานวิจัยเป็นอย่างดี โดยแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีจำนวน 30 คน (Rating Scale) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมในการสำรวจความสำคัญและปัญหา เพื่อทำให้ชุดกิจกรรมที่จัดทำมาตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเดิมมากที่สุด (Confirming Sampling)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการนำไปทดลองใช้ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 10 คน และครูดนตรี (Confirming Sampling)

ตอนที่ 5 แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำจากการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม โดยวิเคราะห์จากแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ (Comment) โดยกำหนดข้อคำถามข้อเสนอแนะในลักษณะปลายเปิด (Open-Form)

ขั้นที่ 6 การสรุปผลการวิจัย อภิปราย และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 5 ที่กล่าวมามาพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่สมบูรณ์ตามที่ครูดนตรีต้องการ และให้เนื้อหามีความใกล้เคียงตามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแนะนำมากที่สุด โดยรายละเอียดทั้งหมดสามารถผู้วิจัยได้เริ่มต้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2562 มีการจัดทำและวิเคราะห์แบบสำรวจครูดนตรี 30 คน ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ.2563 จากนั้นจึงนำผลที่วิเคราะห์ได้มาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2563 โดยในระหว่างที่ดำเนินการข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้มีการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2563 ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเสร็จเป็นรูปเล่มหนังสือครั้งที่ 1 จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตรวจสอบและประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเล็กน้อยและนำไปให้กลุ่มครูดนตรีกลุ่มเดิมตรวจสอบและประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะกลับมาพัฒนาอีกครั้งให้สอดคล้องกับคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและครูดนตรี โดยรายละเอียดและขั้นตอนที่กล่าวมาจะประกอบในบทที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตอนที่ 6 ผลการสรุปผลการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการในการจัดสร้างต้นแบบชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อให้ผู้วิจัยมีโครงสร้าง และแนวทางในการทำงานเบื้องต้นในแต่ละขั้นตอน ซึ่งจากการสังเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชุดกิจกรรมควรมีหลักในการจัดทำ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการ 2) ด้านเนื้อหา และ 3) ด้านการประเมินผล (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543; กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2554) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการจัดการ ชุดกิจกรรมควรมีการจัดทำคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเพื่ออธิบายสิ่งที่ผู้สอนจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับชุดกิจกรรม อธิบายศัพท์ดนตรีที่ใช้ อธิบายสัญลักษณ์ของโน้ตและเครื่องหมายต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยมีการจัดทำแผนการสอนโดยประกอบด้วยการกำหนดแนวคิด กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหา กำหนดกิจกรรม กำหนดสื่อการเรียนรู้ กำหนดการวัดผล และข้อเสนอแนะ

2. ด้านเนื้อหา ชุดกิจกรรมควรมีการกำหนดเนื้อหาสาระทางดนตรีที่เหมาะสมกับความสามารถและความจำเป็นของชุดกิจกรรม โดยการจัดเรียงข้อมูลระดับความยากง่ายตามขั้นตอน ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทั้ง 3 ด้าน โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายข้อมูลที่วิเคราะห์ให้แต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านแบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก

การคัดเลือกเพลงไทยสำหรับเด็กควรมีหลักในการที่สำคัญในการคัดเลือกบทเพลงเพื่อนำมาเรียบเรียงใหม่ให้เหมาะสมกับโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ โดยเพิ่มเติมเรื่องของการสร้างสรรค์ท่าทางและเพื่อประโยชน์ในการรับรู้ทางดนตรีให้มากที่สุด ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์จากหนังสือ บทความ และวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและนำมาสังเคราะห์ จากหลักการของ 1) บทเพลงที่ใช้ภาษาไทยสำหรับเด็ก และเพลงสำหรับการละเล่นเด็กไทย (ผะอบ โปษะกฤษณะ, 2522) 2) การสอนดนตรีสำหรับเด็ก (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543) 3) ดนตรีพื้นบ้านท่าโพ: เนื้อหาและการสืบทอด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) 4) การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538) 5) พฤติกรรมการสอนดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2536) และ 6) กิจกรรมดนตรีสำหรับครู (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกและวิเคราะห์เพลงไทยดังนี้

1. จะต้องเป็นเพลงที่มีเนื้อเพลงเป็นภาษาไทย
2. เป็นเพลงที่ใช้ส่งเสริมเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก มีความยาวไม่มากเกินไป
3. เป็นเพลงที่มีรูปแบบคีตลักษณ์ (Form) เป็น Binary Form และ Ternary Form มีลักษณะไม่ซับซ้อน
4. เป็นบทเพลงที่ใช้อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time Signature)

ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวมาสร้างเป็นตารางวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก และคัดเลือกบทเพลงไทยต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3 นี้

ตารางที่ 3 แบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก

ลำดับ	ชื่อเพลง	ประเภทของเพลง	คีตลักษณ์ (Form)	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)	ตัวโน้ตและตัวหยุด (Note and Rest)	ประเภทของกิจกรรมเข้าจังหวะ (สมบูรณ์ จิระสถิต, 2537)
1.	เพลงกำมือ	เพลงไทย	AB	2/4, 4/4		การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song)
2.	กรรไกร ไข่ ผ้าไหม	เพลงการละเล่นไทย	AB	2/4, 4/4	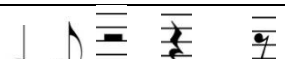	1. การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song) 2. การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm)
3.	เต่า	เพลงไทย	AB	2/4, 4/4		1. การเล่นตามเรื่องเล่า (Story Play) 2. การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song) 3. การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm
4.	ลิง	เพลงไทย	AB	2/4, 4/4		1. การเล่นตามเรื่องเล่า (Story Play) 2. การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song) 3. การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm
5.	มอญซ่อนผ้า	เพลงการละเล่นไทย	AB	2/4, 4/4		การเล่นประกอบบทเพลง (Singing Game)
6.	ดั้งดอกไม้บาน	เพลงไทย	AB	3/4, 4/4		1. การร้องเพลงประกอบท่าทาง (Motion Song) 2. การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm
7.	งูกินหาง	เพลงการละเล่นไทย	A	2/4, 4/4		1. การเล่นประกอบบทเพลง (Singing Game) 2. การเล่นแบบคิดสร้างสรรค์ (Creative Rhythm)
8.	ลาวกระทบไม้	เพลงการละเล่นไทย	A	2/4, 4/4		การเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance)
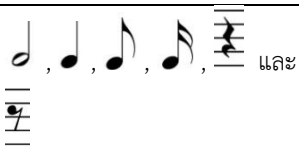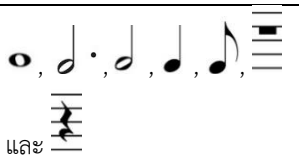
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2 ด้านแบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรี

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบของหนังสือทั้งรูปร่างภายนอก องค์ประกอบของหนังสือ หน้าปก สารบัญ สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ ส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ซีดี ดีวิดี เพลงประกอบ คลิปวิดีโอประกอบ และภายในเนื้อหา เช่น หลักการทางดนตรีที่ใช้ วิธีการสอน คู่มือการใช้งาน แบบฝึกหัด แบบประเมินและการวัดผลทางดนตรี (Adams, 1943) เพื่อนำมาคัดเลือกกิจกรรมต้นแบบทางด้านตรีที่จะประยุกต์ใช้ในชุดกิจกรรม โดยผู้วิจัยพบว่ามีหนังสือที่มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบจำนวน 4 เล่ม ดังนี้

1. Body Percussion Sounds and Rhythms (Filz, 2011) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับ Body Percussion รวบรวมวิธีการปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะซึ่งมีตั้งแต่การอธิบายการเลือกใช้เสียงลักษณะท่าทางต่าง ๆ รวมไปถึงมีแบบฝึกหัดสำหรับฝึกฝนด้วย

2 . Sound Ideas Activities for The Percussion Circle (Goodkin, 2002) เป็นหนังสือที่รวบรวมกิจกรรมดนตรีที่มีกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะรวมอยู่ด้วย

3. เพลงแบบออร์ฟ (ธวัชชัย นาควงษ์, 2548) เป็นหนังสือที่รวบรวมบทเพลงสำหรับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

4. การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542) เป็นหนังสือลักษณะการสอนสำหรับครูซึ่งรวบรวมกิจกรรมดนตรี และรวบรวมบทเพลงสำหรับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

เมื่อได้หนังสือต้นแบบทั้ง 4 เล่มดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสร้างตารางการวิเคราะห์กิจกรรมดนตรี และทำการวิเคราะห์โดยได้ผลดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 4 แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรี

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้ประพันธ์	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	โน้ตดนตรี	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
1	Body Percussion Sounds and Rhythms	Richard Filz	เยอรมัน	แบบเรียน/แบบฝึกหัด/ชุดกิจกรรม	✓	✓	-	✓	✓	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ
2	Sound Ideas Activities for The Percussion Circle	Doung Goodkin	อเมริกา	แบบเรียน/ชุดกิจกรรม	✓	✓	-	✓	-	ครู/ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้ประพันธ์	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	โน้ตดนตรี	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
3	เพลงแบบออร์ฟ	ธวัชชัย นาควงษ์	ไทย	แบบเรียน/แบบฝึกหัด/บทเพลง/ชุดกิจกรรม	✓	-	-	✓	-	ครู/ผู้สนใจ
4	การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ลออร์ฟ	ธวัชชัย นาควงษ์	ไทย	หนังสือ/บทเพลง/ชุดกิจกรรม	✓	✓	-	✓	-	ครู/ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	พื้นฐานดนตรี							เทคนิคเครื่องกระทบ
		Meter	Time Signature	Note	Melodic Pattern	Rhythmic Pattern	Dynamic	Ensemble	Sticking and Rudiments
1	Body Percussion Sounds and Rhythms	✓	2/4,3/4,4/4,6/8	✓	✓	✓	✓	✓	Sticking, Single Stroke Roll
2	Sound Ideas Activities for The Percussion Circle	-	2/4,4/4,6/8	✓	✓	✓	-	✓	-
3	เพลงแบบออร์ฟ	-	2/4,3/4,4/4	✓	✓	✓	-	✓	Sticking
4	การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ลออร์ฟ	-	2/4,3/4,4/4	✓	✓	✓	✓	✓	Sticking

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่ารูปแบบของต้นแบบกิจกรรมดนตรีโดยเน้นไปที่กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะตามที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ในตารางมีลักษณะโดยรวมเป็นแบบเรียน แบบฝึกหัด บทเพลง และชุดกิจกรรม โดยหนังสือทุกเล่มประกอบไปด้วยโน้ตดนตรีเป็นหลัก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตดนตรีได้ในอนาคต หากดูองค์ประกอบต่าง ๆ ในตารางแบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีแล้ว

จะเห็นได้ชัดว่าหนังสือ Body Percussion Sounds and Rhythms คือหนังสือเล่มเดียวที่มีองค์ประกอบของรูปแบบหนังสือ โน้ตดนตรี รูปภาพอธิบาย เรื่องราว ซีดี/ดีวีดี และผู้ใช้อยู่ หากแต่อีกทั้งหนังสือทุกเล่มไม่มีสีสันประกอบ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจในด้านการนำสีสันเข้ามาใช้ประกอบในชุดกิจกรรม จึงทำให้ผู้วิจัยประเด็นเรื่องการนำสีสันมาใช้พัฒนาเพื่อเติมเต็มความขาดแคลนในข้อนี้

นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าหนังสือ 3 เล่ม คือ 1) Body Percussion Sounds and Rhythms 2) Sound Ideas Activities for The Percussion Circle และ 3) การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ส่วนมากมีรูปภาพ และเรื่องราว ขาดแต่หนังสือเพลงแบบออร์ฟ ที่ไม่เน้นการใช้รูปภาพแต่ยังมีการใช้โน้ตและการใช้เรื่องราวเป็นสำคัญ ส่วนน้อยที่มีสื่อการสอน เช่น ซีดี ดีวีดี ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการพัฒนาสื่อนี้มาเป็นต้นแบบที่จะช่วยพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยต้องการจะจัดทำขึ้น โดยจะประกอบไปด้วย โน้ตดนตรี รูปภาพอธิบาย สีสัน เรื่องราว และซีดี/ดีวีดี ตามที่แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีกำหนดไว้

ด้านพื้นฐานทางดนตรีของต้นแบบกิจกรรมดนตรี พบว่า Time Signature ส่วนมากที่หนังสือกิจกรรมมีประกอบด้วย 2/4 3/4 และ 4/4 ซึ่งสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย มีความสอดคล้องกับบทเพลง และบทร้องของการละเล่นหลายบทเพลง เช่น มอญซ่อนผ้า เพลงช้าง เป็นต้น หนังสือทุกเล่มมีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นฐานทางดนตรี หนังสือ Body Percussion Sounds and Rhythms และ การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มีเครื่องหมาย Dynamics หรือความดัง – เบาของบทเพลง มีเพียง Body Percussion Sounds and Rhythms เพียงเล่มเดียวที่มีการกำหนดความช้า เร็วของบทเพลง แบบฝึกหัด และเทคนิคเครื่องกระทบครบถ้วนซึ่งถือเป็นต้นแบบกิจกรรมดนตรีที่น่าสนใจมากที่สุด ทำให้ผู้วิจัยได้เลือกให้หนังสือเล่มนี้เป็นต้นแบบในการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมร่ายกายสร้างจังหวะของผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.3 ด้านแบบวิเคราะห์ต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ในหนังสือแบบเรียนหลายเล่มได้มีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีการแล่น และเทคนิคสำหรับเครื่องกระทบ แต่มีเพียงไม่กี่เล่มที่อธิบายถึงวิธีการสอนในรูปแบบการฝึกซ้อมสำหรับเครื่องกระทบในรูปแบบการเล่นเป็นส่วนหนึ่งในวงดนตรี (Martin, 2017) ซึ่งวงดนตรีที่ใช้เครื่องกระทบเป็น

ส่วนหนึ่งในการร่วมบรรเลงมีหลายประเภททั้งอยู่ในรูปแบบวงขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในฐานะนักดนตรีเครื่องกระทบผู้เล่นจะต้องสามารถเล่นเครื่องกระทบได้มากกว่า 2 ชิ้นขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ความรู้ความเข้าใจที่ไม่มากพอของผู้สอนและการทำความเข้าใจตำรา หนังสือแบบเรียน และเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องกระทบจึงจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์และการค้นคว้าในหลากหลายรูปแบบ โดยผู้วิจัยได้นำเอาหนังสือที่ได้รับการยอมรับในการเรียนการสอนเครื่องกระทบในประเทศไทยมาจำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

1) Podemski's Standard Snare Drum Method (Podemski, 1940) เป็นหนังสือแบบฝึกหัดสำหรับเครื่องดนตรี Snare มีแบบฝึกสำหรับเริ่มต้น
2) A Hundred Pieces for Snare Drum (Ajiro & Okada, 1985*)* เป็นหนังสือแบบฝึกหัดสำหรับเครื่องดนตรี Snare
3) Stick Control for The Snare Drummer (Stone, 1963) เป็นหนังสือแบบฝึกหัดสำหรับการวอร์มข้อมือและฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อ
4) ตำราเครื่องกระทบสากล: กลองเล็ก เล่ม 1 (เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม, 2563) เป็นหนังสือแบบฝึกหัดสำหรับการวอร์มข้อมือและฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อโดยเนื้อหาสร้างสรรค์โดยอาจารย์คนไทยซึ่งเป็นผลการวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย
5) Teaching Percussion (Cook, 1997) เป็นหนังสือรวบรวมพื้นฐานของเครื่องกระทบ เข้าไว้ด้วยกัน

ผู้วิจัยได้นำหนังสือต้นแบบทั้ง 5 เล่ม ดังกล่าว สร้างตารางการวิเคราะห์เนื้อหาทักษะขั้นพื้นฐานสำหรับเครื่องกระทบ โดยได้ผลดังตารางที่ 5 นี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 5 แบบวิเคราะห์ต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้เขียน	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
1	Podemski's Standard Snare Drum Method	Benjamin Podemski	อเมริกา	แบบเรียน/แบบฝึกหัด	✓	-	-	-	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ
2	A Hundred Pieces for Snare Drum	Keisuke Ajiro and Tomoyuki Okada	ญี่ปุ่น	แบบฝึกหัด	-	-	-	-	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้เขียน	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
3	Stick Control for The Snare Drummer	George Lawrence Stone	อเมริกา	แบบฝึกหัด	-	-	-	-	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ
4	ตำราเครื่องกระทบ สากล: กลองเล็ก เล่ม 1	เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม	ไทย	แบบเรียน/แบบฝึกหัด	✓	-	-	-	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ
5	Teaching Percussion	Gary D. Cook	อเมริกา	แบบเรียน/แบบฝึกหัด	✓	-	-	✓	ครู/นักเรียน/ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	เทคนิคพื้นฐานทางดนตรี						เทคนิคเครื่องกระทบ
		Meter	Time Signature	Note	Melodic Pattern	Rhythmic Pattern	Dynamic	Ensemble	Sticking and Rudiments
1	Podemski's Standard Snare Drum Method	✓	2/4,3/4,4/4 6/8	✓	-	✓	✓	✓	Sticking, Single Stroke Roll
2	A Hundred Pieces for Snare Drum	✓	2/4,4/4,6/8	✓	-	✓	✓	✓	Sticking, Single Stroke Roll
3	Stick Control for The Snare Drummer	✓	2/4,4/4	✓	-	✓	-	-	Sticking, Single Stroke Roll
4	ตำราเครื่องกระทบ สากล: กลองเล็ก เล่ม 1	✓	2/4,3/4,4/4,5/4 ,3/8,6/8	✓	-	✓	✓	✓	Sticking, Single Stroke Roll
5	Teaching Percussion	✓	2/4,3/4,4/4 6/8	✓	✓	✓	✓	✓	Sticking, Single Stroke Roll

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือสำหรับเครื่องกระทบทุกเล่มถูกออกแบบมาให้ทั้งกลุ่ม ครู นักเรียน และผู้ที่สนใจสามารถใช้ได้ โดยเนื้อหาในหนังสือประกอบไปด้วยแบบเรียน และแบบฝึกหัด ซึ่งหนังสือส่วนมากมีรูปภาพและความอธิบายวิธีการปฏิบัติ และในหนังสือบางเล่มมีสื่อการสอนประกอบคือ ซีดี และดีวีดี โดยหนังสือที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเป็นต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานคือหนังสือ Teaching Percussion เนื่องจากมีรูปแบบทั้งรูปภาพอธิบายและซีดี/ดีวีดี ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญกับสองส่วนนี้ให้การพัฒนาชุดกิจกรรม อีกทั้งด้านเทคนิคพื้นฐานทางดนตรียังเป็นเพียงเล่มเดียวที่มีทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานครบถ้วน ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้เลือกมานั้นสังเกตได้ว่ามีหนังสือ 2 เล่มที่เป็นที่นิยมในการใช้สอนทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานคือ A Hundred Pieces for Snare Drum และ Stick Control for The Snare Drummer แต่ในตัวหนังสือยังขาดรูปภาพอธิบาย สีสัน เรื่องราว และซีดี/ดีวีดี ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำจุดที่ขาดนั้นมาพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่สมบูรณ์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้

ด้านพื้นฐานทางดนตรีสำหรับเครื่องกระทบนั้นพบว่า Time Signature ที่นิยมนำมาใช้ในหนังสือแบบเรียนได้แก่ 2/4 3/4 4/4 และ 6/8 หนังสือทุกเล่มขาดข้อมูลของ Melodic Pattern เว้นแต่ Teaching Percussion ที่มีเนื้อหาสาระที่ต้องการครบถ้วนผู้วิจัยจึงเลือกให้หนังสือเล่มนี้เป็นต้นแบบในการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมร่ายกายสร้างจังหวะของผู้วิจัย

จากแบบวิเคราะห์ทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยได้พบต้นแบบกิจกรรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน และนำมาเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยการกำหนดเนื้อหาทางดนตรีที่ต้องการจะสอนซึ่งนำข้อมูลมาจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทักษะพื้นฐานเครื่องกระทบเป็น 2 ส่วน คือ การเลือกใช้มือ (Sticking) และ รูดิเมนท์ (Rudiments) จำนวน 1 รูดิเมนท์ นั่นคือ ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) และสื่อที่ใช้ในชุดกิจกรรมคือโน้ตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก โดยผู้วิจัยคำนึงถึงความสำคัญของเนื้อหา 2 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นฐานทางดนตรี และ 2) ด้านเทคนิคพื้นฐานสำหรับเครื่องกระทบ โดยสามารถคัดเลือกความสำคัญของเนื้อหาสำหรับจัดทำชุดกิจกรรมจากตารางที่ 6 ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 6 ความสำคัญของเนื้อหาสำหรับจัดทำชุดกิจกรรม

ขั้นตอนออกแบบ	แนวทางในการปฏิบัติ
ด้านพื้นฐานทางดนตรี	1. องค์ประกอบหลักเรื่องจังหวะ (Rhythm) 2. มีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะและเกมที่เสริมสร้างพื้นฐานทางดนตรี 3. มีการเล่นรวมกันเป็นกลุ่ม (Ensemble) 4. มีการใช้เพลงไทยและเนื้อหาเพลงไทยสำหรับเด็ก
ด้านพื้นฐานเครื่องกระทบ	1. การเลือกใช้มือ (Sticking) 2. ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)

โดยทักษะที่ผู้วิจัยต้องการทั้งหมดผู้วิจัยจะนำไปใช้ออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาต่อไป

3. ด้านการประเมินผล ผู้วิจัยออกแบบแบบทดสอบให้ครูเป็นผู้สังเกตผู้เรียนจากความเข้าใจในพื้นฐานเครื่องกระทบและโน้ตต่างๆ หลังการทำกิจกรรมโดยมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้บรรจุอยู่ในแผนการสอนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสำรวจที่ได้จำนวน 30 ฉบับ มาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุปัญหาและวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการใช้กิจกรรมทางเลือกเพื่อเป็นส่วนช่วยให้ผู้สอนได้มีตัวเลือกในการจัดกิจกรรมดนตรีและเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์เป็นตารางโดยจำแนกเป็นค่าร้อยละ และได้เลือกประเด็นด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ดนตรี ความต้องการและความสนใจในการใช้กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่สำคัญเพื่อนำมาเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรม สามารถอธิบายได้ตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสำรวจความต้องการจำเป็น

ข้อคำถาม	ร้อยละ
1.ท่านเห็นว่าการนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาปรับใช้ในการสอนดนตรีทั่วไปส่งผลดีใช่หรือไม่	100.00
2. ท่านเห็นว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะสามารถส่งเสริมการเรียนเครื่องกระทบได้หรือไม่	100.00
3. ท่านเห็นว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีความสัมพันธ์และส่งผลดีต่อการเรียนรู้ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน	96.70
4. ท่านเคยนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีใช่หรือไม่ และท่านเห็นว่าการจัดทำชุดกิจกรรมเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีความต้องการนำมาเลือกใช้งานในด้านการสอนดนตรีต่อไปใช่หรือไม่	86.70
5. ครูมีปัญหาด้านจำนวนของนักเรียนที่มีมากเกินไปในห้องเรียน	51.90
6. ครูไม่ทราบแหล่งที่มาของกิจกรรม	40.70
7. นักเรียนไม่ให้ความสนใจในเนื้อหาดนตรี	39.30
8. ครูสนใจในการนำกิจกรรมดนตรีมาใช้ร่วมกับการสอนกับเนื้อหาปกติ แต่ไม่สามารถหาตัวอย่างกิจกรรมทางดนตรีที่เหมาะสมได้	25.00

การวิเคราะห์ผลจากแบบสำรวจความต้องการจำเป็นด้านสภาพปัญหาและความต้องการของครูดนตรี ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านความต้องการของครูดนตรีพบว่าครูดนตรีส่วนมากรู้จักกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะและเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการสอนผู้เรียนด้านพื้นฐานจังหวะเบื้องต้น โดยผลการสำรวจพบว่าครูร้อยละ 100.00 ให้ความเห็นตรงกันเกี่ยวกับการนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะยังส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในด้านทักษะทางดนตรีในการเรียนเครื่องกระทบ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะซึ่งถือเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของครูดนตรีในปัจจุบันโดยตรง ต้องการให้เป็นทางเลือกในการสอนสำหรับครูดนตรีต่อไป

ครูร้อยละ 96.70 เห็นว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีความสัมพันธ์และส่งผลดีต่อการเรียนรู้ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน ครูร้อยละ 86.70 เคยนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรี แสดงให้เห็นว่าด้านความต้องการครูส่วนมากมีความต้องการนำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะไปใช้เป็นตัวเลือกในการสอนดนตรีในห้องเรียน โดยครูส่วนมากให้ความเห็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตรงกันเกี่ยวกับความน่าสนใจของการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยมีข้อคิดเห็นในการออกแบบชุดกิจกรรมว่าหากมีลักษณะเป็นหนังสือจะทำให้หยิบจับได้ง่ายและต้องการให้มีคู่มืออธิบายการใช้งาน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543) ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของคู่มือการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งข้อเสนอนะแนะนำให้มีการสร้างสื่อในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนสอนเพื่อทำให้ผู้ใช้งานเข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังคำแนะนำของครูดนตรีคนที่ 1 ที่กล่าวว่า

> *“อยากให้มีการจัดทำหนังสือสำหรับการสอน Body Percussion ในระดับชั้นต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูในแต่ละระดับชั้น และอยากให้มีคู่มือการใช้ประกอบอยู่ด้วย” (ครูดนตรีคนที่ 1, 2563)*

อีกทั้งยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียของครูคนที่ 2 และครูคนที่ 3 ที่กล่าวไว้ว่า

> *“ต้องการให้มีแบบเรียนหรือชุดกิจกรรมที่เข้าใจง่าย มีสื่อมัลติมีเดียที่ใช้งานได้ง่ายตอบสนองความต้องการของครูดนตรีทั่วไปจังเลย” (ครูดนตรีคนที่ 2, 2563)*

> *“ควรมีภาพประกอบบทเรียน และ CD เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังและทำตามได้ง่ายขึ้น โดยเนื้อหามีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ รูปแบบหนังสือน่าสนใจไม่ทำให้เด็กเบื่อ” (ครูดนตรีคนที่ 3, 2563)*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อีกทั้งยังมีข้อคิดเห็นที่ส่งผลบวกและสนับสนุนในการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมเล่มนี้ โดยครูคนที่ 4 กล่าวว่า

> *“น่าสนใจครับ เพราะจากการสอนปกติในปัจจุบันจะเน้นไปทางการสอนเรื่องโน้ตและระดับเสียงมากกว่าเรื่องจังหวะ หากมีหนังสือชุดนี้น่าจะสร้างความเข้าใจในจังหวะมากขึ้น” (ครูดนตรีคนที่ 4, 2563)*

จากข้อเสนอแนะที่ได้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปเพื่อหาความเชื่อมโยงในด้านความต้องการชุดกิจกรรมระหว่างครูดนตรีแต่ละท่านได้เป็นข้อมูลว่า หากมีการจัดทำและพัฒนาหนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานแล้วนั้น ครูดนตรีส่วนมากมีความต้องการในการใช้หนังสือชุดกิจกรรมและมีความสนใจเป็นอย่างมาก โดยได้ให้ความเห็นว่าชุดกิจกรรมควรเป็นในรูปแบบหนังสือหรือ สื่อมัลติมีเดีย ควรมีภาพประกอบบทเรียน CD หรือคำอธิบายการใช้งานที่แสดงถึงรายละเอียดที่ชัดเจน โดยสื่อที่สามารถใช้งานได้ควรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาในการสอน มีบทเพลง วิธีการจัด อุปกรณ์ และรายละเอียดเนื้อหาดนตรีที่เรียงลำดับความยากง่ายให้ผู้สอนเข้าใจและสามารถทำตามได้ โดยกิจกรรมดนตรีที่เน้นเรื่องของจังหวะเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับการเรียนรู้เรื่องดนตรีเบื้องต้น ซึ่งการจัดทำหนังสือสำหรับการสอน Body Percussion ในระดับชั้นต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าสนใจ รวมถึงต้องการคู่มือที่อธิบายการใช้งานชุดกิจกรรมนี้ด้วย

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะแบบสัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่ม คือ วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน 4 ท่าน และวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรี 3 ท่าน โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายเนื้อหาการวิเคราะห์ได้ดังนี้

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ 4 ท่าน สามารถวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ด้านรูปแบบชุดกิจกรรม

1) **ลักษณะของตัวโน้ตที่เหมาะสม** ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าโน้ตควรมีลักษณะความสูงและต่ำที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอิงได้จากบรรทัด 5 เส้น และต้องถ่ายทอดลักษณะท่าทางของ ตบมือ ตบตัก ดีดนิ้ว ย่ำเท้า ให้ชัดเจน ดังรูปภาพระดับความสูงต่ำของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะต่อไปนี้

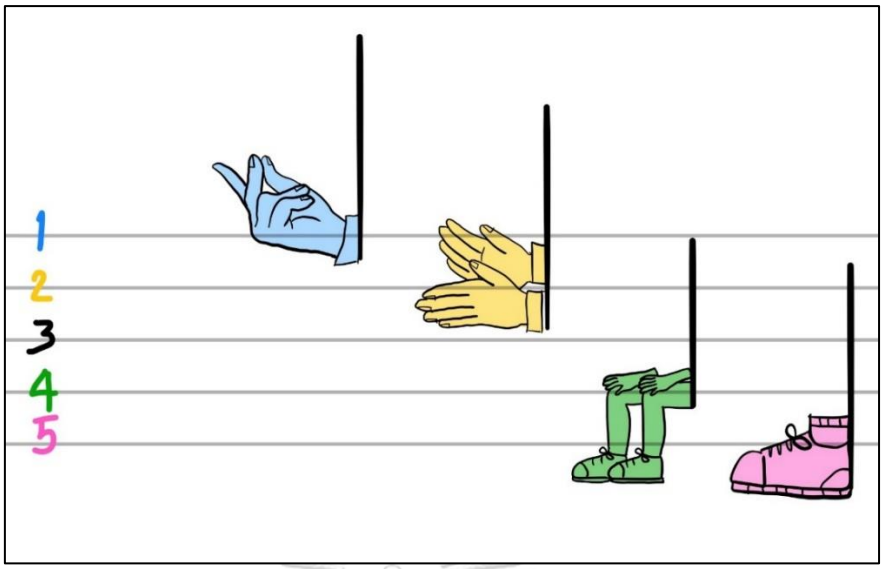

ภาพที่ 9 ภาพระดับความสูงต่ำของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะบนบรรทัด 5 เส้น

2) **การใช้สีสันในกิจกรรม** ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่าการใช้สีสันมีความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก แต่ควรระวังเหตุผลในการเลือกแต่ละสีให้สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้โน้ต และเนื้อหาดนตรีด้านอื่น เช่น ความดังเบาของเสียง (Dynamics) สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบอีก 3 ท่าน ที่เห็นว่า การใช้สีสันมีความเหมาะสมกับพัฒนาการในการแยกแยะและจดจำกับโน้ตแต่ละตัวของผู้เรียน และมีประโยชน์และช่วยผู้เรียนให้การจดจำอย่างมาก ผู้วิจัยสามารถอธิบายการใช้สีสันได้ดังรูปต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

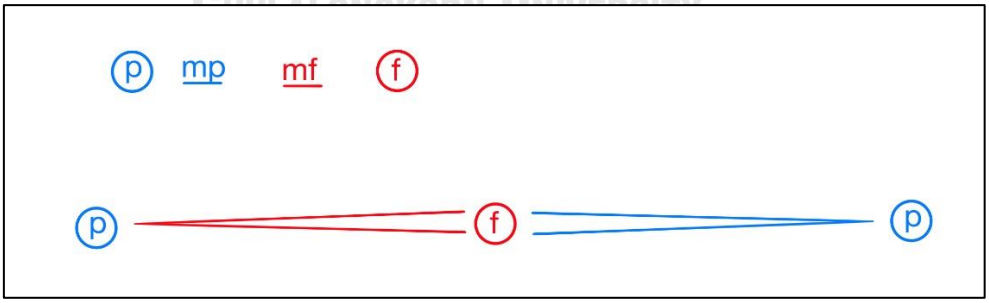

ภาพที่ 10 ภาพอธิบายสีสันของความดังเบาของเสียง (Dynamics)

3) **รูปแบบของคลิปวิดีโอ** ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 2 เห็นว่า ควรมีคลิปวิดีโอเพื่อสำหรับอธิบายการสอน และเพลงประกอบ (Backing Track) สำหรับปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะไปพร้อมกันกับเพลงได้ อาจใช้เครื่องเปียโน หรือเครื่องอื่นๆ ในการอัดแทรก

หรือใช้เมทโทรนอม (Metronome) ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 และ 3 เห็นว่า คลิปวิดีโอควรมีทำนองให้สำหรับผู้สอน เพื่อสามารถเปิดให้ผู้เรียนได้ฟังทำนองที่ถูกต้อง และเผื่อครูที่ไม่ต้องการใช้เสียงร้องของตนเองปรับใช้ได้ และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า ควรมีคลิปวิดีโอที่อธิบายบทเรียน อธิบายวิธีการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ และอธิบายแผนการสอนโดยสามารถศึกษาจากหลักสูตรการสอนกลองของต่างประเทศ เช่น Trinity College London หรือ ABRSM หรือ The Associated Board of the Royal Schools of Music เป็นต้น

ด้านเนื้อหาทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

1) เลือกแบบฝึกหัดที่ง่ายต่อการปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบทุกท่านให้ความว่าแบบฝึกหัดควรง่ายสำหรับผู้เริ่มต้นและเพิ่มความท้าทายขึ้นไปให้ครอบคลุมสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานอยู่แล้วและสามารถต่อยอดในการปฏิบัติเครื่องกระทบได้ในอนาคต
2) ควรเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องกระทบท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า ลักษณะเพลงควรเป็นเพลงที่คุ้นเคย หรือมีความง่ายในการจดจำทำให้ผู้เรียนสนใจ และควรมีโน้ตตัวหยุดให้ผู้เรียนได้รู้จักทั้งค่าของตัวโน้ตและตัวหยุด ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นให้ความเห็นว่าบทเพลงควรมีความหลากหลายและไม่ยากสำหรับผู้เรียน ควรเป็นเพลงที่สั้น จำง่าย ทำให้ผู้เรียนสามารถจำเนื้อเพลงหรือทำนองเพลงได้ง่ายอีกทั้งยังต้องตอบสนองต่อโน้ตและจังหวะที่จะเป็นโครงสร้างของแบบเรียน
3) การเรียงลำดับเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความเห็นว่าควรเรียงลำดับจากง่ายไปหายากโดยเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ใช้ความสามารถจากประสบการณ์ทางดนตรีของตนสร้างสรรค์ให้เนื้อหาเกิดความน่าสนใจมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 ให้ความเห็นเสริมอีกว่าแต่ละเนื้อหาและบทเพลงควรมีแบบฝึกหัดหรือทักษะที่เชื่อมโยงกัน
4) ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานทักษะใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเสนอทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และรูดิเมนท์ (Rudiments) ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) อีกทั้งยังมีดับเบิลสโตรคโรล (Double Stroke Roll) และพาราดิดเดิล (Paradiddle) ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 เสริมว่า หากมีการศึกษาหลักการของแบบฝึกหัดกลองชุดเพิ่มเติมจะเป็นส่วนเสริมที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนทักษะเครื่องกระทบ

5) การเลือกใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเข้ามาเสริมการเรียนรู้ดนตรี ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นตรงกันว่าควรเลือกเกมหรือกิจกรรมเข้าจังหวะที่น่าสนใจ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าใจโน้ตดนตรีและสามารถสร้างสรรค์ความคิดของตนเองไปในเกมหรือกิจกรรมนั้น ๆ ได้

ด้านคำแนะนำเพิ่มเติม

1) คำแนะนำด้านรูปแบบหนังสือกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้ความเห็นต่างกัน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 1 แนะนำให้ศึกษาโครงสร้างจากหนังสือแบบเรียนและแบบฝึกหัดเครื่องกระทบของต่างประเทศและนำมาปรับใช้ให้เข้ากับความต้องการของผู้สอนและผู้เรียนในประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 2 แนะนำให้มีคู่มือการอธิบายสัญลักษณ์ของการระบุมือขวา มือซ้าย และ Single Stroke Roll สำหรับผู้สอนที่ไม่ได้ศึกษาด้านเครื่องกระทบให้เข้าใจ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่ารูปแบบของหนังสือไม่ควรชิดขอบมากเกินไปจะไม่สะดวกในการเย็บรูปเล่มหากจัดทำในรูปแบบตีพิมพ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่าควรมีการ์ดเกม หรือ Rhythm Card ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจก่อนการเรียน ควรมีรูปแบบของโน้ต (Notation Guideline) เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และแนะนำให้ทำในรูปแบบอีบุ๊ค (E-book) เพื่อใส่คลิปวิดีโอและเสียงดนตรีได้
2) คำแนะนำด้านเนื้อหากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบท่านที่ 1 เห็นว่าควรมีตารางที่ใช้อธิบายค่าของตัวโน้ต และรูปแบบของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะและควรระบุในกิจกรรมว่าแต่ละเพลงเหมาะสำหรับการฝึกยืนหรือนั่ง ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่าควรมีธีม (Theme) ของแต่ละบทเพลงและเพลงควรครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทั้งหมด อีกทั้งในการสอนจังหวะควรให้ผู้เรียนร้องจังหวะได้ก่อนการปฏิบัติ

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรี 3 ท่าน สามารถวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านรูปแบบชุดกิจกรรม

1) ลักษณะของตัวโน้ตที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีทั้ง 3 ท่านให้ความเห็นตรงกันว่าตัวโน้ตควรมีลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนทั้งครูและนักเรียน อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าลักษณะของโน้ตควรอ้างอิงจากบรรทัด

5 เส้น และมีการกำหนดความสูงต่ำให้แตกต่างกัน (แบบโน้ตกลองชุด หรือโน้ตขับร้องประสานเสียง) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างของโน้ตที่กำหนดได้

2) การใช้สีสันในกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความเห็นตรงกันว่า สีสันกับพัฒนาการของเด็กสอดคล้องกัน หากแต่ควรอธิบายความสำคัญของแต่ละสีให้ได้
3) รูปแบบของคลิปวิดีโอควรอธิบายวิธีการใช้งานและวิธีการใช้ร่างกายสร้างจังหวะอย่างชัดเจน

ด้านแผนการจัดกิจกรรมและเนื้อหาทางดนตรี

1) เนื้อหาสาระทางดนตรีที่เลือกใช้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่าควรนำเสนอสาระเกี่ยวกับร่างกายสร้างจังหวะถึงความสำคัญและความสามารถในการใช้งานให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น เรื่องลาวกระทบไม้ ควรมีการอธิบายและวิเคราะห์เพลงให้เห็นในเรื่องจังหวะที่นำมาใช้สอน ซึ่งเป็นประเด็นหลักเพื่อนำมาพัฒนาแผนการสอน มีอะไรบ้าง ให้มีอยู่ในกระบวนการสอนให้ชัดเจน ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่าควรมีการกำหนดสาระที่ชัดเจน มีแนวคิดกำหนดเนื้อหาที่ใช้ โดยสามารถศึกษาจากหนังสือวิธีวิทยาการสอนของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2560) เพื่อให้เข้าใจวิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนมากขึ้น และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอ้างอิงหลักการของออร์ฟ ดาลโครซ และโคดายในการเลือกเนื้อหา และจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทั้งคำอธิบายรายวิชา แผนการจัดกิจกรรม เนื้อหา แนวคิด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล
2) ลักษณะของเพลงที่เลือกใช้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีทุกท่านให้ความเห็นตรงกันว่า ควรเป็นเพลงที่มีความหมายสอดแทรกความรู้และสาระความเป็นไทย ควรเป็นเพลงที่ให้ผู้เรียนสามารถจับจังหวะอย่างชัดเจน ไม่ยาวมาก กระชับและแนะนำให้ใช้เพลงที่มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าหรือนิทานเพลงโดยครูสามารถนำมาปรับใช้ในการเล่านิทานหรือเล่นเกมได้
3) การเรียงลำดับเนื้อหา เนื้อหาควรเรียงลำดับตามแต่ละบทเรียนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในแต่ละเรื่องและสอดคล้องกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างงสรรค์ในแต่ละบทเรียน
4) จังหวะที่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้กับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านแนะนำให้มีการใช้โน้ตดนตรี และต้องมีจุดประสงค์ในแต่ละเรื่องตามแผนการสอน เช่นสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตัวดำเพื่ออะไร และสามารถทำอะไรกับตัวดำได้บ้าง ใช้งานได้อย่างไร รวมไปถึงสร้างสรรค์อย่างไร เพื่อให้เนื้อหามีพัฒนาการในแต่ละบทเรียน

5) การเลือกใช้กิจกรรมเข้าจังหวะเข้ามาเสริมการเรียนรู้ดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีทุกท่านให้ความเห็นตรงกันว่าควรเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ขยับร่างกายและควรให้ผู้เรียนมีการสร้างสรรค์ทั้งในเรื่องของท่าทาง จินตนาการ และโน้ตดนตรีอย่างเต็มที่ในกิจกรรมเข้าจังหวะ

ด้านคำแนะนำเพิ่มเติม

1) คำแนะนำด้านรูปแบบหนังสือกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่าในหนังสือชุดกิจกรรมควรใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และหากมีการทับศัพท์ควรเป็นวงเล็บแทน ไม่ควรใช้ภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทยเพราะอาจทำให้เกิดความสับสนได้
2) คำแนะนำด้านเนื้อหากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า เนื้อหาร่างกายสร้างจังหวะนั้นควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำกิจกรรมอื่น หรือบูรณาการกับวิชาอื่น ได้ โดยสอดแทรกไปในการสอนทั้งการสร้างสรรค์โน้ตดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ

ผู้วิจัยได้นำคำสัมภาษณ์และข้อคิดเห็นทั้งจากครูดนตรีและผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นระบบเพื่อจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะในรูปแบบหนังสือต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการที่ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์จากตอนที่ 1 มาใช้พัฒนาชุดกิจกรรม และนำเอาข้อเสนอแนะจากครูดนตรีกลุ่มตัวอย่างมาปรับใช้โดยสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมควรเป็นไปในรูปแบบของหนังสือ มีคู่มือการใช้งานที่ตอบสนองต่อความสะดวกของครู และมีรูปภาพและสีสันที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยบทเพลงที่เลือกใช้ควรเป็นเพลงที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าใจง่าย รวมถึงมีรายละเอียดในการสอนที่เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก สามารถแบ่งได้ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาการของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ

ผู้วิจัยได้ทำการร่างภาพรูป มือ ตัก นิ้ว และเท้า เพื่อนำมาประกอบเป็นโน้ตดนตรี โดยให้ความสำคัญถึงความเหมาะสมของสรีระของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ ดังรูปภาพต่อไปนี้

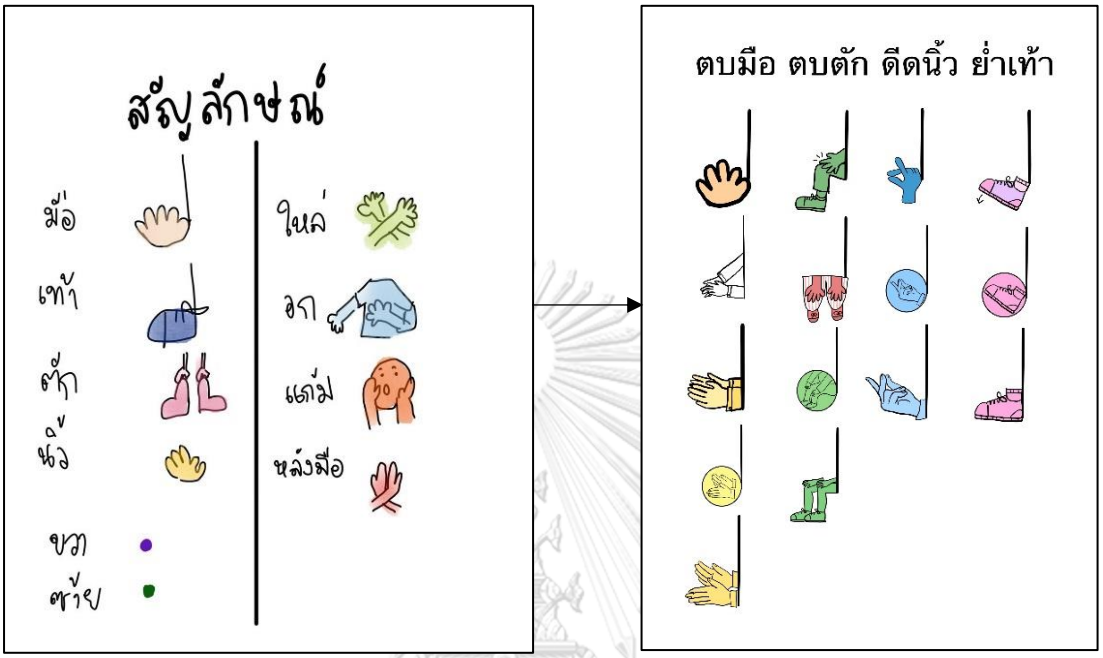

ภาพที่ 11 ภาพพัฒนาการของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ

จะเห็นได้ว่ารูปทรงของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะจะเน้นไปที่การใช้สีสันเพื่อแยกแยะลักษณะท่าทางและเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับโน้ตแต่ละชนิดได้เป็นอย่างดี โดยมีพัฒนาการของสัญลักษณ์ทั้ง 4 ที่ชัดเจน และถูกพัฒนาขึ้นจนเป็นโน้ตร่างกายสร้างจังหวะที่สมบูรณ์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้วิจัยดังที่เห็นต่อมาเมื่อผู้วิจัยสร้างลักษณะของโน้ตขึ้นแล้วจึงได้นำมาลองบรรจุอยู่ในรูปแบบของการบันทึกโน้ตสากล ตามหลักการบันทึกโน้ตจริง โดยใช้สัญลักษณ์รูป มือ ตัก นิ้ว เท้า เพื่อแสดงถึงโน้ตและลักษณะการบรรเลงตามรูปภาพการสร้างสรรค์บทเพลง ต่อไปนี้

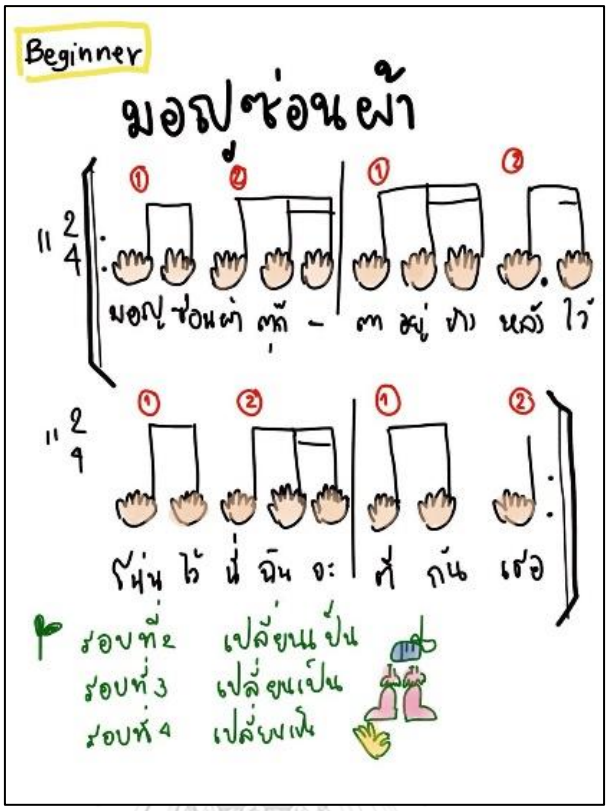

ภาพที่ 12 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้า
โดยการตบมือครั้งแรก

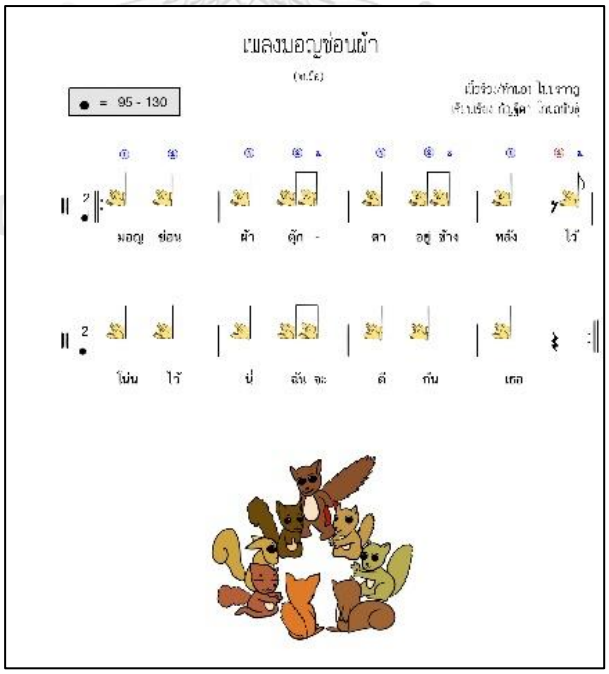

ภาพที่ 13 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้า
โดยการตบมือที่ถูกพัฒนา

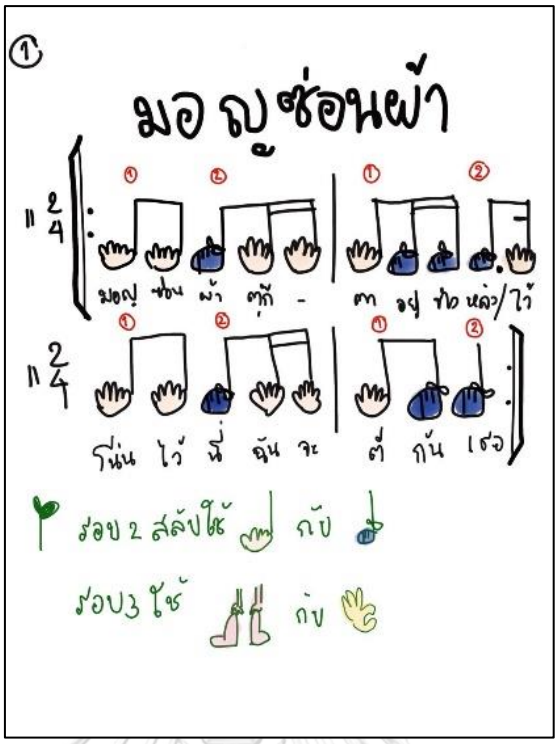

ภาพที่ 14 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการใช้รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ครั้งแรก

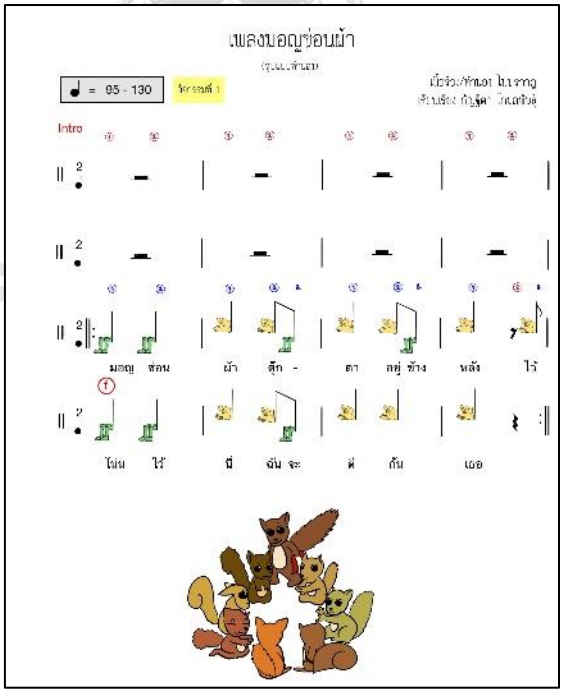

ภาพที่ 15 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการใช้รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ที่ถูกพัฒนา

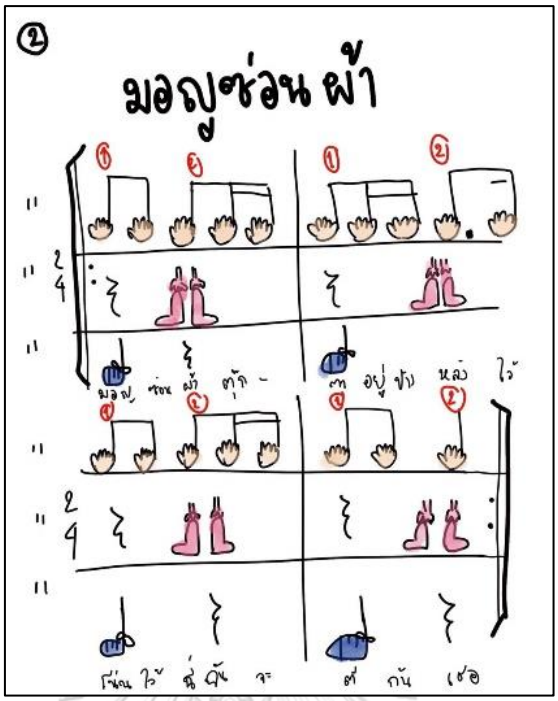

ภาพที่ 16 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการบรรเลงคู่ สำหรับครู ครั้งแรก

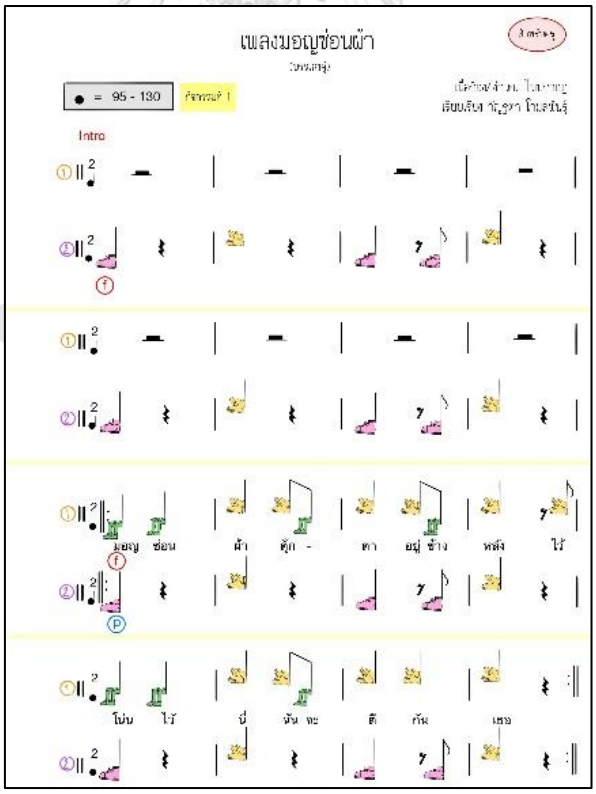

ภาพที่ 17 ภาพตัวอย่างการนำโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมาใส่ในเพลงมอญซ่อนผ้าโดยการบรรเลงคู่ สำหรับครูที่ถูกพัฒนา

หากสังเกตรูปภาพเปรียบเทียบที่ผู้วิจัยนำมาให้ดูข้างต้นจะเห็นว่าลักษณะโน้ตมีพัฒนาการที่เป็นระบบมากขึ้น และถูกพัฒนาให้ดูง่ายขึ้น และมีการสร้างสรรค์หลากหลายท่าทางได้โดยผู้เล่นเพียงคนเดียว ซึ่งเป็นส่วนจำเป็นในกระบวนการพัฒนาการทางร่างกายสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ขยับร่างกายและฝึกพัฒนาการด้านการแยกประสาทอย่างเป็นระบบ (อรวรรณ บรรจงศิลป, 2538)

ขั้นตอนที่ 2 การเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็กเหมาะสมกับโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกบทเพลงจากแบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็กในเนื้อหาบทที่ 3 โดยมีหลักในการคัดเลือกคือ

1) จะต้องเป็นเพลงที่มีเนื้อเพลงเป็นภาษาไทย
2) เป็นเพลงที่ใช้เพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก
3) เป็นเพลงที่มีรูปแบบคีตลักษณ์ (Form) เป็น Binary Form และ Ternary Form มีลักษณะไม่ซับซ้อน
4) เป็นบทเพลงที่ใช้อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time Signature)

ผู้วิจัยได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบทเพลงดังนี้

1) กำหนดหัวข้อบทเพลงโดยชื่อเพลงจะต้องเป็นเอกลักษณ์และสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการ โดยเป็นเพลงที่ไม่ยาวเกินไป ไม่สั้นเกินไปตามวิธีการคัดเลือกลักษณะเพลงที่เหมาะสมกับเด็กของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2536)
2) เครื่องดนตรีที่เลือกใช้ต้องมีลักษณะเสียงที่ไม่สูงและไม่ต่ำเกินไป ต้องสามารถให้ผู้เรียนรับรู้ความแตกต่างของเสียงได้ว่าเสียงสูง ต่ำ แหลม ทุ้ม และมีเอกลักษณ์ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีประเภทอะไร ดีด สี ตี เป่า

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้บทเพลงที่ต้องการมาทั้งสิ้น 8 บทเพลง โดยทุกบทเพลงมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันและสามารถเชื่อมโยงกันได้ บทเพลงประกอบด้วย

1) เพลงกำมือ

2) เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

3) เพลงเต่า

4) เพลงลิง

5) เพลงมอญซ่อนผ้า

6) เพลงดั่งดอกไม้บาน

7) เพลงงูกินหาง

8) เพลงลาวกระทบไม้

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะเด่นของแต่ละบทเพลง พร้อมทั้งศึกษาหลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีหลักการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560; 2561) ผู้วิจัยแบ่งเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้ 1) แนวคิด 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดผล และ 7) ข้อเสนอแนะ

โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับชื่อและลักษณะเด่นของบทเพลงแต่ละเพลงรวมถึงวิธีการสอนและสื่อการจัดการเรียนรู้ทุกอย่างที่ระบุในแผนจะต้องมีความสอดคล้องกับตัวเพลงทั้งสิ้น อีกทั้งในแผนการจัดการเรียนต้องสามารถนำมาบูรณาการกับวิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยสามารถอธิบายแผนได้ดังรูปต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 1 เพลงกำมือ

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ร่างกายสร้างจังหวะ หรือ Body Percussion เป็นการใช้ร่างกายสร้างเสียงที่แตกต่างกัน 2. เสียงตบมือและเสียงตบตักทำให้ผู้เรียนสามารถแยกความแตกต่างของลักษณะเสียงได้ 3. การฝึกตบมือตามรูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) ช่วยให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของรูปแบบทั้งสองได้	1. ผู้เรียนสามารถแยกแยะเสียงท่าทางของร่างกายสร้างจังหวะได้ 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงกำมือได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถใช้โน้ต ♩ , ♩ และ ♪ ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตัก 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาว (Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 100 – 130 5. องค์ประกอบดนตรี - รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) 6. ศีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำการใช้ Body Percussion ตบมือ ตบตัก นักเรียนและให้นักเรียนทำตาม 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนวอร์มร่างกายก่อนจะเข้าเนื้อหาด้วยการพูดเนื้อร้องเพลงกำมือ - กำมือขึ้นไว้ด้านหน้าลำตัวแล้วหมุนมือไปรอบ ๆ ซูมือขึ้นแล้วโบกขวา-ซ้าย สองรอบ - กางแขนทั้งสองข้างออกแล้วชูแขนขึ้นเหนือศีรษะและลงแนบลำตัว พับแขนนำมือมาแตะที่ไหล่กางแขนขึ้นลงอีกรอบ สุดท้ายชูมือขึ้นเหนือศีรษะและหมุนไปรอบตัว สามารถดูตัวอย่างวิธีการออกกำลังกายจากคลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงกำมือให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกำมือ) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงกำมือจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงกำมือ 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายเรื่องค่าของตัวโน้ต ♩ , ♩ และ ♪ อัตราจังหวะ 2/4 สัญลักษณ์ความดัง-เบา (Dynamics) mf, f และการค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) 5. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 6. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 7. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนตบมือหรือให้ผู้เรียนดูรูปโน้ต ♩ , ♩ และ ♪ ให้ผู้เรียนตอบให้ถูก 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกำมือ 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงกำมือ 3. คลิปวีดีโอออกกำลังกายเพลงกำมือ	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องค่าของตัวโน้ตในเพลงกำมือได้อย่างถูกต้อง 4. สังเกตการบรรเลงความดัง-เบา (Dynamics) mf, f และการค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) ของผู้เรียน	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะมาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่ากายบริหาร หรือนำเนื้อหาวิชาพละศึกษาเรื่องกิจกรรมการเข้าจังหวะมาปรับใช้เข้าด้วยกันได้

ภาพที่ 18 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 1 เพลงกำมือ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ค่าของตัวโน้ตและตัวหยุดมีความสัมพันธ์กัน	1. ผู้เรียนสามารถใช้ตัวหยุด , และ ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถบรรเลงซ้ำได้เมื่อเห็นเครื่องหมายซ้ำ (Repeat)	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสมือและเท้าโดยเพิ่มการย่ำเท้าให้เกิดความท้าทาย เสริมทักษะการทรงตัวและควบคุมเท้า 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวขาว (Half Rest) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 85 - 95 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 6. คีตลักษณ์ (Form) AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนทบทวนโน้ตโน้ต , และ ในเพลงกำมือ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนวอร์มร่างกายก่อนจะเข้าเนื้อหาด้วยการทำมือเป็นรูปกรรไกร (ชูสองนิ้ว) รูปไข่ (กำมือ) และรูปผ้าไหม (แบมือออกจนสุด) ตามจังหวะที่ผู้สอนกำหนด หรือเปิด เมท โทรนอม (Metronome) ความเร็ว = 85 <u>ขั้นสอน</u>1. ผู้สอนร้องเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายเรื่องการขึ้นต้นเพลงจังหวะยก (Pickup Notes) ค่าของตัวตัวหยุด , และ และเครื่องหมายทางดนตรีเรื่องการซ้ำทำนอง (Repeat) 5. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 6. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 7. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนตบมือหรือให้ผู้เรียนดูรูปตัวหยุด , และ ให้ผู้เรียนตอบให้ถูก 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 3. เมทโทรนอม (Metronome)	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องตัวหยุดในเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมได้อย่างถูกต้อง 4. สังเกตการบรรเลงซ้ำเมื่อเห็นเครื่องหมายซ้ำ (Repeat) ได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ลักษณะท่าของกรรไกร ไข่ และผ้าไหมขึ้นใหม่ตามแต่ละห้องเรียน

ภาพที่ 19 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 3 เพลงเต่า

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) เป็นเครื่องหมายที่บอกถึงความสามารถในการระบุโน้ตดนตรีลงในแต่ละบทเพลงได้	1. ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างอัตราจังหวะ 4/4 และ 2/4 ได้อย่างชัดเจน 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงเต่าได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถเข้าใจการนับจังหวะย่อย 1 e & a (Counting System) และปฏิบัติโน้ต ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสมือและเท้าโดยเท้ามีการใช้ทั้งเท้าขวาและซ้ายเพื่อฝึกทักษะการทรงตัวและฝึกการฟังเสียงเท้าที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 2 ชั้น (Sixteenth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 เพื่อฝึกแยกความต่างระหว่าง 4/4 และ 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 95 - 120 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	ขั้นนำ 1. ผู้สอนเล่านิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าให้ผู้เรียนฟัง โดยสามารถเปิดคลิปวีดีโอนิทานให้ผู้เรียนดูได้ในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนบอกลักษณะของเต่าจากนิทานที่ได้ฟัง ขั้นสอน 1. ผู้สอนร้องเพลงเต่าให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงเต่า) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงเต่าจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงเต่า 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายความแตกต่างระหว่างเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 โดยเปรียบเทียบกับ 2 บทเพลงที่ผ่านมา 5. ผู้สอนอธิบายว่าเพลงเต่าจะมีรูปแบบจังหวะที่น่าสนใจเพราะมีการใช้ Sixteenth Note เข้ามาด้วย และถามผู้เรียนเกี่ยวกับเครื่องหมายกำหนดจังหวะของเพลงนี้ว่าแตกต่างจากเพลงก่อนหน้าอย่างไร จากนั้นจึงสอนการนับจังหวะย่อย 1 e & a (Counting System) 6. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 7. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 8. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง ขั้นสรุป 1. ผู้สอนให้นักเรียนตอบคำถามจากการฟังเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนองและ รูปแบบจังหวะพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงเต่า 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงเต่า 3. หนังสือนิทานเพลงเต่า หรือคลิปวีดีโอ	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนสามารถบอกความแตกต่างของรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ ได้ 5. ผู้เรียนสามารถนับจังหวะย่อย 1 e & a ได้โดยสังเกตการปฏิบัติโน้ต ของผู้เรียน	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่าเต่าให้ผู้เรียนสร้างสรรค์

ภาพที่ 20 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 3 เพลงเต่า

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 4 เพลงลิง

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. การเลือกใช้มือ (Sticking) เป็นหนึ่งในพื้นฐานสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการแยกประสาทสัมผัสด้านมือขวาและมือซ้ายได้เป็นอย่างดี และยังเป็นหนึ่งวิธีการที่นำมาพัฒนาต่อยอดการฝึกควบคุมกล้ามเนื้อเมื่อต้องการเครื่องดนตรีประเภทอื่น ๆ ได้	1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติโน้ต R และ L ในการเลือกใช้มือ (Sticking) ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนปฏิบัติโน้ต และ ได้อย่างแม่นยำ 3. ผู้เรียนสามารถยกตัวอย่างเพลงที่เป็นรูปแบบใบนารี (Binary Form) ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและควบคุมกล้ามเนื้อ 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ประจุด (Dotted Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 2 ชั้น (Sixteenth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 110 - 120 5. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamic) – mf, f - การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อข้อมือให้สามารถสร้างความดัง - เบาของเสียง 6. ศีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักลิง หรือเปิดรูปลิง และถามผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะของลิงที่ผู้เรียนเข้าใจ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนลองทำท่าลิงและยกมือซ้าย และมือขวาตามคำสั่งครูว่า “ลิง ...ชื่อผู้เรียน... ยกมือซ้าย” หรือหมายถึงนักเรียนหญิงโดยวิธีการเรียก “ลิงที่ใส่กระโปรงยกมือขวา” เป็นต้น <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงลิงให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลิง) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงลิงจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงลิง 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) ให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองเป็นอันดับแรก และอธิบายถึงความสำคัญของ Sticking หากผู้เรียนควบคุมมือขวาและซ้ายในโน้ต Sticking ได้จะสามารถควบคุมการตีจังหวะในเครื่องกระทบได้ และสามารถพัฒนาไปควบคุมการใช้นิ้วในเครื่องเป่า และการใช้คันชักในเครื่องสายได้ เมื่ออธิบายเสร็จให้นักเรียนทบทวน 4. ผู้สอนอธิบายการใช้โน้ต โน้ตดนตรี และ พร้อมให้ผู้เรียนร้องเพลงลิง 5. ผู้สอนอธิบายลักษณะของ ใบนารี (Binary Form) พร้อมยกตัวอย่างเพลงเด่า เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม และเพลงกำมือ 6. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับ พร้อมทั้งอธิบายสัญลักษณ์ mf, f และ การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) ในบทเพลง และสาธิตวิธีการเล่นเมื่อเห็นสัญลักษณ์นี้เป็นตัวอย่าง แล้วให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกันทุกคน 7. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 8. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการเลือกใช้มือ (Sticking) เพลงลิงและโน้ต และ 2. ทบทวนเพลงของ ใบนารี (Binary Form) ให้ผู้เรียนเข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลิง 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงลิง 3. คลิปวีดีโอลิง หรือรูปภาพของลิงที่ผู้สอนหามา	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถปฏิบัติการเลือกใช้มือ (Sticking) ได้อย่างถูกต้อง 4. สังเกตการปฏิบัติโน้ต และ ของผู้เรียน 5. ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของใบนารี (Binary Form) ได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่าลิงให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ 4. ผู้สอนให้ผู้เรียนเปลี่ยนโน้ตรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะอย่างสร้างสรรค์ได้

ภาพที่ 21 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 4 เพลงลิง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. เครื่องกระทบ (Percussion Instruments) เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ ละการใช้มือในการสร้างเสียงให้เกิดขึ้นซึ่งคล้างคลึงกับ Body Percussion	1. ผู้เรียนรู้จักประเภทของเครื่องกระทบและวิธีการสร้างเสียงที่ถูกต้อง 2. ผู้เรียนสามารถแสดงท่าทางการบรรเลงเครื่องกระทบได้ 3. ผู้เรียนรู้จักท่อนนำ (Intro) และสามารถยกตัวอย่างบทเพลงได้ 4. ผู้เรียนรู้จักการละเล่นมอญซ่อนผ้า	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) ฝึกการเปลี่ยนท่าระหว่างมือ ตัก และท้าให้รวดเร็วขึ้น 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวขาว (Half Rest) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 95 – 130 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) - ความดัง-เบา (Dynamic) - Ⓟ, ⓕ 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำการละเล่นมอญซ่อนผ้าพร้อมอธิบายวิธีการเล่นให้แก่นักเรียน สามารถศึกษาได้จากคลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงมอญซ่อนผ้า) 2. ให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อลองเล่นมอญซ่อนผ้าเป็นกลุ่ม ๆ เมื่อเล่นกันไปกลุ่มละ 1 รอบจากนั้นให้ตบมือเป็นทำนองเพลงมอญซ่อนผ้าจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลง 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) ให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองโดยผู้สอนสังเกต 4. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะรูปแบบทำนอง และอธิบายเรื่องท่อนนำ (Intro) ว่าต้องรอแนวรูปแบบจังหวะบรรเลงขึ้นมาก่อน 5. ผู้สอนสาธิตรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูพร้อมทั้ง อธิบายว่ากลองสแนร์ (Snare) มีเสียงสูงสามารถใช้กับเสียงตบมือ หรือดีดนิ้วได้ส่วนเบสดรัม (Bass Drum) เสียงต่ำใช้แทนการตบตักหรือย่ำเท้าได้ ต่อมาจึงอธิบายวิธีการกำเนิดเสียงและวิธีการเล่น วิธีการจับไม้ท่ายืนที่ถูกต้องของเครื่องกระทบทั้ง 2 เครื่อง 6. ให้ผู้เรียนส่งตัวแทนมาลองเล่นเครื่องกระทบ 7. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มฝึกซ้อม โดยในแต่ละกลุ่มต้องบรรเลงรูปแบบทำนอง รูปแบบจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงไปด้วยกัน <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนประเภทของเครื่องกระทบและวิธีการสร้างเสียงของกลองสแนร์ (Snare) และเบสดรัม (Bass Drum) 2. ทบทวนเนื้อหาท่อนนำ (Intro) ในบทเพลงมอญซ่อนผ้า และให้ผู้เรียนยกตัวอย่างเพลงอื่น ๆ 3. ให้ผู้เรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปบทบาทและวิธีการเล่นมอญซ่อนผ้ามาตามที่เข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงมอญซ่อนผ้า 2. คลิปวีดีโอและการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงมอญซ่อนผ้า 3. คลิปวีดีโอการละเล่นมอญซ่อนผ้า 4. เครื่องกระทบ กลองสแนร์ (Snare) และเบสดรัม (Bass Drum)	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถแยกประเภทและบอกลักษณะการกำเนิดเสียงของเครื่องกระทบได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอธิบายท่อนนำ (Intro) ได้ 5. สังเกตผู้เรียนในการเล่นกิจกรรมมอญซ่อนผ้าอย่างสนุกสนาน	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับให้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเปลี่ยนรูปแบบเครื่องกระทบโดยนำหลักของการปฏิบัติกลองชุดมาปรับใช้ในโน้ตที่เป็นแนวรูปแบบจังหวะ

ภาพที่ 22 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ถือเป็นทักษะที่สำคัญในการบรรเลงเครื่องกระทบ เป็นการใช้การเคลื่อนไหวของมือทั้งสองข้างในการควบคุมความเร็วเพื่อให้ได้เสียงรัวที่ละเอียดเท่ากัน โดยหากผู้เล่นสามารถเข้าใจการเลือกใช้มือ ได้เป็นอย่างดีจะมีพัฒนาการทางด้าน ซิงเกิลสโตรคโรล ที่ดีขึ้นเช่นกัน	1. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะ Single Stroke Roll ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนเข้าใจเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และจังหวะวอลซ์ (Waltz) 3. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติโน้ตดนตรี ♩. ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนสามารถแยกแยะสัญลักษณ์ค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) และค่อย ๆ เบาลง (Diminuendo) ได้	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบต้ก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เน้นฝึกการใช้ต้กว้อย่างรวดเร็ว 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาวประจุด (Dotted Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 3/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 80 - 100 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) - ความดัง-เบา (Dynamic - mp , mf - - การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) และการค่อย ๆ เบาลง (Diminuendo) 6. คีตลักษณ์ (Form) AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking - Single Stroke Roll	ขั้นนำ 1. ผู้สอนแนะนำเพลงดั่งดอกไม้บานโดยถามนักเรียนว่าเพลงนี้มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) เท่าไหร่ (เพลงต้นฉบับเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4) สามารถศึกษาได้จากคลิปเพลงดั่งดอกไม้บานในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 2. ถามผู้เรียนว่าจะทำอย่างไรให้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ กลายเป็น 3/4 ให้ผู้เรียนลองคิดดูศึกษาได้จากคลิปอธิบายเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 ในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ ขั้นสอน 1. ผู้สอนร้องเพลงดั่งดอกไม้บานเครื่องหมายกำหนดจังหวะ จังหวะ 4/4 และ 3/4 ให้ผู้เรียนฟังให้ผู้เรียนทราบถึงความแตกต่างและสามารถร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงดั่งดอกไม้บาน) พร้อมยกตัวอย่างเพลงที่ใช้ 4/4 ที่ผ่านมา เช่น เพลงเต่า, ลิง และอธิบายจังหวะวอลซ์ (Waltz) คือจังหวะที่นิยมใช้สำหรับการเต้นรำที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 ส่วนใหญ่พร้อมเปิดคลิปอธิบายจังหวะวอลซ์ (นาทีที่ 4.53) จากนั้นให้ผู้เรียนลองทำตามรูปแบบจังหวะเพลงดั่งดอกไม้บาน 3. ให้ผู้เรียนสังเกตโน้ต 𝄽 และตั้งคำถามว่าปฏิบัติอย่างไรโดยอธิบายผู้เรียนเกี่ยวกับซิงเกิลสโตรคโรล ว่าเป็นทักษะเฉพาะของเครื่องกระทบ และให้ทุกคนลองตบไปที่ต้กในลักษณะรัวใช้มือขวาตบต้กสลับกับมือซ้ายอย่างรวดเร็วโดยให้ผู้เรียนทำปฏิบัติความดัง-เบา การค่อย ๆ ดังขึ้น และการค่อย ๆ เบา ตามที่กำหนดให้ในโน้ตแบบฝึกหัด 4. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ดูหน้ารูปแบบจังหวะนำเครื่องดนตรีสแนร์ (Snare) แทนโน้ต เครื่องดนตรีเบสดรัม (Bass Drum) แทนโน้ต เครื่องประเภทเขย่า เช่น Maracas, Shaker และ Tambourine แทนซิงเกิลสโตรคโรล 5. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มฝึกซ้อมและให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงไปด้วยกัน ขั้นสรุป 1. ทบทวนการปฏิบัติ Single Stroke Roll โดยใช้สัญลักษณ์ค่อย ๆ ดังขึ้น และค่อย ๆ เบาลง 2. ทบทวนเนื้อหาเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และจังหวะวอลซ์ (Waltz)	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงดั่งดอกไม้บาน 2. คลิปวีดีโอ และการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงดั่งดอกไม้บาน 3. คลิปเพลงดั่งดอกไม้บาน คลิปอธิบายเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และคลิปอธิบายจังหวะวอลซ์	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถปฏิบัติทักษะซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนเข้าใจอัตราจังหวะ 3/4 จังหวะวอลซ์ และโน้ต ♩. ได้เป็นอย่างดี 5. สังเกตผู้เรียนในการปฏิบัติสัญลักษณ์ ค่อย ๆ ดังขึ้น และค่อย ๆ เบาลง ได้	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ 3. ปรับใช้เครื่องกระทบตามที่สถานศึกษาหรือผู้สอนมีอยู่ได้ตามความสะดวก

ภาพที่ 23 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 7 เพลงงูกินหาง

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. การรวมทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ถือเป็น 2 ทักษะที่เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติเครื่องกระทบ ซึ่งหากผู้เรียนสามารถปฏิบัติในรูปแบบร่างกายสร้างจังหวะได้ ผู้เรียนสามารถปรับใช้ให้เข้ากับพัฒนาการในการปฏิบัติเครื่องกระทบที่ดีได้	1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้ทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ในบทเพลงงูกินหางได้ 2. ผู้เรียนเข้าใจเครื่องหมายยืดเสียง 𝄐 (Fermata) และสามารถปฏิบัติได้	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) - ดีดนิ้ว (Snap) ใช้ท่าทางเพื่อฝึกทักษะเครื่องกระทบให้แข็งแรง 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาว (Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 105 – 120 5. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamic) - mp , mf , f - การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) 6. คีตลักษณ์ (Form) A 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking - Single Stroke Roll ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อข้อมือให้แข็งแรงและรวดเร็ว	ขั้นนำ 1. ผู้สอนทบทวนทักษะเครื่องกระทบ Sticking และ Single Stroke Roll ในบทเพลงลิงและเพลงดั่งดอกไม้บาน 2. ผู้สอนศึกษาวิธีการเล่นงูกินหางจากคลิปและอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการละเล่นงูกินหางในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 3. ให้ผู้เรียนอาสาสมัครลองออกมาสาธิตการเล่นตามความเข้าใจ ขั้นสอน 1. ผู้สอนอธิบายถึงคำร้องของเพลงงูกินหางโดยร้องให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงงูกินหาง) 2. ให้ผู้เรียนสังเกตโน้ต และถามว่าเครื่องหมาย 𝄐 และตั้งคำถามว่ามันทำหน้าที่อะไรจากนั้นอธิบายว่าคือเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) ทำหน้าที่ยืดโน้ตตัวที่อยู่ล่างมันให้ยาวขึ้น (ในเพลงงูกินหางนี้กำหนดให้ Fermata ยืดเสียงออกเป็น 4 จังหวะ) 3. ให้ผู้เรียนจับคู่ หรือจับกลุ่มฝึกซ้อมปฏิบัติโน้ตเพลงงูกินหางโดยใช้การเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ตบตัก โดยครูเป็นผู้สังเกต 4. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ผู้เรียนลองอ่านโน้ตและฝึกปฏิบัติรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะพร้อมกัน 5. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง ขั้นสรุป 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติทักษะการเลือกใช้มือ และซิงเกิลสโตรคโรล 2. ทบทวนเครื่องหมายเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) และถามคำถามนักเรียนว่าทำหน้าที่อย่างไร 3. ให้ผู้เรียนลองตอบคำถามจากโน้ตเพลงงูกินหางว่าเครื่องกระทบจากที่เรียนมาในเพลงมอญซ่อนผ้า และเพลงดั่งดอกไม้บาน ผู้เรียนคิดว่าลักษณะของเสียงเครื่องกระทบใดเหมาะสมกับท่าของร่างกายสร้างจังหวะท่าอะไร และเพราะอะไร 4. ให้ผู้เรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปบทบาทและวิธีการเล่นงูกินหางมาตามที่เข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงงูกินหาง 2. คลิปวีดีโอและการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงงูกินหาง 3. คลิปวีดีโอการละเล่นงูกินหาง	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้ทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ในบทเพลงงูกินหางได้ 3. ผู้เรียนเข้าใจอธิบายถึงหน้าที่ของเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ 3. สามารถปรับกิจกรรมโดยใช้เครื่องหมายยืดเสียงเป็นหลัก ให้ผู้เรียนฝึกการเป็นวาทยกร (Conductor) โดยมานำเคาะหน้าชั้นเรียน หรือให้ผู้เรียนหนึ่งคนในกลุ่มเป็นวาทยากร

ภาพที่ 24 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 7 เพลงงูกินหาง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. การฝึกอ่านโน้ตแบบฉับพลัน (Sight Reading) คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจค่าของโน้ตและตัวหยุดเป็นอย่างดีและสามารถอ่านโน้ตและปฏิบัติได้ทันที ถือเป็นทักษะที่ผู้เรียนดนตรีทุกคนควรฝึกฝน	1. ผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตแบบฉับพลันบทเพลงลาวกระทบไม้ได้ 2. ผู้เรียนสามารถเข้าใจลักษณะเสียงเครื่องกระทบและหาอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงมาปรับใช้บรรเลงแทนได้	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) ฝึกการอ่านโน้ตร่างกายสร้างจังหวะที่ไม่ได้เป็นรูปแบบอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งเปลี่ยนการใช้มือตัก และเท้า ให้มั่นคง แข็งแรง 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวกลม (Whole Note) - โน้ตตัวขาวประจุด (Dotted Half Note) - โน้ตตัวขาว (Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดกลม (Whole Rest) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 100 - 120 5. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamic) - mf, f 6. ศีตลักษณ์ (Form) - A 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking - Single Stroke Roll	ขั้นนำ 1. ทบทวนค่าของโน้ตแต่ละตัว 𝅝, 𝅗𝅥, ♩, ♪, 𝅘𝅥𝅯 2. ผู้สอนศึกษาวิธีการรำและร้องเพลงลาวกระทบไม้และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจจากคลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 3. ให้ผู้เรียนลองตบมือและตักเป็นจังหวะไม้อ้อนกลับไปใหม่เรื่อยๆ **จังหวะสากล (Counting System)** | 1 | 2 | 3 | 4 | 1 | 2 | 3 | 4 | **จังหวะไม้** | ห่าง | - | ห่าง | ห่าง | ชิด | - | ชิด | ห่าง | ขั้นสอน 1. ผู้สอนพูดเนื้อเพลงลาวกระทบไม้เป็นจังหวะโดยให้ผู้เรียนพูดตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลาวกระทบไม้) 2. ผู้สอนอธิบายถึงค่าของโน้ตตัวหยุดตัวกลม และโน้ตตัวหยุดตัวขาวและลองให้ผู้เรียนอ่านโน้ตแบบฉับพลันเพลงลาวกระทบไม้แบบ[redacted]งสุ่มเป็นคู่ช่วยกันปฏิบัติและให้เพื่อนช่วยกันดู 3. แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนนำอุปกรณ์ที่เตรียมมาประยุกต์เป็นเครื่องดนตรี หรือนำมาลองบรรเลงกับโน้ตรูปแบบจังหวะโดยการเลือกใช้ในกลุ่มของตนเองโดยผู้สอนเดินตรวจดูว่าผู้เรียนปฏิบัติเหมาะสมกับแนว และ หรือไม่ 4. ฝึกซ้อมภายในกลุ่มและกำหนดให้ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงพร้อมกันอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบเสียงของเครื่องดนตรีได้ 5. ให้นักเรียนเล่นลาวกระทบไม้กันพร้อมถ่ายวีดีโอเก็บไว้ใช้ในการแสดงต่อไป ขั้นสรุป 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะเพลงลาวกระทบไม้ 2. ทบทวนค่าของโน้ตตัวหยุดตัวกลม และโน้ตตัวหยุดตัวขาว	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลาวกระทบไม้ 2. คลิปวีดีโอ และการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงลาวกระทบไม้ 3. คลิปวีดีโอเพลงลาวกระทบไม้ 4. ให้ผู้เรียนเตรียมอุปกรณ์แทนเครื่องกระทบเช่น ตะเกียบกับกระป๋องน้ำอัดลม (แทน Snareและไม้ตี) ถั่วกับขวดพลาสติกเล็กๆ สำหรับเขย่า (แทน Shaker) และท่อ PVC 2 ท่อ สำหรับการเคาะกระทบไม้	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถอ่านโน้ตแบบฉับพลันบทเพลงลาวกระทบไม้ได้ 4. สามารถเข้าใจโน้ตตัวหยุดตัวกลมและโน้ตตัวหยุดตัวขาว 5. ผู้เรียนสามารถบอกหน้าที่ของเสียงที่แตกต่างกันตามแต่ละโน้ตและนำมาเทียบกับเครื่องกระทบได้	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ 3. อุปกรณ์ที่ให้ผู้เรียนเตรียมมาผู้สอนสามารถปรับให้ได้ตามสะดวก โดยลักษณะเสียงของอุปกรณ์ต้องมีความแตกต่างกัน 3 เสียงของแนวตบมือ ตบตัก และย่ำเท้า

ภาพที่ 25 ภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้

โดยทุกแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีความสอดคล้องกันและมีการใช้เนื้อหาทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานระบุอยู่ในทุกแผนการจัดกิจกรรม เมื่อได้แผนแล้วผู้วิจัยจึงทำการออกแบบการ์ดจังหวะเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สอนได้ใช้ประโยชน์จากชุดกิจกรรมได้หลากหลาย และยังเป็นการนำเอาคำพูดภาษาไทยมาร้อยเรียงเป็นคำ และฝึกให้ผู้เรียนสร้างสรรค์คำภาษาไทยได้ต่อมาในขั้นตอนที่ 4 ที่กำลังจะกล่าวถึงนี้

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการ์ดจังหวะ

พัฒนาการของการ์ดจังหวะ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาจากหลักการของออร์ฟที่สอนเรื่องพัฒนาการด้านจังหวะจากคำพูด ตัวสะกด ภาษาพื้นถิ่นหรือนำเอาภาษาหลักของแต่ละประเทศมาใช้สอนเรื่องจังหวะ โดยนำเอาแต่ละคำมาร้อยเรียงให้เป็นจังหวะที่เหมาะสมกับการนับจังหวะสากล ผู้เรียนสามารถแต่งคำขึ้นเองตามความเข้าใจโดยมีผู้สอนคอยแนะนำ บางกิจกรรมผู้สอนอาจช่วยนักเรียนในการแนะนำโน้ตและให้ผู้เรียนสร้างสรรค์คำที่คิดขึ้นตามแต่ละสไตล์ของแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจจังหวะที่ถูกต้องและเกิดความคิดสร้างสรรค์ไปพร้อม ๆ กัน (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542)

ในการ์ดจังหวะของชุดกิจกรรมเล่มนี้ในช่วงแรกผู้วิจัยไม่ได้นำหมวดหมู่เข้ามาพิจารณาจึงส่งผลให้ลักษณ์ของคำและตัวสะกดและหมวดหมู่มีความกระจายกันทั้งทางด้านภาษาใช้ทับศัพท์และมีความซับซ้อนทำให้ไม่สามารถแยกหมวดหมู่ได้ ต่อมาเมื่อได้รับความแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและนำมาปรับปรุงผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นการ์ดจังหวะหมวดหมู่ผลไม้ดังภาพต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

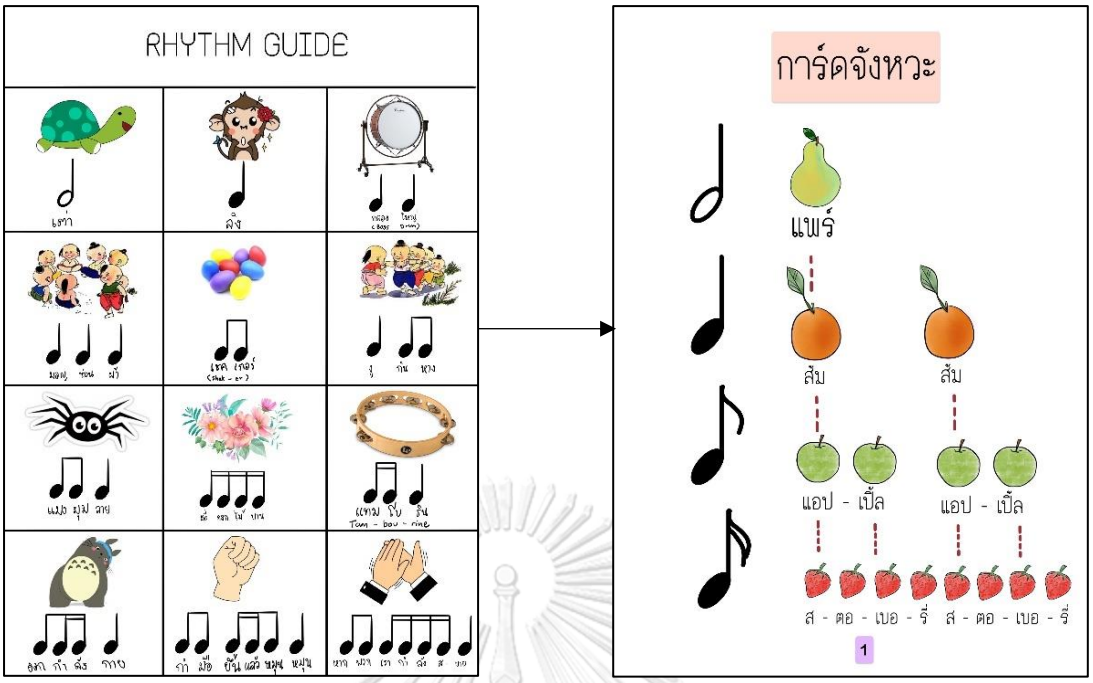

ภาพที่ 26 พัฒนาการของการ์ดจังหวะ

จากภาพเห็นได้ว่าตอนต้นเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกล่าวคือยังไม่มีการจับหมวดหมู่ หากแต่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่าการใช้รูปภาพเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนได้จำจังหวะเป็นสิ่งที่ดีและน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำของท่าอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับและพัฒนาเข้ากับการจับหมวดหมูทางภาษาไทย จึงได้มาเป็นหมวดหมู่ผลไม้

จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาการ์ดจังหวะให้มีความสอดคล้องกับจังหวะที่สำคัญในแต่ละบทเพลง โดยสร้างโน้ตให้ใช้ตบมือเพียงอย่างเดียวเพื่อให้ผู้เรียนเพ่งความสนใจไปที่จังหวะ โดยผู้สอนนำภาษาไทยหมวดหมู่ผลไม้มาใช้เป็นจังหวะ ตัวขาว ตัวดำ เขบ็ต 1 ชั้น และ เขบ็ต 2 ชั้น โดยใช้สัญลักษณ์ แพร์ ส้ม แอปเปิ้ล และสตรอว์เบอร์รี่ ตามลำดับ เพื่อให้จำนวนพยางค์สอดคล้องได้พอดีกับจำนวนจังหวะของแต่ละค่าโน้ต อีกทั้งครูยังสามารถอธิบายค่าของตัวโน้ตและตัวหยุดได้ โดยมีคำภาษาไทยหมวดหมู่ผลไม้ประกอบ ดังภาพต่อไปนี้

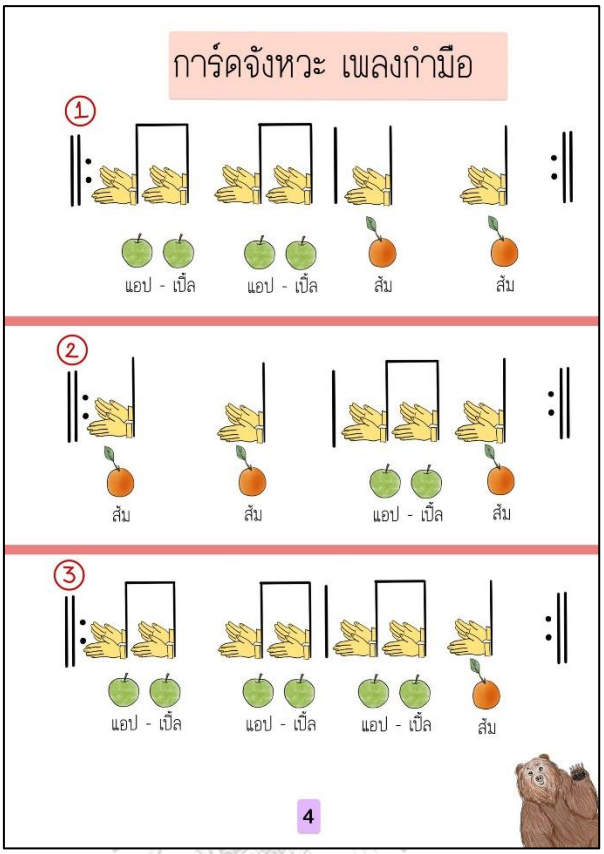

ภาพที่ 27 ภาพการ์ดจังหวะเพลงกำมือ

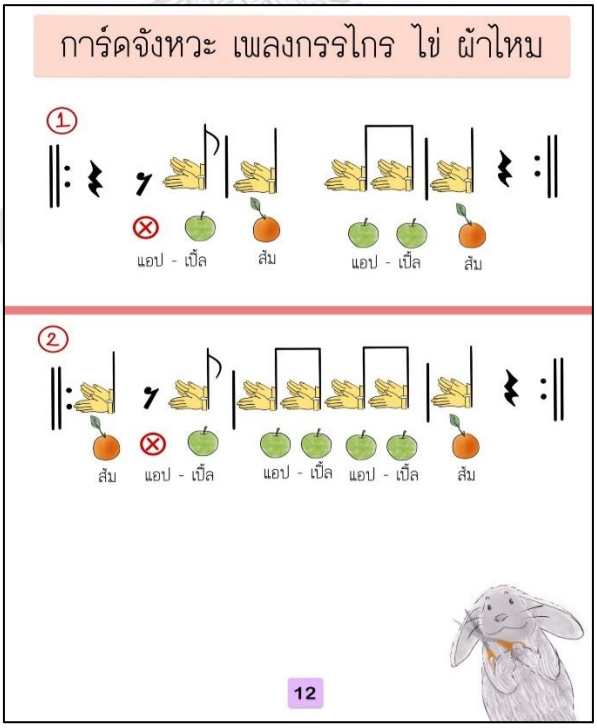

ภาพที่ 28 ภาพการ์ดจังหวะเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

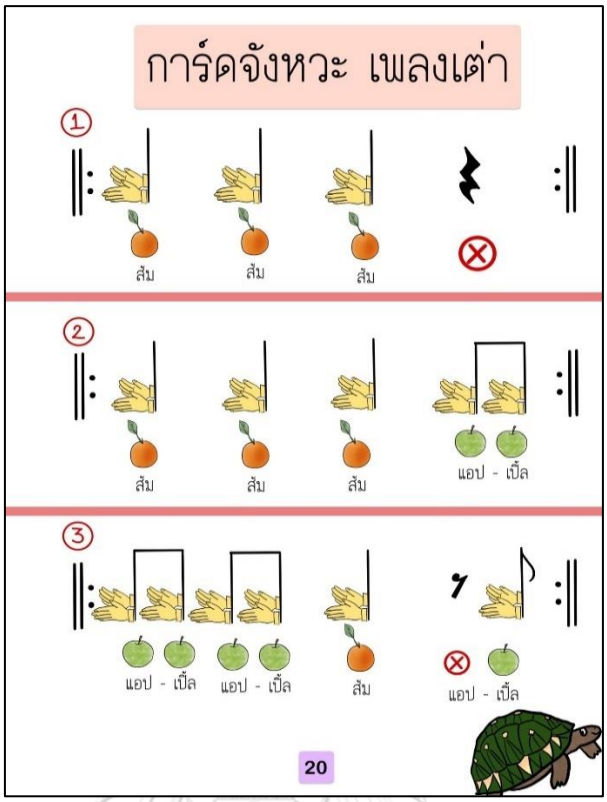

ภาพที่ 29 ภาพการ์ดจังหวะเพลงเต่า

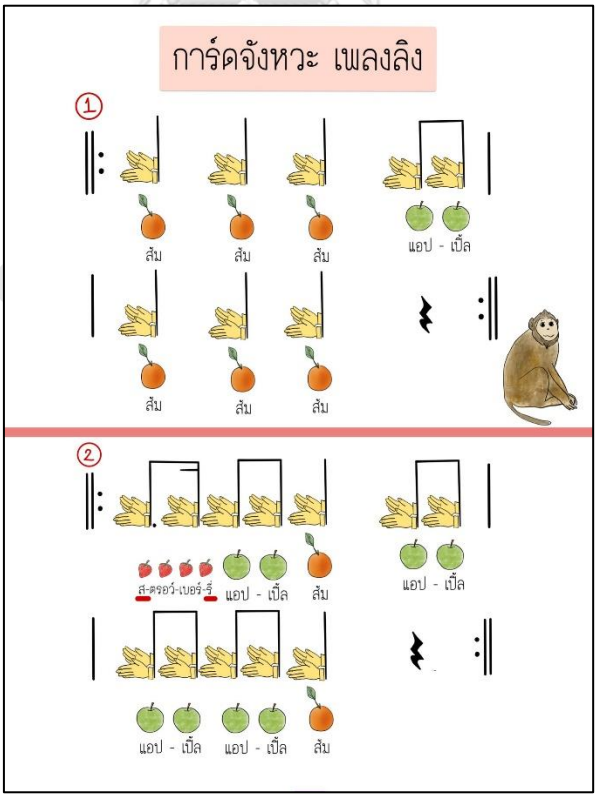

ภาพที่ 30 ภาพการ์ดจังหวะเพลงลิง

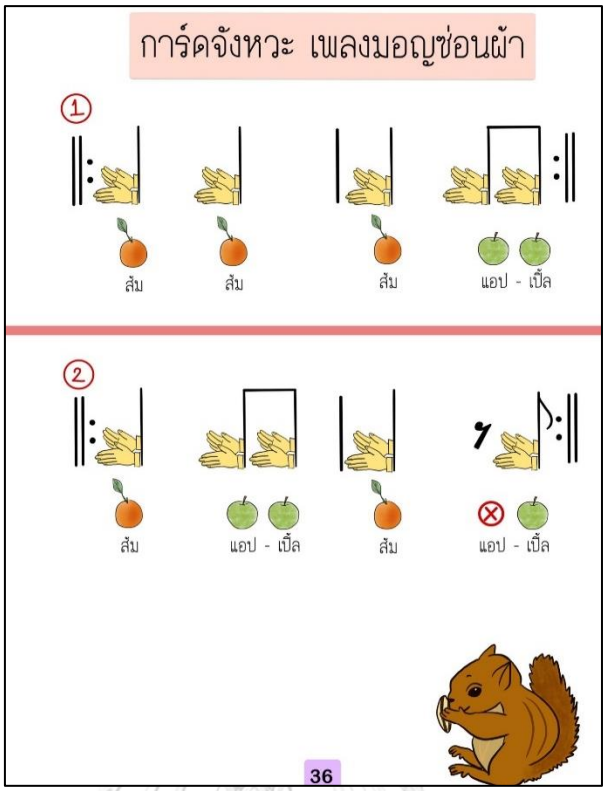

ภาพที่ 31 ภาพการ์ดจังหวะเพลงมอญซ่อนผ้า

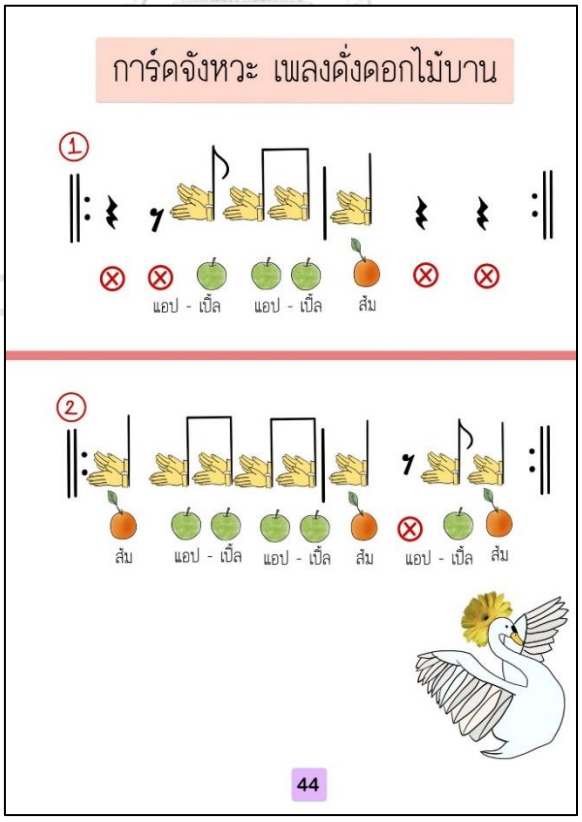

ภาพที่ 32 ภาพการ์ดจังหวะเพลงดั่งดอกไม้บาน

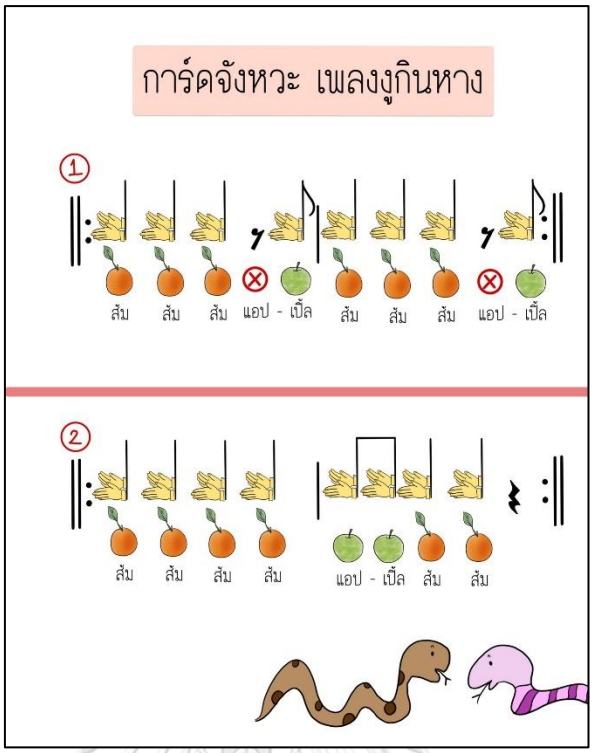

ภาพที่ 33 ภาพการ์ดจังหวะเพลงงูกินหาง

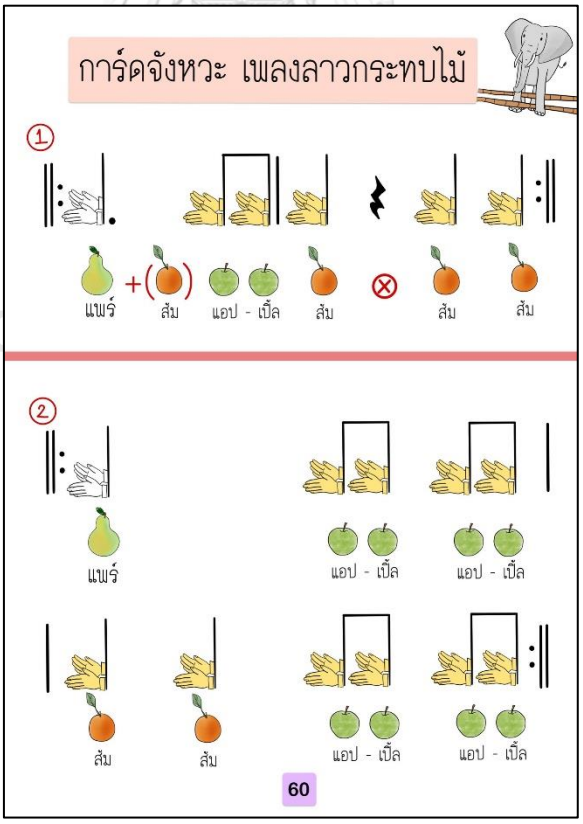

ภาพที่ 34 ภาพการ์ดจังหวะเพลงลาวกระทบไม้

หากสังเกตการ์ดจังหวะในแต่ละบทเพลงจะมีการใช้จังหวะที่เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนของแต่ละบทเพลงต่างๆ ซึ่งเรียงลำดับความง่ายไปหายากและทุกการ์ดมีการใช้หมวดหมู่ของภาษาไทยหมวดเดียวกันคือผลไม้ เพื่อให้ผู้เรียนจำได้ง่าย และหาผู้สอนจะนำไปปรับใช้เป็นหมวดหมู่อื่น เช่น หมวดหมู่สัตว์ หมวดหมู่รถยนต์ หมวดหมู่ชื่อเพื่อนในห้อง ก็สามารถนำไปปรับเปลี่ยนได้ตามที่ผู้สอนเห็นสมควร

ขั้นตอนที่ 5 การบันทึกภาพและเสียงประกอบชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (VDO Clip and Backing Track)

ขั้นตอนการการบันทึกภาพและเสียงสำหรับคลิปวิดีโอและเพลงประกอบชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ สำหรับเสียงร่างกายสร้างจังหวะ ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงตบมือ ตบตัก ดีดนิ้ว และย่ำเท้าแบบฟังเครื่องกำหนดจังหวะ หรือเมทโทรนอมตามจังหวะจริง และสำหรับเพลงประกอบผู้วิจัยใช้เครื่องดนตรีจริงในการบรรเลง ประกอบไปด้วย เปียโน เชลโล ซออู้ และกลองแขก ซึ่งมีคุณภาพเสียงที่ดีมาก ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการบันทึกเสียงของ Cubase และใช้เครื่องอัดเสียงที่มีคุณภาพในการบันทึกเสียง ดังภาพต่อไปนี้

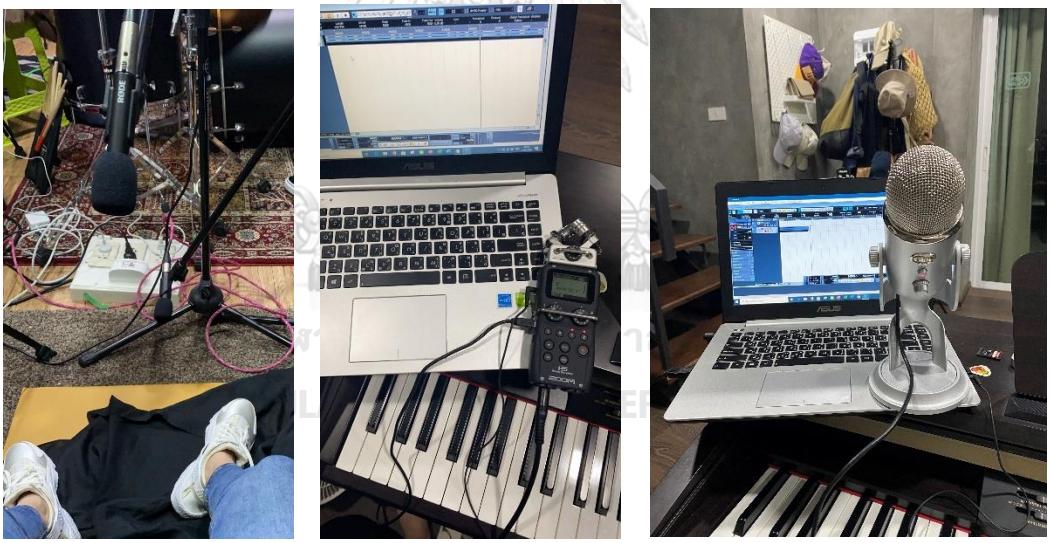

ภาพที่ 35 ภาพวิธีการบันทึกเสียงครั้งที่ 1

หากแต่มีข้อจำกัดในการใช้งาน โดยการบันทึกเสียงจริงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงจังหวะได้เมื่อเกิดความต้องการในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบโน้ตและอัตราความเร็วจึงเป็นการยากที่จะแก้ไขในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการบันทึกเสียงและหาข้อมูลเพิ่มเติม

ต่อมาผู้วิจัยจึงพัฒนาการบันทึกเสียงเครื่องดนตรีจริงมาเป็นการโปรแกรม GarageBand เนื่องจากเป็นการใช้โปรแกรมบันทึกเสียงผ่าน Midi File ทั้งหมด โดยแต่ละเพลงสามารถปรับอัตราความเร็ว เครื่องหมายกำหนดจังหวะ และระดับเสียงได้ตามที่ต้องการ ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงบท

เพลงทั้งหมด 8 เพลง โดยเรียบเรียงแต่ละบทเพลงให้มีลักษณะจังหวะที่ไม่ช้าไม่เร็วจนเกินไป เหมาะกับลักษณะเด่นของบทเพลงนั้น ๆ และเหมาะสมที่จะนำร่างกายสร้างจังหวะมาบรรเลงเข้าด้วยกัน

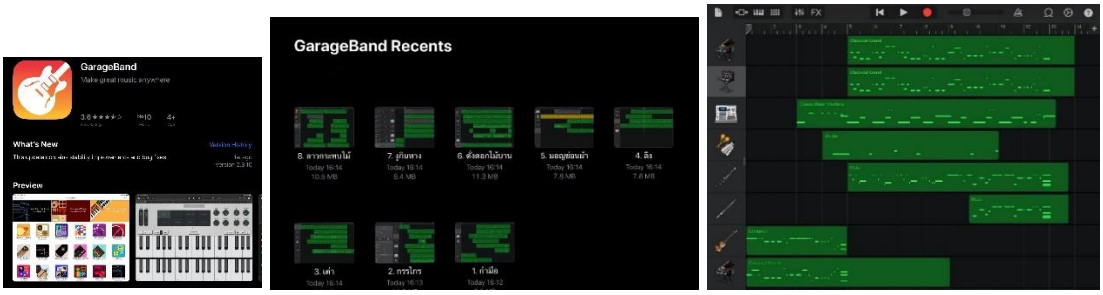

ภาพที่ 36 โปรแกรม GarageBand

ในส่วนของการจัดทำคลิปวิดีโอประกอบชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะขั้นแรกผู้วิจัยสร้างต้นแบบคลิปวิดีโอจากการศึกษาคลิปวิดีโอจาก Body Percussion Sounds and Rhythms (Filz, 2011)

ภาพที่ 37 ตัวอย่างคลิปวิดีโอจาก Body Percussion Sounds and Rhythms (Filz, 2011)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โดยผู้วิจัยได้ทำการถ่ายทำคลิปวิดีโอเพื่อใช้เป็นสื่อในการอธิบายวิธีการบรรเลงร่างกายสร้างจังหวะ โดยใส่โน้ตลงไปด้วย หากแต่การถ่ายทำและการตัดต่อครั้งแรกตัวโน้ตยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรและรูปแบบยังไม่สวยงามเหมาะสมกับการสอนจึงได้ทำการพัฒนาต่อไป

ภาพที่ 38 ภาพคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยถ่ายทำครั้งที่ 1

ต่อมาผู้วิจัยนำข้อควรแก้ไขเรื่องของพื้นหลังและมุมมองของตัวโน้ตที่ไม่ชัดเจน รวมถึงมาพัฒนาจนได้มาเป็นรูปแบบปัจจุบัน จากนั้นจึงนำบทเพลงที่บันทึกเสียงและคลิปวิดีโอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

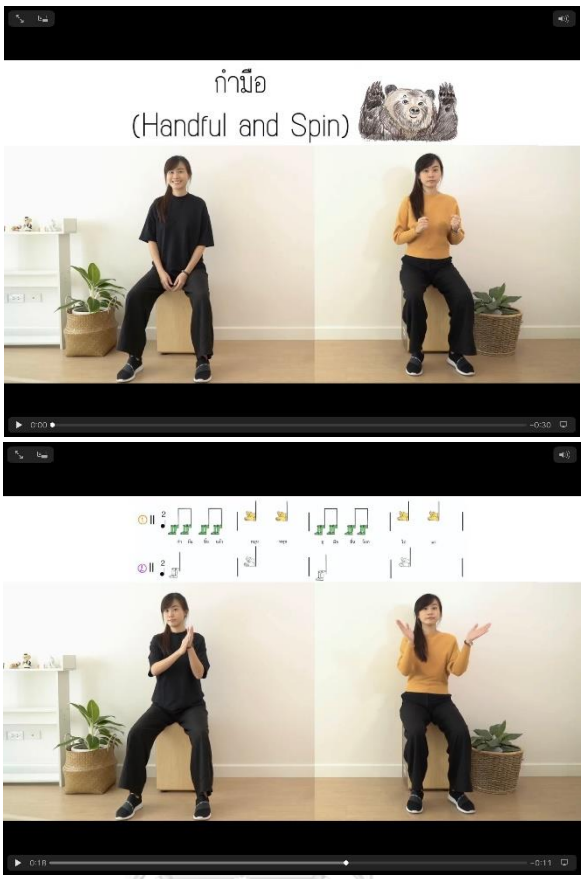

ภาพที่ 39 ภาพคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยถ่ายทำครั้งที่ 2

เมื่อเสร็จสิ้นผลการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานทั้งหมด 5 ขั้นตอนแล้ว จึงมาถึงการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มครูดนตรีทั้ง 30 คน ตรวจสอบคุณภาพทั้งทางด้านรูปลักษณ์ภายนอกและเนื้อหาภายในเพื่อตอบสนองวัตุประสงค์ของงานวิจัยเล่มนี้ที่ต้องการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสร้างสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนซึ่งผู้วิจัยแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 – 79.99 ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ

ผู้วิจัยแบ่งการตรวจสอบชุดกิจกรรมได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งรายการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย ด้านทักษะเครื่องกระทบ ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม และด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน ซึ่งสามารถดูระดับผลการประเมินได้จากตารางที่ 8

ตารางที่ 8 วิเคราะห์แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 20	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ									
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	4	-	-	-	-	20	100.00	-	ดีมาก
4. โน้ตและตัวหยุดที่เลือกมาเหมาะสมกับผู้เรียน	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
5. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความ	3	1	-	-	-	19	95.00	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ให้เพิ่มการแต่งตัวแบ่งสีตามโน้ต	ดีมาก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 20	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
เหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย								ร่างกายสร้างจังหวะในคลิปวิดีโอ	
6. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก	1	2	1	-	-	16	80.00	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ให้เพิ่มความท้าทายของเทคนิคเข้าไป	ดีมาก
7. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	2	2	-	-	-	18	90.00	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แนะนำให้ในหนึ่งแผนมีได้หลายเพลงที่ใกล้เคียงกัน	ดีมาก
ด้านทักษะเครื่องกระทบ 1. ทักษะเครื่องกระทบที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา (Sticking and Single Stroke Roll)	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
2. การเลือกใช้เครื่องกระทบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4	-	-	-	-	20	100.00	-	ดีมาก
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม 1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน	2	1	1	-	-	17	85.00	ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้เพิ่มคำอธิบายให้ชัด	ดีมาก
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	4	-	-	-	-	20	100.00	-	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม	3	1	-	-	-	19	95.00	ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าเหมาะสมหากใช้สำหรับครู และสามารถเปิดให้เด็กดูได้แต่ต้องอธิบายให้ดี	ดีมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 20	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน	2	1	1	-	-	17	85.00	ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความเห็นว่าสามารถเครื่องกระทบเข้ามาเสริมได้มากกว่านี้	ดีมาก
1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ									
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบทเพลงไทยสำหรับเด็ก	3	1	-	-	-	19	95.00	-	ดีมาก
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรี	4	-	-	-	-	20	100.00	-	ดีมาก

จากแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบพบว่าชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก เพื่อส่งเสริมทักษะเครื่องกระทบสำหรับครูประถมศึกษานั้นมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยสามารถพัฒนาเพิ่มเติมในด้านของคู่มือและคำอธิบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และแบบฝึกหัดที่มีความท้าทายขึ้นเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยชุดกิจกรรมนั้นมีองค์ประกอบที่เหมาะสมและทำความเข้าใจได้ง่ายตาม หลักในการจัดทำชุดกิจกรรมของบุญเกื้อ ควรหาเวช (2543) อีกทั้งยังได้รับข้อคิดเห็นด้านความสอดคล้องระหว่างชุดกิจกรรม คลิปวิดีโอ และเพลงประกอบ ว่ามีความสอดคล้องที่ดีและน่าสนใจ มีความเหมาะสมจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งรายการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม และด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน โดยสามารถดูระดับผลการประเมินได้จากตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ตารางวิเคราะห์แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 15	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย									
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ	2	-	1	-	-	13	86.67	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ให้เพิ่มที่มาของเพลงที่เลือก	ดีมาก
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	2	-	1	-	-	13	86.67	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ให้แบ่งหมวดหมู่ในการเลือกเพลงในครั้งต่อไป	ดีมาก
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	2	-	1	-	-	13	86.67	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 เห็นว่าเนื้อหาหากปรับให้เข้ากับแต่ละระดับชั้นจะดีมาก	ดีมาก
4. ทักษะเครื่องกระทบที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	2	-	1	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
5. โน้ตและตัวหยุดเหมาะสมกับผู้เรียน	2	-	1	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
6. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย	1	1	1	-	-	12	80	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 เห็นว่าควรเพิ่มการเคาะลิ้นไปพร้อมกับดีดนิ้วเพื่อผู้เรียนที่ไม่สามารถดีดนิ้วได้ และเพิ่มการสร้างสรรค์ท่า Body Percussion ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ควรมีคำอธิบายรูปโน้ตแต่ละตัว	ดีมาก
7. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก	1	-	2	-	-	11	73.34	-	ปานกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 15	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
8. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	2	-	1	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ 1. ความเหมาะสมของแนวคิดและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน	1	2	-	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
2. แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา	3	-	-	-	-	15	100.00	-	ดีมาก
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม 1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี	1	2	-	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน	-	1	2	-	-	10	66.67	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ควรเพิ่มคำแนะนำการใช้งาน	ปานกลาง
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	1	2	-	-	-	13	86.67	-	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม	1	2	-	-	-	13	86.67	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ควรเพิ่มคลิปการเล่นแต่ละ Part	ดีมาก
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน 1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ	2	1	-	-	-	14	93.34	-	ดีมาก
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบท	2	1	-	-	-	14	93.34	-	ดีมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 15	ร้อยละ	ข้อเสนอแนะ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1				
เพลงไทยสำหรับเด็ก									
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรีในชั้นเรียน	2		1	-	-	13	86.67	-	ดีมาก

จากแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กพบว่า ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีข้อเสนอแนะและข้อติชมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการบูรณาการที่ดี สามารถนำเอากิจกรรมดนตรีมาจัดควบคู่ไปได้หลากหลายวิชา อีกทั้งยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ท่าทางและโน้ตดนตรีผ่านการบรรเลงร่างกายสร้างจังหวะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการร่วมสร้างดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล ของ สุธาทิพย์ แสงสาย (2559) ซึ่งได้นำเอาการเคลื่อนไหวประกอบเพลงและการบรรเลงดนตรีมาผู้เรียนคิดท่าทางจากบทเพลงที่ร่วมกันแต่งและเลือกเล่นเครื่องดนตรีที่สนใจเพื่อนำมาสร้างจังหวะประกอบบทเพลงของเพื่อน โดยในแผนการสอนมีการนำเครื่องกระทบมาใช้ และให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ประดิษฐ์เครื่องกระทบด้วยตนเอง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ความสนใจเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีจำนวน 30 คน (Rating Scale) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมในการสำรวจความสำคัญและปัญหา เพื่อทำให้ชุดกิจกรรมที่จัดทำมาตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเดิมมากที่สุด (Confirming Sampling)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งรายการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม และด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน ซึ่งสามารถดูระดับผลการประเมินได้จากตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ตารางวิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรี

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 150	ร้อยละ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1			
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย	13	16	1	-	-	132	88.00	ดีมาก
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ								
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	19	11	-	-	-	139	93.00	ดีมาก
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	21	8	1	-	-	140	93.00	ดีมาก
4. โน้ตและตัวหยุดเหมาะสมกับผู้เรียน	19	11	-	-	-	139	93.00	ดีมาก
5. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย	19	9	2	-	-	137	91.00	ดีมาก
6. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก	16	13	1	-	-	135	90.00	ดีมาก
7. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	21	9	-	-	-	141	94.00	ดีมาก
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้	20	10	-	-	-	140	93.00	ดีมาก
1. ความเหมาะสมของแนวคิดและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน								
2. แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา	21	9	-	-	-	141	94.00	ดีมาก
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม	19	9	2	-	-	137	91.00	ดีมาก
1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี								
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน	21	8	1	-	-	140	93.00	ดีมาก
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา	18	11	1	-	-	137	91.00	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม	20	9	1	-	-	139	93.00	ดีมาก
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน	19	9	2	-	-	137	91.00	ดีมาก
1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ								

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเต็ม 150	ร้อยละ	ระดับผลการประเมิน
	5	4	3	2	1			
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบทเพลงไทยสำหรับเด็ก	19	11	-	-	-	139	93.00	ดีมาก
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรีในชั้นเรียน	26	3	1	-	-	145	97.00	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม	22	6	2	-	-	140	93.0	ดีมาก

แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีพบว่า ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยมีครูดนตรีให้ความสนใจกับชุดกิจกรรมเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังได้รับการตอบสนองที่ดีเนื่องจากชุดกิจกรรมเล่มนี้ได้พัฒนามาจากผลสำรวจความต้องการจำเป็นตั้งแต่ตอนที่ 1 และนำข้อมูลมาพัฒนาเพื่อเป็นหนังสือชุดกิจกรรมเล่มนี้ขึ้น โดยยังมีข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้ในครั้งต่อไป ด้านข้อเสนอแนะของครูดนตรี จำนวน 5 คน ดังนี้

“ชุดกิจกรรมเล่มนี้ถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้ผู้ศึกษา เข้าถึงกิจกรรมและดนตรีในง่ายยิ่งขึ้นเป็นการเรียนรู้ที่ควรส่งเสริมและศึกษาเป็นอย่างยิ่ง” (ครูดนตรีคนที่ 1, 2563)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“สามารถนำองค์ความรู้ของบทเพลงไทย มาพัฒนาปรับใช้กับทฤษฎีกิจกรรมร่างกายเข้าจังหวะได้น่าสนใจ ถือเป็นว่าพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีของเด็กประถมให้กับวงการดนตรีของประเทศไทย” (ครูดนตรีคนที่ 2, 2563)

นอกจากนี้ยังมีข้อคิดเห็นในเชิงพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสามารถทำข้อคิดเห็นที่ได้มาต่อยอดพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีเกิดประสิทธิภาพที่มาขึ้นดังข้อคิดเห็นของครูคนที่ 3 และ 4

“ในส่วนของ Melodic pattern อยากให้ใส่ระดับเสียงเพื่อเป็นตัวช่วยให้ครูหรือผู้ที่ใช้คู่มือ สามารถนำไปใช้ หรือต่อยอดนำไปใช้กับการร้องหรือนำเอาเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงบรรเลงประกอบร่วมได้” (ครูดนตรีคนที่ 3, 2563)

“การออกแบบดูดีและน่าสนใจ เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา ความยาวเพลงพอเหมาะที่จะนำไปจัดกิจกรรมให้เด็กแล้วสามาถจบได้ภายใน 1 คาบ โดยสามารถ challenge นักเรียนได้ในระดับนึง Backing Track มีลักษณะเสียงสามารถฟังได้ง่ายสำหรับเด็ก คลิปช่วยให้เข้าใจในการจัดกิจกรรมได้ดี และเป็นตัวช่วยให้การอ่านโน้ตไปพร้อมกับ backing track แต่กิจกรรมในบางเพลง เช่น เพลงเต่า ดูมีความท้าทายมากกว่าเพลงที่อยู่ในบทเรียนท้ายๆ ไปบ้าง และในแผนลาวกระทบไม้ไม่ได้อธิบายเรื่องจังหวะไม้ซึ่งอยู่ในกิจกรรมขั้นนำที่ 3 ทำให้ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจสักพัก และไม่ได้มีการนำชุดจังหวะนี้ไปใช้ทำกิจกรรมต่อ สำหรับบางเพลงที่เป็นการละเล่นไทยเช่นมอญซ่อนผ้า, งูกินหาง และเพลงที่เป็นชุดการแสดงเช่นลาวกระทบไม้ อยากให้มีส่วนเล็ก ๆ ในหนังสือที่เล่าถึงบทเพลงเพื่อที่นักเรียนจะได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทเพลงมากขึ้นและช่วยเชื่อมโยงในด้านความเป็นไทยได้” (ครูดนตรีคนที่ 4, 2563)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการนำไปทดลองใช้ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 10 คน และครูดนตรี (Confirming Sampling)

โดยผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะไปใช้กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นการทดลองเพื่อทดสอบนำร่องก่อนการนำไปวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้งานชุดกิจกรรมทั้งด้านบวก แลด้านลบ เพื่อให้ชุดกิจกรรมนี้สามารถใช้งานได้จริงตามที่ผู้วิจัยมุ่งหวัง โดยผู้วิจัยนำไปใช้กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่วงดุริยางค์ประถมโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เรียนทุกคนมีความรู้พื้นฐานดนตรี ผู้วิจัยใช้แผนการจัดการเรียนรู้บทเพลงกำมือ ซึ่งเป็นบทเพลงแรกที่มีเนื้อหาง่ายที่สุด ผลจากการใช้งานพบว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจโน้ตได้เร็วเพราะคุ้นเคยกับบทเพลง

กำมือ อีกทั้งนักเรียนบางคนที่ไม่คุ้นเคยพอได้ยินเพื่อน ๆ ร้องเพลงให้ฟัง ก็สามารถเข้าใจรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะของบทเพลงนี้ได้อย่างรวดเร็ว และยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน และความกล้าแสดงออกอีกด้วย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 40 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาร่วมกิจกรรมร่ายกายสร้างจังหวะเพลงกำมือ

หลังจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ วิจัยได้สอบถามครูดนตรีที่ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำในการประเมินชุดกิจกรรม จำนวน 30 คน พบว่ามีครูที่นำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนดนตรีของตน และได้รับผลลัพธ์ที่ดี ผู้เรียนมีความเข้าใจในทักษะจังหวะดีขึ้น ทั้งในผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมีครูที่นำไปทดลองใช้กับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาและได้รับผลตอบรับจากนักเรียนที่ดีอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 5 แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำจากการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล คำแนะนำ และ ผลจากการทดลองใช้มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา เป็นชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของครูผู้ใช้งาน ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของผู้เชี่ยวชาวทั้งทางด้านการสอนพื้นฐานเครื่องกระทบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยมีความต้องการให้ชุดกิจกรรมนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรี การเรียนรู้ด้านจังหวะ การเรียนรู้ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน และที่สำคัญสามารถเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้ครูดนตรีได้มีกิจกรรมที่ได้เลือกใช้ รวมไปถึงการอนุรักษ์บทเพลงไทยให้คงอยู่กับการศึกษาดนตรีและสังคมไทยต่อไป

ตอนที่ 6 ผลการสรุปผลการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาจากตอนที่ 5 โดยสามารถแบ่งการสรุปชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยจัดทำมีส่วนประกอบ 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) โครงการสอนระยะยาว 2) แผนการสอนรายคาบ 3) เนื้อหาดนตรี คือ (1) สาระทางดนตรี ประกอบด้วยโน้ตรูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และ โน้ตรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) (2) ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการเลือกใช้มือ (Sticking) และ ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) และ 4) บทเพลงไทย โดยบรรจุอยู่ในรูปแบบหนังสือเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของครูดนตรีที่สามารถนำหนังสือชุดกิจกรรมมาใช้งานได้ง่าย โดยสรุปรูปเล่มของชุดกิจกรรมได้ 7 ส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 หน้าปกหนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ Body Percussion Thai Songs ร่างกายสร้างจังหวะ เพลงไทย โดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้สอดคล้องกับทั้งรูปทรงร่างกายสร้างจังหวะ

และนำเสนอความเป็นไทยให้อยู่ในรูปแบบที่ดูทันสมัยและสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและครูดนตรีเป็นระยะจึงได้ออกมาเป็นหน้าปกดังรูปต่อไปนี้

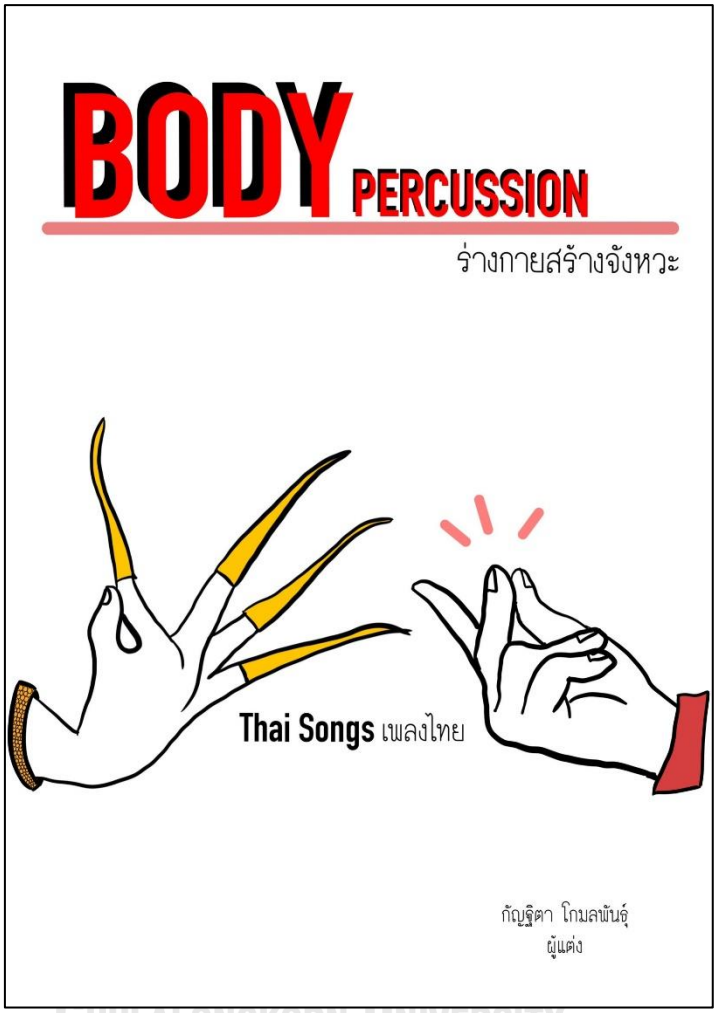

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 41 หน้าปกหนังสือ Body Percussion Thai Songs ร่างกายสร้างจังหวะ เพลงไทย

ส่วนที่ 2 คำอธิบายการใช้ชุดกิจกรรม จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการสอนเครื่องกระทบที่ต้องการให้มีคำอธิบายเกี่ยวกับศัพท์เฉพาะทางทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน และคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีที่ให้มีคำอธิบายที่เหมือนคู่มือสำหรับการใช้งานและครูดนตรี 30 ท่านที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการทำความเข้าในชุดกิจกรรม ผู้วิจัยจึงสรุปได้เป็น 2 หัวข้อ คือ

1) คำอธิบายส่วนประกอบชุดกิจกรรม โดยจะมีส่วนประกอบทั้งหมดและสื่อการสอนที่สามารถใช้งานควบคู่กันไประบุรายละเอียดอยู่ด้วยกัน

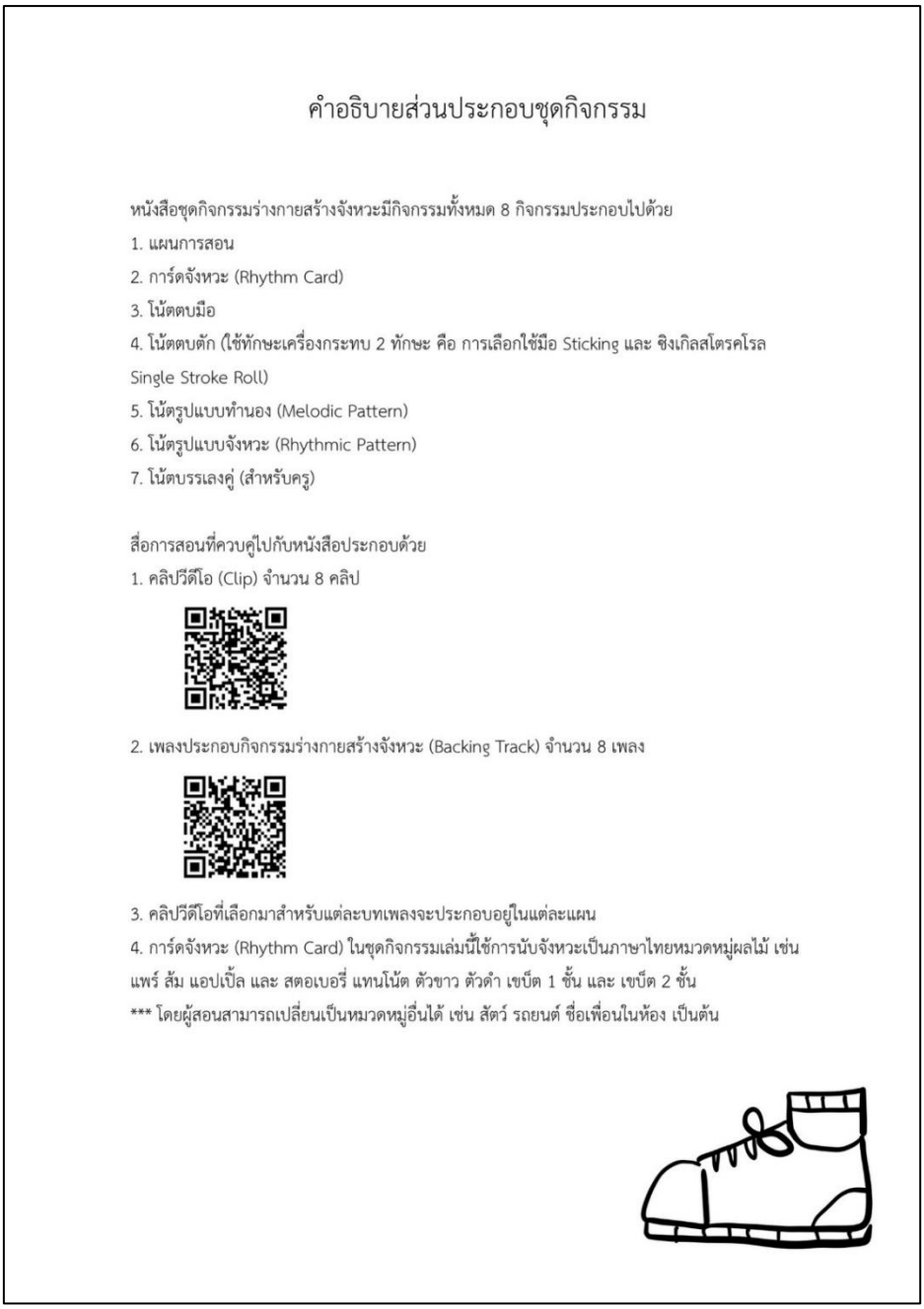

คำอธิบายส่วนประกอบชุดกิจกรรม

หนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรมประกอบไปด้วย

1. แผนการสอน
2. การ์ดจังหวะ (Rhythm Card)
3. โน้ตตบมือ
4. โน้ตตบตัก (ใช้ทักษะเครื่องกระทบ 2 ทักษะ คือ การเลือกใช้มือ Sticking และ ซิงเกิลสโตรคโรล Single Stroke Roll)
5. โน้ตรูปแบบทำนอง (Melodic Pattern)
6. โน้ตรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern)
7. โน้ตบรรเลงคู่ (สำหรับครู)

สื่อการสอนที่ควบคู่ไปกับหนังสือประกอบด้วย

1. คลิปวีดีโอ (Clip) จำนวน 8 คลิป
2. เพลงประกอบกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Backing Track) จำนวน 8 เพลง
3. คลิปวีดีโอที่เลือกมาสำหรับแต่ละบทเพลงจะประกอบอยู่ในแต่ละแผน
4. การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) ในชุดกิจกรรมเล่มนี้ใช้การนับจังหวะเป็นภาษาไทยหมวดหมู่ผลไม้ เช่น แพร์ ส้ม แอปเปิ้ล และ สตอเบอรี่ แทนโน้ต ตัวขาว ตัวดำ เขบ็ต 1 ชั้น และ เขบ็ต 2 ชั้น

*** โดยผู้สอนสามารถเปลี่ยนเป็นหมวดหมู่อื่นได้ เช่น สัตว์ รถยนต์ ชื่อเพื่อนในห้อง เป็นต้น

ภาพที่ 42 คำอธิบายส่วนประกอบชุดกิจกรรม

2) คำอธิบายสำหรับการใช้โน้ต Body Percussion แบ่งเป็นเรื่องการนับจังหวะย่อย ซึ่งในส่วนนี้จะอธิบายถึงวิธีการนับจังหวะตามหลักสากลของเครื่องกระทบและเครื่องดนตรีอื่น ๆ และได้มีการแนะนำให้ผู้สอนสามารถนำคำภาษาไทยอื่น ๆ หรือภาษาของแต่ละท้องถิ่นที่มีจำนวนพยางค์เท่ากับค่าของโน้ตนำมาสร้างสรรค์เป็นการนับค่าโน้ตได้ตามความเหมาะสม ถือเป็นแนวคิดที่เปิดกว้างสำหรับครูผู้สอน โดยมีคำอธิบายเรื่องความดัง - เบา และความหมายของรูปแบบทำนองและรูปแบบ

จังหวะเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจและสามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้ อีกทั้งยังมีสัญลักษณ์โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ เพื่ออธิบายตำแหน่งของโน้ตแต่ละชนิด และรูปแบบของสีสันที่ใช้ในการสร้างโน้ต ดังภาพต่อไปนี้

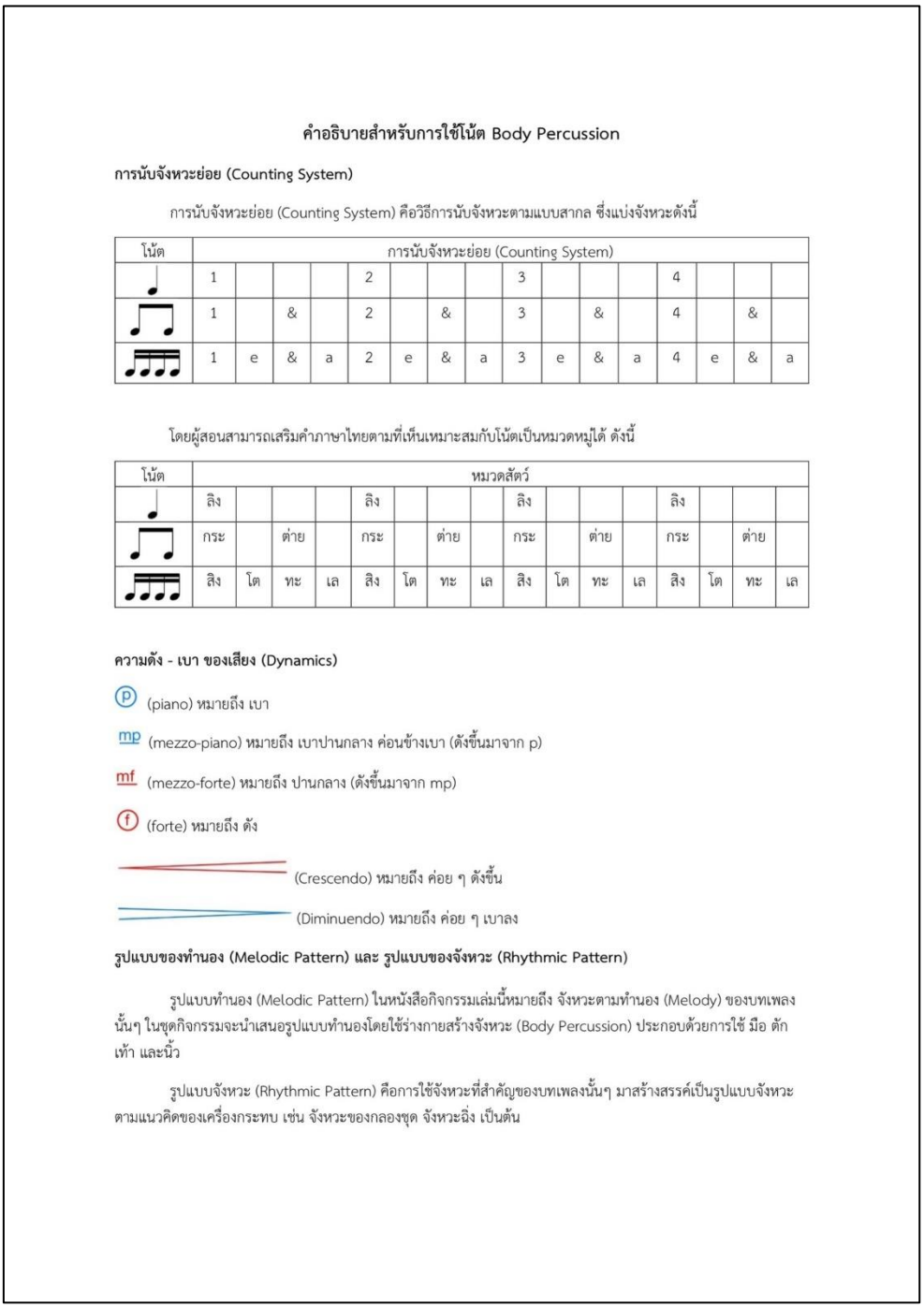

คำอธิบายสำหรับการใช้โน้ต Body Percussion

การนับจังหวะย่อย (Counting System)

การนับจังหวะย่อย (Counting System) คือวิธีการนับจังหวะตามแบบสากล ซึ่งแบ่งจังหวะดังนี้

โน้ต	การนับจังหวะย่อย (Counting System)															
♩	1				2				3				4			
♫	1		&		2		&		3		&		4		&	
♬	1	e	&	a	2	e	&	a	3	e	&	a	4	e	&	a

โดยผู้สอนสามารถเสริมคำภาษาไทยตามที่เห็นเหมาะสมกับโน้ตเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้

โน้ต	หมวดสัตว์															
♩	ลิง				ลิง				ลิง				ลิง			
♫	กระ		ต่าย		กระ		ต่าย		กระ		ต่าย		กระ		ต่าย	
♬	ลิง	โต	ทะ	เล	ลิง	โต	ทะ	เล	ลิง	โต	ทะ	เล	ลิง	โต	ทะ	เล

ความดัง - เบา ของเสียง (Dynamics)

(p) (piano) หมายถึง เบา

mp (mezzo-piano) หมายถึง เบาปานกลาง ค่อนข้างเบา (ดังขึ้นมาจาก p)

mf (mezzo-forte) หมายถึง ปานกลาง (ดังขึ้นมาจาก mp)

(f) (forte) หมายถึง ดัง

(Crescendo) หมายถึง ค่อย ๆ ดังขึ้น

(Diminuendo) หมายถึง ค่อย ๆ เบาลง

รูปแบบของทำนอง (Melodic Pattern) และ รูปแบบของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ในหนังสือกิจกรรมเล่มนี้หมายถึง จังหวะตามทำนอง (Melody) ของบทเพลงนั้นๆ ในชุดกิจกรรมจะนำเสนอรูปแบบทำนองโดยใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) ประกอบด้วยการใช้ มือ ตัก เท้า และนิ้ว

รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) คือการใช้จังหวะที่สำคัญของบทเพลงนั้นๆ มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบจังหวะตามแนวคิดของเครื่องกระทบ เช่น จังหวะของกลองชุด จังหวะฉิ่ง เป็นต้น

ภาพที่ 43 คำอธิบายสำหรับการใช้โน้ต Body Percussion

ต่อมาคือสัญลักษณ์โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Notation) เพื่ออธิบายลักษณะความสูง ต่ำ ของแต่ละท่าทางของร่างกายสร้างจังหวะที่เป็นไปตามลักษณะของร่างกายจริง กล่าวคือ ดีดนิ้วสามารถยกมือขึ้นมาดีดนิ้วได้ระดับสุด รองลงมาคือการตบมือ รองลงมาคือการตบตักและการย่ำเท้าอยู่ระดับต่ำที่สุด โดยผู้วิจัยได้บรรจุอยู่โนบรรทัด 5 เส้นดังภาพต่อไปนี้

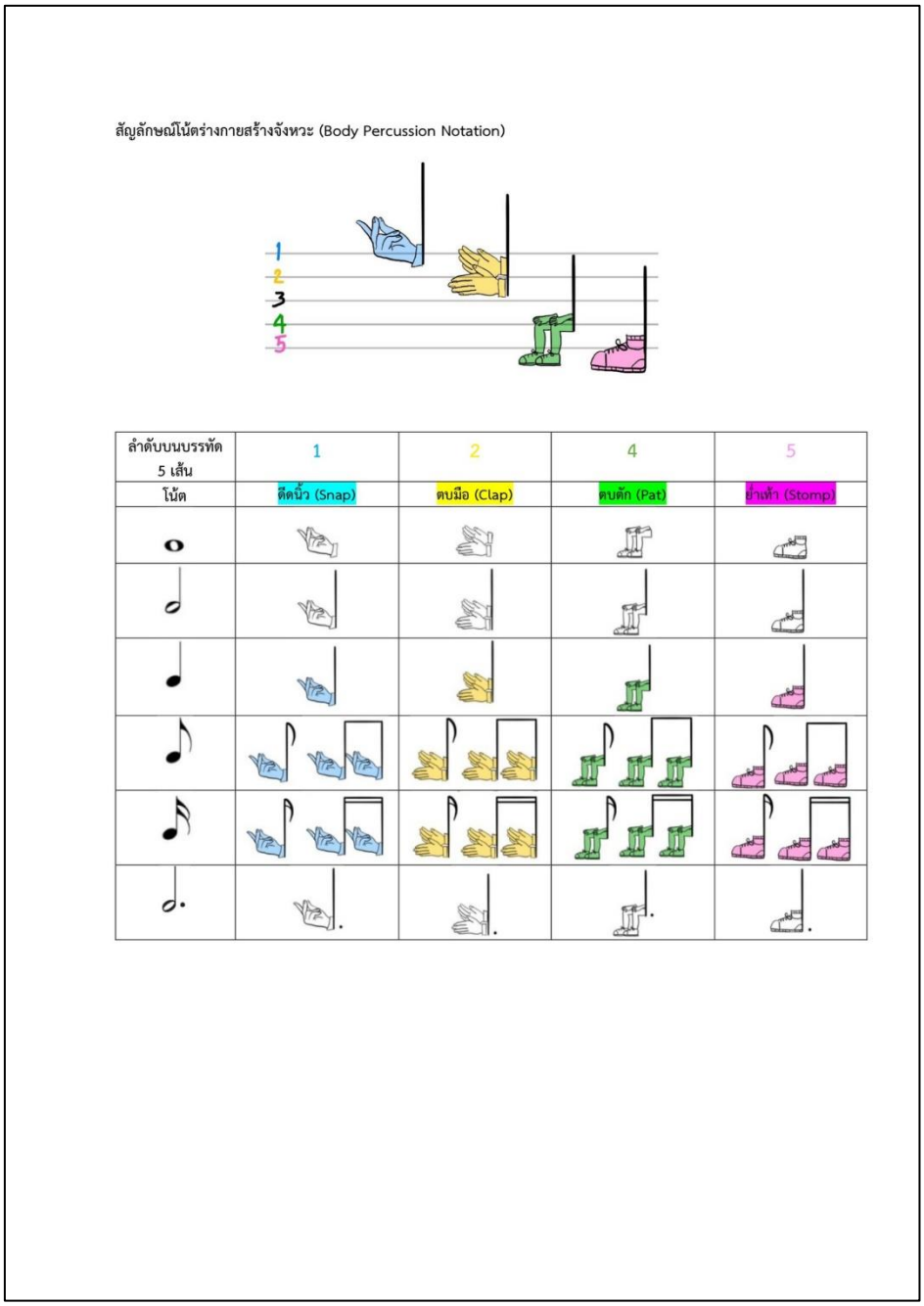

ภาพที่ 44 สัญลักษณ์โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Notation)

ส่วนที่ 3 โครงการสอนระยะยาว ผู้วิจัยพัฒนามาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำขึ้นก่อนหน้า เพื่อจัดระเบียบเนื้อหาให้ผู้สอนสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย

โดยระบุรายละเอียดของแผนการสอนและเนื้อหาที่ใช้ทั้งหมดแบ่งได้ 6 หัวข้อ ดังนี้

1) ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8 แผน
2) ประเภทของบทเพลงที่นำมาใช้ ประกอบด้วย เพลงประกอบกิจกรรม บทร้องประกอบการละเล่นไทย เพลงสำหรับเด็ก และเพลงพื้นบ้านไทยและการร่ายรำ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงบทเพลงให้เหมาะสมกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยคัดเลือกทำนองหลักของเพลงไทยและนำสัญลักษณ์ดนตรีที่สำคัญมาใช้
3) สัญลักษณ์ร่างกายสร้างจังหวะ 4 ท่า คือ ตบมือ ตบตัก ย่ำเท้า และดีดนิ้ว
4) สาระทางดนตรี ประกอบด้วยเครื่องหมายกำหนดจังหวะ และสัญลักษณ์ตัวโน้ต ตัวหยุดที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นใหม่
5) ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)
6) สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

   6.1) โน้ตเพลงกำมือที่ใช้สัญลักษณ์ร่างกายสร้างจังหวะซึ่งถูกเรียบเรียงใหม่ทั้งหมด 8 บทเพลง เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยมีทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานเข้ามาเป็นส่วนสำคัญของการสอน

   6.2) การ์ดจังหวะที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นจากโน้ตร่างกายสร้างจังหวะนำมาแบ่งย่อยให้เป็นรูปแบบจังหวะที่สำคัญของแต่ละบทเพลง

   6.3) คลิปวิดีโอท่าทางของแต่ละบทเพลงตามวัตถุประสงค์แต่ละแผนและคลิปวิดีโอจากสื่อออนไลน์

   6.4) เมโทรนอม (Metronome) หรือเครื่องเคาะจังหวะเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักจังหวะที่มั่นคง

   6.5) รูปภาพประกอบท่าทางของแต่ละบทเพลงและอุปกรณ์เสริมสำหรับสร้างและประดิษฐ์เครื่องกระทบจากวัสดุเหลือใช้

โดยทุกหัวข้อถูกจัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งานสูงสุดได้รูปภาพต่อไปนี้

โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

ชื่อ	ประเภท	ร่างกายสร้างจังหวะ	สาระทางดนตรี	ทักษะเครื่องกระทบ	สื่อการเรียนรู้
แผนที่ 1 เพลงกำมือ	เพลงประกอบกิจกรรม		1. 𝅗𝅥 , ♩ และ ♪ 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 100 – 130 4. องค์ประกอบดนตรี - รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงกำมือ, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอจากสื่อออนไลน์
แผนที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 85 – 95 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม, การ์ดจังหวะ และเมทโทรนอม
แผนที่ 3 เพลงเต่า	เพลงสำหรับเด็ก		1. ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 95 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงเต่า, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และหนังสือนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า
แผนที่ 4 เพลงลิง	เพลงสำหรับเด็ก		1. ♩ , ♪. , ♪ และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 110 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamics) – mf , f และ การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อข้อมือให้สามารถสร้างความดัง - เบาของเสียง 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงลิง, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และภาพลิง

โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

แผนที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 95 – 130 6. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) และความดัง-เบา (Dynamics) - p , f 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงมอญซ่อนผ้า, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และเครื่องกระทบ
แผนที่ 6 เพลงดังดอกไม้บาน	เพลงประกอบกิจกรรม		1. 𝅗𝅥. , ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 3. อัตราความเร็ว 80 – 100 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) ความดัง-เบา (Dynamics - mp , mf การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) และการค่อยๆ เบาลง(Diminuendo) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ และซิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงดังดอกไม้บาน, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอ
แผนที่ 7 เพลงงูกินหาง	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. 𝅗𝅥 , ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 105 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamics) - mp , mf , f และ การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) 5. คีตลักษณ์ - A	การเลือกใช้มือ และซิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงงูกินหาง, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอ
แผนที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้	เพลงพื้นบ้านไทย และการร่ายรำ		1. 𝅝 , 𝅗𝅥. , 𝅗𝅥 , ♩ , ♪ , 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 และ 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 100 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) และความดัง-เบา (Dynamics) mf , f 5. คีตลักษณ์ - A	การเลือกใช้มือ และซิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงลาวกระทบไม้, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และอุปกรณ์สำหรับสร้างเครื่องกระทบ

ภาพที่ 45 โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละบทเพลง จำนวน 8 แผน เนื้อหาเหมือนเดิม มีการแก้ไขคำผิดและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมดนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สามารถใช้บทเพลงได้หลายเป็น เช่น บทเพลงที่มี Time Signature 2/4 ผู้วิจัยอาจจะให้คัดเลือกมาประมาน 2 – 3 บทเพลงเพื่อเป็นตัวเลือกให้แก่ครูดนตรีผู้ใช้งานโดยในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งแผนสามารถมีเพลงที่นำมาใช้ได้มากกว่าหนึ่งบทเพลง

ส่วนที่ 5 โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ ผู้วิจัยได้แบ่งโน้ตเป็น 5 ส่วน โดยประกอบด้วย

1) โน้ตตบมือ ถูกออกแบบมาให้เหมือนจังหวะของคำร้องและใช้ท่าทางให้การบรรเลงเพียงท่าเดียวคือการตบมือ
2) โน้ตตบตักที่เสริมทักษะเครื่องกระทบ คือการเลือกใช้มือและซิงเกิลสโตรคโรลถูกออกแบบมาใช้ใช้การตบตักเพื่อบรรเลงทักษะเครื่องกระทบได้โดยวิธีการคล้าบกับการตีกลองที่เป็นลักษณะพื้นผิวราบเหมือนเข่า เช่น กลองสแนร์ กลองบองโก กลองคองกา เป็นต้น โดยการตบตักผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้การรัวหรือทักษะเครื่องกระทบเรียกว่า ซิงเกิลสโตรคโรล ลงบนตักเพื่อทำเสียงให้คล้ายคลึงกับเครื่องกระทบมากที่สุด
3) โน้ตรูปแบบทำนอง เป็นโน้ตที่นำจังหวะของคำร้องมาใช้เช่นเดียวกับ โน้ตตบมือ และ โน้ตตบตัก หากแต่ผู้วิจัยได้เรียบเรียงขึ้นใหม่โดยใช้โน้ตร่างกายสร้างจังหวะเข้ามาสร้างสรรค์ให้มีความท้าทายและเหมาะสมกับองค์ประกอบของดนตรีที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
4) โน้ตรูปแบบจังหวะ คือโน้ตที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นใหม่ตามจังหวะตก หรือจังหวะหลักของแต่ละบทเพลง โดยมีการนำจังหวะของกลองชุด และจังหวะที่เครื่องกระทบบรรเลงได้จริงมาปรับใช้เพื่อให้ครูและผู้เรียนได้สัมผัสการบรรเลงจังหวะคล้ายเครื่องกระทบจริง
5) โน้ตบรรเลงคู่สำหรับครู เป็นการนำโน้ตรูปแบบทำนองและโน้ตรูปแบบจังหวะมารวมไว้ในหน้าเดียวกันสำหรับครูเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผู้เรียนเมื่อทำการบรรเลงโน้ตทั้งสองพร้อมกัน ครูจะสามารถดูความเท่าและโน้ตถูกผิดได้ภายในครั้งเดียว โดยผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากโน้ตดูเอท (Duet) หรือการอ่านสกอร์ (Score) ในดนตรีสากล โดยผู้วิจัยของยกตัวอย่างเพลงกำมือซึ่งเป็นเพลงแรกของชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาให้ดูดังภาพต่อไปนี้

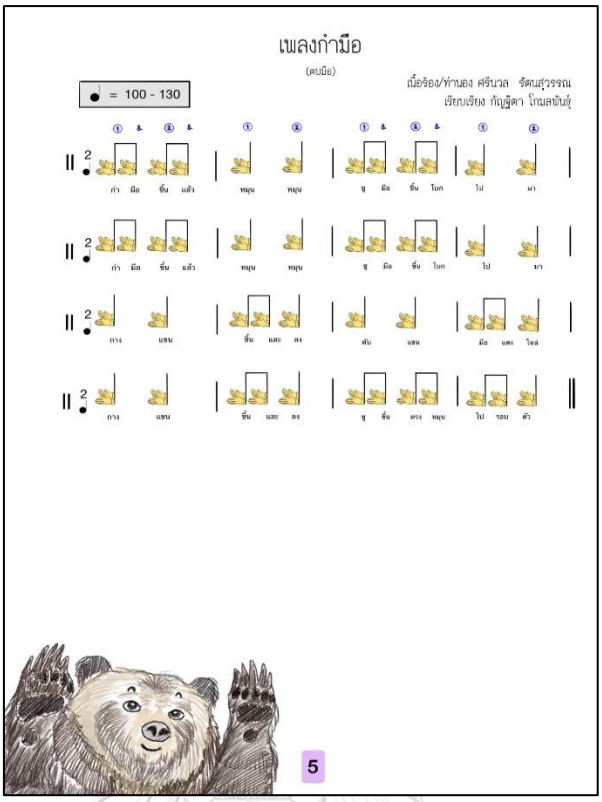

ภาพที่ 46 โน้ตตบมือเพลงกำมือ

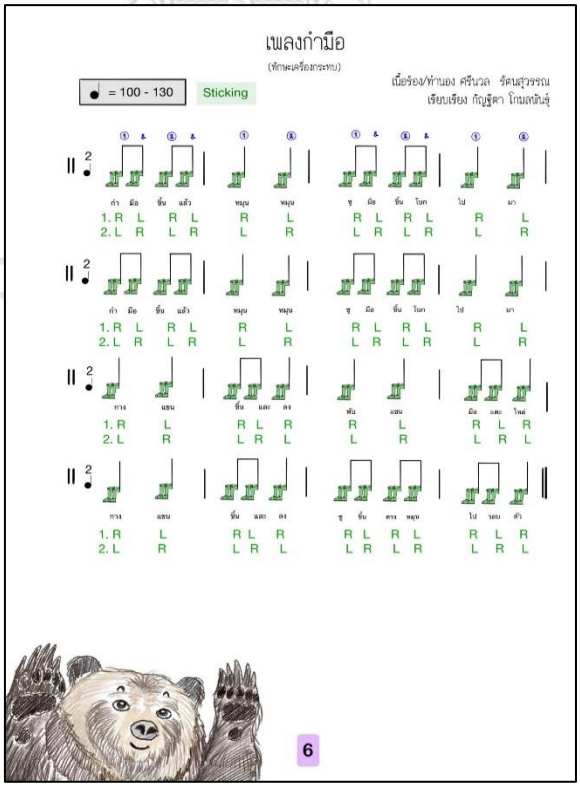

ภาพที่ 47 โน้ตตบตักเพลงกำมือ

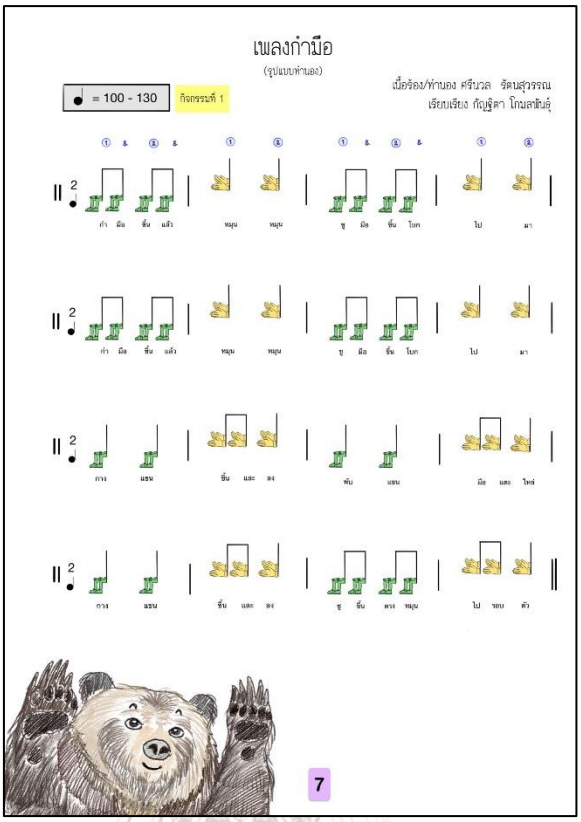

ภาพที่ 48 โน้ตรูปแบบทำนองเพลงกำมือ

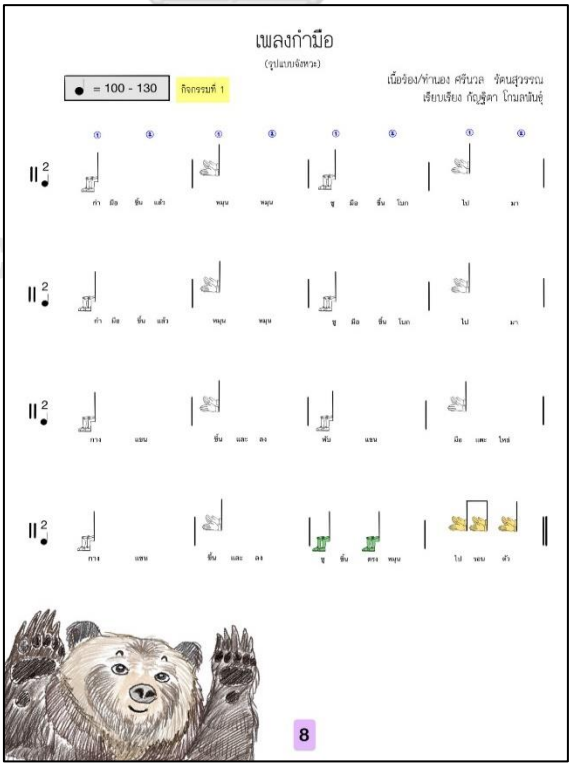

ภาพที่ 49 โน้ตรูปแบบจังหวะเพลงกำมือ

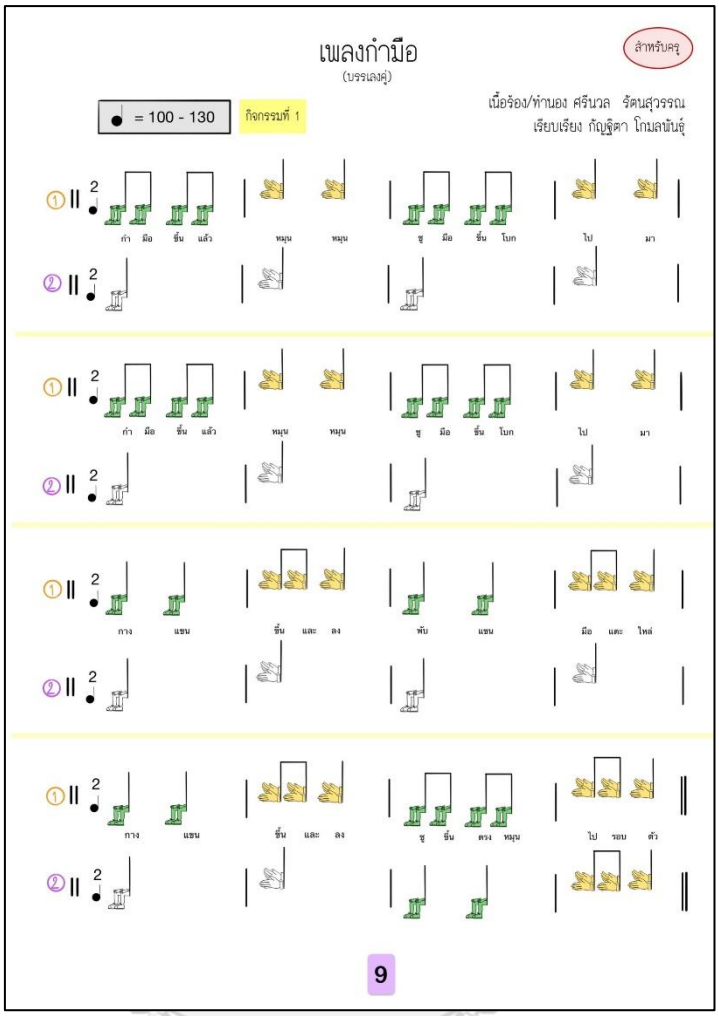

ภาพที่ 50 โน้ตบรรเลงคู่สำหรับครู เพลงกำมือ

ส่วนที่ 6 คลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากแบบประเมินของครูดนตรีและผู้เชี่ยวชาญให้สร้างแถบวิงที่มีลักษณะเป็นตัวบ่งบอกจังหวะหลักของบทเพลงในคลิปวิดีโอเพื่อเพิ่มความสะดวกให้ผู้ใช้งาน อีกทั้งยังทำให้สามารถมองเห็นจังหวะหลักได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาและทำการใช้โปรแกรมตัดต่อ Premier Pro นำแถบสีแดงโดยออกแบบให้เป็นสีอ่อนที่ดูง่ายสบายตา วิ่งเป็นจังหวะหลักบนโน้ตร่างกายสร้างจังหวะของแต่ละคลิปวิดีโอ โดยบทเพลงนั้นใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 ตัววิ่งสีแดงจะวิ่งที่จังหวะที่ 1 บทเพลงนั้นใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 ตัววิ่งสีแดงจะวิ่งที่จังหวะที่ 1 บท และถ้าบทเพลงนั้นใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 ตัววิ่งสีแดงจะวิ่งที่จังหวะที่ 1 และ 3 เพื่อทำให้ผู้ใช้งานมองเห็นได้ชัดเจนอีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจให้ผู้ใช้งาน และทำให้ได้ทราบความสำคัญของจังหวะหลัก ดังรูปต่อไปนี้

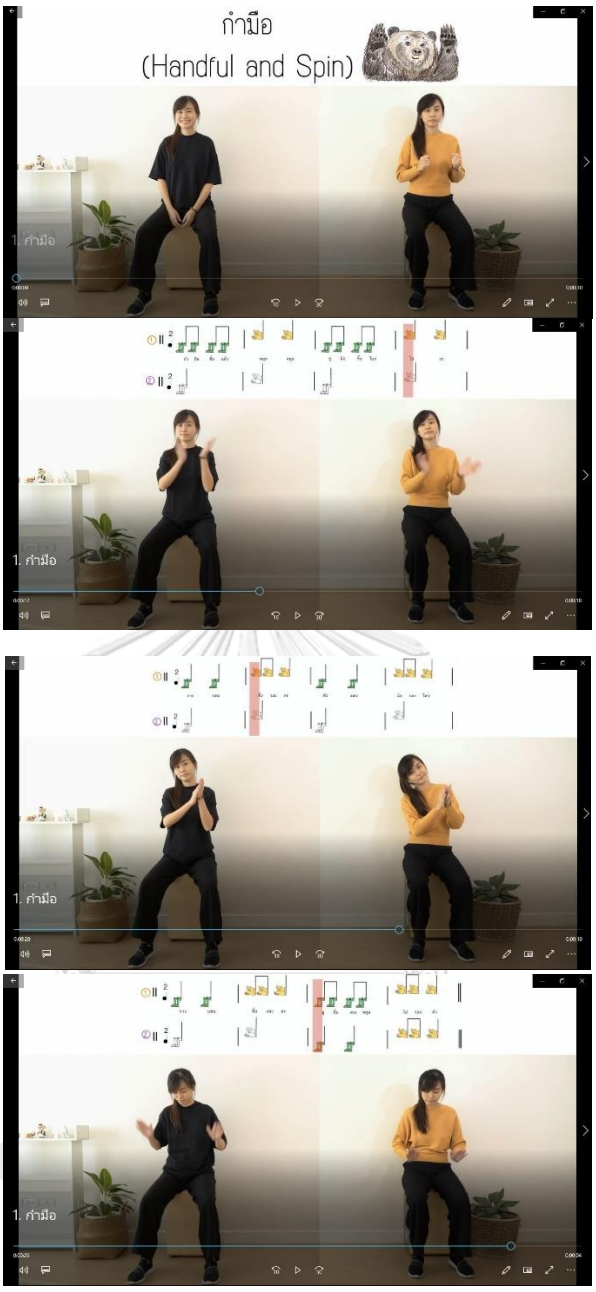

ภาพที่ 51 ภาพพัฒนาการของคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะ

จากแบบสรุปทั้งหมดการจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน นั้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงวิธีการศึกษา สำรวจ และพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยใช้หลักการทางดนตรีศึกษาในการอ้างอิงด้านเนื้อหา ซึ่งทำให้ชุดกิจกรรมของผู้วิจัยมีเนื้อหาที่มั่นคงและถือได้ว่าจัดทำมาเพื่อเป็นประโยชน์แก่กลุ่มตัวอย่างครูดนตรีทั้ง 30 คน โดยผ่านการับรองจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการสอนทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน และการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก ซึ่งผู้สนใจสามารถนำชุดกิจกรรมเล่มนี้ไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนของตนได้

บทที่ 5
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **(R1)** โดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับชุดกิจกรรม ร่างกายสร้างจังหวะ เพลงไทยสำหรับเด็ก และวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน **(R2)** โดยดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำแบบสำรวจความต้องการจำเป็นโดยครูดนตรีจำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และ 2) จัดทำชุดกิจกรรม ด้านการจัดการ เนื้อหา และการประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล **(R3)** โดยดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน และ 2) วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน

ขั้นที่ 4 การพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน **(D1)** โดยการสร้างชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะจากผลการวิเคราะห์แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน **(D2)** โดยดำเนินการดังนี้ 1) การตรวจสอบคุณภาพชุด

กิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ จำนวน 4 ท่าน 2) การตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมโดยแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จำนวน 3 ท่าน 3) วิเคราะห์แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีจำนวน 30 คน (Rating Scale) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมในการสำรวจความสำคัญและปัญหา เพื่อทำให้ชุดกิจกรรมที่จัดทำมาตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเดิมมากที่สุด (Confirming Sampling) และ 4) แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำจากการตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม โดยวิเคราะห์จากแบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ (Comment) โดยกำหนดข้อคำถามข้อเสนอแนะในลักษณะปลายเปิด (Open-Form)

ขั้นที่ 6 การสรุปผลการวิจัย อภิปราย และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ครูดนตรีมีความต้องการในการนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยมาประยุกต์ใช้โดยให้ความเห็นว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะส่งผลดีต่อการเรียนรู้และมีความสัมพันธ์กับการเรียนดนตรี อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการเรียนเครื่องกระทบได้ ร้อยละ 100 เนื่องจาก กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้ดนตรี เพลงไทยเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย อีกทั้งยังตอบสนองปัญหาด้านความขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนรู้ดนตรี หากยังขาดหนังสือแบบเรียน คู่มือการสอน สื่อการสอน และตัวอย่างบทเพลงหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับประเทศไทย โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งประเด็นอธิบายตามบทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีกดำเนินการวิจัย ได้ 6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประเด็นที่ 1 ผลวิเคราะห์สภาพปัญหา ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาด้านความขาดแคลนกิจกรรมจังได้ศึกษาต้นแบบกิจกรรมเพื่อนำมาพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยบทเพลงที่เลือกนั้นมาจากแบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็กที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเลือกบทเพลงที่เหมาะสมแก่การนำมาเรียบเรียงโน้ตร่างกายสร้างจังหวะและสามารถนำมาใช้บูรณาการกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวได้ โดยวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็กที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นบทเพลงหลักในชุดกิจกรรม จำนวน 8 บทเพลง ดังนี้

1) เพลงกำมือ
2) เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

3) เพลงเต่า

4) เพลงลิง

5) เพลงมอญซ่อนผ้า

6) เพลงดั่งดอกไม้บาน

7) เพลงงูกินหาง

8) เพลงลาวกระทบไม้

จากนั้นเมื่อได้บทเพลงที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหนังสือต้นแบบกิจกรรมดนตรีและหนังสือต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน จากแบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีที่รวบรวมเนื้อหาที่ต้องการทั้งรูปแบบภายนอกและเนื้อหาภายใน จึงได้ต้นแบบกิจกรรมคือหนังสือ Body Percussion Sounds and Rhythms (Filz, 2011) และจากแบบวิเคราะห์ต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานได้ต้นแบบกิจกรรมคือหนังสือ Teaching Percussion (Cook, 1997) และนำบทเพลง ต้นแบบกิจกรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จึงได้เนื้อหาของการจัดกิจกรรมทั้งหมด 6 องค์ประกอบคือ

1) องค์ประกอบหลักเรื่องจังหวะ (Rhythm)

2) มีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะและเกมที่เสริมสร้างพื้นฐานทางดนตรี

3) มีการเล่นรวมกันเป็นกลุ่ม (Ensemble)

4) มีการใช้เพลงไทยและเนื้อหาเพลงไทยสำหรับเด็ก

5) การเลือกใช้มือ (Sticking)

6) ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประเด็นที่ 2 ผลวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ และได้นำข้อมูลจากแบบสำรวจที่ได้จำนวน 30 ฉบับ ข้อที่ได้คะแนน ร้อยละ 100 ซึ่งเป็นคะแนนที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ มีจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1) การนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาปรับใช้ในการสอนดนตรีทั่วไปส่งผลดี

2) กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะสามารถส่งเสริมการเรียนเครื่องกระทบได้

แสดงให้เห็นว่าครูดนตรีกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมานี้มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมดนตรีร่างกายสร้างจังหวะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ดนตรีและการเรียนรู้ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน จึงเป็น

ประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและเกิดความต้องการในการนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมาพัฒนาต่อยอดในการจัดการเรียนการสอนทั้งดนตรีทั่วไปด้านพื้นฐานจังหวะและส่งเสริมการเรียนเครื่องกระทบ

ประเด็นที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์แบบสำรวจต้องการชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการสอนเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานและการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก จากนั้นจึงสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลุกในการนำไปพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นที่ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 10 ข้อ ดังนี้

1) ลักษณะของตัวโน้ตที่เหมาะสม ต้องถ่ายทอดลักษณะท่าทางของ ตบมือ ตบตัก ดีดนิ้ว ย่ำเท้า ให้ชัดเจน
2) การใช้สีสันในกิจกรรมเหมาะสมกับพัฒนาการในการแยกแยะและจดจำ
3) รูปแบบของคลิปวิดีโอ ควรมีคลิปวิดีโอที่เห็นท่าร่างกายสร้างจังหวะชัดเจน และมีเพลงประกอบที่มีทำนองสามารถร้องได้
4) เลือกแบบฝึกหัดที่ง่ายต่อการปฏิบัติ
5) บทเพลงควรเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย
6) การเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก
7) การเลือกใช้มือ (Sticking) และรูดิเมนท์ (Rudiments) ซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) อีกทั้งยังมีดับเบิลสโตรคโรล (Double Stroke Roll) และพาราดิดเดิล (Paradiddle)
8) ควรเลือกเกมหรือกิจกรรมเข้าจังหวะที่น่าสนใจเข้ามาเสริมในกิจกรรม
9) หนังสือชุดกิจกรรมควรใช้ภาษาไทยเป็นหลัก
10) ควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำกิจกรรมอื่น หรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประเด็นที่ 4 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ในกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรม เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลครบถ้วนเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดการสร้างชุดกิจกรรม ผลจากการวิเคราะห์แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยกระบวนการสามารถแบ่งได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การพัฒนาโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ
2) การเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับเด็กเหมาะสมกับโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ
3) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้
4) การออกแบบการ์ดจังหวะ
5) การบันทึกภาพและเสียงประกอบชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (VDO Clip and Backing Track)

ประเด็นที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

จากแบบประเมินที่ผู้วิจัยจัดทำทั้ง 3 แบบ คือ 1) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ 2) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก และ 3) แบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรี ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยสามารถระบุข้อมูลข้อที่มีคะแนนร้อยละ 100 ได้ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลจากแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ มีจำนวน 4 ข้อ ดังนี้
   1.1 เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
   1.2 การเลือกใช้เครื่องกระทบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
   1.3 มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
   1.4 ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรี ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
2) จากแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก มีจำนวน 1 ข้อ ดังนี้
   2.1 แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

3) จากแบบประเมินชุดกิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างครูดนตรี ไม่มีข้อใดได้คะแนน ร้อยละ 100 สามารถอธิบายข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดได้ 3 ข้อ ดังนี้

3.1 ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรีในชั้นเรียน ได้คะแนน ร้อยละ 97.00 ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

3.2 เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ได้คะแนน ร้อยละ 94.00 ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

3.3 แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา ได้คะแนน ร้อยละ 94.00 ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

ประเด็นที่ 6 ผลการสรุปผลการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข

เนื่องจาก กิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้ดนตรี เพลงไทยเป็นเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย อีกทั้งยังตอบสนองปัญหาด้านความขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนรู้ดนตรี หากยังขาดหนังสือแบบเรียน คู่มือการสอน สื่อการสอน และตัวอย่างบทเพลงหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวโดยมีรูปแบบเป็นหนังสือ แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1) โครงการสอนระยะยาว
2) แผนการสอนรายคาบ
3) บทเพลงไทย ซึ่งถูกเรียบเรียงขึ้นใหม่และจัดเรียงเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน
4) เนื้อหาดนตรี คือ

(1) สาระทางดนตรี ประกอบด้วยโน้ตรูปแบบทำนองและโน้ตรูปแบบจังหวะ

(2) ทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการเลือกใช้มือและซิงเกิลสโตรคโรล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยได้ผ่านการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และกลุ่มครูดนตรีทั้งหมดจำนวน 30 คน ผลการประเมินชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยครบถ้วนตามกระบวนการที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ค้นพบมุมมอง และ

ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจอันสืบเนื่องจากกระบวนการวิจัย โดย ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพปัญหาและความขาดแคลนทางการจัดการเรียนรู้ดนตรี

จากการศึกษาสภาพปัญหาและหาข้อมูลในการทำวิจัยผู้วิจัยได้พบว่าการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาในสถาบันโรงเรียนต่าง ๆ นั้นมีหลักสูตรและกิจกรรมที่น้อยมากเมื่อเทียบกับความสำคัญที่รัฐบาลได้เน้นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านจังหวะดนตรี โดยสืบเนื่องมาจากตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ค่าความสำคัญด้านจังหวะ โดยมีการระบุเกี่ยวกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สาระการเรียนรู้แกนกลสงเรื่องการอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ การร้องเพลงประกอบจังหวะ การเคาะจังหวะ การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง และการรู้จักอัตราความเป็นของจังหวะ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรงศึกษาธิการ, 2551)

ซึ่งหากสังเกตดูจากตัวชี้วัดดังกล่าว การสอนเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมดนตรีที่ใช้จังหวะนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน หากแต่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความต้องการจำเป็นพบว่าครูในปัจจุบันยังขาดแคลนแหล่งข้อมูลในการจัดหากิจกรรมมาใช้และขาดแคลนสื่อการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับจังหวะ โดยตรงโดยเฉพาะสื่อและกิจกรรมที่มีเนื้อหา เนื้อเพลงเป็นภาษาไทย ซึ่งผลจากการสำรวจดังกล่าวเมื่อผู้จังได้นำมาวิเคราะห์จึงเห็นว่ามีความสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะในรูปแบบที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบทไทย จะส่งผลให้ทั้งครูและผู้เรียนสามารถเข้าถึง และเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังถือเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยในคงอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มินตรา ทันตะเวช (2557) อชิมา พัฒนวีรางกูล (2559) และ อรวรรณ บรรจงศิลปะ (2538) ที่เห็นถึงความสำคัญในการเพลงไทย เพลงพื้นบ้านและบทเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคยนำมาพัฒนาเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2. มุมมองของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการเรียนรู้ดนตรีและเครื่องกระทบ

จากการสอบถามข้อมูลจากด้านผู้เชี่ยวชาญการสอนทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทราบถึงความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เครื่องกระทบในปัจจุบันว่า ผู้สอนเครื่องกระทบในประเทศไทยนั้นมีจำนวนน้อยมากที่ทำงานเกี่ยวกับการสอนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยสาเหตุหลักคือความขาดแคลนเครื่องดนตรี และมีแนวคิดว่าเด็กเล็กอาจไม่เหมาะกับการเล่นเครื่องดนตรีทำให้ผู้สอนเครื่องกระทบไม่ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือเท่าที่ควร บวกกับเครื่องดนตรีมีราคาแพง การจัดซื้อจัดหายาก และจำนวนผู้เรียนที่มีมากและธรรมชาติของผู้เรียนวัยประถมศึกษาทักษะการรอคอยและทักษะการฟังผู้อื่นยังไม่พร้อมอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้สอนไม่นิยมใช้เครื่องดนตรีในการสอนผู้เรียน

ในอีกมุมหนึ่งอีกประเทศไทยได้มีการจัดการแข่งขันเกี่ยวกับดนตรีและวงโยธวาทิตในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาอยู่มาก หากแต่การจัดกิจกรรมและการแข่งขันในระดับประถมศึกษานั้นมีน้อย สอดคล้องกับการขาดงบประมานในการจัดจ้างทั้งครูผู้สอนและจัดซื้อเครื่องดนตรีทำให้เกิดปัญหาผู้สอนเครื่องกระทบไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนขาดความรู้เรื่องเครื่องกระทบหรือความรู้เรื่ององค์ประกอบด้านจังหวะแล้วนั้น การพัฒนาในการฝึกซ้อมดนตรีให้มีความเชี่ยวชาญจนนำไปสู่ทักษะการแสดงดนตรีนั้นจึงเป็นไปได้ยาก เมื่อการแสดงคอนเสิร์ตเครื่องกระทบนั้นหาดูได้ยาก มีผู้เล่นเครื่องกระทบจำนวนน้อย ไม่มีการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักเครื่องกระทบและทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้สังคมไทยขาดผู้ที่มีความรู้ และผู้ที่สนับสนุนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องกระทบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยผู้วิจัยเล็งเห็นว่ากิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถเป็นตัวเบิกทางให้ผู้เรียนได้รู้จักทักษะเครื่องกระทบ เนื่องจากแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเครื่องดนตรี ซึ่งในการทำกิจกรรมผู้สอนและผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องดนตรี แต่จำเป็นต้องรู้จักความสำคัญของลักษณะเสียงตามร่างกายของตนว่ามีความสอดคล้องกับเครื่องกระทบด้านใด ซึ่งหากชุดกิจกรรมเล่มนี้เป็นหนึ่งในตัวเลือกที่ครูนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมและสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้ ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าวงการเครื่องกระทบ และวงการดนตรีจะมีผู้ที่เข้าใจในองค์ประกอบจังหวะและทักษะเครื่องกระทบเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการช่วงสร้างผู้สนับสนุนให้กับวงการดนตรีในอนาคตอีกด้วย

3. การสร้างผลงานวิชาการด้านดนตรีศึกษาที่มีพื้นฐานที่ถูกต้องจากผู้ที่มีความชำนาญในการปฏิบัติเครื่องดนตรี

ผู้วิจัยให้เห็นถึงความสำคัญของการนำองค์ความรู้ด้านดนตรีในมุมมองของนักวิชาการทางดนตรีและนักปฏิบัติทางดนตรีมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้เกิดเป็นผลงานวิชาการทางดนตรีศึกษาในรูปแบบใหม่ โดยผู้วิจัยได้สอบถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนรู้ดนตรีที่มีองค์ประกอบทางดนตรีหลักคือองค์ประกอบด้านจังหวะ จึงกลายมาเป็นการพัฒนาหนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะของผู้วิจัย ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการสอนทักษะเครื่องกระทบและผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กว่าถือเป็นหนังสือที่ตอบสนองต่อความต้องการของบริบทการศึกษาและบริบททางด้านการแสดงดนตรี โดยในด้านบริบทการศึกษานั้นสามารถนำชุดกิจกรรมมาใช้ได้จริง อีกทั้งยังเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้สนใจนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ เพราะเนื้อหาไม่ได้อธิบายแค่วิธีการใช้หรือมีลักษณะเป็นแบบเรียนเท่านั้นหากแต่ยังประกอบไปด้วยคำแนะนำในการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาจะได้นำมาใช้กับการจัดการแสดงทางดนตรีของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านบริบทการแสดงดนตรีผลงานชิ้นนี้ถือเป็นการสร้างสรรค์แนวคิดการบรรเลงร่างกายเข้าจังหวะให้เข้าง่ายขึ้น สามารถปฏิบัติได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งในมุมนักปฏิบัติถือเป็นการนำเอาเพลงที่สำคัญในบริบทสังคมไทยซึ่งมีความดีงามอยู่แล้วมาปรับใช้กับกิจกรรมของต่างประเทศ ถือเป็นพัฒนาการของผลงานด้านดนตรีศึกษาและด้านการแสดงดนตรีมารวมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่ผู้วิจัยจัดทำ

4. ปัญหาในการเรียบเรียงบทเพลง

ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลทั้งหมดในการพัฒนาชุดกิจกรรมมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อให้ชุดกิจกรรมมีประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านของการใช้งาน และการพัฒนาต่อยอดการใช้งาน โดยสิ่งสำคัญของชุดกิจกรรมเล่มนี้คือการเรียบเรียงโน้ตร่างกายสร้างจังหวะมีเกิดความเหมาะสมทั้งใน 3 ด้าน คือ

1) ด้านเรียบเรียงจากเพลงที่มีบทเพลงต้นแบบ เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้มีประสบการณ์ในการเรียบเรียงบทเพลงมาก่อนจึงทำให้เกิดความยากในการเรียบเรียง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์จากการฟังบทเพลงพื้นบ้านไทยต่าง ๆ และหาจุดเด่นและลักณะเสียงที่ต้องการนำเสนอ เพื่อทำให้แต่ละบทเพลงมีเอกลักษณ์และจำง่ายที่สุดเป็นพื้นฐาน จากนั้นจึงนำเอาเครื่องดนตรีอื่น ๆ ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของบทเพลงนั้น ๆ ใส่เข้าไปเพิ่มเติม
2) ด้านการนำเอาบทร้องที่ไม่มีทำนองเพลงมาเรียบเรียง อย่างที่กล่าวไปว่าผู้วิจัยไม่ได้มีประสบการณ์ในการเรียบเรียงเยงประสานมากนักจึงทำให้ตอนต้นเป็นเหมือนการลองผิดลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ถูกกับบทเพลงที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้น โดยแนวคิดคือการเรียบเรียงทำนองให้เหมาะสมกับเสียงสระและวรรณยุกต์ของคำในภาษาไทย อีกทั้งยังจำเป็นต้องไม่ให้ขั้นคู่หรือระดับเสียงต่างกับมากจนเกินไป เนื่องจากผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษามีความจำที่ดี หากรับข้อมูลที่ดีและเหมาะสมจำส่งผลดีต่อพัฒนาการด้านความจำของผู้เรียน

3) ด้านเสียงของโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ ผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะเสียงที่สอดคล้องกันของเครื่องกระทบและร่างกายเข้าจังหวะ โดยมีเครื่องกระทบคือ สแนร์ (Snare) และ เบสดรัม (Bass Drum) เป็นหลัก และใช้การตบมือ ดีดนิ้วแทนเสียงของสแนร์ และการย่ำเท้า ตบตักแทนเสียงเบสดรัม โดยแนวคิดนี้ส่งผลดีต่อการเรียบเรียงโน้ตร่างกายสร้างจังหวะเป็นอย่างมาก หากแต่ตอนต้นผู้วิจัยไม่สามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ จึงถือเป็นเหมือนการตีกรอบลักษณะของเสียงมากจนเกินไป ซึ่งหากเพิ่มด้านความคิดสร้างสรรค์และผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการคิดถึงความสำคัญของเสียงแต่ละเสียงให้เปิดกว้างได้กว่านี้

โดยหากในอนาคตผู้วิจัยเกิดความเชี่ยวชาญในการเรียบเรียงแล้ว อาจนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นการเรียบเรียงบทเพลงที่มีความยาวมากขึ้น และสามารถมองเห็นหลายมิติของกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กได้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

5. การสร้างสื่อการสอนดนตรีควรมีการทำงานร่วมกับบุคคลที่หลากหลาย

กระบวนการในการสร้างชุดกิจกรรมในงานวิจัยชิ้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นมุมมองใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านความคิดและความต้องการ จึงทำให้เล่มชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะของผู้วิจัยได้ถูกทำการแก้ไขปรับปรุงอยู่หลายครั้ง ทำให้ผู้วิจัยไม่หยุดที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของคนยุคปัจจุบันมากขึ้น อีกทั้งมุมมองเล็ก ๆ ของนักเรียนผู้ใช้งานจริง ๆ ก็มีความหมาย เนื่องจากผู้วิจัยอาจเห็นชิ้นงานที่จัดทำมาแค่เพียงมุมเดียวเท่านั้น การได้รับผลตอบรับและข้อคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญกับวงการดนตรีและบุคคลที่เป็นผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมในการเรียนดนตรีจริงเป็นประโยชน์มากขึ้นในอนาคต

6. สร้างความตื่นตัวให้กับนักดนตรีในวงการเครื่องกระทบ

ในระหว่างที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล ทำให้ได้เห็นถึงความสนใจมากมายที่ทั้งผู้เชี่ยวชาญ ครูดนตรี และผู้เรียนที่ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะไปทดสอบ เกิดความต้องการในการพัฒนาชุดกิจกรรมต่อเนื่อง อีกมุมหนึ่งคือผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลว่าชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีความ

น่าสนใจ สามารถจดลิขสิทธิ์และจัดทำให้รูปแบบเชิงพาณิชย์ได้ เพื่อในอนาคตมีการนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะสำหรับเด็กมาจัดแสดง และถูกใช้ต่อยอดเป็นกิจกรรมบังคับ หรือ กิจจกรรมทางเลือกในการจัดการเรียนดนตรีดนตรีระดับประถมศึกษาก็เป็นได้

7. การพัฒนาครู

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมดนตรีในชั้นเรียน เนื่องจากผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 พบว่าลักษณะการสอนของครูผู้สอน วิธีการถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจในบทเพลงและโน้ตร่างกายสร้างจังหวะ วิธีการอธิบายข้อมูลให้ผู้เรียนฟังของครูผู้สอนนั้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บทเรียนนั้นเกิดความน่าสนใจ เนื่องด้วยมีบทเพลงที่ทั้งผู้เรียนรู้จักและไม่รู้จัก การทำความเข้าใจในเนื้อหา การร้องเพลงหรือการใช้สื่อของครูมีผลต่อความสนใจของผู้เรียน หากผู้สอนอธิบายเนื้อหาเจาะลึกเกินไปจะทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิ และหากเน้นการปฏิบัติเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ด้านองค์ประกอบของดนตรีตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังสามารถนำความคิดสร้างสรรค์จากประสบการณ์ของตนมาปรับใช้กับแผนการจัดการเรียนรู้ร่างกายสร้างจังหวะได้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการทำความเข้าใจการใช้ชุดกิจกรรม ศึกษาองค์ความรู้อื่น ๆ ที่ต้องการจะสอนร่วมด้วยก่อนการนำไปใช้ และมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการสอนเป็นอย่างดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน

ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กัลย์วิสาข์ ธาราวร (2560) ที่กล่าวถึงผลจากการใช้งานจากการพัฒนาสื่อการสอนโดยครูเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนผ่านประสบการณ์ตรงของครูแต่ละท่าน และงานวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของการสำรวจความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเนื่องจากความสามารถของครูส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน อีกทั้งสอดคล้องกับความสำคัญของครูผู้สอนที่จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนการสอนของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2560) เรื่องจิตวิทยาการสอนทักษะดนตรีที่เมื่อผู้สอนตกลงเรื่องที่จะเรียนกับผู้เรียนแล้วผู้สอนควรเตรียมความพร้อมคือ

1) เตรียมตัวก่อนการสอน
2) จัดเตรียมเทคนิควิธีการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3) เรียนรู้ที่จะปรับตัวและสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย โดยสามารถคงข้อมูลเนื้อที่ต้องการจะสอนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน
4) การสื่อความหมาย ถือเป็นเรื่องทีสำคัญของคนเป็นครู ผู้สอนต้องเปิดใจรับฟังความเห็นของผู้เรียนและสามารถสื่อความหมายถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนจะสื่อและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน และ
5) การประเมินผล ผู้สอนควรจะต้องมีการจัดเตรียมการประเมินและการวัดผล ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียน ทั้งด้านการจัดการเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้และด้านประโยชน์ต่อองค์ความรู้ของผู้เรียนผู้เรียนจะได้รับ

8. การพัฒนาผู้เรียน

จากการทำวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าบทเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคยจะมีส่วนสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ดนตรี ด้านผู้เรียนจากการนำไปทดลองใช้พบว่าผู้เรียนให้ความสำคัญกับบทเพลงที่ตนรู้จักเป็นอย่างมาก เพราะคุ้นหูและเคยได้ยิน และหากผู้เรียนสามารถร้องเพลงกิจกรรมนั้นผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้โดยง่าย โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักสัญลักษณ์และทำความเข้าใจกับองค์ประกอบดนตรีด้านอื่นและทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานเท่านั้น ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วจากการเข้าใจบทเพลง อีกทั้งหากครูผู้สอนเล่าเรื่องราวหรือประวัติเพลงให้ผู้เรียนฟังจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดความต้องการในการเล่นเพลงนั้น ๆ เห็นได้ว่าการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นสามารถนำเอากิจกรรมมาใช้ได้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ เข้าใจในเนื้อหาดนตรีและทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับเพลงไทยได้มากขึ้นอีกด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สอดคล้องกับแนวคิดในการสอนบทเพลงที่ไม่ซับซ้อนและผู้เรียนคุ้นเคยในการสอนดนตรีระดับประถมศึกษาของ อรวรรณ บรรจงศิลป (2538) และวิธีการคัดเลือกลักษณะเพลงที่เหมาะสมกับเด็กของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2536) ที่เน้นให้ลักษณะเพลงที่เหมาะสมมีเนื้อร้องง่าย ใช้คำง่าย ให้เด็กได้เข้าใจเนื้อร้อง เป็นบทเพลงที่สั้น มีทำนองและระดับเสียงที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไปและสามารถทำท่าทางประกอบได้ง่าย โดยผู้เรียนจะมีพัฒนาการที่ดีหากเกิดการฟังซ้ำ จนเกิดความคุ้นเคยและเกิดความสุขในการเล่นดนตรี อีกทั้งยังถือเป็นการสร้างทักษะความมีดนตรีกาล (Musicianship) อันดีให้กับผู้เรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สามารถนำตัวชี้วัดด้านดนตรีเข้ามาเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะจะสามารถนำเข้าไปปรับใช้กับการเรียนการสอนในห้องเรียนได้สอดคล้องมากยิ่งขึ้น
2) มีการอบรมครูก่อนการใช้งาน เนื่องจากบทบาทของครูคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ หากในหนึ่งบทเพลงมีแผนการสอนได้มากการ 1 แผน มีแบบฝึกหัดให้ครูสามารถเลือกใช้หรือสร้างสรรค์เองได้มากขึ้น และสอนผู้เรียนให้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบของการสร้างสรรค์กิจกรรม การละเล่น ออกแบบท่าเต้น ออกแบบทักษะเครื่องกระทบที่ต้องการผ่านบทเพลงอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ดนตรีในลำดับถัดไป
3) ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับแผนการจัดการเรียนรู้และมีการฝึกซ้อมก่อนการสอนเพื่อสามารถร้องและบรรเลงร่างกายสร้างจังหวะให้ผู้เรียนดูได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4) สามารถนำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กไปใช้สอนได้ทั้งผู้เรียนเดี่ยวและผู้เรียนรูปแบบกลุ่ม
5) สามารถนำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กไปช่วยส่งเสริมเรื่องการสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1) ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะที่มีการแปลเนื้อเพลงเป็นภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมให้ชาวต่างชาติหรือผู้เรียนคนไทยเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้เข้าใจและเป็นการเผยแพร่คุณค่าความเป็นไทยให้ผู้เรียนหลากหลายเชื้อชาติ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรได้รับการต่อยอดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เพลงไทยในอนาคต
2) สามารถจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้ภาษาอื่นเข้ามาพัฒนาโดยผู้วิจัยสามารถใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและชุดกิจกรรมโดยอาจารย์ต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะในรูปแบบที่หลากหลาย

3) ควรมีการจัดทำงานวิจัยที่นำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะต่อยอดในรูปแบบสื่อออนไลน์หรืออีบุ๊ค (E - book) เพื่อให้ผู้เรียนทางไกลได้เรียนรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งได้ยินเสียงและสามารถดูคลิปวิดีโอร่างกายสร้างจังหวะเพื่อปฏิบัติเองได้จากคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ โดยสามารถเริ่มได้จากการสำรวจสภาพความพร้อมและความต้องการของครูที่อยู่ต่างจังหวัด จากนั้นจึงนำมาพัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของครูแล้วจึงทำมาจัดทำต่อไป
4) การจัดทำชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะนั้นสามารถพัฒนาการเสริมสร้างทักษะด้านอื่นโดยใช้ร่างกาย เช่น การพัฒนาทักษะพื้นฐานเครื่องเป่าเบื้องต้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ลมที่ถูกต้อง อีกทั้งหากมีการนำมาใช้กับองค์ประกอบดนตรีอื่นและพื้นฐานเครื่องดนตรีชนิดอื่นทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องดนตรี ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะพื้นฐานที่สำคัญดังที่กล่าวมาและยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเตรียมความพร้อมก่อนการเล่นเครื่องดนตรีที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จิตร์ กาวี. (2561). *เพลงไทยสากลสำหรับเด็กช่วงปี พ.ศ. 2482 – 2500*. วารสารกระแสวัฒนธรรม. 19(35). 16 – 25.

ฉัตรชัย แพงคำฮัก, สุพัทธ แสนแจ่มใส และ ภิญญาพันธ์ เพียซ้าย. (2561) *ผลของโปรแกรมกลุ่มการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปคตรัม อายุ 6-9 ปี.* สุทธิปริทัศน์. 33(106).

ชาลินี สุริยนเปล่งแสง. (2554) *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูปฐมวัย สาระการเรียนรู้ดนตรี องค์ประกอบดนตรีด้านจังหวะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

ฌานดนู ไล้ทอง. (2560). *ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กัลย์วิสาข์ ธาราวร. (2560). *การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 2(12).370 – 384.

ฌานดนู ไล้ทอง และ ดนีญา อุทัยสุข. (2560). *ความพึงพอใจและความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธ -วาทิตระดับประถมศึกษาหลังจากการร่วมกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 12(1), 343 – 353.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2532). *สังคีตนิยมความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2536). *พฤติกรรมการสอนดนตรี.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2537). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *ดนตรีพื้นบ้านท่าโพ: เนื้อหาและการสืบทอด.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ต้นเถา ช่วยประสิทธิ์. (2562). *รีไซด์สำหรับวงเครื่องกระทบและการอ่านบทกวี.* วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต, 14(2). 46 – 58.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2542) *การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2543) *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2548) *เพลงแบบออร์ฟ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543). *นวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะ ศึกษาศาตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโรฒ.

ผจญ พีบุ้ง. (2558). *รูดิเมนท์กับการพัฒนาทักษะผู้เล่นกลอง.* วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7(2), 214-226.

ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2522). *การละเล่นของเด็กภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ขอลงชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม. (2563). *ตำราเครื่องกระทบสากล: กลองเล็กเล่ม 1.* นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พนัส ต้องการพานิช. (2561). *ชุดการสอนโน้ตและการใช้ดนตรีประกอบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเครื่องกระทบ.* วารสารดนตรีรังสิตมหาวิทยาลัยรังสิต, 13(2), 31 – 44.

ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์. (2552). *วัฒนธรรมและเพลงพื้นเมืองภาคกลาง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มินตรา ทันตะเวช. (2557). *การพัฒนาบทเรียนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับพื้นฐานถึงระดับกลางโดยใช้การเรียบเรียงดนตรีพื้นบ้านไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การศึกษาปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: เอบี กราฟฟิกส์ดีไซน์.

วิชญ์ บุญรอด. (2561). *ผลการศึกษาประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเพื่อผู้สูงอายุโดยใช้ เครื่องดนตรี Bamboo Bell.* วารสารวิเทศศึกษา, 8(1). 81 – 106.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิราภรณ์ ปนาทกูล. (2531). *การละเล่นของเด็กไทยกับการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

สมบูรณ์ จิระสถิต. (2537). *กิจกรรมเข้าจังหวะ Rhythmic Activities*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุธาทิพย์ แสงสาย. (2559). *ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการร่วมสร้างดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 11(1). 142-156.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *การเขียนแผนการสอนแนวปฏิรูปการศึกษาตาม พรบ. การศึกษาแห่งชาติ* 2542. สุพรรณบุรี: ริมปิง.

สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 17*). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อชิมา พัฒนวีรางกูล. (2559). *ดรุณดุริยางค์.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อชิมา พัฒนวีรางกูล. (2561*). ดรุณดุริยางค์ 2.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ บรรจงศิลป. (2538). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

CHULALONGKORN UNIVERSITY

อัมพิกา แสงปิ่น. *(2554). ผลของการจัดหลักสูตรท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์เพลงพื้นบ้านสำหรับนักศึกษานอกระบบสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาอังกฤษ

Adams, J. B. (1943) . *A Survey and Evaluation of Children's Books About Music*. University of Southern California. USA: Proquest LLC.

Ajiro, K., & Okada, T. (1985*). A Hundred Pieces for Snare Drum*. Tokyo: Kyodo Ongaku Shuppansha.

Ahokas, J. R. (2015). *Brain and Body Percussion; The Relationship Between Motor and Cognitive Functions*. (Unpublish Master's Thesis) . University of Jyväskylä. Jyväskylä.

Chuppunnarat, Y., Laovanich, V., Laovanich, M. & Saibunmi., S. (2020). *Music Education Management in Thailand: An Analysis of Stakeholder Requirments*. The International Journal of Educational Organization and Leadership.

Cook, G. (1997). *Teaching Percussion Second Edition*. America: Schirmer Books.

Filz, R. (2011) . *Body Percussion Sounds and Rhythms.* Germany: Alfred Music Publishing.

Goodkin, D. (2002). *Sound Ideas Activities for The Percussion Circle*. USA: Alfred Music Publishing.

Koshinski, J. E. (2010). *From West Africa, through Vaudeville, to the concert hall: The evolution of two-mallet keyboard percussion solo performance*. University of Hartford, ProQuest Dissertations Publishing.

Laovanich, V., Chuppunnarat, Y., Laovanich, M. & Saibunmi., S. (2020). *An Investigation Into The Status of Thailand's Music Education Systems and Organization*. British Journal of Music Education, 36(3), 1 – 14. Retrieved from https://www.cambridge.org/core/journals/british-journal-of-music-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

education/article/abs/an-investigation-into-the-status-of-thailands-music-education-systems-and-organisation/D110038A6FB6EE4C3E913489A9BC525F?fbclid=IwAR2ceCnSPcpeg422llks7I3w8cSFMttlMypbOQUBZMHEzBUFHQPVtusjMyQ#article

Percussive Arts Society. (1984). *The 40 Percussive Arts Society International Drum Rudiments*. Retrieved from https://www.pas.org/docs/default-source/pasic-archives/rudiment_1.pdf

Podemski, B. (1940). *Podemski's Standard Snare Drum Method*. USA: Mill Music. INC.

Sabahat, Ö. (2010). *Pre-school teachers' implications about the rhythm applications in music lessons. Procedia* Social and Behavioral Sciences 9. Turkey, aAkdeniz University, Antalya.

Savage, M. (2001). *Savage Rudimental Workshop*. United Kingdom: Harlow.

Stone, G. L. (1963). *Stick Control for The Snare Drummer*. USA: George B. Stone & Son, Inc.

Romeo. F. J. (2013) *Science & Art of Body Percussion: A Review*. Unpublished manuscript, Department of Innovation and Didactic Training. Spain: University of Alicante..

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1) อาจารย์ ดร.วรรณภา ญาณวุฒิ
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ ภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ คณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

4) อาจารย์ทยารัตน์ โสภณพงษ์
   ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ โรงเรียนนานาชาติ โชรส์เบอรี่ (ริเวอร์ไซด์) กรุงเทพ

5) รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์
   ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยา ไล้ทอง
   ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล
   ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ชุดกิจกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมการสอนดนตรีสำหรับครูดนตรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1 ชื่อ-นามสกุล.....

1.2 ช่องทางการติดต่อ (Facebook).....

1.3 อาชีพ.....

1.4 ระดับชั้นในการสอน.....

1.5 ระยะเวลาในการทำงาน.....ปี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ให้เป็นความจริงและยินดีให้นำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการ

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนที่ 2 ข้อมูลกิจกรรมดนตรี

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบท่านเลือก

คำถาม	คำตอบ
2.1 ท่านใช้กิจกรรมใดในการสอนดนตรีด้านจังหวะ (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
Call and Response การถามตอบ หรือให้ทำตามครูหรือเพื่อน	
Karaoke ร้องเพลงคาราโอเกะ	
Dalcroze วิธีการของดาลโครซ	
Orff วิธีการของออร์ฟ	
Kodaly วิธีการของโคดาย	
Body Percussion ร่างกายสร้างจังหวะ	
Application on Smart phone แอพบนมือถือ	
Book แบบฝึกหัด	
Instruments เครื่องดนตรี	
อื่น ๆ	
2.2 ท่านคิดว่าเพลงไทยสำหรับเด็กแบบใด ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมด้านจังหวะ (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
การละเล่นมอญซ่อนผ้า	
การละเล่นรีรีข้าวสาร	
การละเล่นจ้ำจี้มะเขือเปราะ	
การละเล่นจ้ำจี้ผลไม้	
เพลงช้าง	
เพลงเต่า	
เพลงกำมือขึ้น	
เพลงรำระบำชาวเกาะ	
อื่น ๆ	
2.3 ท่านคิดว่ามีปัญหาใดบ้าง ด้านการสอนเรื่องจังหวะ ในการจัดกิจกรรมดนตรีของท่าน ที่ทำให้นักเรียนได้ความรู้ไม่เต็มที่ (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
รูปแบบกิจกรรมมีให้เลือกน้อย	
ไม่ทราบแหล่งที่มาของการหากิจกรรม	
นักเรียนไม่ให้ความสนใจในเนื้อหา	

คำถาม	คำตอบ
นักเรียนบรรเลงไม่ตรงจังหวะ	
เครื่องดนตรีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	
ไม่สามารถใช้เสียงดังได้	
นักเรียนมีมากเกินกว่าความดูแลของครู	
อื่น ๆ	

ส่วนที่ 3 ข้อมูลกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) และ เครื่องกระทบ (Percussion)

3.1 ท่านเคยนำกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะไปใช้ในการสอนดนตรีหรือไม่

.....

3.2 ท่านคิดว่าการใช้ร่างกายสร้างจังหวะมีความสัมพันธ์กับการเรียนเครื่องกระทบหรือไม่

.....

3.3 ท่านคิดว่าการใช้ร่างกายสร้างจังหวะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ดนตรีหรือไม่

.....

3.4 ท่านมีความเห็นอย่างไร หากใช้เพลงภาษาไทยในการจัดกิจกรรมดนตรี

.....

คำถาม	คำตอบ
3.5 ท่านเคยมีประสบการณ์ในการสอนเครื่องกระทบหรือไม่	
สอน Triangle, Tambourine เครื่องเคาะ/เขย่าต่าง ๆในห้องเรียนในรูปแบบกิจกรรม	
สอน Percussion ในวงโยธวาทิต ในรูปแบบอ่านโน้ต	
สอน Percussion ในรูปแบบ Work Shop ให้กับผู้สนใจ	
สอน Drum Set	
อื่น ๆ	

3.6 หากมีหนังสือกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะเพื่อการสอนเทคนิคเครื่องกระทบพื้นฐาน สำหรับครูท่านคิดว่ามีความจำเป็นต่อการสอนดนตรีหรือไม่

.....

3.7 ข้อเสนอแนะหากผู้วิจัยมีความต้องการในการจัดทำหนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะสำหรับสอนเรื่องจังหวะพื้นฐานดนตรี และเทคนิคขั้นพื้นฐานเครื่องกระทบสำหรับครู

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ค
แบบวิเคราะห์เพลงไทยและต้นแบบชุดกิจกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบวิเคราะห์เพลงไทยสำหรับเด็ก

ลำดับ	ชื่อเพลง	ประเภทของเพลง	คีตลักษณ์ (Form)	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)	ตัวโน้ตและตัวหยุด (Note and Rest)	ประเภทของกิจกรรมเข้าจังหวะ (สมบูรณ์ จิระสถิต, 2537)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบวิเคราะห์ต้นแบบกิจกรรมดนตรีและต้นแบบทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	ผู้ประพันธ์	ประเทศ	รูปแบบของหนังสือ	โน้ตดนตรี	รูปภาพอธิบาย	สีสัน	เรื่องราว	ซีดี/ดีวีดี	ผู้ใช้
1				☐ แบบเรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ ชุดกิจกรรม						☐ ครู ☐ นักเรียน ☐ ผู้สนใจ
2				☐ แบบเรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ ชุดกิจกรรม						☐ ครู ☐ นักเรียน ☐ ผู้สนใจ
3				☐ แบบเรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ ชุดกิจกรรม						☐ ครู ☐ นักเรียน ☐ ผู้สนใจ
4				☐ แบบเรียน ☐ แบบฝึกหัด ☐ ชุดกิจกรรม						☐ ครู ☐ นักเรียน ☐ ผู้สนใจ

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	พื้นฐานดนตรี							เทคนิคเครื่องกระทบ
		Meter	Time Signature	Note	Melodic Pattern	Rhythmic Pattern	Dynamic	Ensemble	Sticking and Rudiments
1									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll
2									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll
3									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll
4									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll
5									☐ Sticking ☐ Single Stroke Roll

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ง

แบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบประเมินมาตรประมาณค่า (Rating Scale)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเครื่องกระทบ โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินฉบับนี้จะถูกนำเสนอเป็นผลการวิจัยใน ภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดต่อผู้ประเมินและสถาบันที่เกี่ยวข้อง จึงขอความกรุณาท่านทำแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ตอนที่ 1 แบบฟอร์มการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนเครื่องกระทบ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมในการพัฒนาชุดกิจกรรมหรือไม่ หากเห็นด้วย ใส่เครื่องหมาย ✓ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย						
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ						
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. โน้ตและตัวหยุดที่เลือกมาเหมาะสมกับผู้เรียน (, , , , , , , และ)						
5. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย - ตบมือ (Clap)						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
- ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) - ดีดนิ้ว (Snap)						
6. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก						
7. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
ด้านทักษะเครื่องกระทบ 1. ทักษะเครื่องกระทบที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา (Sticking and Single Stroke Roll)						
2. การเลือกใช้เครื่องกระทบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน						
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม 1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี						
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน						
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม						
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน 1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ						
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบทเพลงไทยสำหรับเด็ก						
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรี						

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่ .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบประเมินประมาณค่า (Rating Scale)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินฉบับนี้จะถูกนำเสนอเป็นผลการวิจัยใน ภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดต่อผู้ประเมินและสถาบันที่เกี่ยวข้อง จึงขอความกรุณาท่านทำแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ตอนที่ 1 แบบฟอร์มการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมในการพัฒนาชุดกิจกรรมหรือไม่ หากเห็นด้วย ใส่เครื่องหมาย ✓ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย						
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ						
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. ทักษะเครื่องกระทบที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
5. โน้ตและตัวหยุดเหมาะสมกับผู้เรียน (และ)						
6. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย						
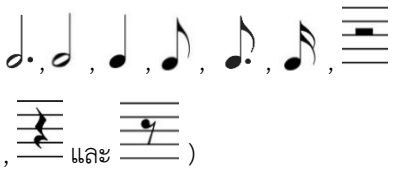
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
- ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) - ดีดนิ้ว (Snap)						
7. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก						
8. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ 1. ความเหมาะสมของแนวคิดและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน						
2. แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา						
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม 1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี						
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน						
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม						
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน 1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ						
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบทเพลงไทยสำหรับเด็ก						
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรีในชั้นเรียน						

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่ .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

แบบประเมินประมาณค่า (Rating Scale)

สำหรับครูดนตรีที่ทำแบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินฉบับนี้จะถูกนำเสนอเป็นผลการวิจัยใน ภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดต่อผู้ประเมินและสถาบันที่เกี่ยวข้อง จึงขอความกรุณาท่านทำแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

สำหรับครูดนตรี : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมในการพัฒนาชุดกิจกรรมหรือไม่ หากเห็นด้วย ใส่เครื่องหมาย ✓ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหาดนตรีและบทเพลงไทย						
1. เพลงที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ						
2. เพลงที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
3. เนื้อหาด้านดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. โน้ตและตัวหยุดเหมาะสมกับผู้เรียน (, , , , , , , และ)						
5. สัญลักษณ์ Body Percussion ที่แสดงค่าของโน้ตดนตรีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเข้าใจได้ง่าย - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp)						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
- ดีดนิ้ว (Snap)						
6. มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก						
7. เนื้อหาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ 1. ความเหมาะสมของแนวคิดและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน						
2. แผนแต่ละแผนมีความสอดคล้องกันของเนื้อหา						
ด้านรูปเล่มชุดกิจกรรม 1. ความเหมาะสมในการเลือกใช้ตัวหนังสือ ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรี						
2. มีคำอธิบายการใช้งานอย่างชัดเจน						
3. มีสีสันที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา						
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม						
ด้านคุณค่าและประโยชน์ในการใช้งาน 1. มีการส่งเสริมในการเรียนรู้เครื่องกระทบโดยใช้เครื่องกระทบ						
2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนได้รู้จักบทเพลงไทยสำหรับเด็ก						
3. ประโยชน์ด้านการนำกิจกรรมดนตรีมาปรับใช้ในกับเนื้อหาดนตรีในชั้นเรียน						
4. ความเหมาะสมของการใช้งานคลิปวิดีโอกับชุดกิจกรรม						

(ลงชื่อ) ..... ผู้ประเมิน

(.....)

ความคิดเห็นของครูดนตรีคนที่ .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก จ

ชุดรูปเล่มกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

BODY PERCUSSION

ร่างกายสร้างจังหวะ

Thai Songs เพลงไทย

กัญฐิตา โกมลพันธุ์
ผู้แต่ง

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้เพลงไทยสำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานสำหรับครูประถมศึกษา โดยมีการสำรวจความต้องการของครูดนตรี อีกทั้งยังได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนเครื่องกระทบและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก

โดยชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ หรือ Body Percussion ได้นำเพลงไทยมาใช้เป็นเพลงหลัก 8 บทเพลง ซึ่งบทเพลงและบทร้องที่นำมาใช้มีการเรียบเรียงขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะและทักษะเครื่องกระทบ มีเป้าหมายเพื่อช่วยเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมด้านจังหวะเสำหรับครูดนตรีเพื่อนำไปใช้เป็นกิจกรรมสอนในชั้นเรียนได้ โดยแต่ละกิจกรรมออกแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมีการเรียงลำดับเนื้อหาและทักษะเครื่องกระทบขั้นพื้นฐานตั้งแต่ง่ายไปหายาก

ผู้แต่งหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับการสอนดนตรีโดยเฉพาะเรื่องจังหวะแก่ครูทุกท่าน

กัญฐิตา โกมลพันธุ์
ผู้แต่ง

คำอธิบายส่วนประกอบชุดกิจกรรม

หนังสือชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะมีกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรมประกอบไปด้วย

1. แผนการสอน
2. การ์ดจังหวะ (Rhythm Card)
3. โน้ตตบมือ
4. โน้ตตบตัก (ใช้ทักษะเครื่องกระทบ 2 ทักษะ คือ การเลือกใช้มือ Sticking และ ซิงเกิลสโตรคโรล Single Stroke Roll)
5. โน้ตรูปแบบทำนอง (Melodic Pattern)
6. โน้ตรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern)
7. โน้ตบรรเลงคู่ (สำหรับครู)

สื่อการสอนที่ควบคู่ไปกับหนังสือประกอบด้วย

1. คลิปวีดีโอ (Clip) จำนวน 8 คลิป

2. เพลงประกอบกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ (Backing Track) จำนวน 8 เพลง

3. คลิปวีดีโอที่เลือกมาสำหรับแต่ละบทเพลงจะประกอบอยู่ในแต่ละแผน
4. การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) ในชุดกิจกรรมเล่มนี้ใช้การนับจังหวะเป็นภาษาไทยหมวดหมู่ผลไม้ เช่น แพร์ ส้ม แอปเปิ้ล และ สตอเบอรี่ แทนโน้ต ตัวขาว ตัวดำ เขบ็ต 1 ชั้น และ เขบ็ต 2 ชั้น

*** โดยผู้สอนสามารถเปลี่ยนเป็นหมวดหมู่อื่นได้ เช่น สัตว์ รถยนต์ ชื่อเพื่อนในห้อง เป็นต้น

คำอธิบายสำหรับการใช้โน้ต Body Percussion

การนับจังหวะย่อย (Counting System)

การนับจังหวะย่อย (Counting System) คือวิธีการนับจังหวะตามแบบสากล ซึ่งแบ่งจังหวะดังนี้

โน้ต	การนับจังหวะย่อย (Counting System)															
	1				2				3				4			
	1		&		2		&		3		&		4		&	
	1	e	&	a	2	e	&	a	3	e	&	a	4	e	&	a

โดยในหนังสือเล่มนี้ผู้แต่งจะใช้หมวดหมู่ผลไม้เป็นหลักในการนับจังหวะตามการนับจังหวะย่อยดังนี้

โน้ต/ จังหวะ	หมวดหมู่ผลไม้															
	1	e	&	a	2	e	&	a	3	e	&	a	4	e	&	a
	ส้ม				ส้ม				ส้ม				ส้ม			
	แอป		เปิ้ล		แอป		เปิ้ล		แอป		เปิ้ล		แอป		เปิ้ล	
	ส	ตรอว์	เบอร์	รี่	ส	ตรอว์	เบอร์	รี่	ส	ตรอว์	เบอร์	รี่	ส	ตรอว์	เบอร์	รี่

ผู้สอนสามารเสริมคำหรือตัวสะกดภาษาไทยตามที่เห็นเหมาะสมกับจังหวะของโน้ต โดยสามารถจัดเป็นหมวดหมู่หรือเป็นชื่อต่างๆ ตามแต่ละท้องถิ่น หรือตามแต่ละความเหมาะสมได้

ตัวอย่างการสร้างสรรค์คำหรือตัวสะกดภาษาไทยให้เป็นจังหวะตามหมวดหมู่สัตว์ดังนี้

โน้ต/ จังหวะ	หมวดหมู่สัตว์															
	1	e	&	a	2	e	&	a	3	e	&	a	4	e	&	a
	ลิง				ลิง				ลิง				ลิง			
	กระ		ต่าย		กระ		ต่าย		กระ		ต่าย		กระ		ต่าย	
	สิง	โต	ทะ	เล	สิง	โต	ทะ	เล	สิง	โต	ทะ	เล	สิง	โต	ทะ	เล

ความดัง - เบา ของเสียง (Dynamics)

(Piano) หมายถึง เบา

(Mezzo-piano) หมายถึง เบาปานกลาง ค่อนข้างเบา (ดังขึ้นมาจาก p)

(Mezzo-forte) หมายถึง ดังปานกลาง (ดังขึ้นมาจาก mp)

(Forte) หมายถึง ดัง

(Crescendo) หมายถึง ค่อย ๆ ดังขึ้น

(Diminuendo) หมายถึง ค่อย ๆ เบาลง

รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และ รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern)

รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) ในหนังสือกิจกรรมเล่มนี้หมายถึง จังหวะตามทำนอง (Melody) ของบทเพลงแต่และเพลง โดยในชุดกิจกรรมเล่มนี้จะนำเสนอรูปแบบทำนองโดยนำร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) มาบรรเลง ประกอบด้วยการใช้ท่าทาง 4 ท่า ประกอบด้วย การตบมือ การตบตัก การย่ำเท้า และการดีดนิ้ว

รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) คือการใช้จังหวะหลัก จังหวะตก หรือจังหวะที่สำคัญของบทเพลงนั้นๆ มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบจังหวะตามแนวคิดของเครื่องกระทบ เช่น จังหวะของกลองชุด เป็นต้น

สัญลักษณ์โน้ตร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion Notation)

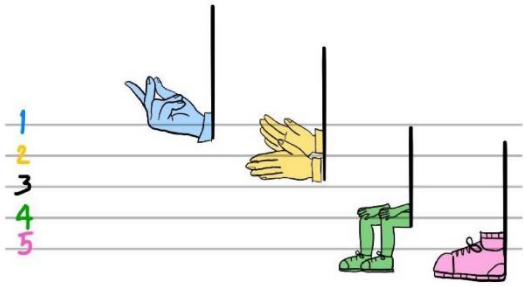

ลำดับบนบรรทัด 5 เส้น	1	2	4	5
โน้ต	ดีดนิ้ว (Snap)	ตบมือ (Clap)	ตบตัก (Pat)	ย่ำเท้า (Stomp)
𝅝				
𝅗𝅥				
♩				
♪	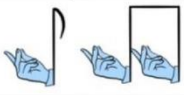	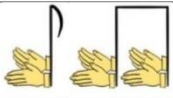	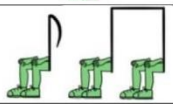	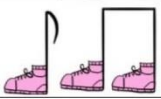
♫	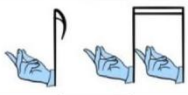	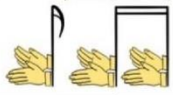	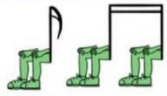	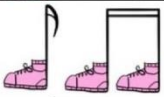
𝅗𝅥.				

สารบัญ

โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ	ก - ข
การ์ดจังหวะ	1
เพลงกำมือ	2
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เพลงกำมือ	3
เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม	10
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม	11
เพลงเต่า	18
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเต่า	19
เพลงลิง	26
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เพลงลิง	27
เพลงมอญซ่อนผ้า	34
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า	35
เพลงดั่งดอกไม้บาน	42
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน	43
เพลงงูกินหาง	50
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 เพลงงูกินหาง	51
เพลงลาวกระทบไม้	58
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้	59

โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

ชื่อ	ประเภท	ร่างกายสร้างจังหวะ	สาระทางดนตรี	ทักษะเครื่องกระทบ	สื่อการเรียนรู้
แผนที่ 1 เพลงกำมือ	เพลงประกอบกิจกรรม		1. , และ 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 100 – 130 4. องค์ประกอบดนตรี - รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงกำมือ, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอจากสื่อออนไลน์
แผนที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. , , , และ 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 85 – 95 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม, การ์ดจังหวะ และเมทโรนอม
แผนที่ 3 เพลงเต่า	เพลงสำหรับเด็ก		1. , , , และ 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 95 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงเต่า, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และหนังสือนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า
แผนที่ 4 เพลงลิง	เพลงสำหรับเด็ก		1. , , และ 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 110 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamics) – , และ การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อข้อมือให้สามารถสร้างความดัง - เบาของเสียง 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงลิง, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และภาพลิง

โครงการสอนชุดกิจกรรมร่างกายสร้างจังหวะ

แผนที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. ♩, ♪, 𝅗𝅥, 𝅝 และ 𝄻 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 3. อัตราความเร็ว 95 – 130 6. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) และความดัง-เบา (Dynamics) - ⓟ, ⓕ 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ	โน้ตเพลงมอญซ่อนผ้า, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และเครื่องกระทบ
แผนที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน	เพลงประกอบกิจกรรม		1. 𝅗𝅥., ♩, ♪, 𝅘𝅥𝅯 และ 𝄻 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 3. อัตราความเร็ว 80 – 100 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) ความดัง-เบา (Dynamics - mp , mf การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) และการค่อยๆ เบาลง(Diminuendo) 5. คีตลักษณ์ - AB	การเลือกใช้มือ และชิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงดั่งดอกไม้บาน, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอ
แผนที่ 7 เพลงงูกินหาง	บทร้องประกอบการละเล่นไทย		1. 𝅗𝅥, ♩, ♪, 𝅘𝅥𝅯, 𝅘𝅥𝅰 และ 𝄻 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 105 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamics) - mp , mf, ⓕ และ การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) 5. คีตลักษณ์ - A	การเลือกใช้มือ และชิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงงูกินหาง, การ์ดจังหวะ และคลิปวีดีโอ
แผนที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้	เพลงพื้นบ้านไทย และการร่ายรำ		1. 𝅝, 𝅗𝅥., ♩, ♩, ♪, 𝄻 และ 𝄻 2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 3. อัตราความเร็ว 100 – 120 4. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) และความดัง-เบา (Dynamics) mf, ⓕ 5. คีตลักษณ์ - A	การเลือกใช้มือ และชิงเกิลสโตรคโรล	โน้ตเพลงลาวกระทบไม้, การ์ดจังหวะ, คลิปวีดีโอ และอุปกรณ์สำหรับสร้างเครื่องกระทบ

การ์ดจังหวะ

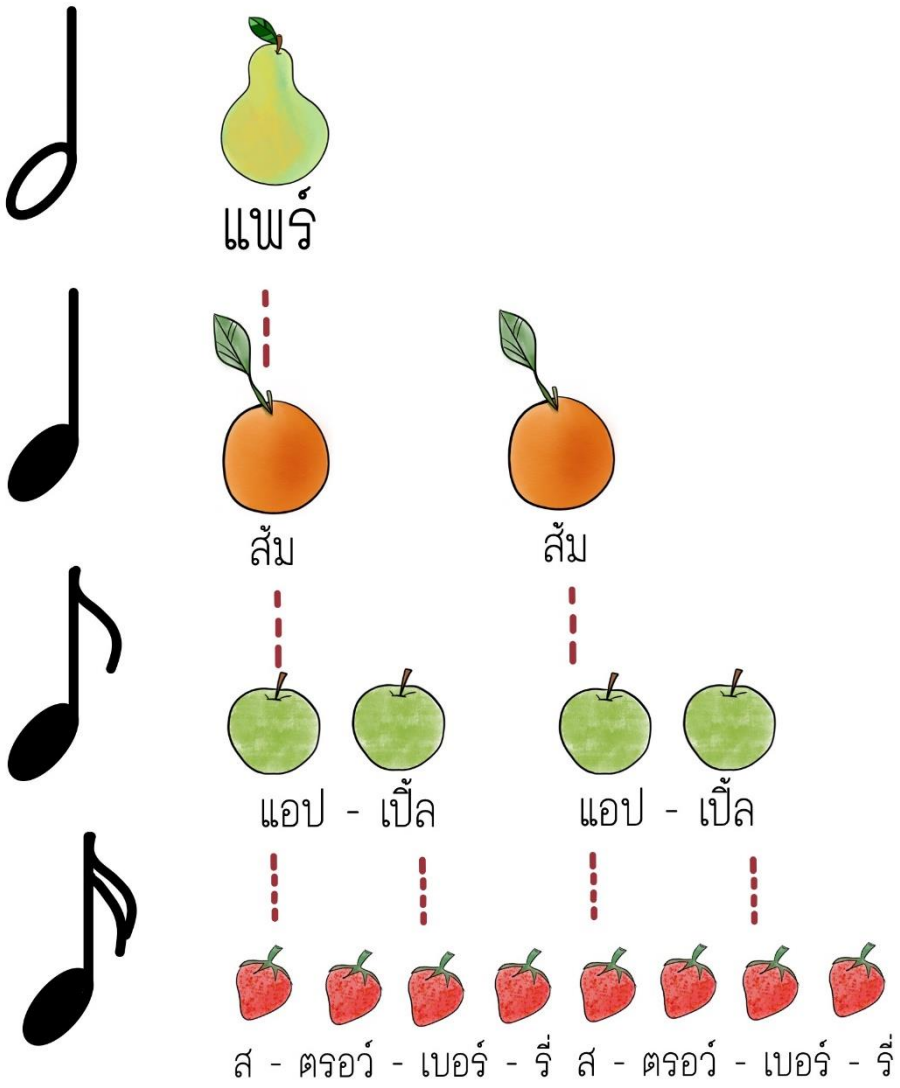

เพลงกำมือ

2

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 1 เพลงกำมือ

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ร่างกายสร้างจังหวะ หรือ Body Percussion เป็นการใช้ร่างกายสร้างเสียงที่แตกต่างกัน 2. เสียงตบมือและเสียงตบตักทำให้ผู้เรียนสามารถแยกความแตกต่างของลักษณะเสียงได้ 3. การฝึกตบมือตามรูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) ช่วยให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของรูปแบบทั้งสองได้	1. ผู้เรียนสามารถแยกแยะเสียงท่าทางของร่างกายสร้างจังหวะได้ 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงกำมือได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถใช้โน้ต และ ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตัก 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาว (Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 100 – 130 5. องค์ประกอบดนตรี - รูปแบบทำนอง (Melodic Pattern) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำการใช้ Body Percussion ตบมือ ตบตัก นักเรียนและให้นักเรียนทำตาม 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนวอร์มร่างกายก่อนจะเข้าเนื้อหาด้วยการพูดเนื้อร้องเพลงกำมือ - กำมือขึ้นไว้ด้านหน้าลำตัวแล้วหมุนมือไปรอบ ๆ ชูมือขึ้นแล้วโบกขวา-ซ้าย สองรอบ - กางแขนทั้งสองข้างออกแล้วชูแขนขึ้นเหนือศีรษะและลงแนบลำตัว พับแขนนำมือมาแตะที่ไหล่กางแขนขึ้นลงอีกรอบ สุดท้ายชูมือขึ้นเหนือศีรษะและหมุนไปรอบตัว สามารถดูตัวอย่างวิธีการออกกำลังกายจาก *คลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงกำมือให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกำมือ) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงกำมือจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงกำมือ 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายเรื่องค่าของตัวโน้ต , และ อัตราจังหวะ 2/4 5. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 6. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 7. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนตบมือหรือให้ผู้เรียนดูรูปโน้ต , และ ให้ผู้เรียนตอบให้ถูก 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกำมือ 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงกำมือ 3. *คลิปวีดีโอออกกำลังกายเพลงกำมือ	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องค่าของตัวโน้ตในเพลงกำมือได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะมาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่ากายบริหาร หรือนำเนื้อหาวิชาพละศึกษาเรื่องกิจกรรมการเข้าจังหวะมาปรับใช้เข้าด้วยกันได้

3

การ์ดจังหวะ เพลงกำมือ

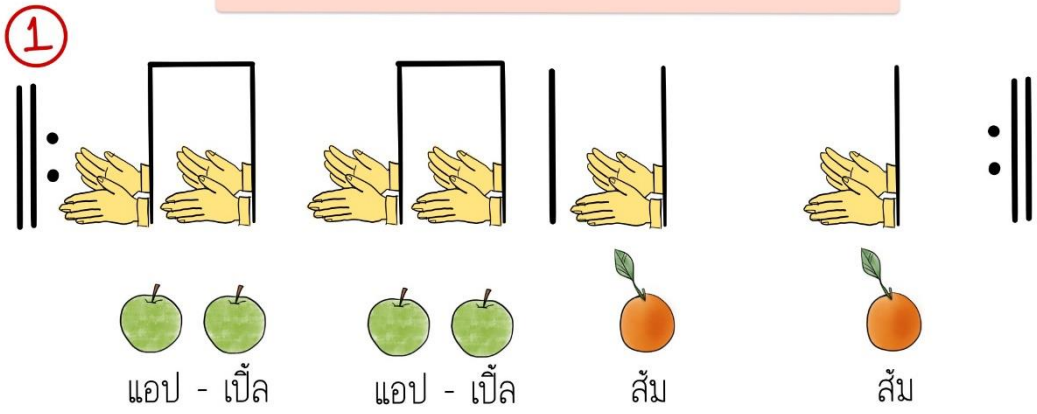

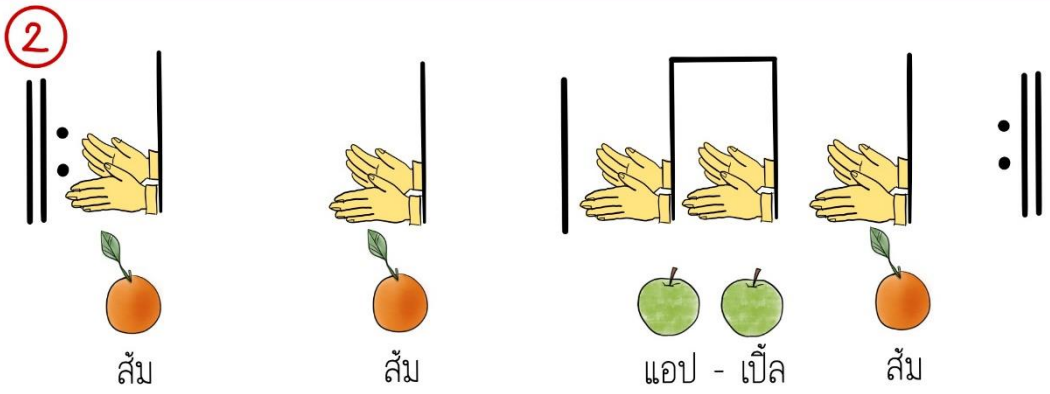

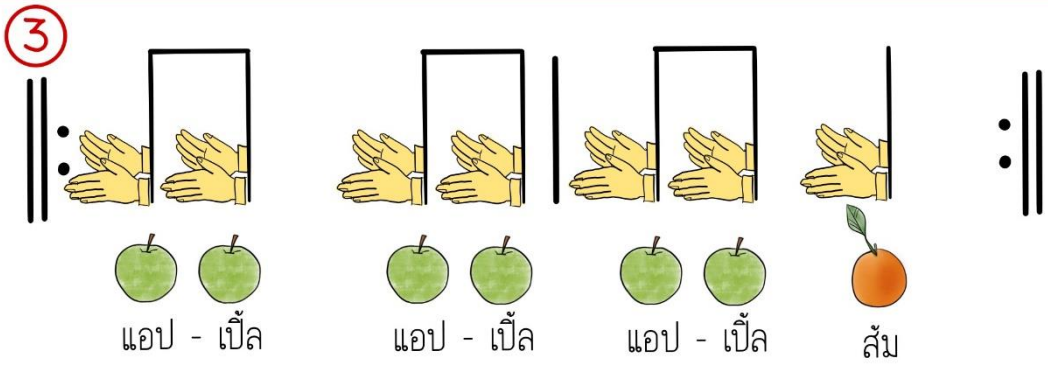

เพลงกำมือ

(ตบมือ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ศรีนวล รัตนสุวรรณ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

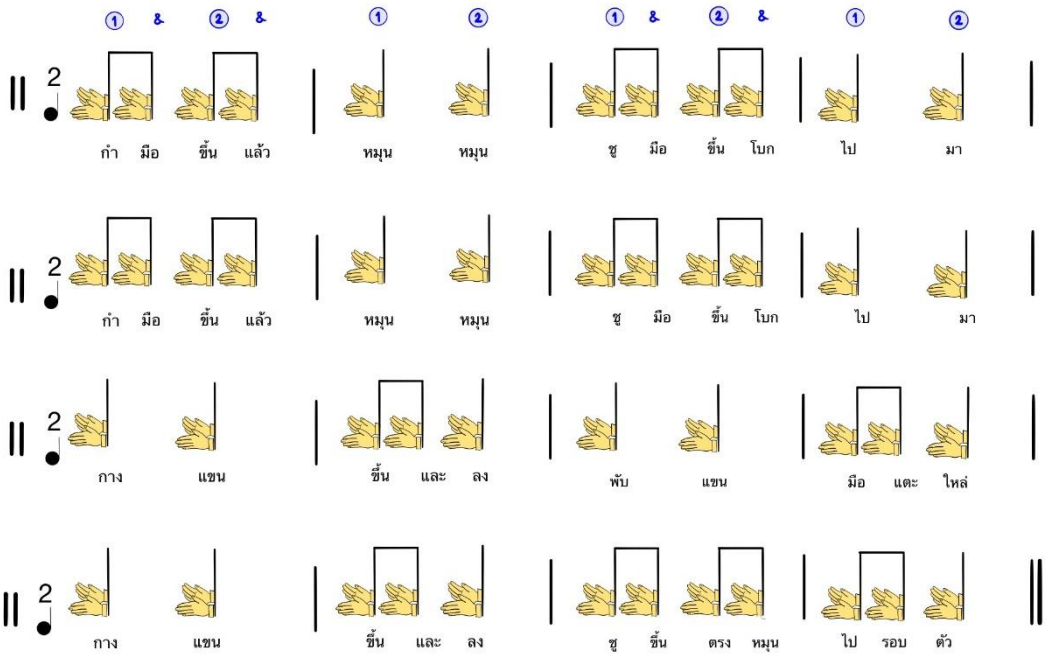

5

เพลงกำมือ

(ทักษะเครื่องกระทบ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ศรีนวล รัตนสุวรรณ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

♩ = 100 - 130 Sticking

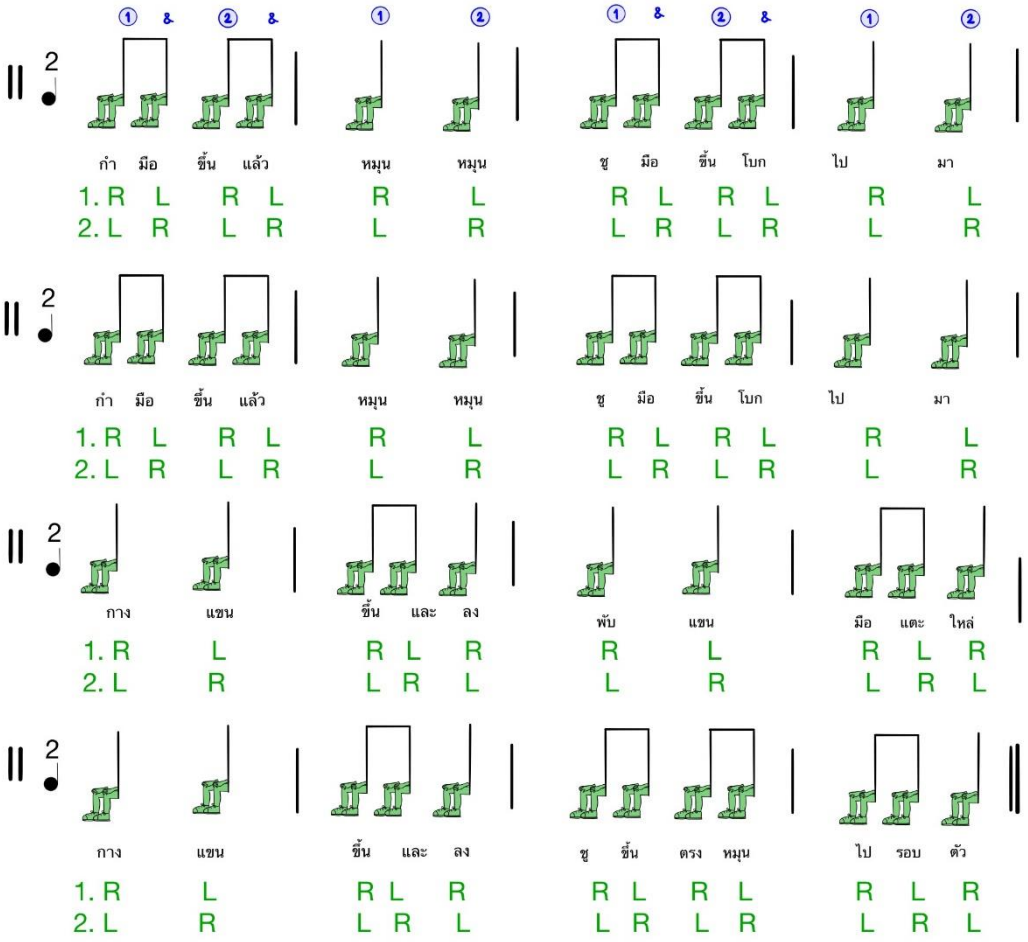

เพลงกำมือ

(รูปแบบท่านอง)

เนื้อร้อง/ท่านอง ศรีนวล รัตนสุวรรณ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 100 - 130 กิจกรรมที่ 1

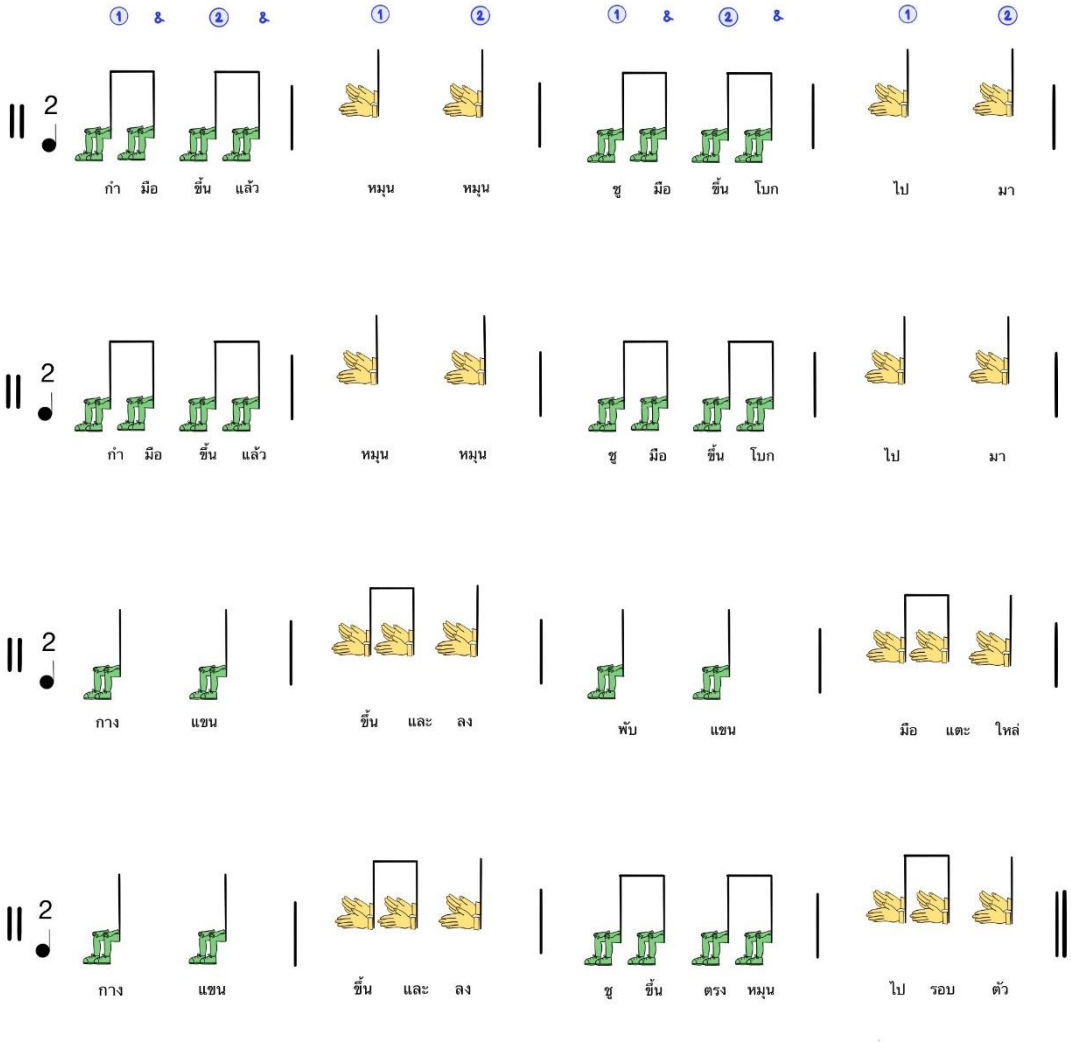

เพลงกำมือ

(รูปแบบจังหวะ)

♩ = 100 - 130 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ศรีนวล รัตนสุวรรณ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

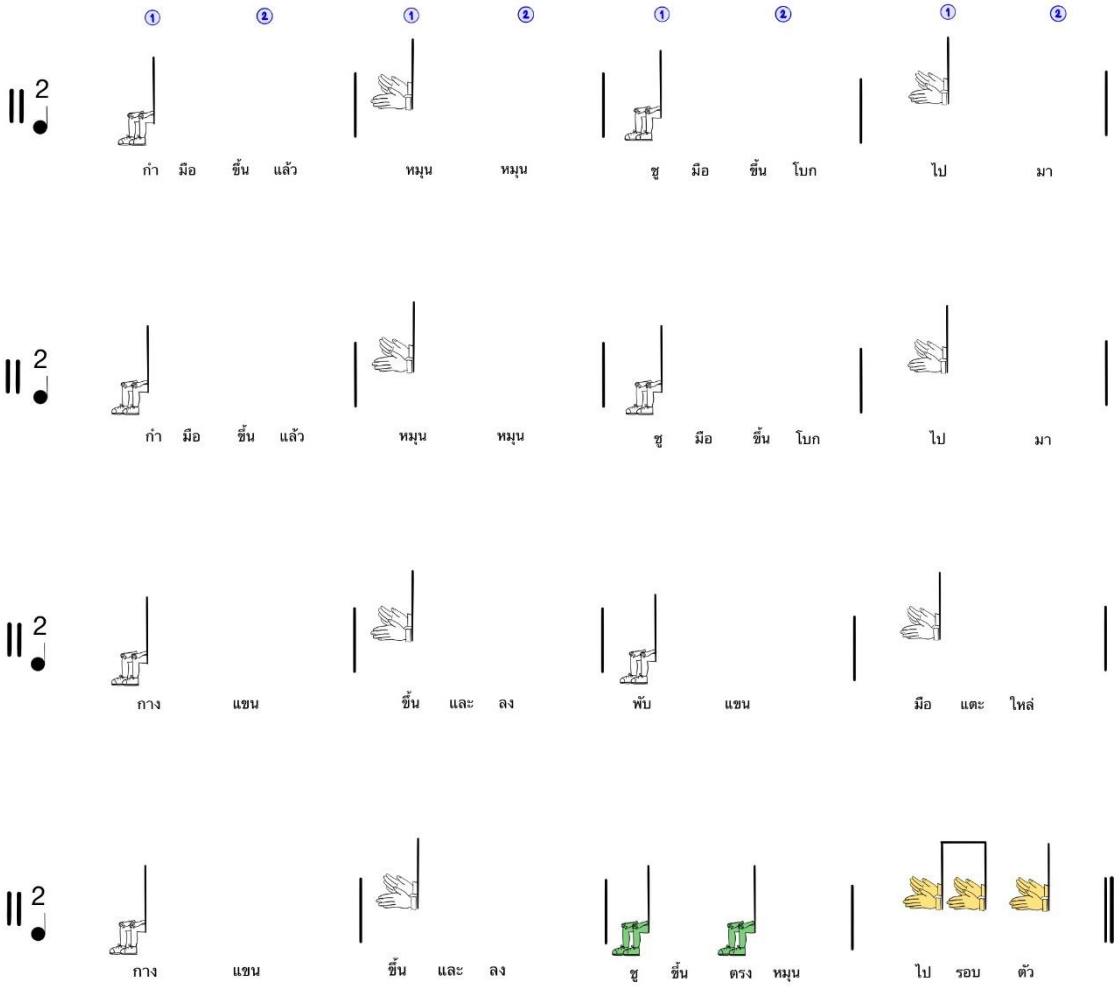

เพลงกำมือ

(บรรเลงคู่)

สำหรับครู

= 100 - 130

กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ศรีนวล รัตนสุวรรณ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

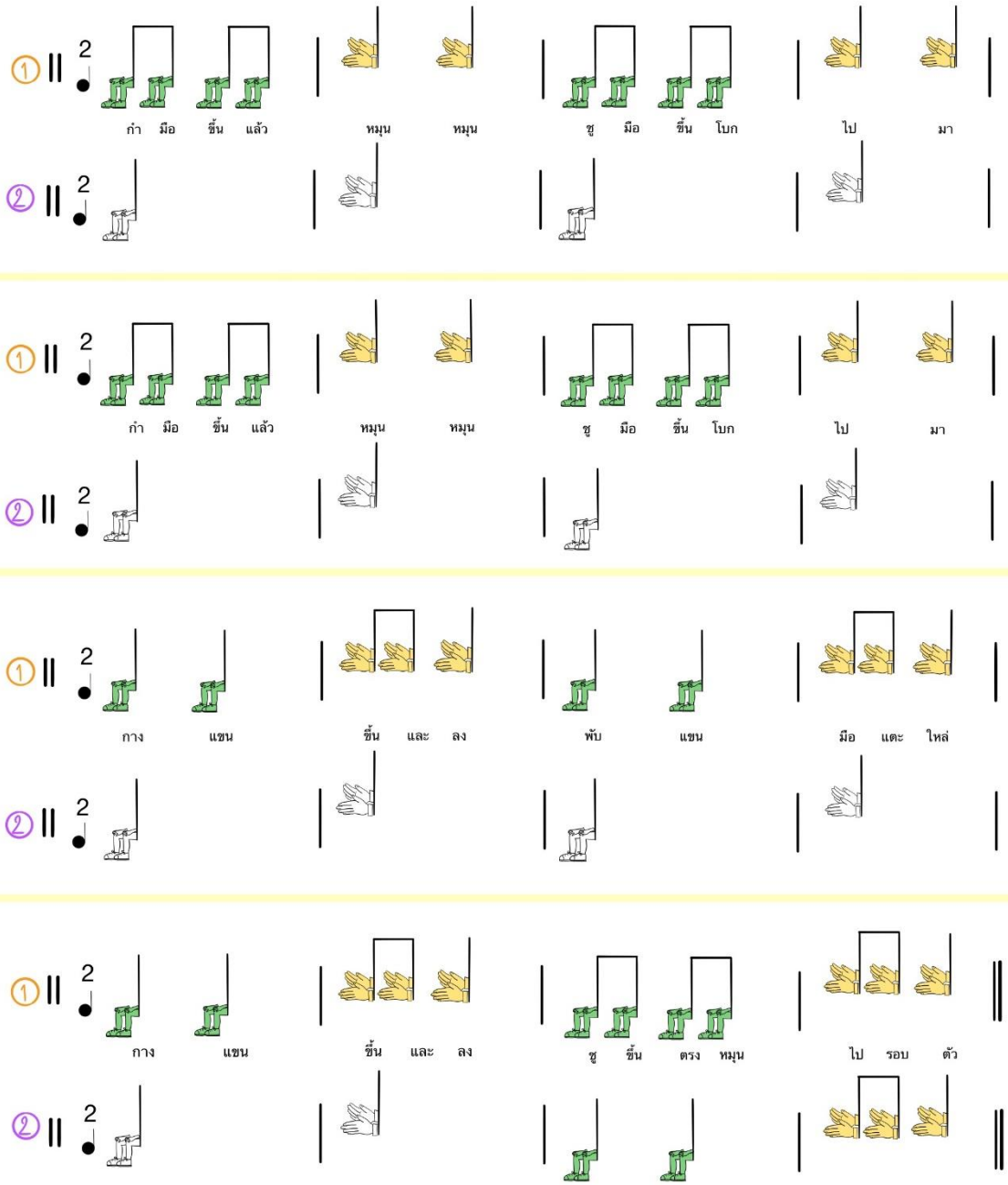

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 2 เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ค่าของตัวโน้ตและตัวหยุดมีความสัมพันธ์กัน	1. ผู้เรียนสามารถใช้ตัวหยุด , และ ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถบรรเลงซ้ำได้เมื่อเห็นเครื่องหมายซ้ำ (Repeat)	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสมือและเท้าโดยเพิ่มการย่ำเท้าให้เกิดความท้าทาย เสริมทักษะการทรงตัวและควบคุมเท้า 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวขาว (Half Rest) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 85 - 95 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนทบทวนโน้ตโน้ต , และ ในเพลงกำมือ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนวอร์มร่างกายก่อนจะเข้าเนื้อหาด้วยการทำมือเป็นรูปกรรไกร (ชูสองนิ้ว) รูปไข่ (กำมือ) และรูปผ้าไหม (แบมือออกจนสุด) ตามจังหวะที่ผู้สอนกำหนด หรือเปิดเมทโทรนอม (Metronome) ความเร็ว = 85 <u>ขั้นสอน</u>1. ผู้สอนร้องเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายเรื่องการขึ้นต้นเพลงจังหวะยก (Pickup Notes) ค่าของตัวตัวหยุด , และ และเครื่องหมายทางดนตรีเรื่องการซ้ำทำนอง (Repeat) 5. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 6. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 7. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนตบมือหรือให้ผู้เรียนดูรูปตัวหยุด , และ ให้ผู้เรียนตอบให้ถูก 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม 3. เมทโทรนอม (Metronome)	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องตัวหยุดในเพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหมได้อย่างถูกต้อง 4. สังเกตการบรรเลงซ้ำเมื่อเห็นเครื่องหมายซ้ำ (Repeat) ได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ลักษณะท่าทางของกรรไกร ไข่ และผ้าไหมขึ้นใหม่ตามแต่ละห้องเรียน

การ์ดจังหวะ เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

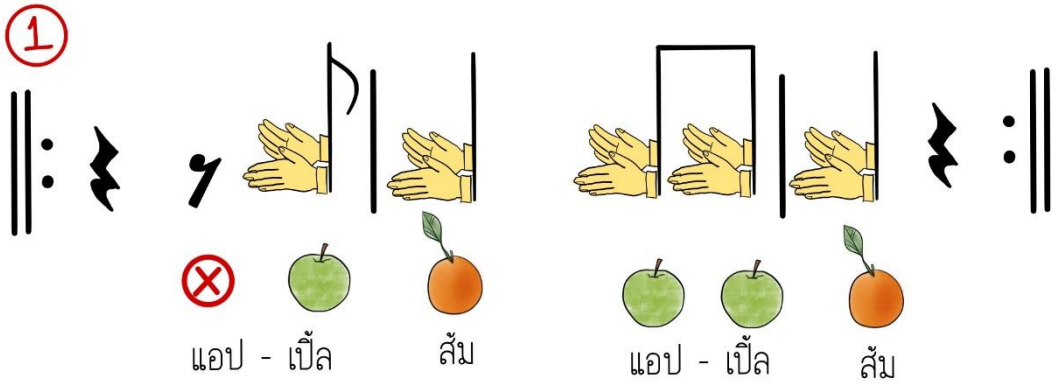

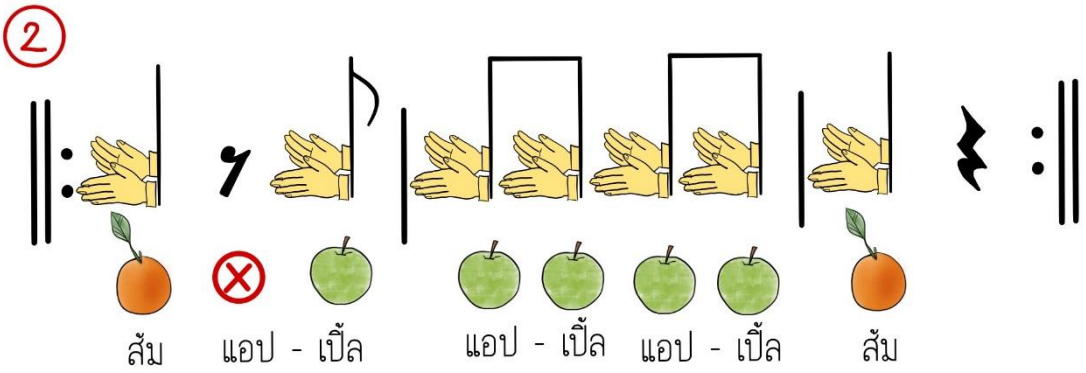

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

(ตบมือ)

♩ = 85 - 95

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

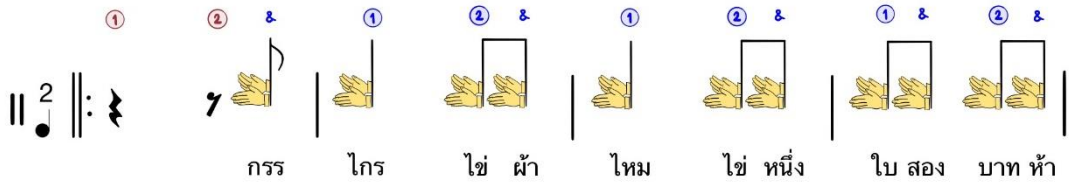

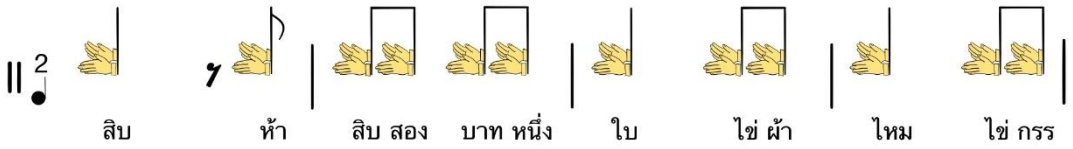

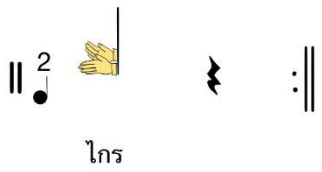

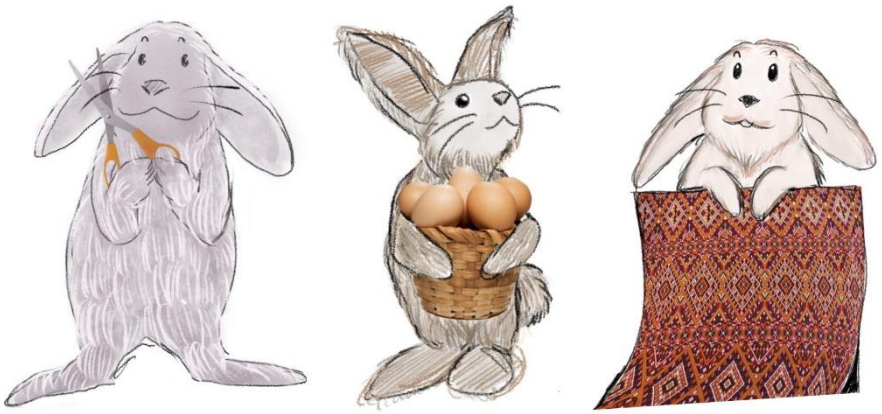

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

(ทักษะเครื่องกระทบ)

♩ = 85 - 95 Sticking

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

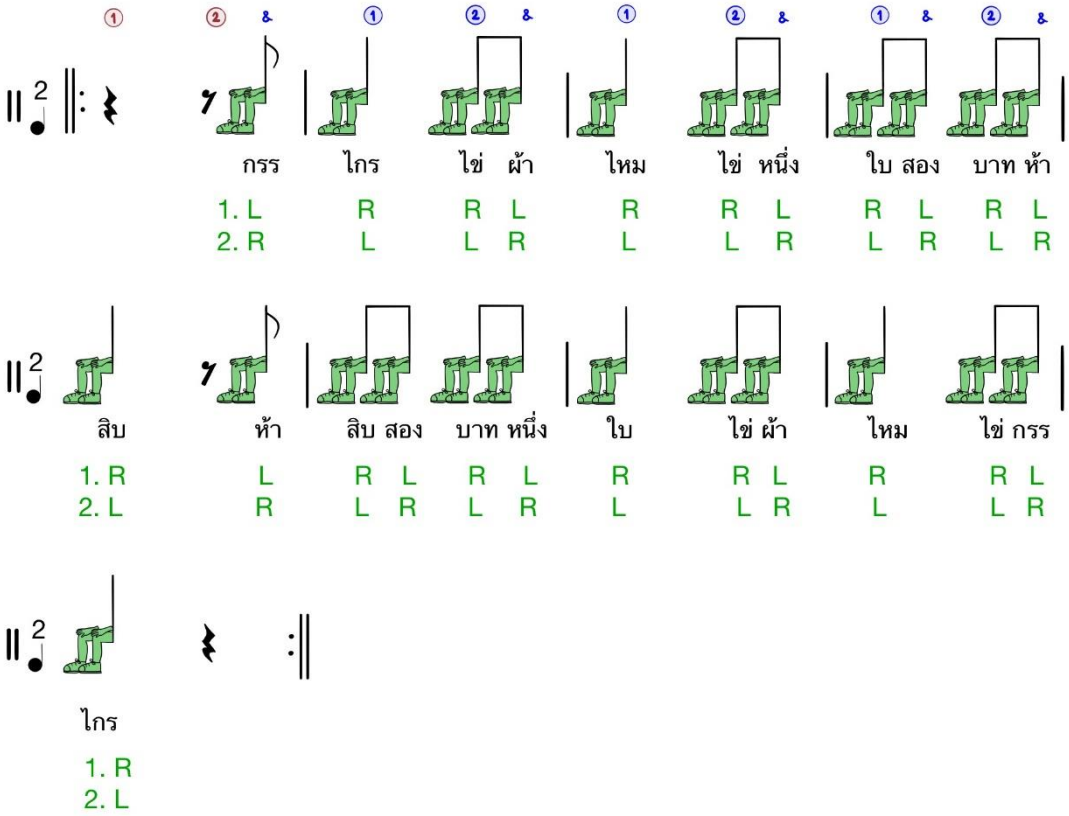

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

(รูปแบบท่านอง)

เนื้อร้อง/ท่านอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 85 - 95 กิจกรรมที่ 1

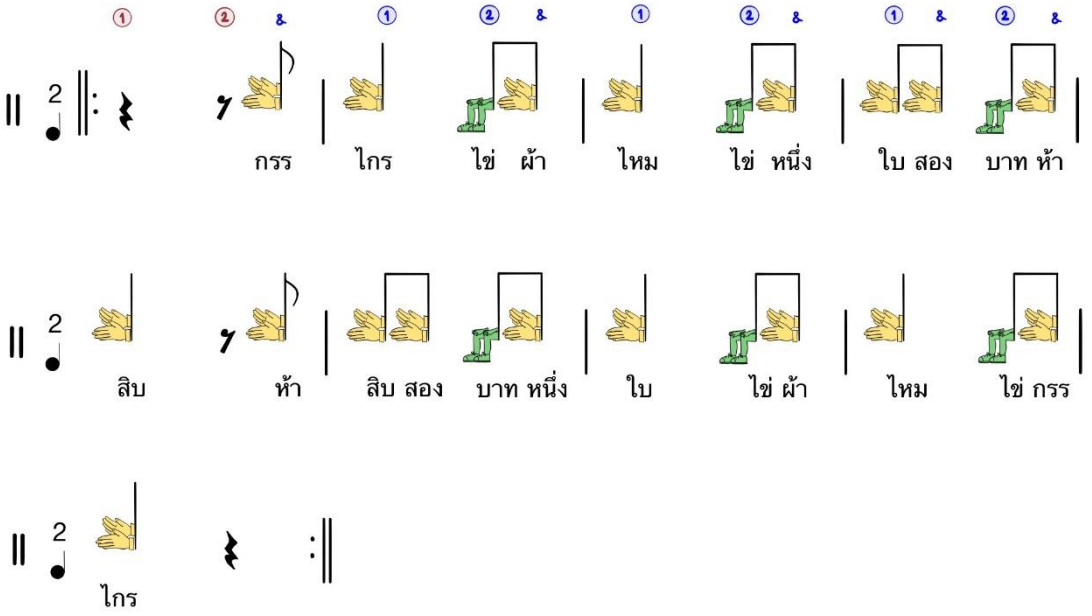

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

(รูปแบบจังหวะ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 85 - 95

กิจกรรมที่ 1

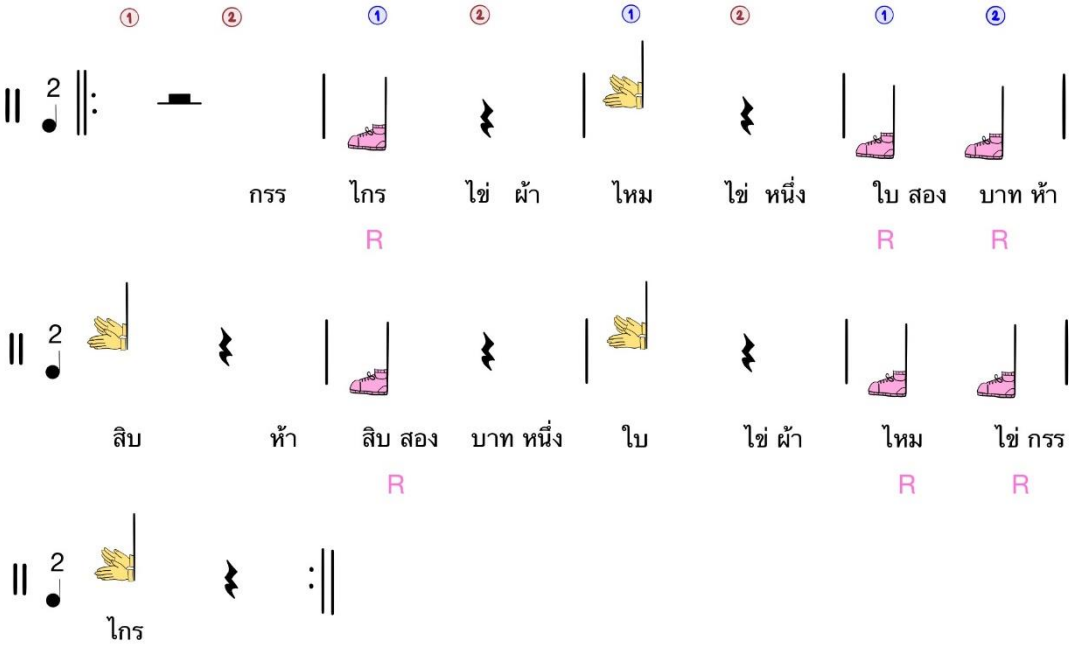

สำหรับครู

เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม

(บรรเลงคู่)

♩ = 85 - 95

กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

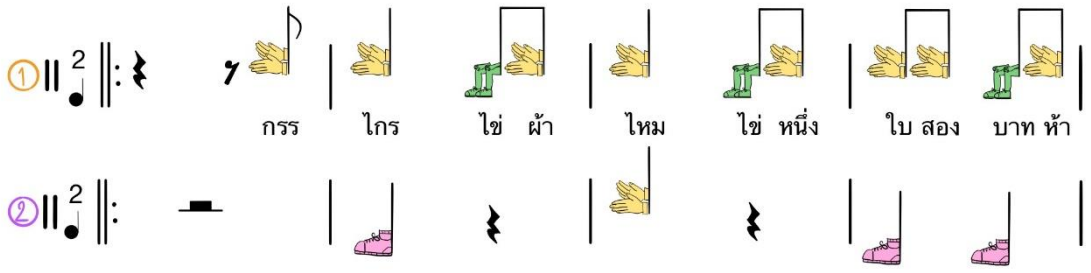

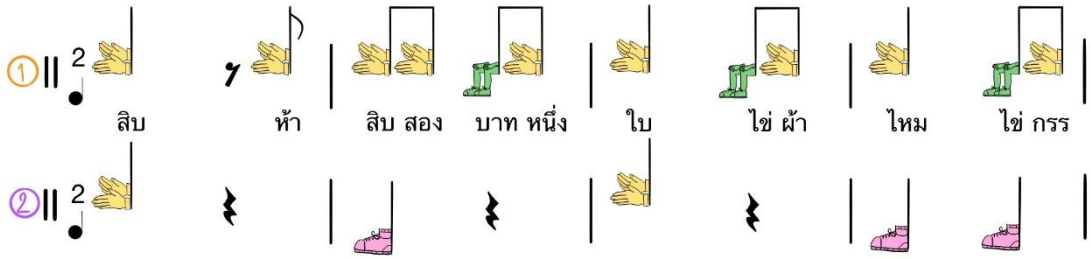

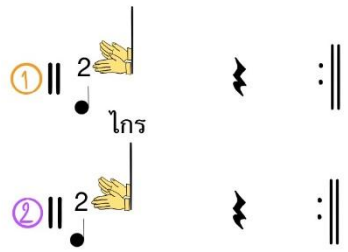

เพลงเต่า

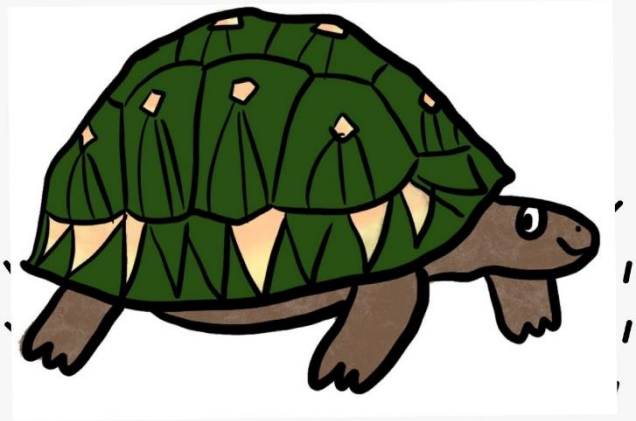

18

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 3 เพลงเต่า

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) เป็นเครื่องหมายที่บอกถึงความสามารถในการระบุโน้ตดนตรีลงในแต่ละบทเพลงได้	1. ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างอัตราจังหวะ 4/4 และ 2/4 ได้อย่างชัดเจน 2. ผู้เรียนสามารถร้องเพลง ตบมือลงจังหวะ และตบมือเป็นทำนองเพลงเต่าได้อย่างถูกต้อง 3. ผู้เรียนสามารถเข้าใจการนับจังหวะย่อย 1 e & a (Counting System) และปฏิบัติโน้ต ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนแยกประสาทสัมผัสมือและเท้าโดยเท้ามีการใช้ทั้งเท้าขวาและซ้ายเพื่อฝึกทักษะการทรงตัวและฝึกการฟังเสียงเท้าที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 2 ชั้น (Sixteenth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 เพื่อฝึกแยกความต่างระหว่าง 4/4 และ 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 95 - 120 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนเล่านิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าให้ผู้เรียนฟัง โดยสามารถเปิด *คลิปวีดีโอนิทานให้ผู้เรียนดูได้ในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนบอกลักษณะของเต่าจากนิทานที่ได้ฟัง <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงเต่าให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงเต่า) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงเต่าจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงเต่า 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ โดยใช้วิธีการทำตามครู (Call and Respond) แล้วจึงให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองจากนั้นถึงอธิบายค่าโน้ตดนตรี 4. ผู้สอนอธิบายความแตกต่างระหว่างเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 โดยเปรียบเทียบกับ 2 บทเพลงที่ผ่านมา 5. ผู้สอนอธิบายว่าเพลงเต่าจะมีรูปแบบจังหวะที่น่าสนใจเพราะมีการใช้ Sixteenth Note เข้ามาด้วย และถามผู้เรียนเกี่ยวกับเครื่องหมายกำหนดจังหวะของเพลงนี้ว่าแตกต่างจากเพลงก่อนหน้าอย่างไร จากนั้นจึงสอนการนับจังหวะย่อย 1 e & a (Counting System) 6. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับและให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกัน 7. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 8. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนให้นักเรียนตอบคำถามจากการฟังเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 2. ผู้เรียนใช้ Body Percussion บรรเลงเป็นรูปแบบทำนองและ รูปแบบจังหวะพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงเต่า 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงเต่า 3. หนังสือนิทานเพลงเต่า หรือ *คลิปวีดีโอนิทานกระต่ายกับเต่า	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 และ 2/4 ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนสามารถบอกความแตกต่างของรูปแบบทำนอง และ รูปแบบจังหวะ ได้ 5. ผู้เรียนสามารถนับจังหวะย่อย 1 e & a ได้โดยสังเกตการปฏิบัติโน้ต ของผู้เรียน	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่าเต่าให้ผู้เรียนสร้างสรรค์

การ์ดจังหวะ เพลงเต่า

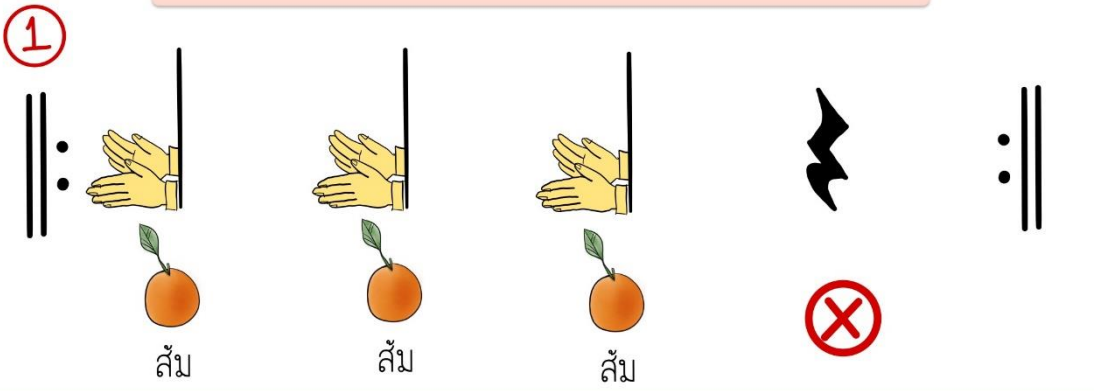

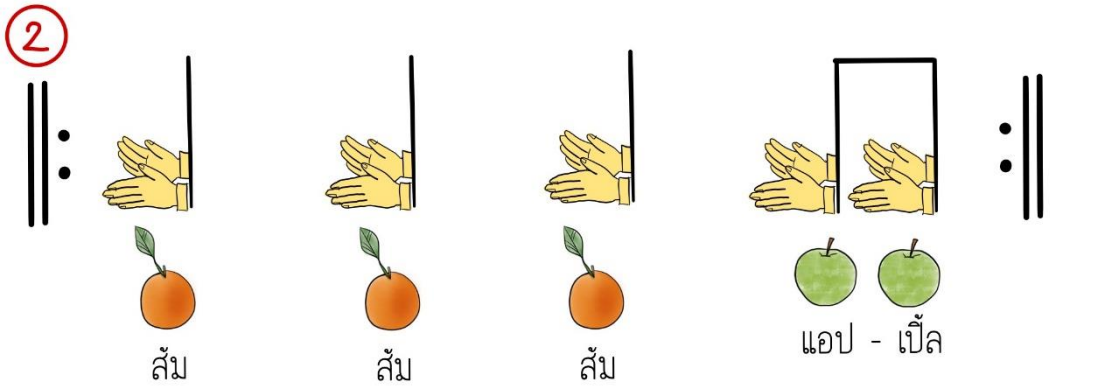

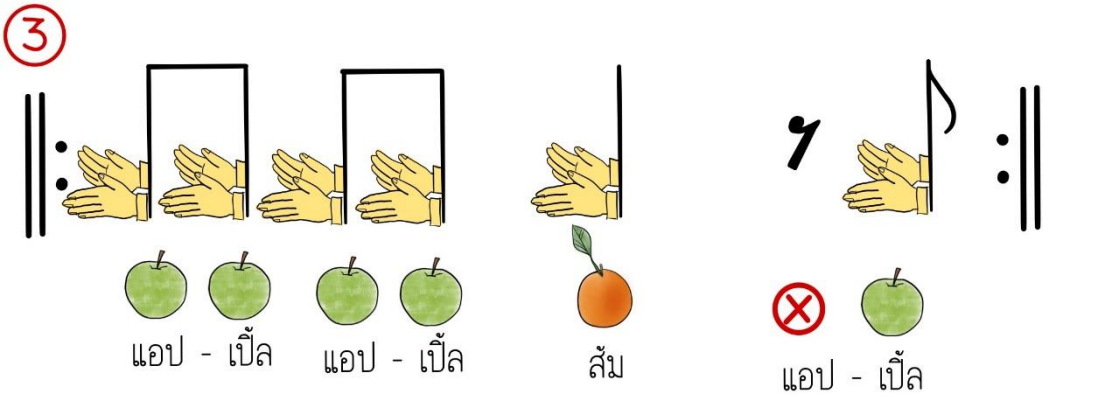

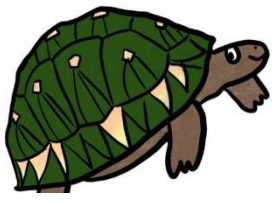

เพลงเต่า

(ตบมือ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 95 - 120

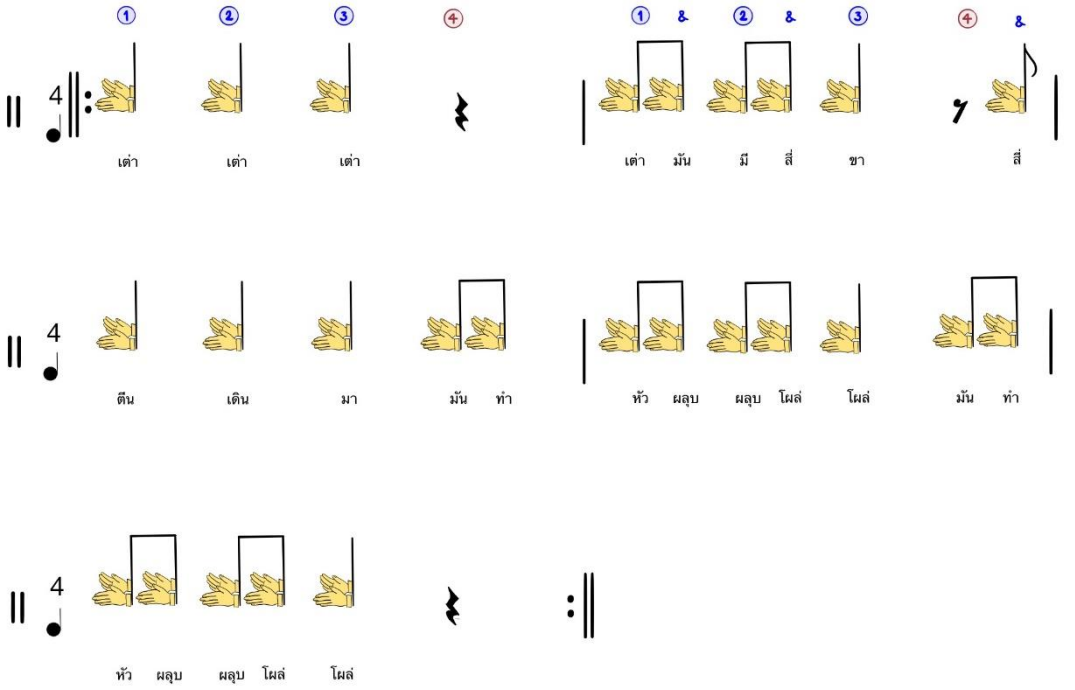

เพลงเต่า

(ทักษะเครื่องกระทบ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 95 - 120 Sticking

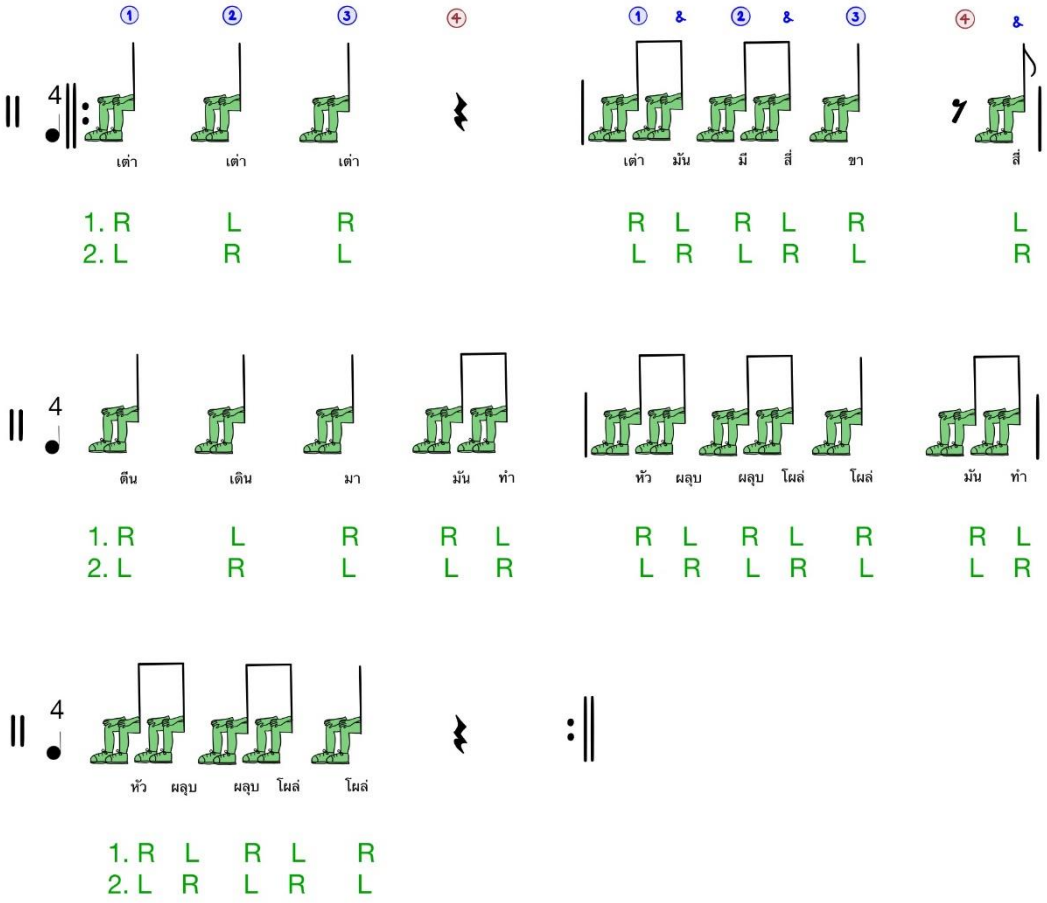

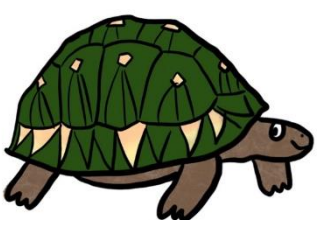

เพลงเต่า

(รูปแบบทำนอง)

♩ = 95 - 120 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

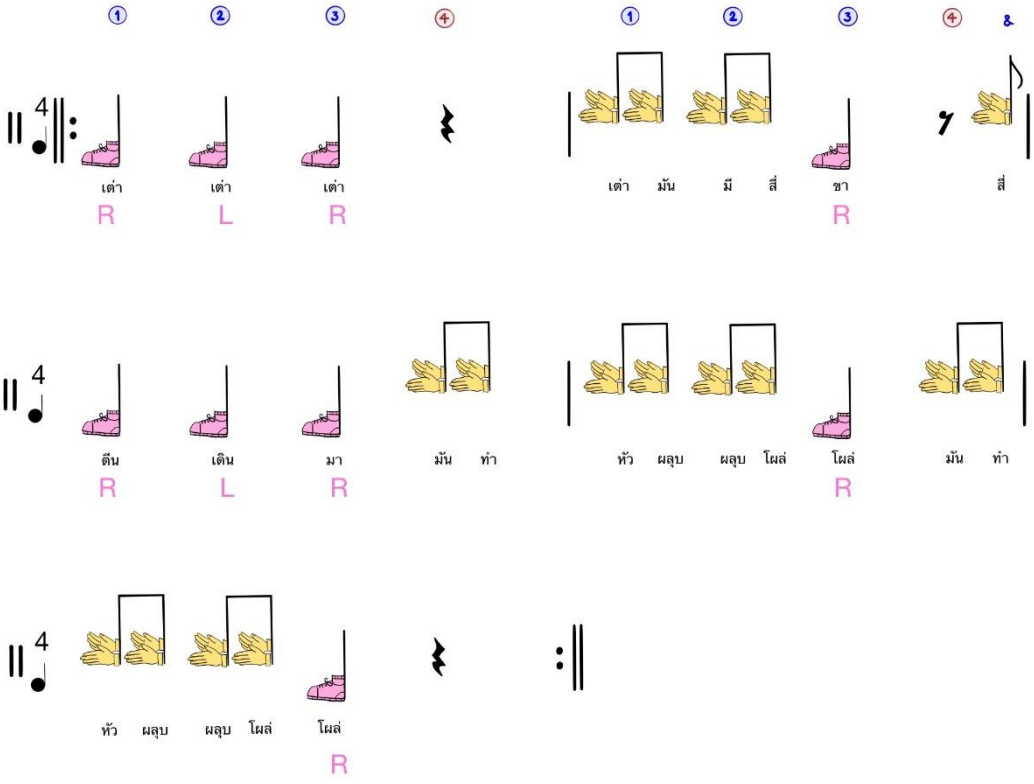

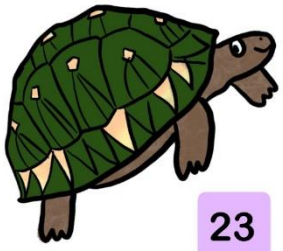

23

เพลงเต่า

(รูปแบบจังหวะ)

= 95 - 120 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

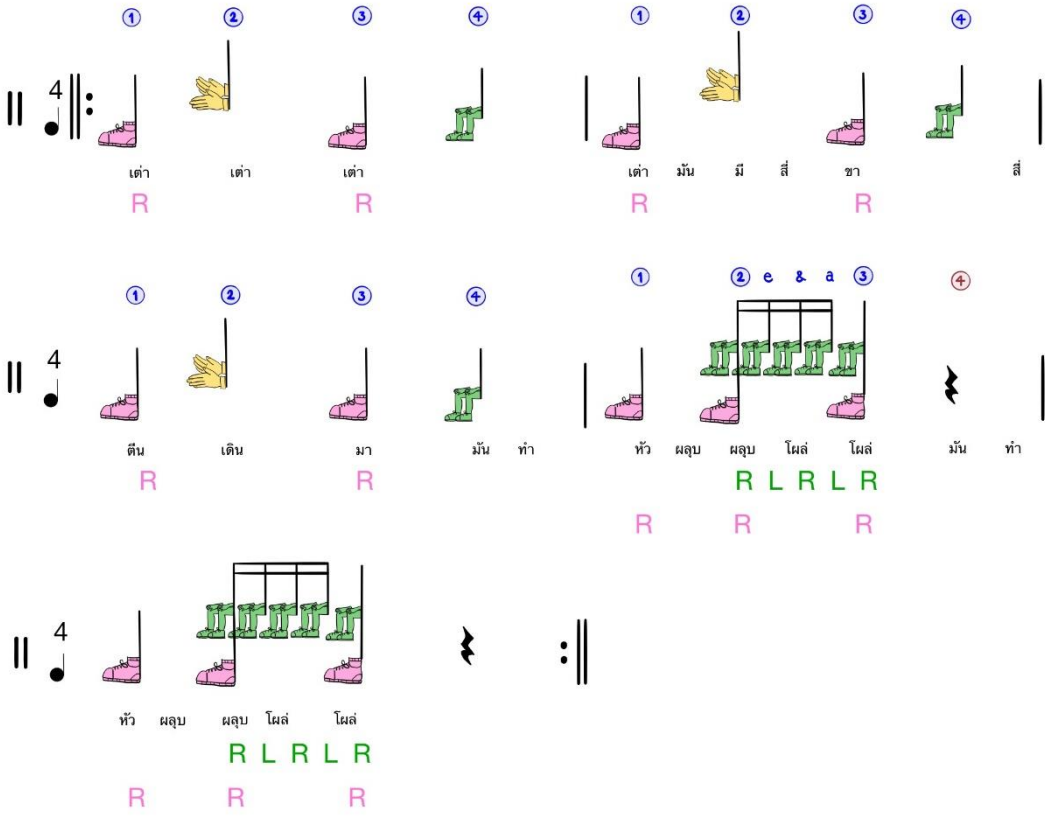

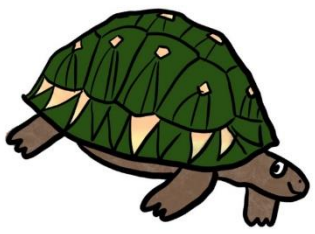

เพลงเต่า

สำหรับครู

(บรรเลงคู่)

♩ = 95 - 120

กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

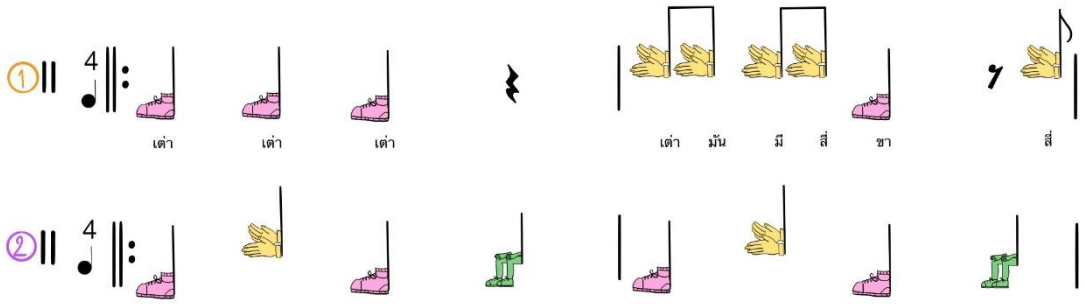

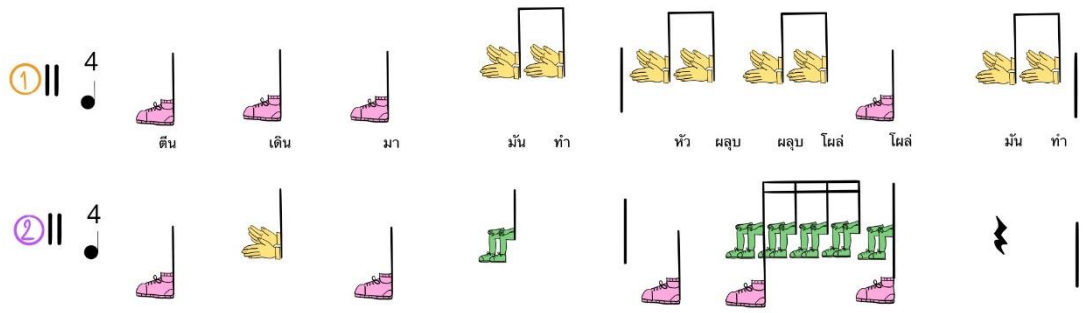

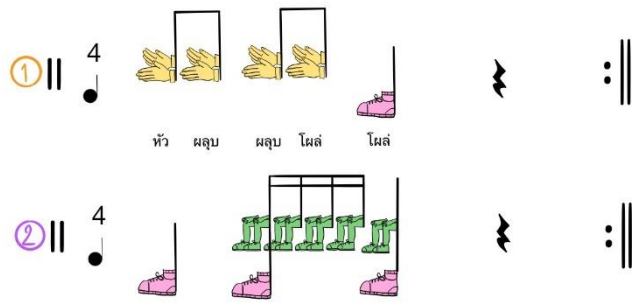

เพลงลิง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 4 เพลงลิง

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. การเลือกใช้มือ (Sticking) เป็นหนึ่งในพื้นฐานสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการะแยกประสาทสัมผัสด้านมือขวาและมือซ้ายได้เป็นอย่างดี และยังเป็นหนึ่งวิธีการที่นำมาพัฒนาต่อยอดการฝึกควบคุมกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กในการเล่นดนตรีต่อไป	1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติโน้ต R และ L ในการเลือกใช้มือ (Sticking) ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนปฏิบัติโน้ต และ ได้อย่างแม่นยำ 3. ผู้เรียนสามารถยกตัวอย่างเพลงที่เป็นรูปแบบไบนารี (Binary Form) ได้อย่างถูกต้อง	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและควบคุมกล้ามเนื้อ 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น ประจุด (Dotted Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - โน้ตเขบ็ต 2 ชั้น (Sixteenth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) = 110 - 120 5. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamics) – , - การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อข้อมือให้สามารถสร้างความดัง - เบาของเสียง 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักลิง หรือเปิดรูปลิง และถามผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะของลิงที่ผู้เรียนเข้าใจ 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนลองทำท่าลิงและยกมือซ้าย และมือขวาตามคำสั่งครูว่า “ลิง ...ชื่อผู้เรียน... ยกมือซ้าย” หรือหมายถึงนักเรียนหญิงโดยวิธีการเรียก “ลิงที่ใส่กระโปรงยกมือขวา” เป็นต้น <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงลิงให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบและให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลิง) 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตบมือเป็นทำนองเพลงลิงจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลงลิง 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) ให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองเป็นอันดับแรก และอธิบายถึงความสำคัญของ Sticking หากผู้เรียนควบคุมมือขวาและซ้ายในโน้ต Sticking ได้จะสามารถควบคุมการตีจังหวะในเครื่องกระทบได้ และสามารถพัฒนาไปควบคุมการใช้นิ้วในเครื่องเป่า และการใช้คันชักในเครื่องสายได้ เมื่ออธิบายเสร็จให้นักเรียนทบทวน 4. ผู้สอนอธิบายการใช้โน้ต โน้ตดนตรี และ พร้อมให้ผู้เรียนร้องเพลงลิง 5. ผู้สอนอธิบายลักษณะของ ไบนารี (Binary Form) พร้อมยกตัวอย่างเพลงเต่า เพลงกรรไกร ไข่ ผ้าไหม และเพลงกำมือ 6. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้รูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูตามลำดับ พร้อมทั้งอธิบายสัญลักษณ์ mf, f และ การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) ในบทเพลง และสาธิตวิธีการเล่นเมื่อเห็นสัญลักษณ์นี้เป็นตัวอย่าง แล้วให้ผู้เรียนลองบรรเลงไปด้วยกันทุกคน 7. ให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 1 ปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะเป็นรูปแบบทำนอง และให้ผู้เรียนกลุ่มที่ 2 เป็นรูปแบบจังหวะ 8. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการเลือกใช้มือ (Sticking) เพลงลิงและโน้ต และ 2. ทบทวนเพลงของ ไบนารี (Binary Form) ให้ผู้เรียนเข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลิง 2. คลิปวีดีโอ และ การ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงลิง 3. คลิปวีดีโอลิง หรือรูปภาพของลิงที่ผู้สอนจัดเตรียมมา	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถปฏิบัติการเลือกใช้มือ (Sticking) ได้อย่างถูกต้อง 4. สังเกตการปฏิบัติโน้ต และ ของผู้เรียน 5. ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของไบนารี (Binary Form) ได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเสริมท่าลิงให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ 4. ผู้สอนให้ผู้เรียนเปลี่ยนโน้ตรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะอย่างสร้างสรรค์ได้

การ์ดจังหวะ เพลงลิง

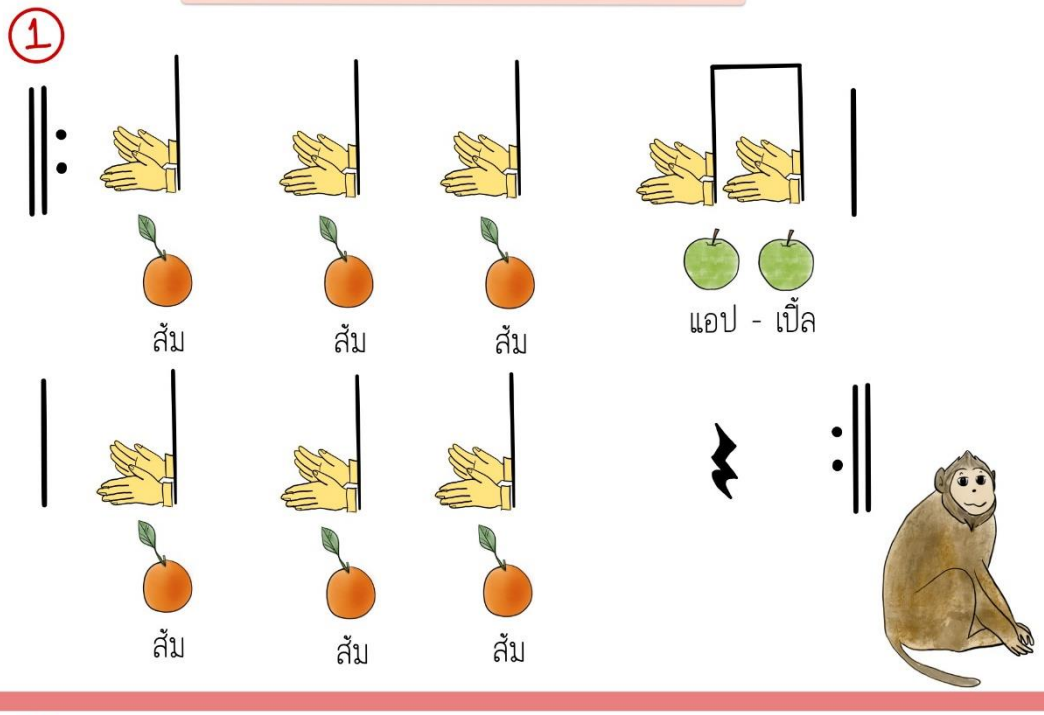

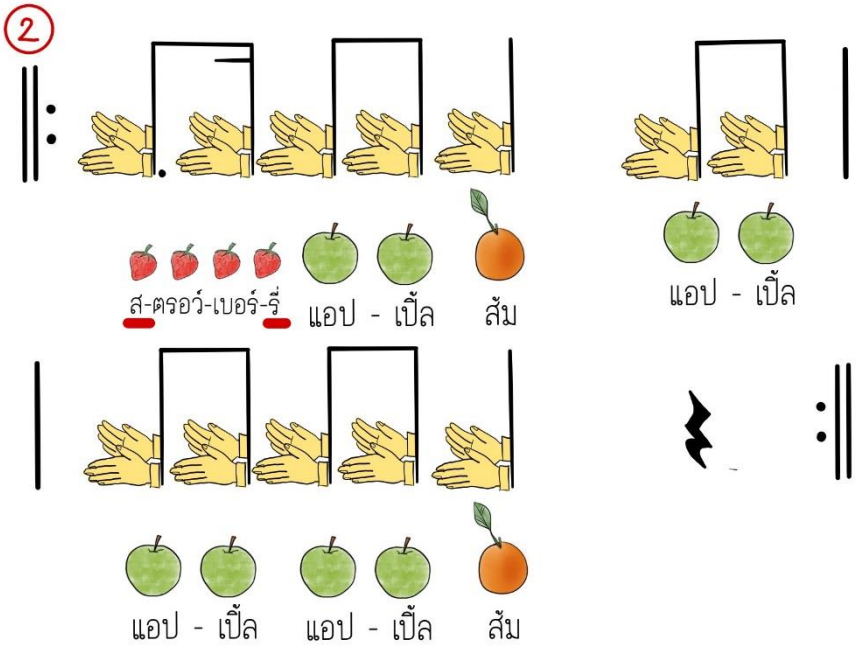

เพลงลิง

(ตบมือ)

♩ = 110 - 120

เนื้อร้อง/ท่านอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

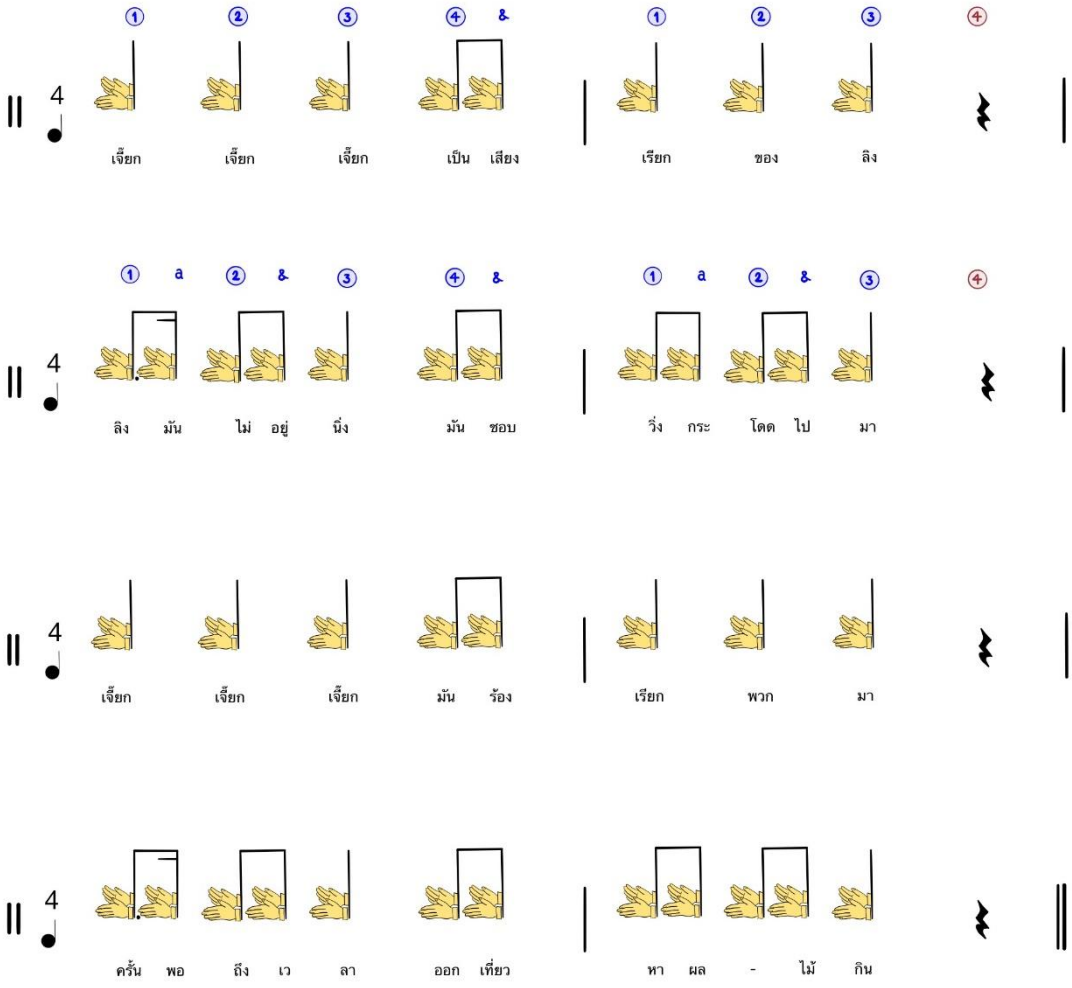

29

เพลงลิง

(ทักษะเครื่องกระทบ)

♩ = 110 - 120 Sticking

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

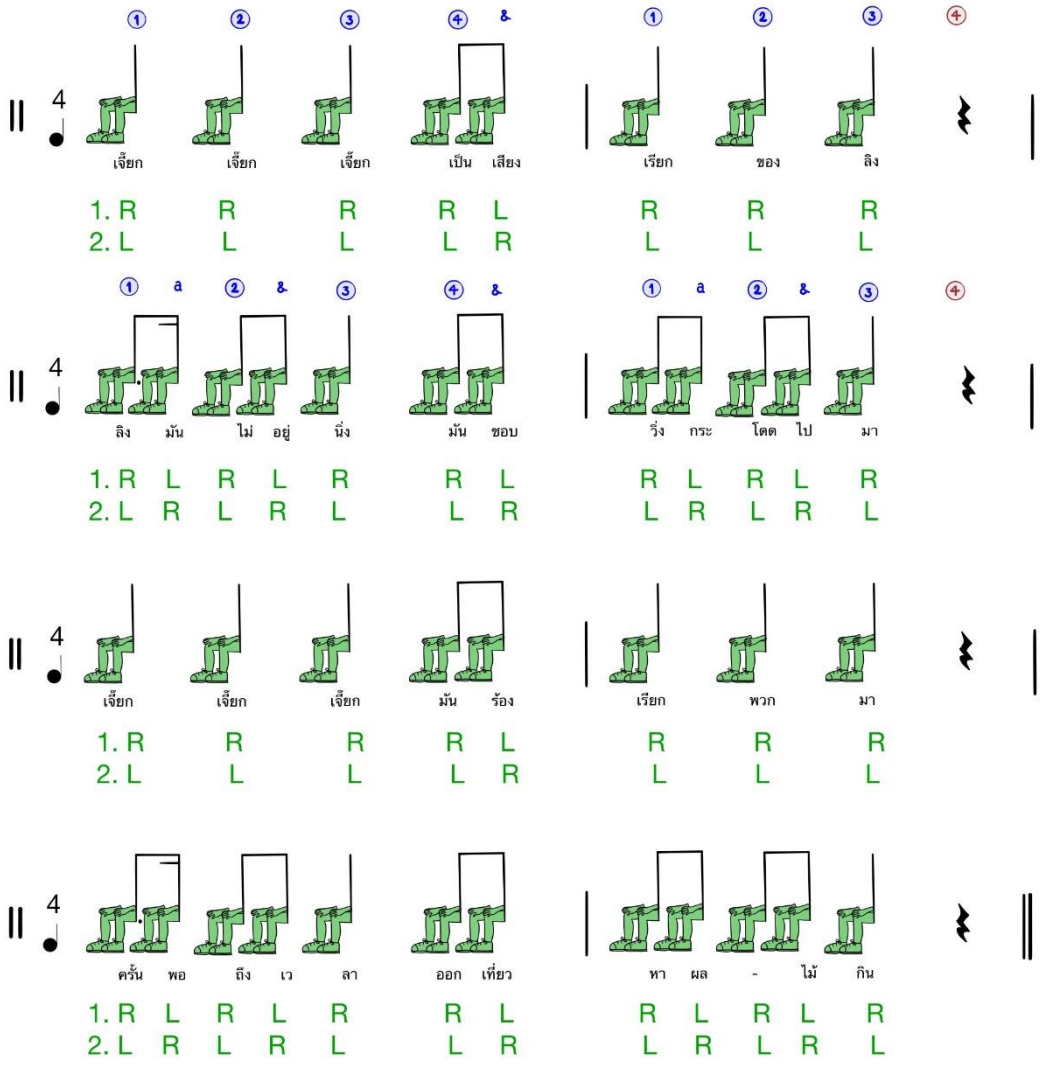

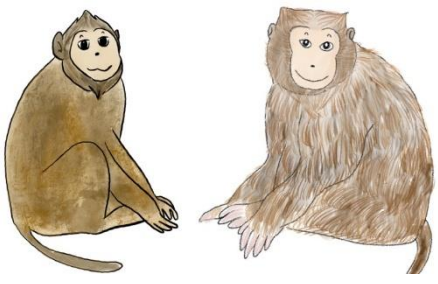

เพลงลิง

(รูปแบบท่านอง)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 110 - 120 กิจกรรมที่ 1

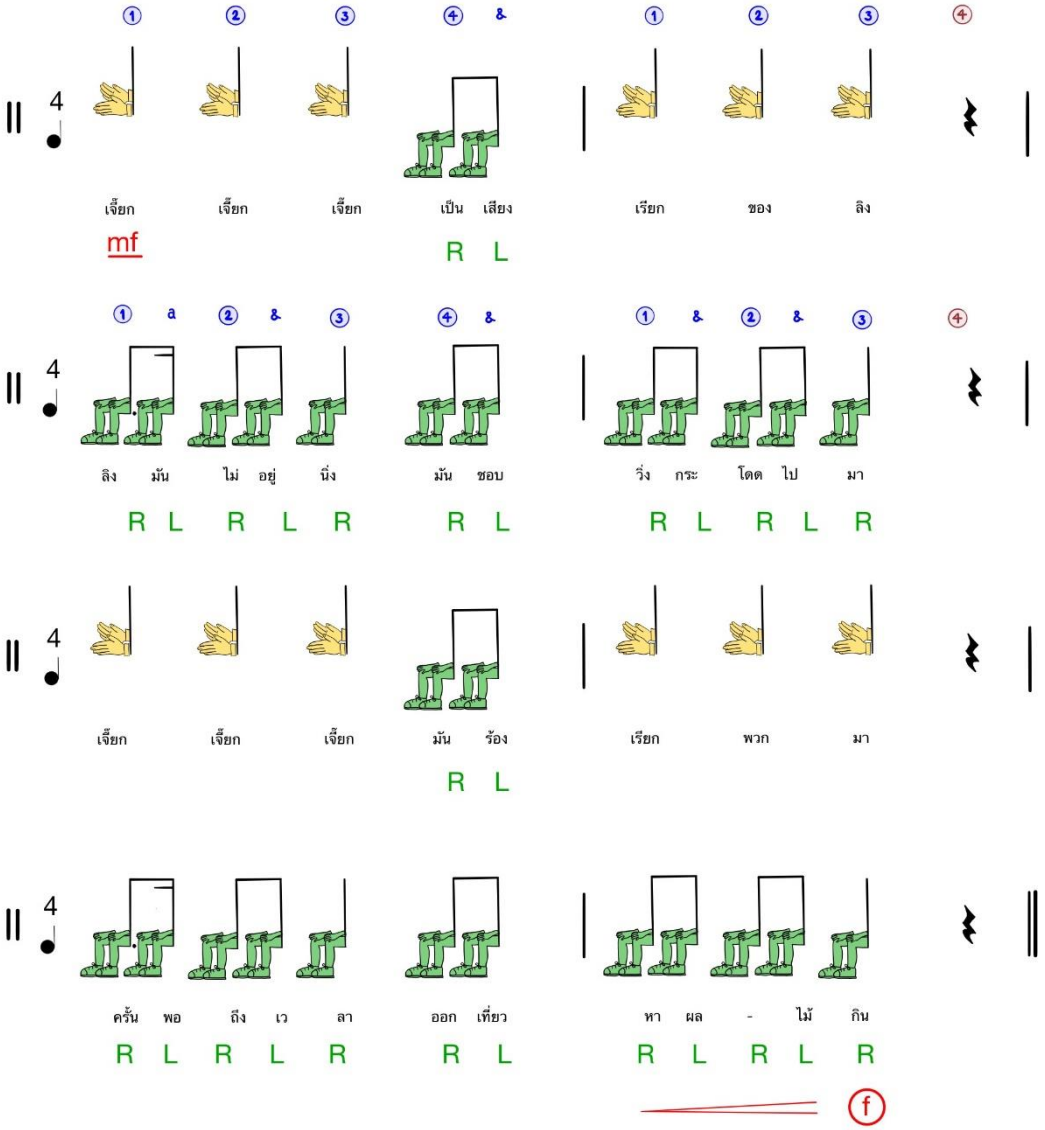

เพลงลิง

(รูปแบบจังหวะ)

♩ = 110 - 120 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

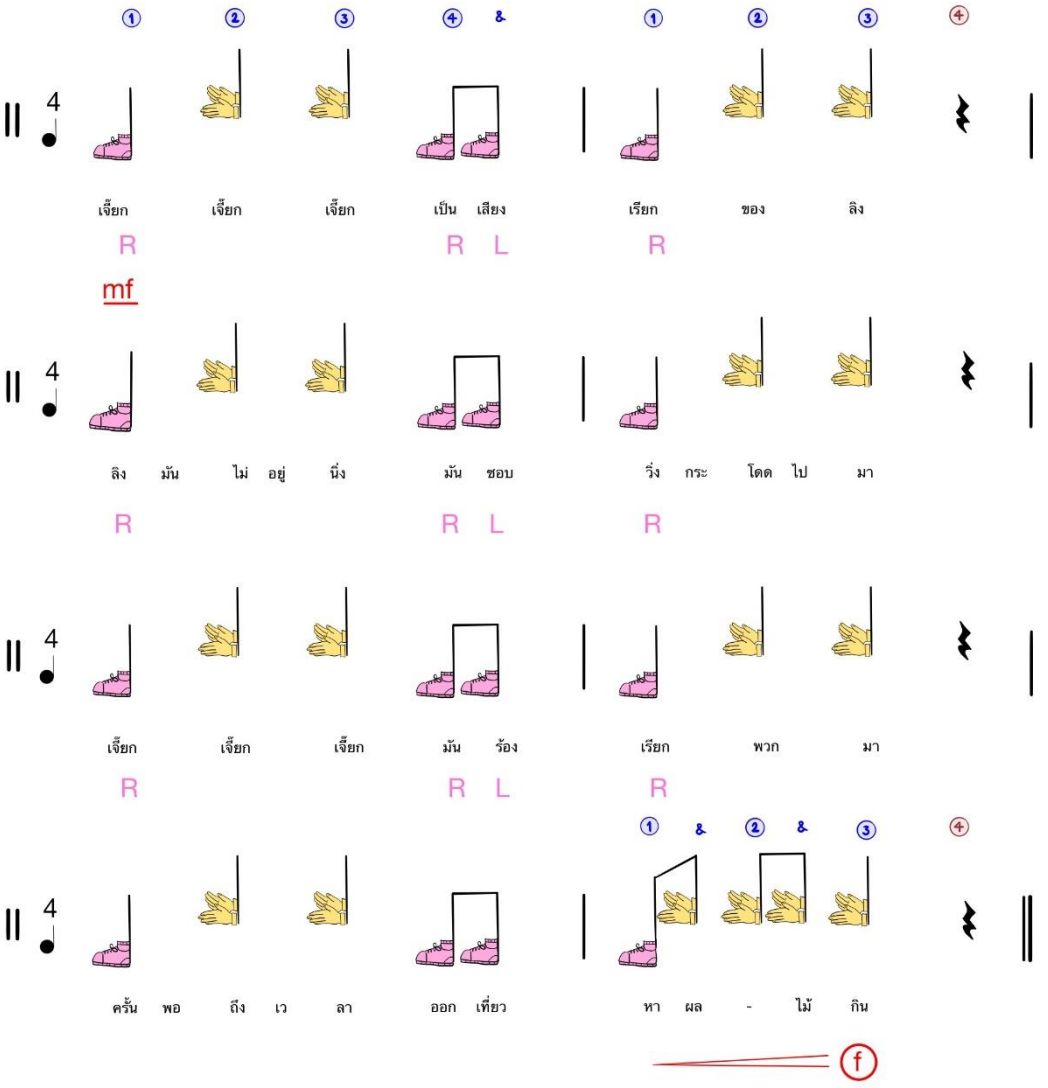

32

เพลงลิง

สำหรับครู

(บรรเลงคู่)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 110 - 120

กิจกรรมที่ 1

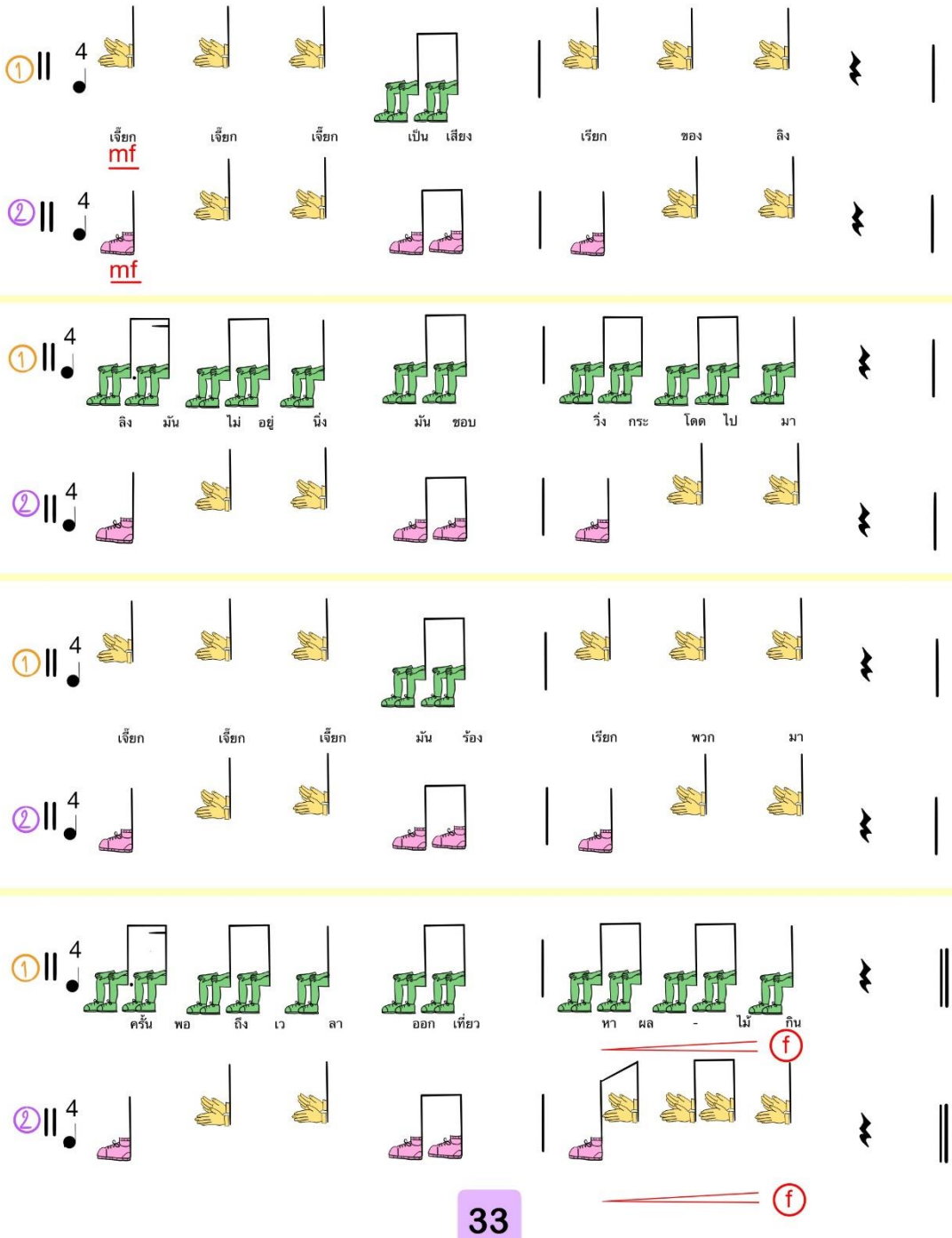

เพลงมอญซ่อนผ้า

34

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 5 เพลงมอญซ่อนผ้า

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. เครื่องกระทบ (Percussion Instruments) เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ ละการใช้มือในการสร้างเสียงให้เกิดขึ้นซึ่งคล้างคลึงกับ Body Percussion	1. ผู้เรียนรู้จักประเภทของเครื่องกระทบและวิธีการสร้างเสียงที่ถูกต้อง 2. ผู้เรียนสามารถแสดงท่าทางการบรรเลงเครื่องกระทบได้ 3. ผู้เรียนรู้จักท่อนนำ (Intro) และสามารถยกตัวอย่างบทเพลงได้ 4. ผู้เรียนรู้จักการละเล่นมอญซ่อนผ้า	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) ฝึกการเปลี่ยนท่าระหว่างมือ ตัก และท้าให้รวดเร็วขึ้น 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวขาว (Half Rest) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 2/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 95 – 130 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) - ความดัง-เบา (Dynamics) - ⓟ, ⓕ 6. คีตลักษณ์ (Form) - AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำการละเล่นมอญซ่อนผ้าพร้อมอธิบายวิธีการเล่นให้แก่นักเรียน สามารถศึกษาได้จาก *คลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าให้ผู้เรียนฟัง 2 – 3 รอบให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงมอญซ่อนผ้า) 2. ให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อลองเล่นมอญซ่อนผ้าเป็นกลุ่ม ๆ เมื่อเล่นกันไปกลุ่มละ 1 รอบจากนั้นให้ตบมือเป็นทำนองเพลงมอญซ่อนผ้าจากนั้นค่อยให้ผู้เรียนดูโน้ตเพลง 3. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ลองดูโน้ตการเลือกใช้มือ (Sticking) ให้นักเรียนลองทำด้วยตนเองโดยผู้สอนสังเกต 4. ผู้สอนสาธิตร่างกายสร้างจังหวะรูปแบบทำนอง และอธิบายเรื่องท่อนนำ (Intro) ว่าต้องรอแนวรูปแบบจังหวะบรรเลงขึ้นมาก่อน 5. ผู้สอนสาธิตรูปแบบจังหวะให้ผู้เรียนดูพร้อมทั้ง อธิบายว่ากลองสแนร์ (Snare) มีเสียงสูงสามารถใช้กับเสียงตบมือ หรือดีดนิ้วได้ส่วนเบสดรัม (Bass Drum) เสียงต่ำใช้แทนการตบตักหรือย่ำเท้าได้ ต่อมาจึงอธิบายวิธีการกำเนิดเสียงและวิธีการเล่น วิธีการจับไม้ท่ายืนที่ถูกต้องของเครื่องกระทบทั้ง 2 เครื่อง 6. ให้ผู้เรียนส่งตัวแทนมาลองเล่นเครื่องกระทบ 7. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มฝึกซ้อม โดยในแต่ละกลุ่มต้องบรรเลงรูปแบบทำนอง รูปแบบจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงไปด้วยกัน <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนประเภทของเครื่องกระทบและวิธีการสร้างเสียงของกลองสแนร์ (Snare) และเบสดรัม (Bass Drum) 2. ทบทวนเนื้อหาท่อนนำ (Intro) ในบทเพลงมอญซ่อนผ้า และให้ผู้เรียนยกตัวอย่างเพลงอื่น ๆ 3. ให้ผู้เรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปบทบาทและวิธีการเล่นมอญซ่อนผ้ามาตามที่เข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงมอญซ่อนผ้า 2. คลิปวีดีโอและการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงมอญซ่อนผ้า 3. *คลิปวีดีโอการละเล่นมอญซ่อนผ้า 4. เครื่องกระทบ กลองสแนร์ (Snare) และเบสดรัม (Bass Drum)	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถแยกประเภทและบอกลักษณะการกำเนิดเสียงของเครื่องกระทบได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอธิบายท่อนนำ (Intro) ได้ 5. สังเกตผู้เรียนในการเล่นกิจกรรมมอญซ่อนผ้าอย่างสนุกสนาน	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ประเมินจากความสามารถของผู้เรียน โดยสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน 3. ผู้สอนสามารถเปลี่ยนรูปแบบเครื่องกระทบโดยนำหลักของการปฏิบัติกลองชุดมาปรับใช้ในโน้ตที่เป็นแนวรูปแบบจังหวะ

การ์ดจังหวะ เพลงมอญซ่อนผ้า

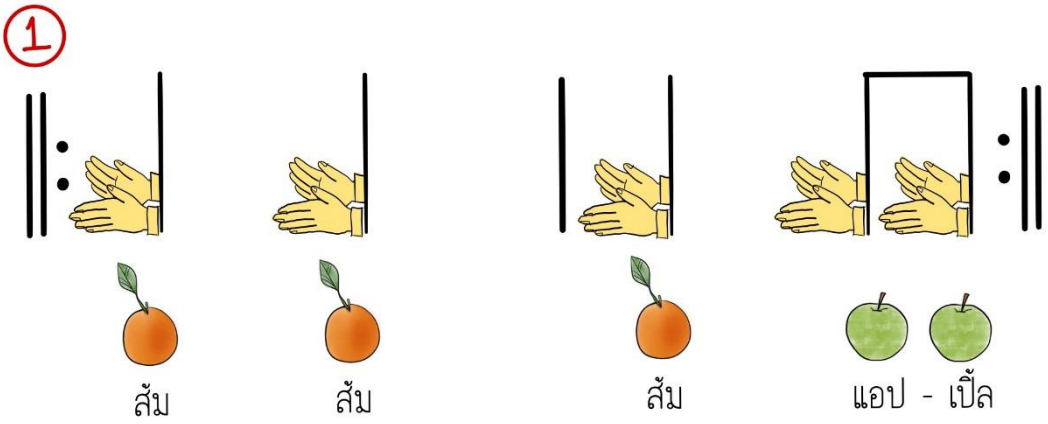

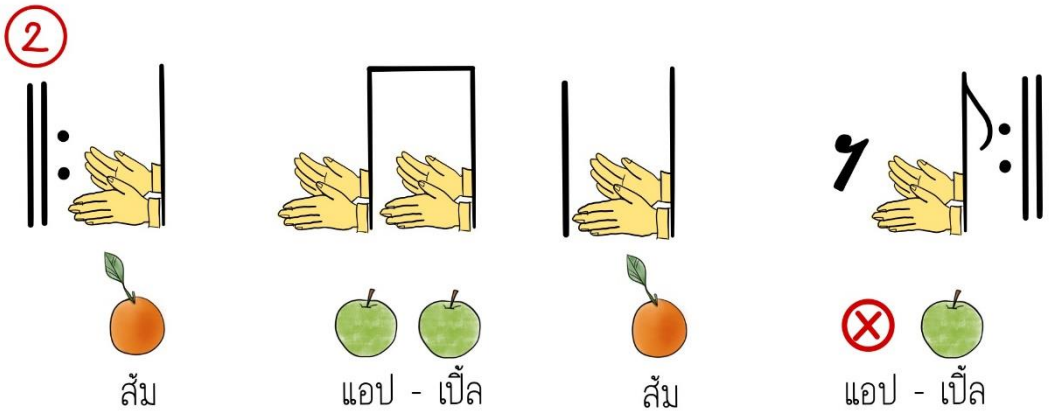

เพลงมอญซ่อนผ้า

(ตบมือ)

♩ = 95 - 130

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

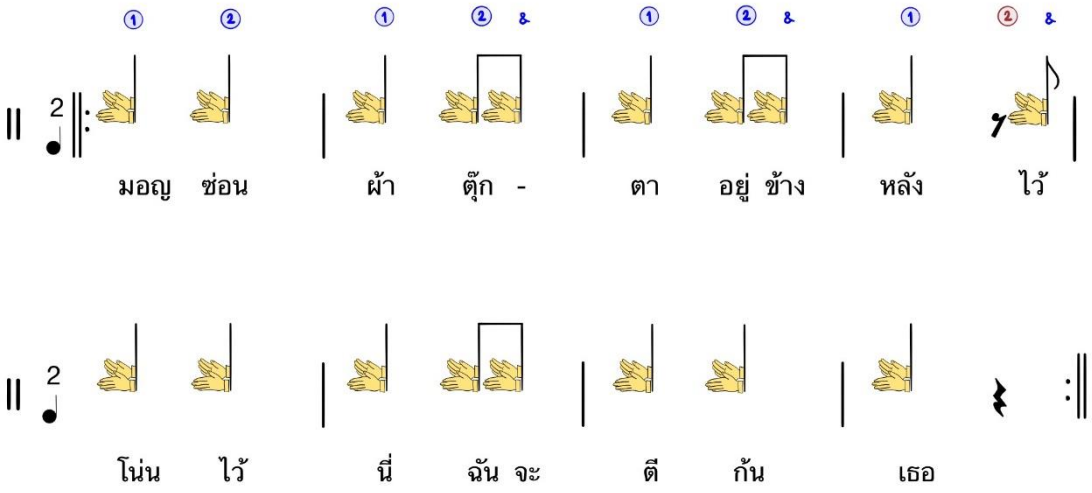

เพลงมอญซ่อนผ้า

(ทักษะเครื่องกระทบ)

♩ = 95 - 130 Sticking

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

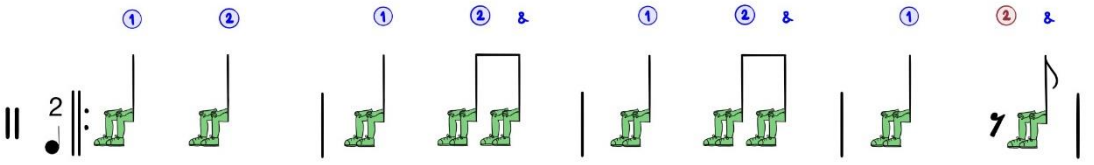

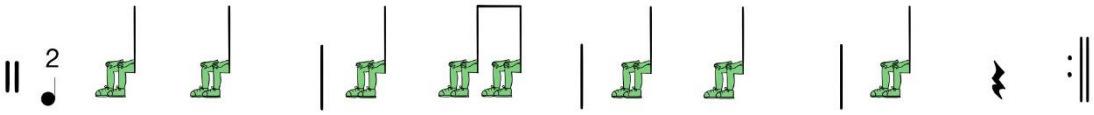

เพลงมอญซ่อนผ้า

(รูปแบบทำนอง)

♩ = 95 - 130 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

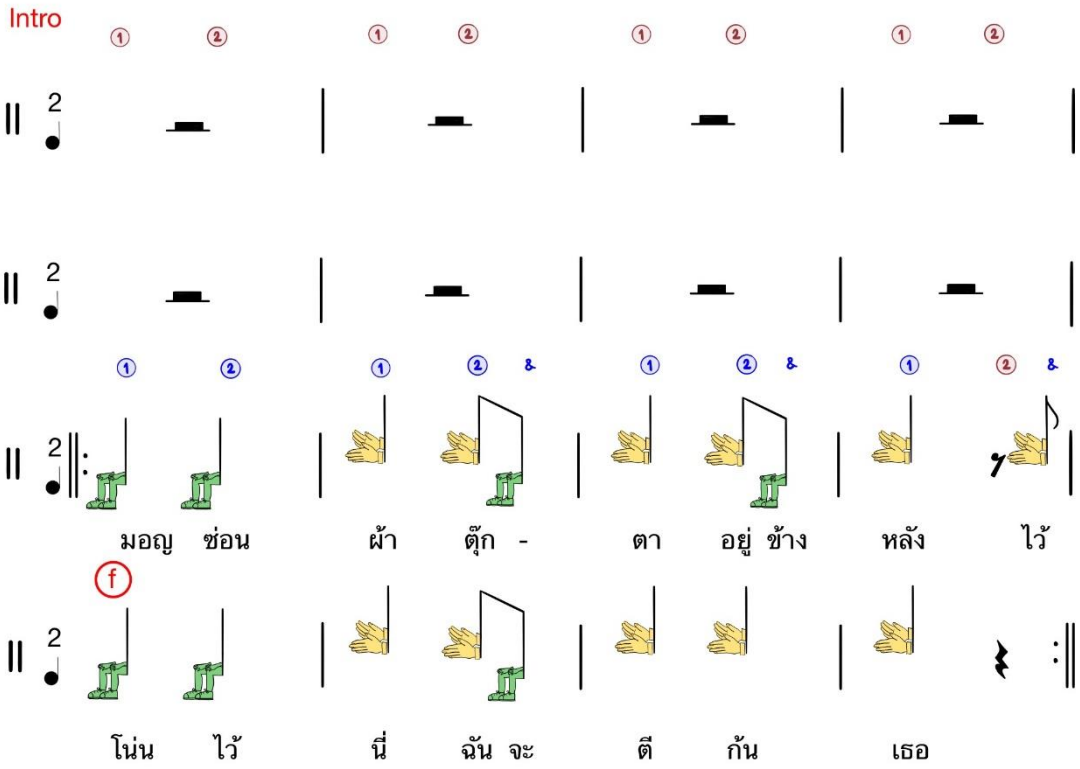

เพลงมอญซ่อนผ้า

(รูปแบบจังหวะ)

♩ = 95 - 130 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

Intro

มอญ ซ่อน ผ้า ตุ๊ก - ตา อยู่ ข้าง หลัง ไว้

R R R

f

โน่น ไว้ นี่ ฉัน จะ ตี ก้น เธอ

R R R

มอญ ซ่อน ผ้า ตุ๊ก - ตา อยู่ ข้าง หลัง ไว้

R R R

p

โน่น ไว้ นี่ ฉัน จะ ตี ก้น เธอ

f

สำหรับครู

เพลงมอญซ่อนผ้า

(บรรเลงคู่)

♩ = 95 - 130 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

Intro

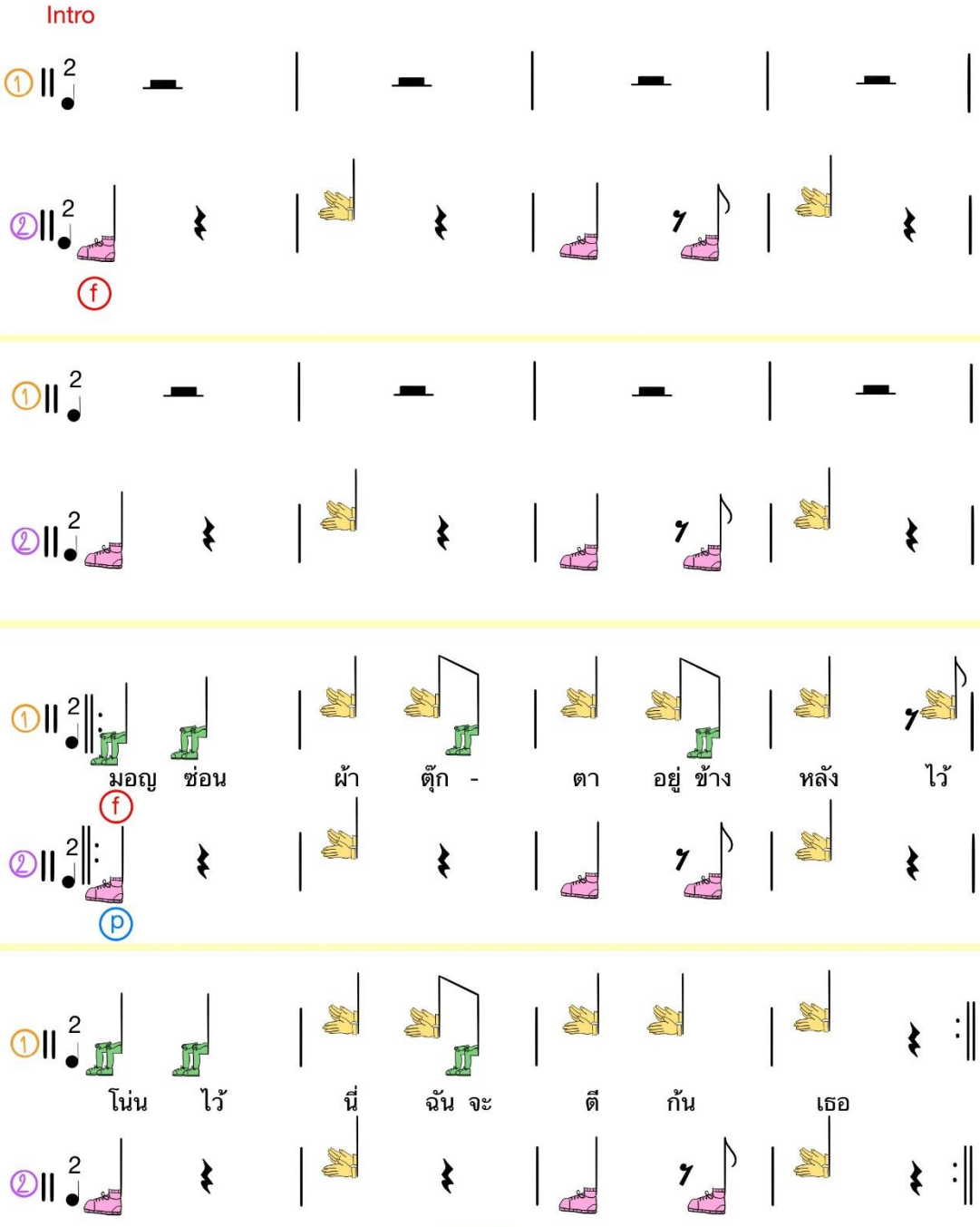

เพลงดั่งดอกไม้บาน

42

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 6 เพลงดั่งดอกไม้บาน

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. ชิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ถือเป็นทักษะที่สำคัญในการบรรเลงเครื่องกระทบ เป็นการใช้การเคลื่อนไหวของมือทั้งสองข้างในการควบคุมความเร็วเพื่อให้ได้เสียงรัวที่ละเอียดเท่ากัน โดยหากผู้เล่นสามารถเข้าใจการเลือกใช้มือ ได้เป็นอย่างดีจะมีพัฒนาการทางด้านชิงเกิลสโตรคโรลที่ดีขึ้นเช่นกัน	1. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะ Single Stroke Roll ได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนเข้าใจเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และจังหวะวอลซ์ (Waltz) 3. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติโน้ตดนตรี ♩. ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนสามารถแยกแยะสัญลักษณ์ค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) และค่อยๆ เบาลง (Diminuendo) ได้	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) เน้นฝึกการใช้ตักรัวอย่างรวดเร็ว 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาวประจุด (Dotted Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 3/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 80 - 100 5. องค์ประกอบดนตรี - การซ้ำทำนอง (Repeat) - ความดัง-เบา (Dynamics - mp , mf - การค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) และการค่อยๆ เบาลง (Diminuendo) 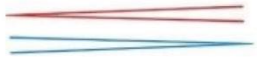 6. คีตลักษณ์ (Form) AB 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking - Single Stroke Roll	<u>ขั้นนำ</u> 1. ผู้สอนแนะนำเพลงดั่งดอกไม้บานโดยถามนักเรียนว่าเพลงนี้มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) เท่าไหร่ (เพลงต้นฉบับเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4) สามารถศึกษาได้จาก *คลิปเพลงดั่งดอกไม้บานในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 2. ถามผู้เรียนว่าจะทำอย่างไรให้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ กลายเป็น 3/4 ให้ผู้เรียนลองคิดดู ศึกษาได้จาก **คลิปอธิบายเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 ในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้สอนร้องเพลงดั่งดอกไม้บานเครื่องหมายกำหนดจังหวะ จังหวะ 4/4 และ 3/4 ให้ผู้เรียนฟังให้ผู้เรียนทราบถึงความแตกต่างและสามารถร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงดั่งดอกไม้บาน) พร้อมยกตัวอย่างเพลงที่ใช้ 4/4 ที่ผ่านมา เช่น เพลงเต่า, ลิง และอธิบายจังหวะวอลซ์ (Waltz) คือจังหวะที่นิยมใช้สำหรับการเต้นรำที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 ส่วนใหญ่พร้อมเปิด ***คลิปอธิบายจังหวะวอลซ์ (นาทีที่ 4.53) จากนั้นให้ผู้เรียนลองทำตามรูปแบบจังหวะเพลงดั่งดอกไม้บาน 3. ให้ผู้เรียนสังเกตโน้ต และตั้งคำถามว่าปฏิบัติอย่างไรโดยอธิบายผู้เรียนเกี่ยวกับชิงเกิลสโตรคโรล ว่าเป็นทักษะเฉพาะของเครื่องกระทบ และให้ทุกคนลองตบไปที่ตักในลักษณะรัวใช้มือขวาตบตักสลับกับมือซ้ายอย่างรวดเร็วโดยให้ผู้เรียนทำปฏิบัติความดัง-เบา การค่อยๆ ดังขึ้น และการค่อยๆ เบา ตามที่กำหนดให้ในโน้ตแบบฝึกหัด 4. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ดูหน้ารูปแบบจังหวะนำเครื่องดนตรีสแนร์ (Snare) แทนโน้ต เครื่องดนตรีเบสดรัม (Bass Drum) แทนโน้ต เครื่องประเภทเขย่า เช่น Maracas, Shaker และ Tambourine แทนชิงเกิลสโตรคโรล 5. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มฝึกซ้อมและให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงไปด้วยกัน <u>ขั้นสรุป</u> 1. ทบทวนการปฏิบัติ Single Stroke Roll โดยใช้สัญลักษณ์ค่อยๆ ดังขึ้น และค่อยๆ เบาลง 2. ทบทวนเนื้อหาเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และจังหวะวอลซ์ (Waltz)	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงดั่งดอกไม้บาน 2. คลิปวีดีโอ และการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงดั่งดอกไม้บาน 3. *คลิปเพลงดั่งดอกไม้บาน **คลิปอธิบายเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4 และ ***คลิปอธิบายจังหวะวอลซ์	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ 3. สามารถปฏิบัติทักษะชิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ได้อย่างถูกต้อง 4. ผู้เรียนเข้าใจอัตราจังหวะ 3/4 จังหวะวอลซ์ และโน้ต ♩. ได้เป็นอย่างดี 5. สังเกตผู้เรียนในการปฏิบัติสัญลักษณ์ค่อย ๆ ดังขึ้น และค่อย ๆ เบาลง ได้	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ 3. ปรับใช้เครื่องกระทบตามที่สถานศึกษาหรือผู้สอนมีอยู่ได้ตามความสะดวก

การ์ดจังหวะ เพลงดั่งดอกไม้บาน

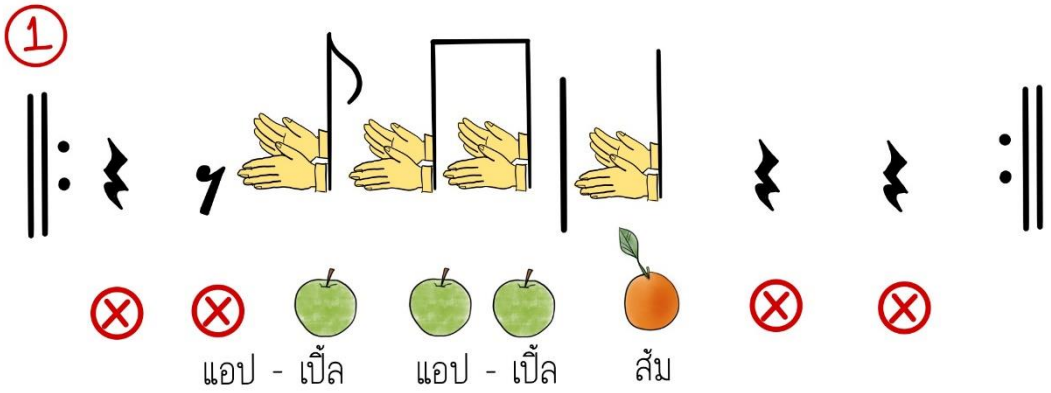

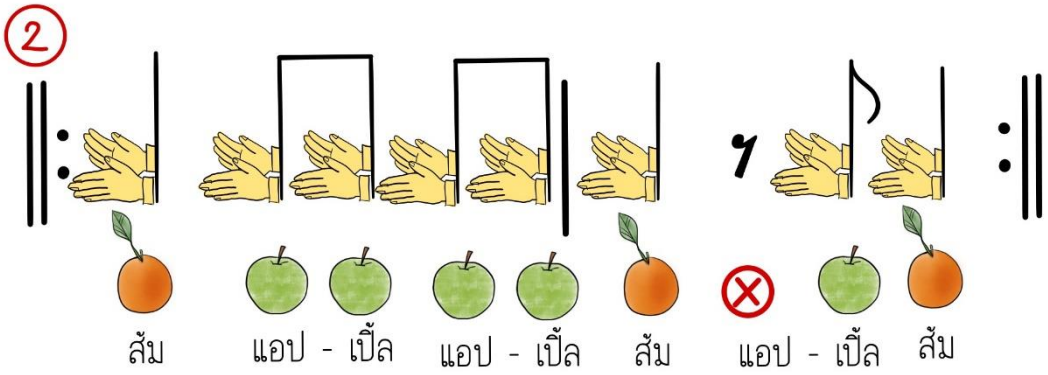

เพลงดั่งดอกไม้บาน

(ตบมือ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ทวีศักดิ์ อุชุคตานนท์ (สเถียรธรรมสถาน)
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 80 - 100

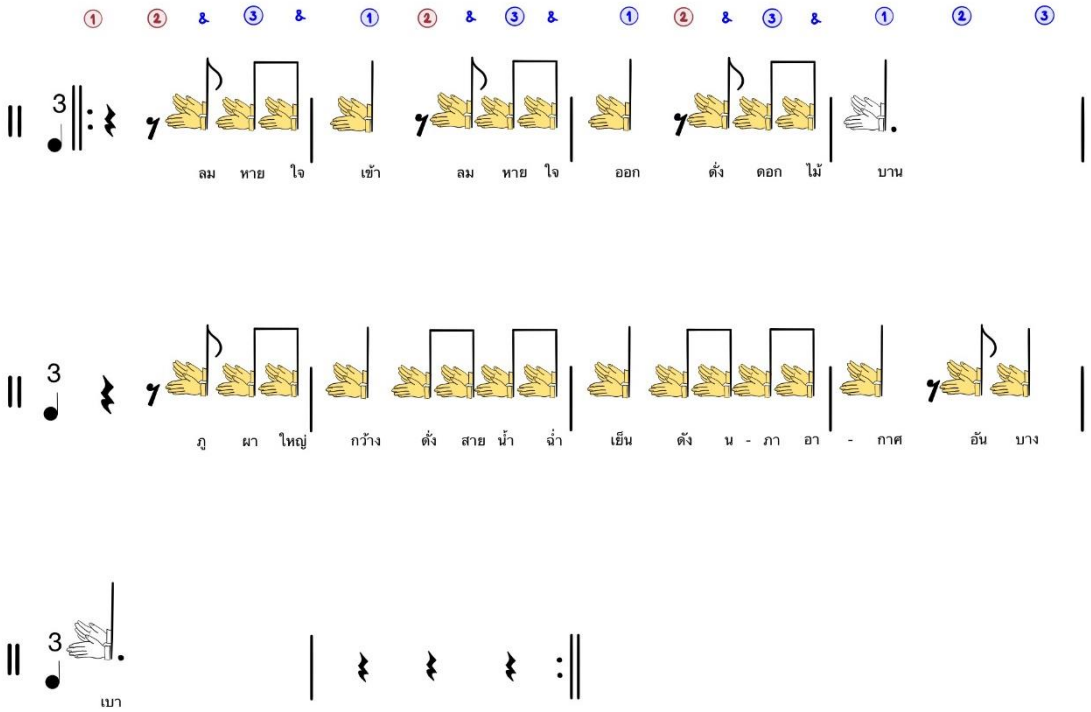

เพลงดั่งดอกไม้บาน

(ทักษะเครื่องกระทบ)

♩ = 80 - 100 Sticking

Single Stroke Roll

เนื้อร้อง/ทำนอง ทวีศักดิ์ อุชุคตานนท์ (สเถียรธรรมสถาน)
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

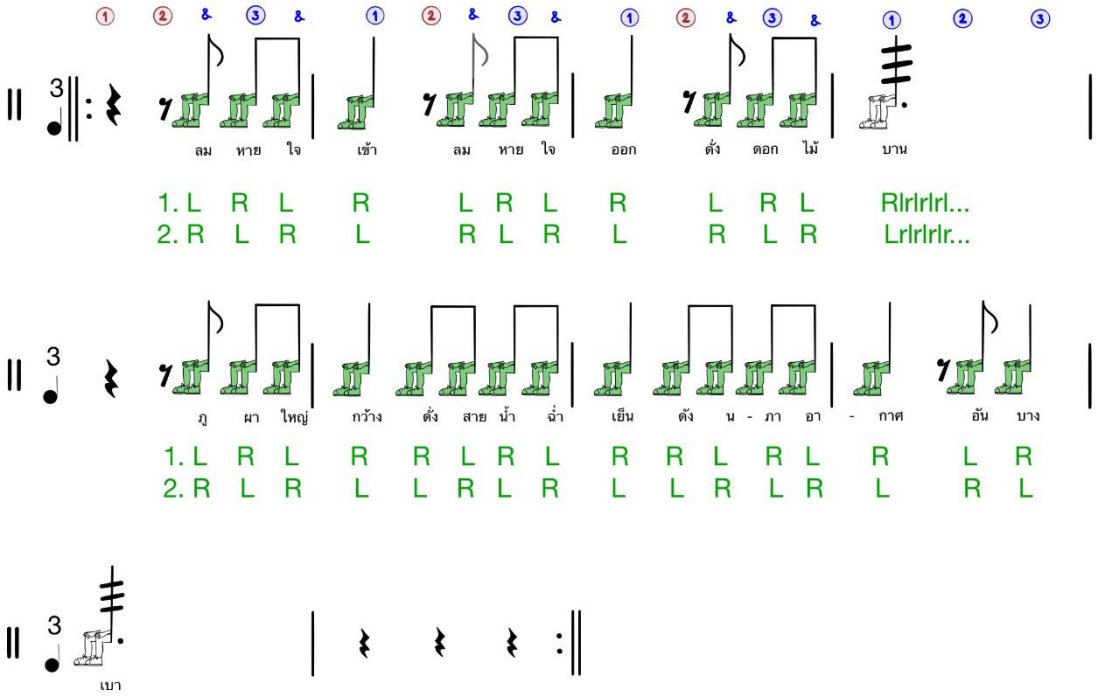

1. RIrIrIrI...
2. LrIrIrIr...

เพลงดั่งดอกไม้บาน

(รูปแบบทำนอง)

เนื้อร้อง/ทำนอง ทวีศักดิ์ อุชุคตานนท์ (สเถียรธรรมสถาน)
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 80 - 100 กิจกรรมที่ 1

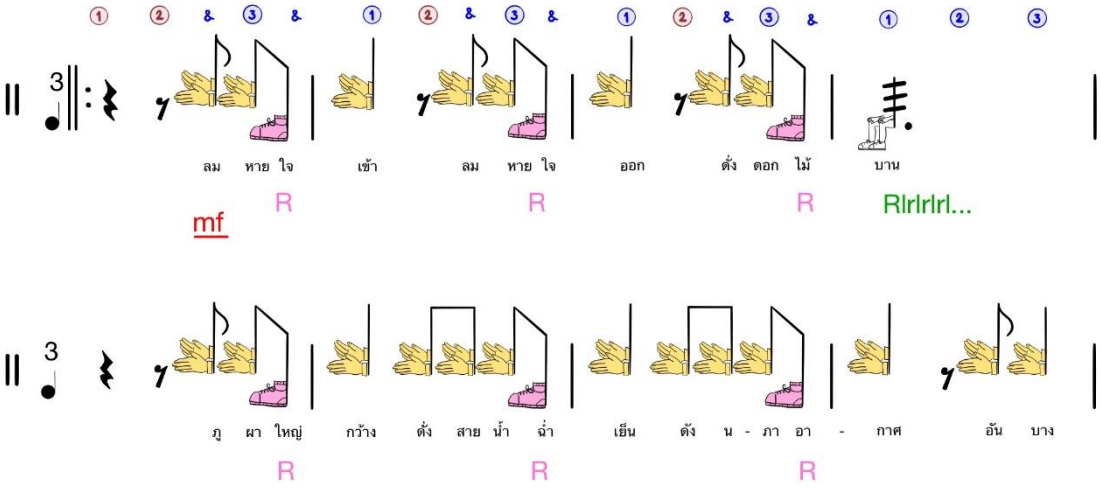

เพลงดั่งดอกไม้บาน

(รูปแบบจังหวะ)

= 80 - 100 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ทวีศักดิ์ อุชุคตานนท์ (สเถียรธรรมสถาน)
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

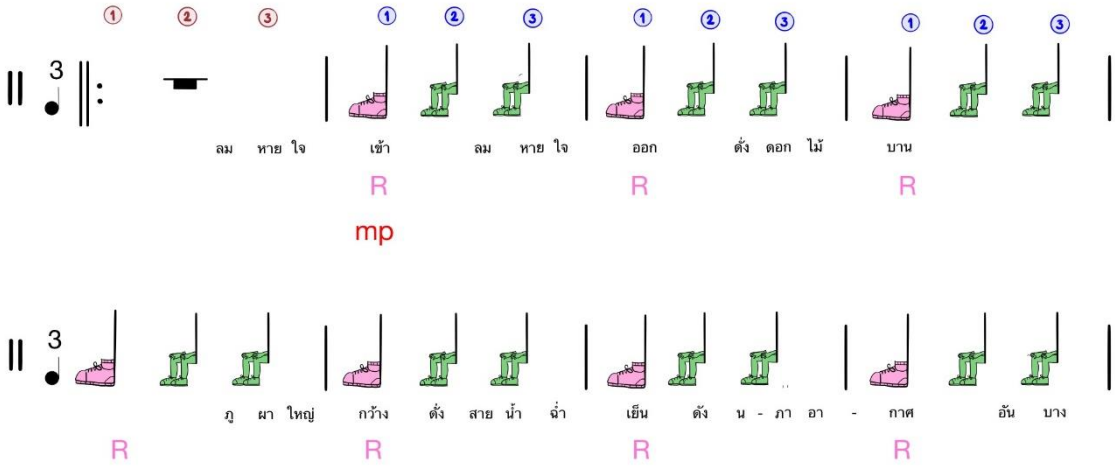

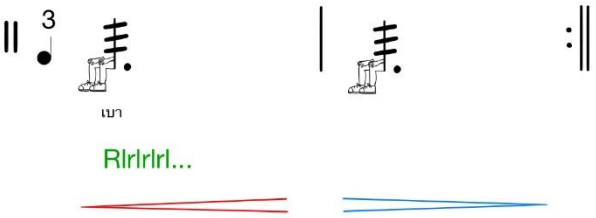

สำหรับครู

เพลงดั่งดอกไม้บาน

(บรรเลงคู่)

♩ = 80 - 100 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ทวีศักดิ์ อุชุคตานนท์ (สเถียรธรรมสถาน)
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

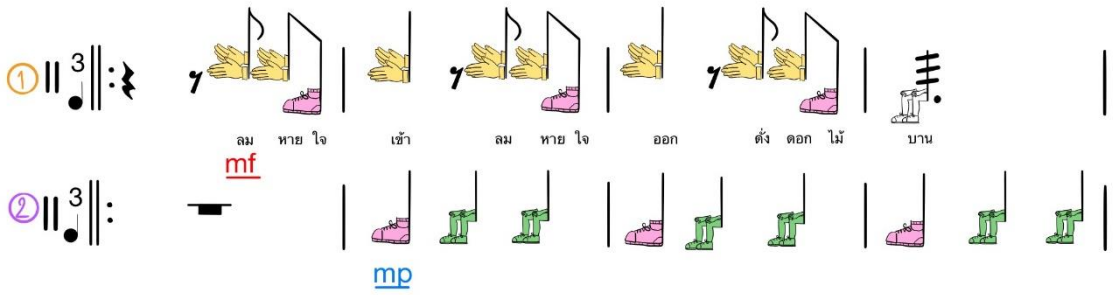

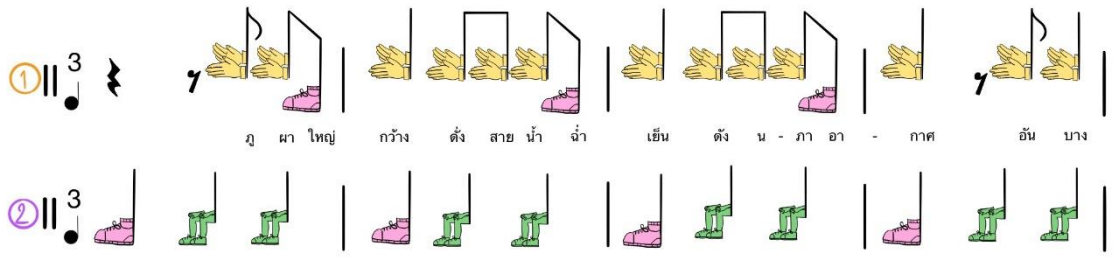

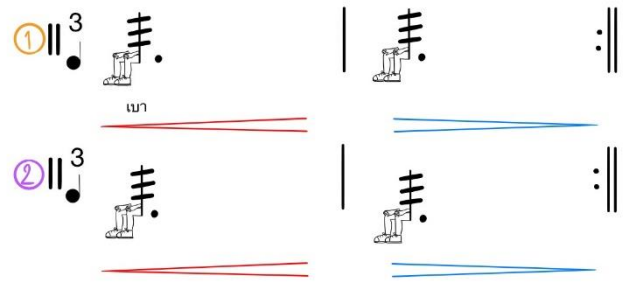

เพลงงูกินหาง

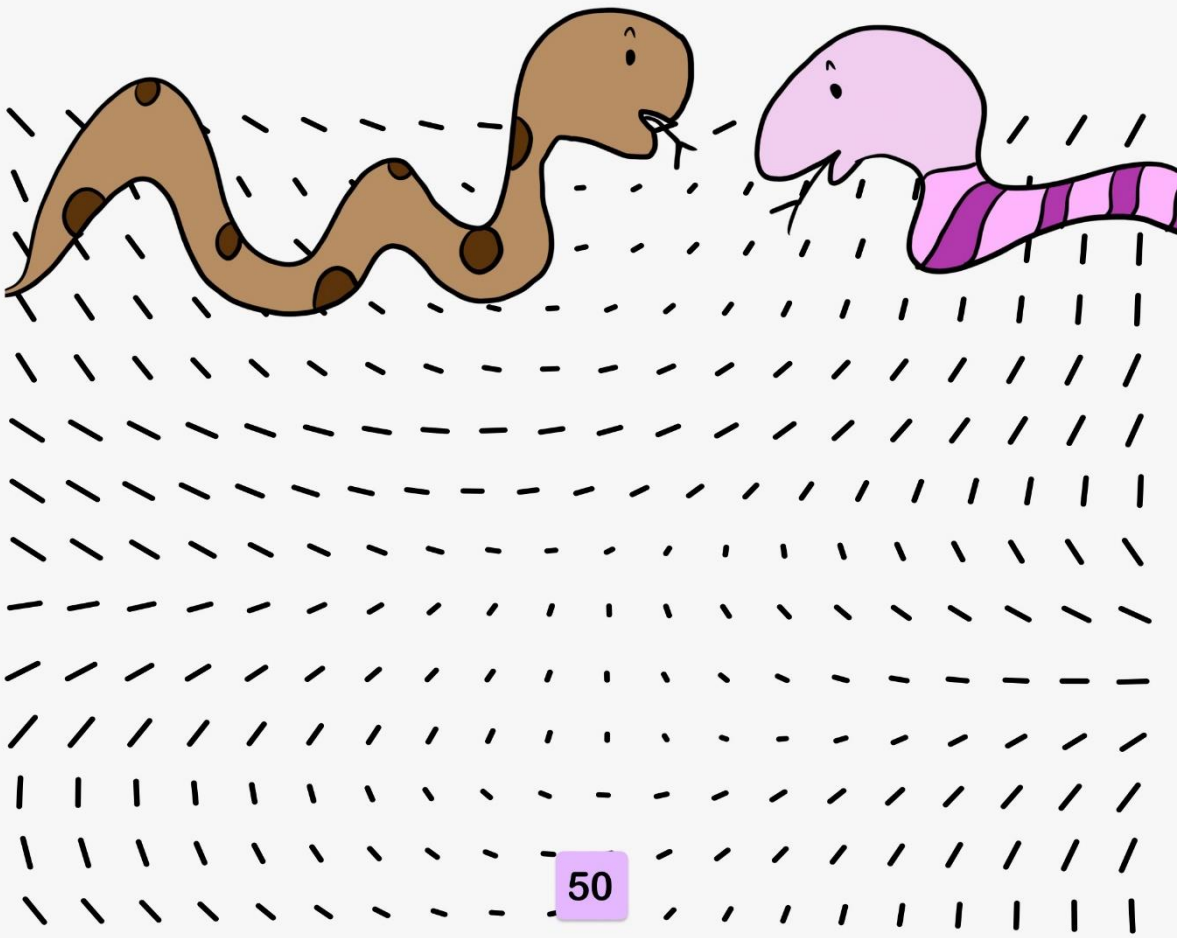

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 7 เพลงงูกินหาง

แนวคิด	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดผล	ข้อเสนอแนะ
1. การรวมทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ถือเป็น 2 ทักษะที่เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติเครื่องกระทบ ซึ่งหากผู้เรียนสามารถปฏิบัติในรูปแบบร่างกายสร้างจังหวะได้ ผู้เรียนสามารถปรับใช้ให้เข้ากับพัฒนาการในการปฏิบัติเครื่องกระทบที่ดีได้	1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้ทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ในบทเพลงงูกินหางได้ 2. ผู้เรียนเข้าใจเครื่องหมายยืดเสียง 𝄐 (Fermata) และสามารถปฏิบัติได้	1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) - ตบมือ (Clap) - ตบตัก (Pat) - ย่ำเท้า (Stomp) - ดีดนิ้ว (Snap) ใช้ท่าทางเพื่อฝึกทักษะเครื่องกระทบให้แข็งแรง 2. โน้ตดนตรี (Note) - โน้ตตัวขาว (Half Note) - โน้ตตัวดำ (Quarter Note) - โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note) - ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest) - ตัวหยุดเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Rest) 3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4 4. อัตราความเร็ว (Tempo) ♩ = 105 – 120 5. องค์ประกอบดนตรี - ความดัง-เบา (Dynamic) - mp, mf, f - การค่อย ๆ ดังขึ้น (Crescendo) 6. คีตลักษณ์ (Form) A 7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique) - Sticking - Single Stroke Roll	ขั้นนำ 1. ผู้สอนทบทวนทักษะเครื่องกระทบ Sticking และ Single Stroke Roll ในบทเพลงลิงและเพลงดั่งดอกไม้บาน 2. ผู้สอนศึกษาวิธีการเล่นงูกินหางจาก *คลิปและอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการละเล่นงูกินหางในหัวข้อสื่อการเรียนรู้ 3. ให้ผู้เรียนอาสาสมัครลองออกมาสาธิตการเล่นตามความเข้าใจ ขั้นสอน 1. ผู้สอนอธิบายถึงคำร้องของเพลงงูกินหางโดยร้องให้ผู้เรียนร้องตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงงูกินหาง) 2. ให้ผู้เรียนสังเกตโน้ต และถามว่าเครื่องหมาย 𝄐 และตั้งคำถามว่ามันทำหน้าที่อะไร จากนั้นอธิบายว่าคือเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) ทำหน้าที่ยืดโน้ตตัวที่อยู่ล่างมันให้ยาวขึ้น (ในเพลงงูกินหางนี้กำหนดให้ Fermata ยืดเสียงออกเป็น 4 จังหวะ) 3. ให้ผู้เรียนจับคู่ หรือจับกลุ่มฝึกซ้อมปฏิบัติโน้ตเพลงงูกินหางโดยใช้การเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ตบตัก โดยครูเป็นผู้สังเกต 4. เมื่อผู้เรียนทำได้ให้ผู้เรียนลองอ่านโน้ตและฝึกปฏิบัติรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะพร้อมกัน 5. ให้ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะพร้อมกันกับการร้องเพลง ขั้นสรุป 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติทักษะการเลือกใช้มือ และซิงเกิลสโตรคโรล 2. ทบทวนเครื่องหมายเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) และถามคำถามนักเรียนว่าทำหน้าที่อย่างไร 3. ให้ผู้เรียนลองตอบคำถามจากโน้ตเพลงงูกินหางว่าเครื่องกระทบจากที่เรียนมาในเพลงมอญซ่อนผ้า และเพลงดั่งดอกไม้บาน ผู้เรียนคิดว่าลักษณะของเสียงเครื่องกระทบใดเหมาะสมกับท่าของร่างกายสร้างจังหวะท่าอะไร และเพราะอะไร 4. ให้ผู้เรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปบทบาทและวิธีการเล่นงูกินหางมาตามที่เข้าใจ	1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงงูกินหาง 2. คลิปวีดีโอและการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงงูกินหาง 3. *คลิปวีดีโอการละเล่นงูกินหาง	1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้เรียนปฏิบัติร่างกายสร้างจังหวะโดยใช้ทักษะการเลือกใช้มือ (Sticking) และซิงเกิลสโตรคโรล (Single Stroke Roll) ในบทเพลงงูกินหางได้ 3. ผู้เรียนเข้าใจอธิบายถึงหน้าที่ของเครื่องหมายยืดเสียง (Fermata) และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้ 2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้ 3. สามารถปรับกิจกรรมโดยใช้เครื่องหมายยืดเสียงเป็นหลัก ให้ผู้เรียนฝึกการเป็นวาทยกร (Conductor) โดยมานำเคาะหน้าชั้นเรียน หรือให้ผู้เรียนหนึ่งคนในกลุ่มเป็นวาทยากร

การ์ดจังหวะ เพลงงูกินหาง

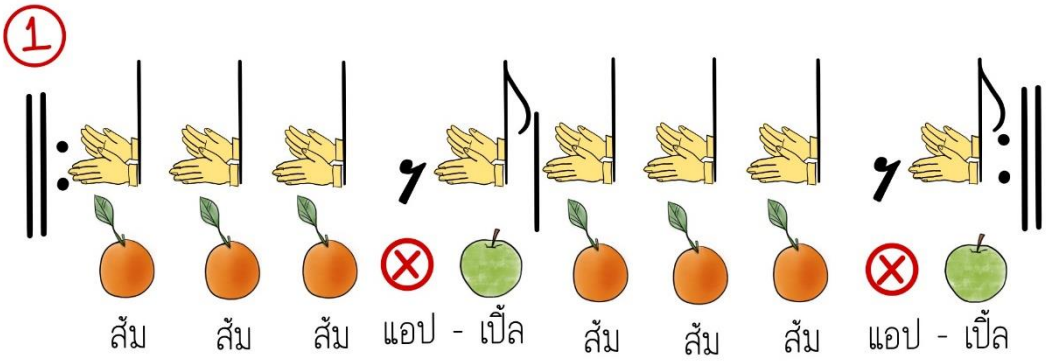

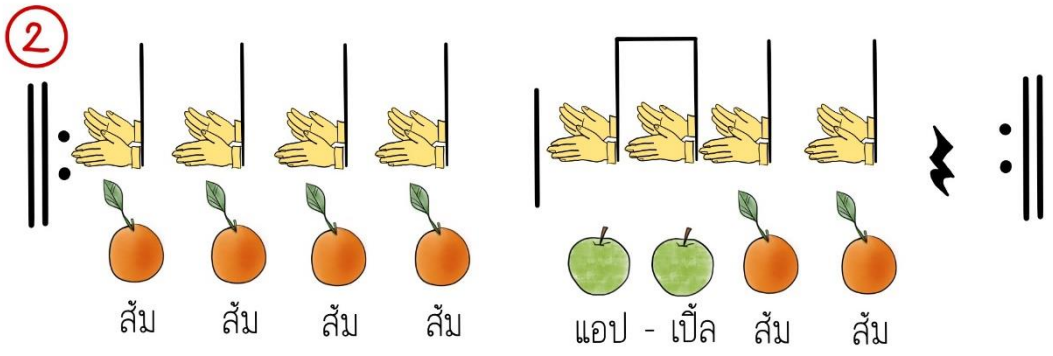

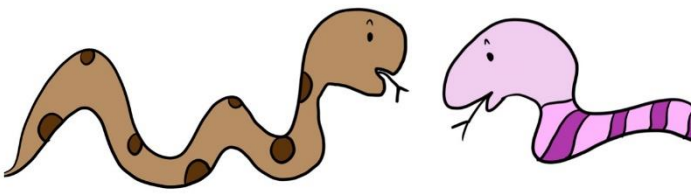

เพลงงูกินหาง

(ตบมือ)

♩ = 105 - 120

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

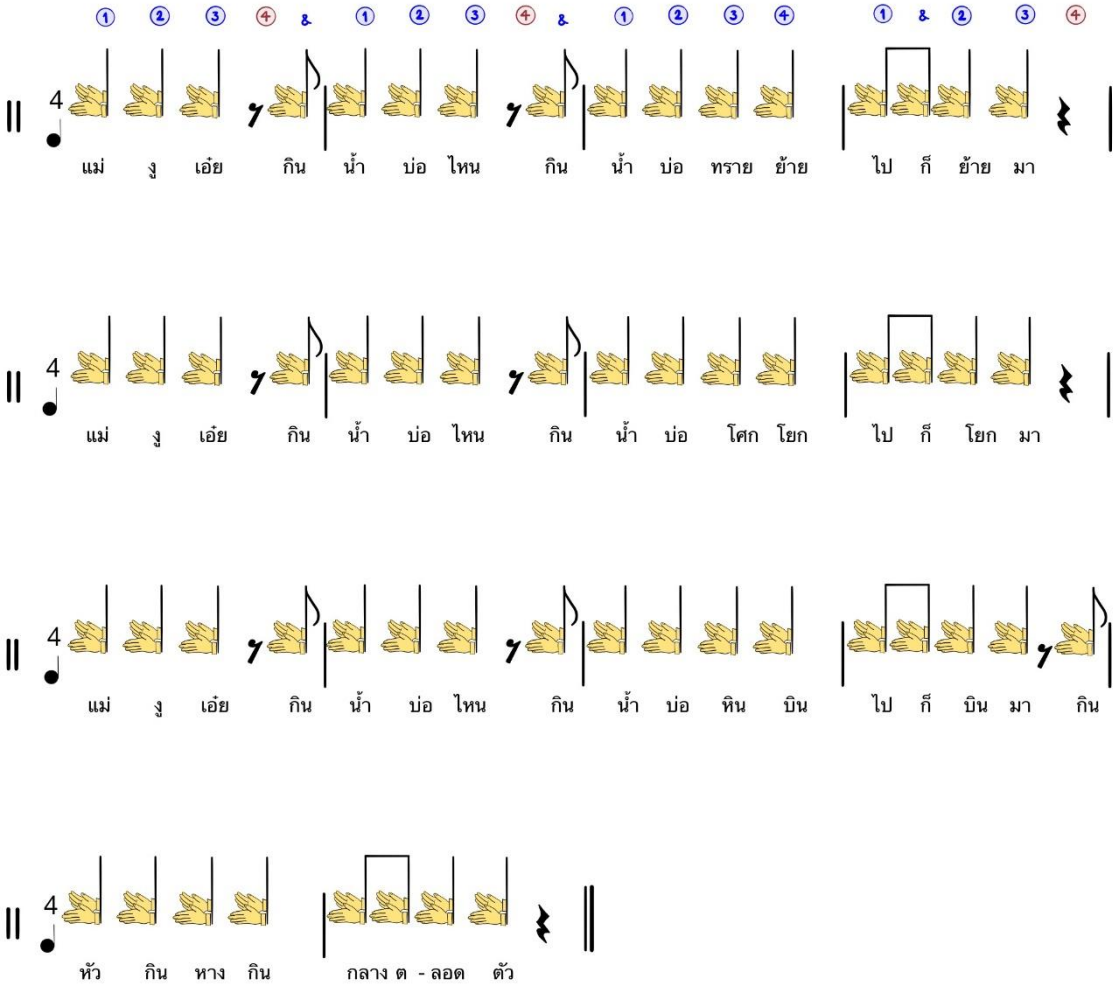

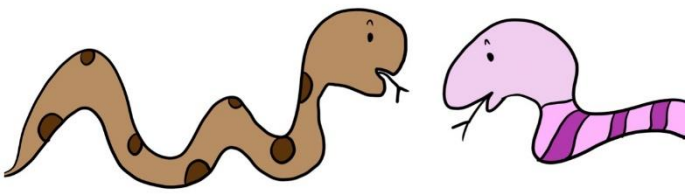

เพลงงูกินหาง

(ทักษะเครื่องกระทบ)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

♩ = 105 - 120 Sticking

Single Stroke Roll

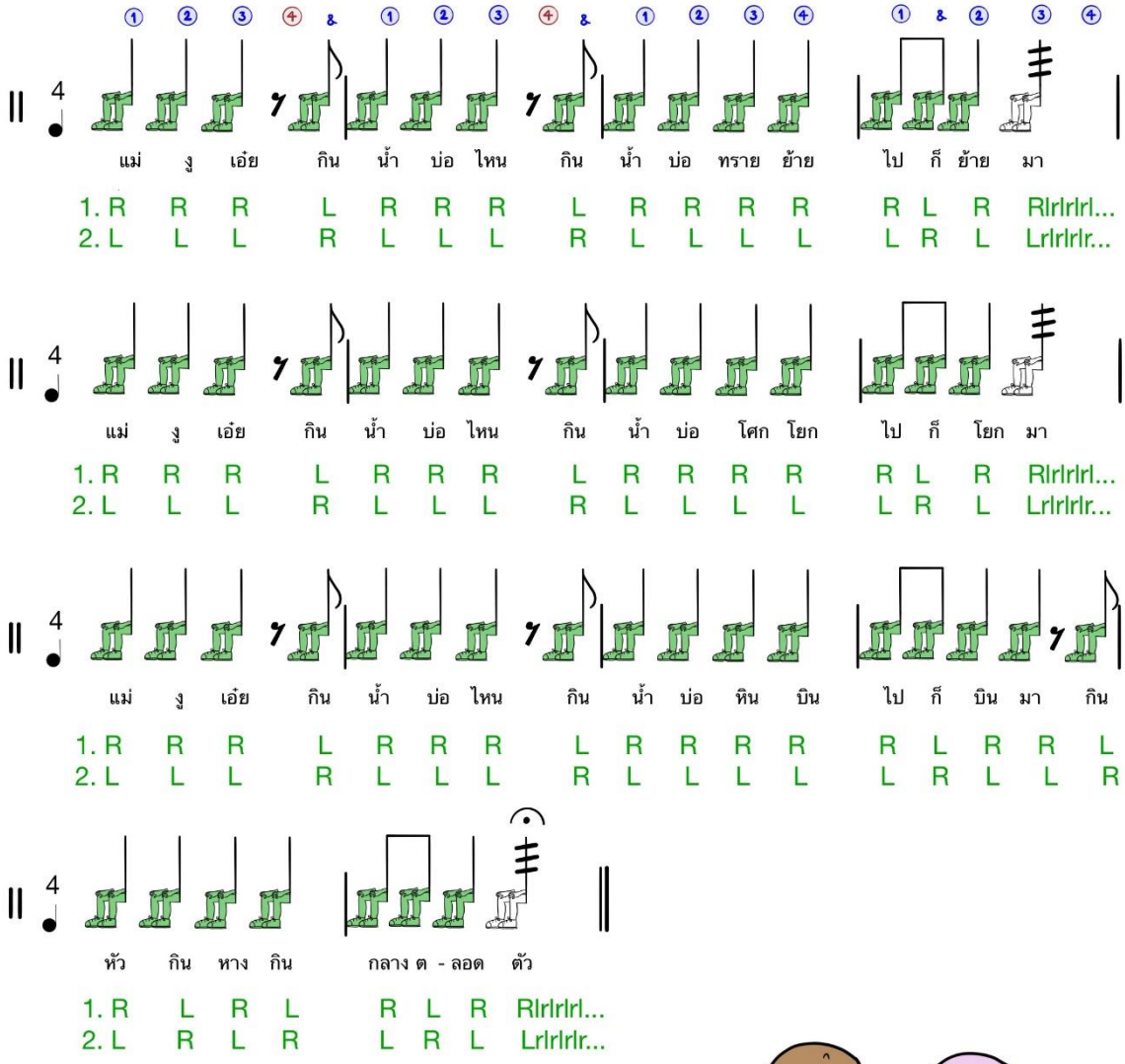

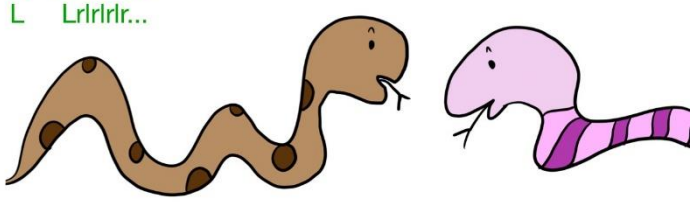

เพลงงูกินหาง

(รูปแบบทำนอง)

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

♩ = 105 - 120 กิจกรรมที่ 1

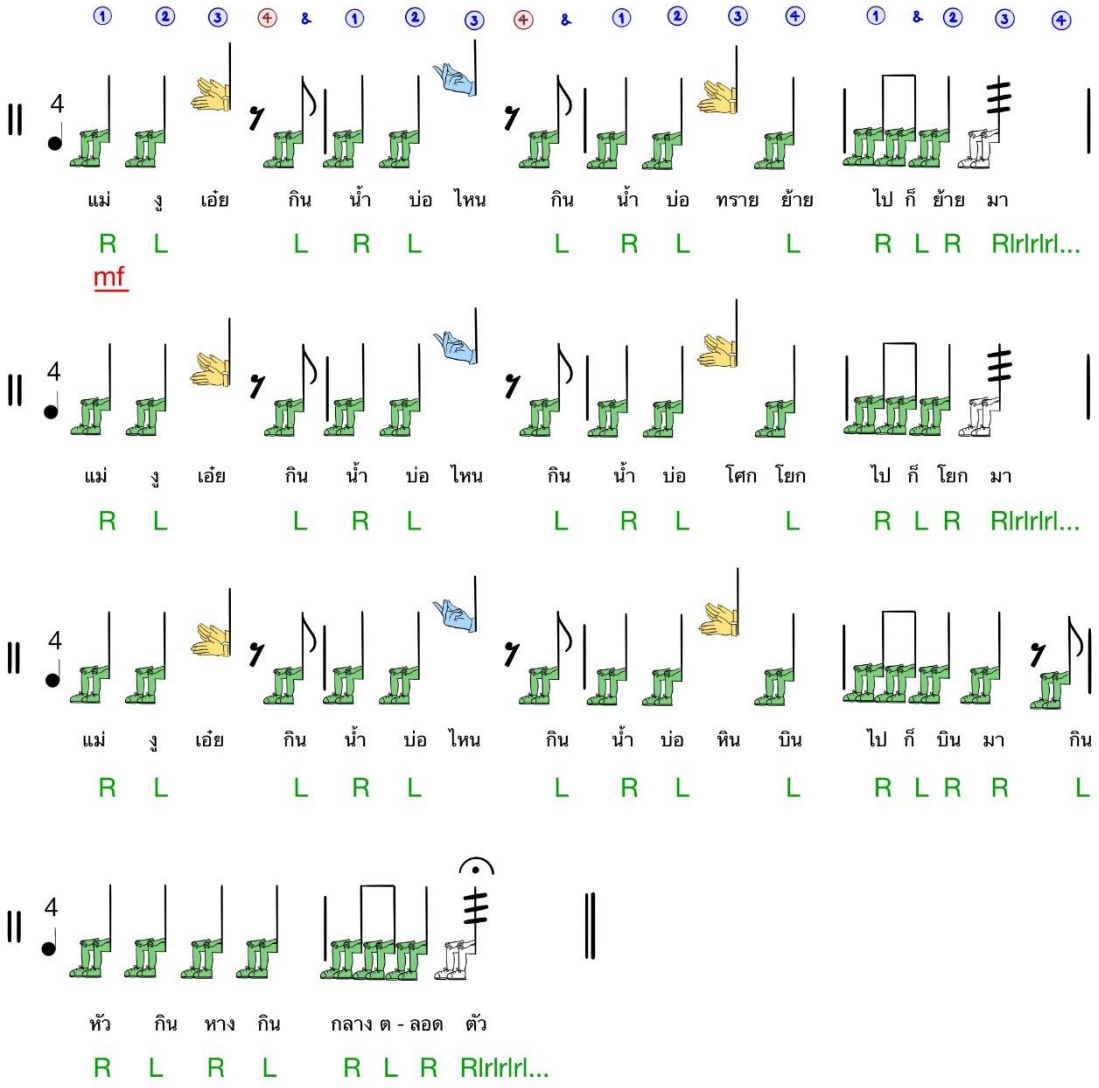

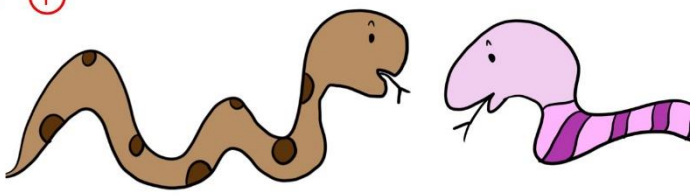

เพลงงูกินหาง

(รูปแบบจังหวะ)

♩ = 105 - 120 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

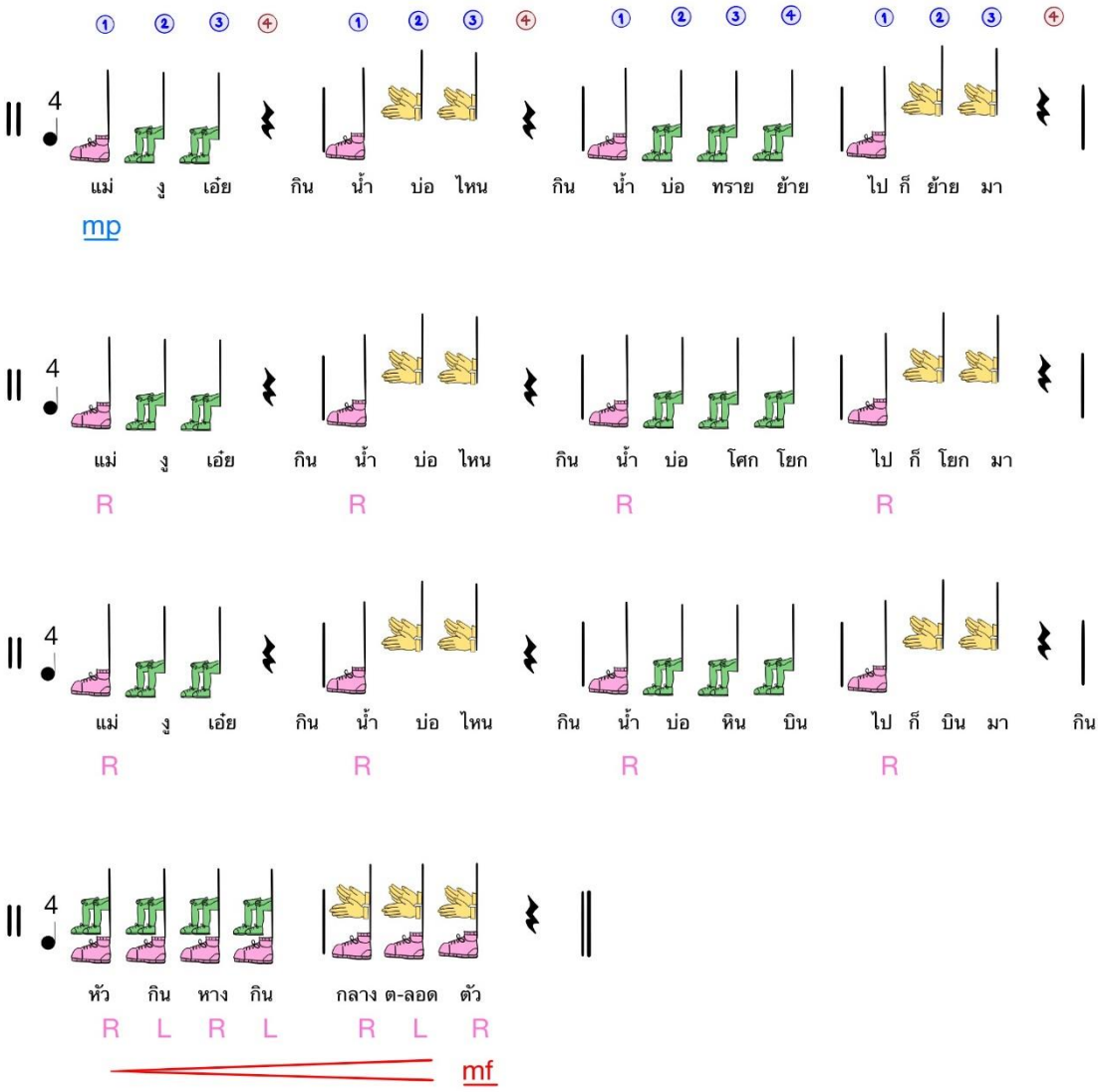

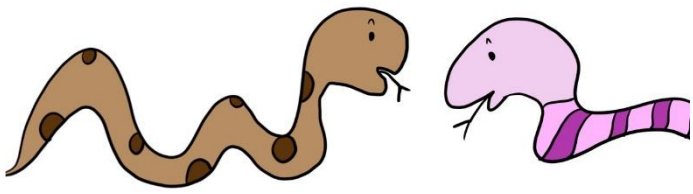

เพลงงูกินหาง

สำหรับครู

(บรรเลงคู่)

♩ = 105 - 120

กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง ไม่ปรากฏ
เรียบเรียง กัญฐิตา โกมลพันธุ์

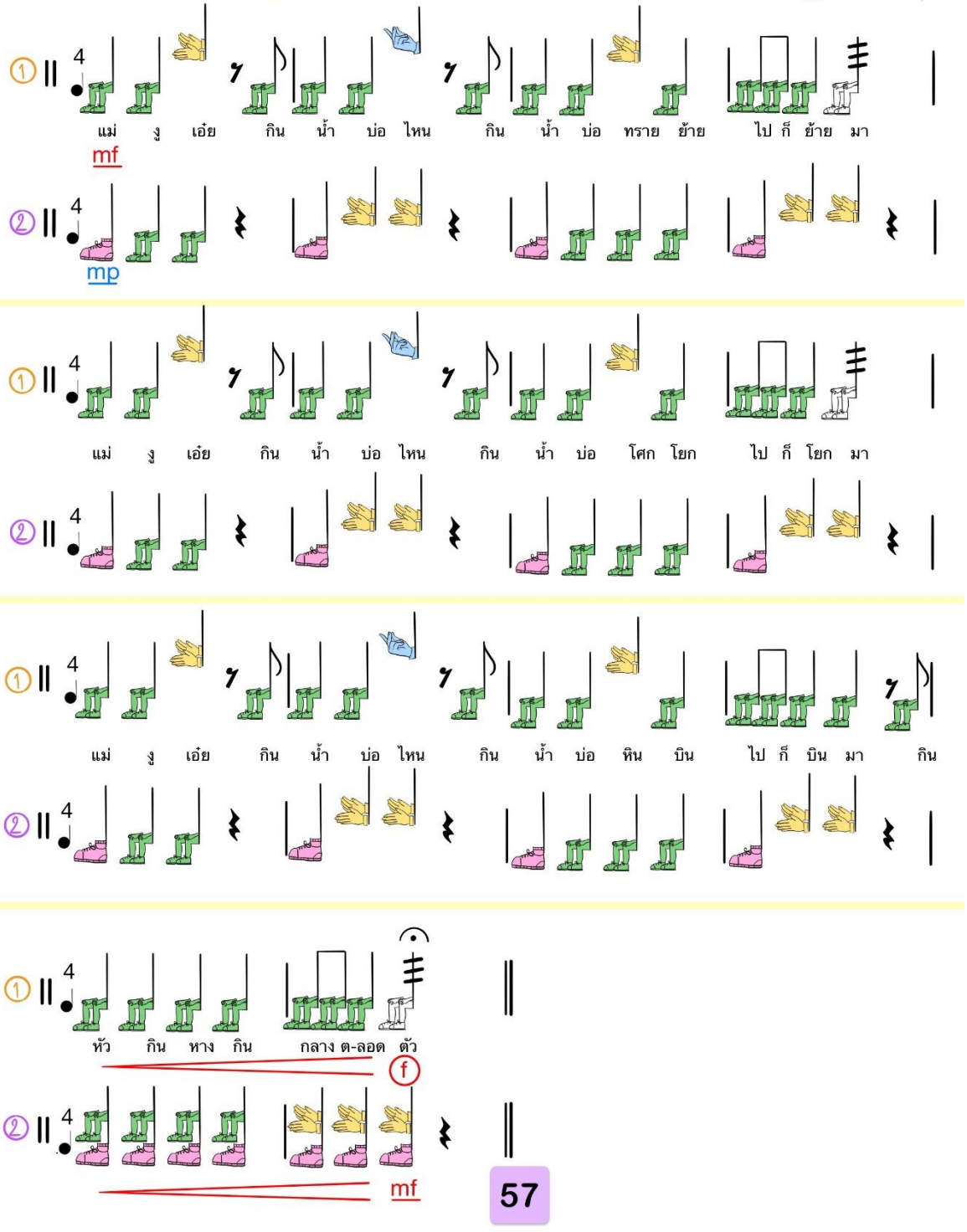

เพลงลาวกระทบไม้

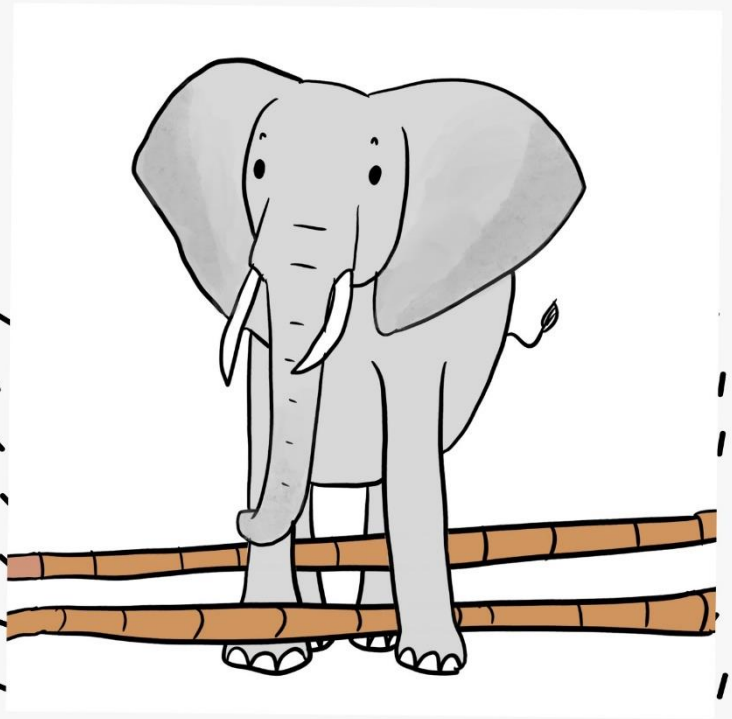

58

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลงที่ 8 เพลงลาวกระทบไม้

<table>
<tr><th>แนวคิด</th><th>จุดประสงค์</th><th>เนื้อหา</th><th>กิจกรรมการเรียนรู้</th><th>สื่อการเรียนรู้</th><th>การวัดผล</th><th>ข้อเสนอแนะ</th></tr>
<tr>
<td>1. การฝึกอ่านโน้ตแบบฉับพลัน (Sight Reading) คือการที่ผู้เรียนเข้าใจค่าของโน้ตและตัวหยุดเป็นอย่างดีและสามารถอ่านโน้ตและปฏิบัติได้ทันที ถือเป็นทักษะที่ผู้เรียนดนตรีทุกคนควรฝึกฝน</td>
<td>1. ผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตแบบฉับพลันบทเพลงลาวกระทบไม้ได้
2. ผู้เรียนสามารถเข้าใจลักษณะเสียงเครื่องกระทบและหาอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงมาปรับใช้บรรเลงแทนได้</td>
<td>1. ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion)
- ตบมือ (Clap)
- ตบตัก (Pat)
- ย่ำเท้า (Stomp)
ฝึกการอ่านโน้ตร่างกายสร้างจังหวะที่ไม่ได้เป็นรูปแบบอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งเปลี่ยนการใช้มือ ตัก และเท้า ให้มั่นคง แข็งแรง
2. โน้ตดนตรี (Note)
- โน้ตตัวกลม (Whole Note)
- โน้ตตัวขาวประจุด (Dotted Half Note)
- โน้ตตัวขาว (Half Note)
- โน้ตตัวดำ (Quarter Note)
- โน้ตเขบ็ต 1 ชั้น (Eighth Note)
- ตัวหยุดกลม (Whole Rest)
- ตัวหยุดตัวดำ (Quarter Rest)
3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature) - 4/4
4. อัตราความเร็ว (Tempo)
♩ = 100 - 120
5. องค์ประกอบดนตรี
- การซ้ำทำนอง (Repeat)
- ความดัง-เบา (Dynamic) - mf, f
6. คีตลักษณ์ (Form) - A
7. ทักษะเครื่องกระทบ (Percussion Technique)
- Sticking
- Single Stroke Roll</td>
<td>ขั้นนำ
1. ทบทวนค่าของโน้ตแต่ละตัว 𝅝, 𝅗𝅥, ♩, ♪, 𝅘𝅥𝅯
2. ผู้สอนศึกษาวิธีการรำและร้องเพลงลาวกระทบไม้และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจจาก *คลิปวีดีโอในหัวข้อสื่อการเรียนรู้
3. ให้ผู้เรียนลองตบมือและตักเป็นจังหวะไม้ย้อนกลับไปใหม่เรื่อยๆ
<table>
<tr><th>จังหวะสากล (Counting System)</th><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr>
<tr><th>จังหวะไม้</th><td>ห่าง</td><td>-</td><td>ห่าง</td><td>ห่าง</td><td>ชิด</td><td>-</td><td>ชิด</td><td>ห่าง</td></tr>
</table>
ขั้นสอน
1. ผู้สอนพูดเนื้อเพลงลาวกระทบไม้เป็นจังหวะโดยให้ผู้เรียนพูดตามพร้อมตบมือเป็นจังหวะตก (หรือเปิดคลิปวีดีโอจากชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลาวกระทบไม้)
2. ผู้สอนอธิบายถึงค่าของโน้ตตัวหยุดตัวกลม และโน้ตตัวหยุดตัวขาวและลองให้ผู้เรียนอ่านโน้ตแบบฉับพลันเพลงลาวกระทบไม้แบบตบมือพร้อมกันทุกคน และจึงสุ่มเป็นคู่ช่วยกันปฏิบัติและให้เพื่อนช่วยกันดู
3. แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนนำอุปกรณ์ที่เตรียมมาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี หรือนำมาลองบรรเลงกับโน้ตรูปแบบจังหวะโดยการเลือกใช้ในกลุ่มของตนเองโดยผู้สอนเดินตรวจดูว่าผู้เรียนปฏิบัติเหมาะสมกับแนว และ หรือไม่
4. ฝึกซ้อมภายในกลุ่มและกำหนดให้ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะและเครื่องกระทบบรรเลงพร้อมกันอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบเสียงของเครื่องดนตรีได้
5. ให้นักเรียนเล่นลาวกระทบไม้กันพร้อมถ่ายวีดีโอเก็บไว้ใช้ในการแสดงต่อไป
ขั้นสรุป
1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติรูปแบบทำนองและรูปแบบจังหวะเพลงลาวกระทบไม้
2. ทบทวนค่าของโน้ตตัวหยุดตัวกลม และโน้ตตัวหยุดตัวขาว</td>
<td>1. หนังสือชุดกิจกรรม Body Percussion เพลงลาวกระทบไม้
2. คลิปวีดีโอ และการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) เพลงลาวกระทบไม้
3. *คลิปวีดีโอเพลงลาวกระทบไม้
4. ให้ผู้เรียนเตรียมอุปกรณ์แทนเครื่องกระทบเช่น ตะเกียบกับกระป๋องน้ำอัดลม (แทน Snareและไม้ตี) ถั่วกับขวดพลาสติกเล็กๆ สำหรับเขย่า (แทน Shaker) และท่อ PVC 2 ท่อ สำหรับการเคาะกระทบไม้</td>
<td>1. ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้เรียนตบมือได้ตรงจังหวะ
3. สามารถอ่านโน้ตแบบฉับพลันบทเพลงลาวกระทบไม้ได้
4. สามารถเข้าใจโน้ตตัวหยุดตัวกลมและโน้ตตัวหยุดตัวขาว
5. ผู้เรียนสามารถบอกหน้าที่ของเสียงที่แตกต่างกันตามแต่ละโน้ตและนำมาเทียบกับเครื่องกระทบได้</td>
<td>1. ผู้สอนนำการ์ดจังหวะ (Rhythm Card) มาช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะก่อนการเรียนรู้ได้
2. ผู้สอนปรับใช้ร่างกายสร้างจังหวะเฉพาะท่าได้
3. อุปกรณ์ที่ให้ผู้เรียนเตรียมมาผู้สอนสามารถปรับใช้ได้ตามสะดวก โดยลักษณะเสียงของอุปกรณ์ต้องมีความแตกต่างกัน 3 เสียงของแนวตบมือ ตบตัก และย่ำเท้า</td>
</tr>
</table>

การ์ดจังหวะ เพลงลาวกระทบไม้

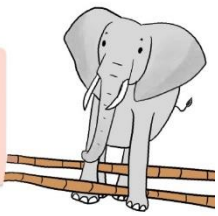

①

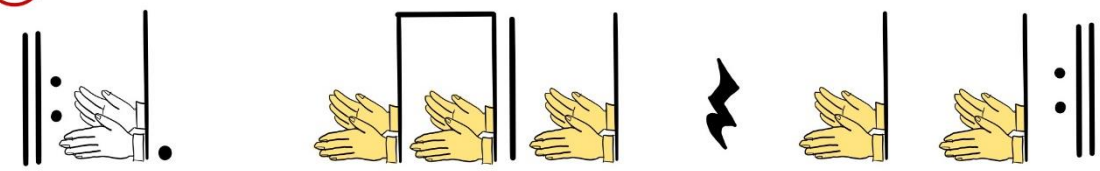

②

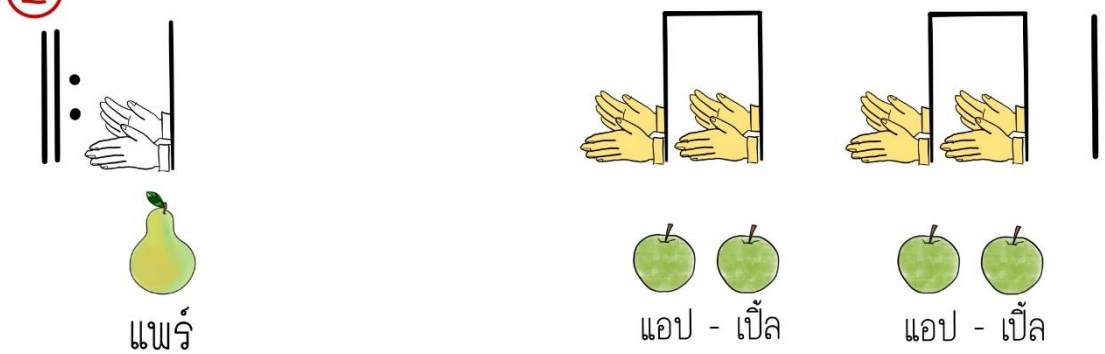

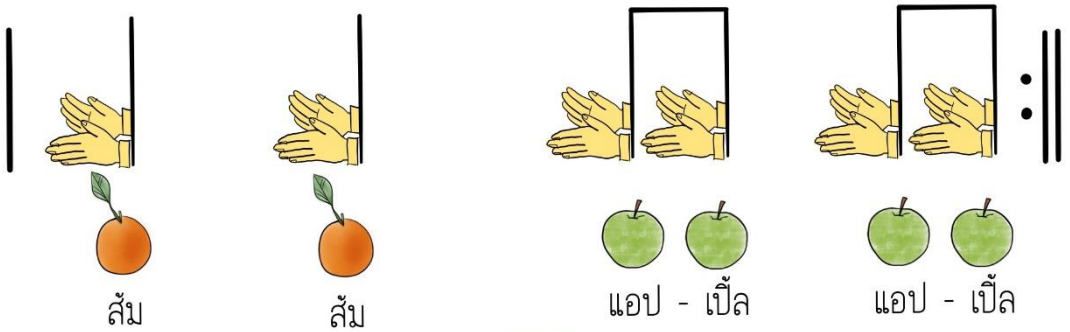

เพลงลาวกระทบไม้

(ตบมือ)

♩ = 100 - 120

เนื้อร้อง/ทำนอง มนตรี ตราโมท
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

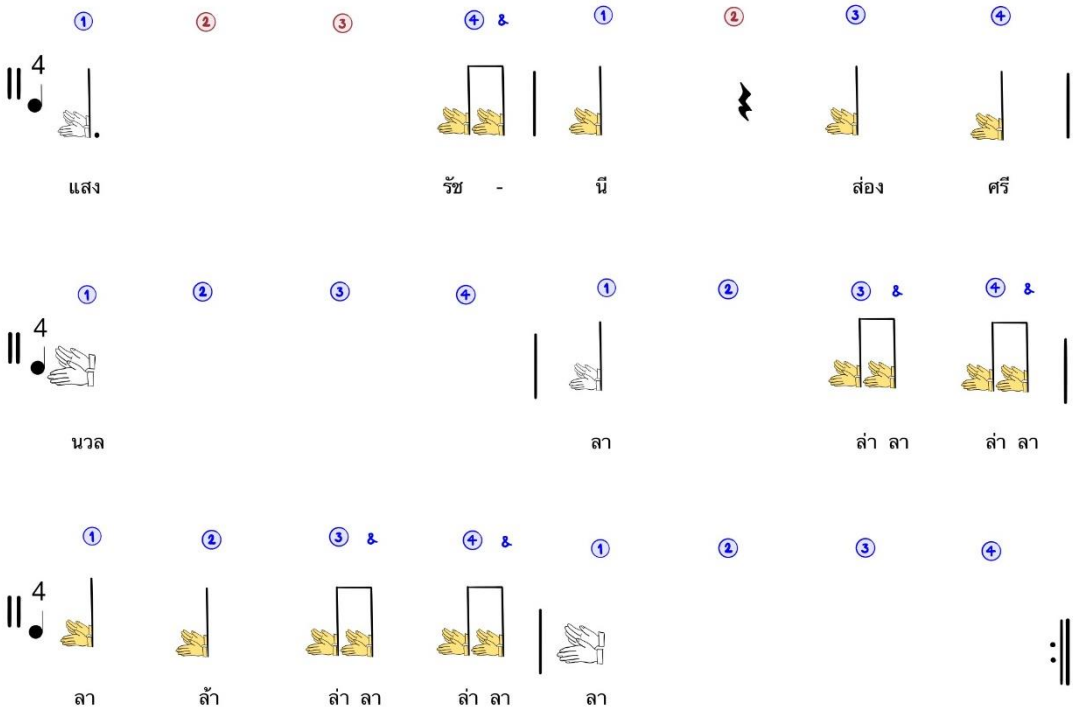

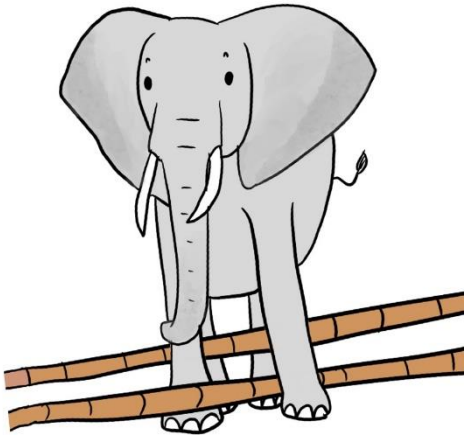

เพลงลาวกระทบไม้

(ทักษะเครื่องกระทบ)

♩ = 100 - 120

Sticking

Single Stroke Roll

เนื้อร้อง/ทำนอง มนตรี ตราโมท
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

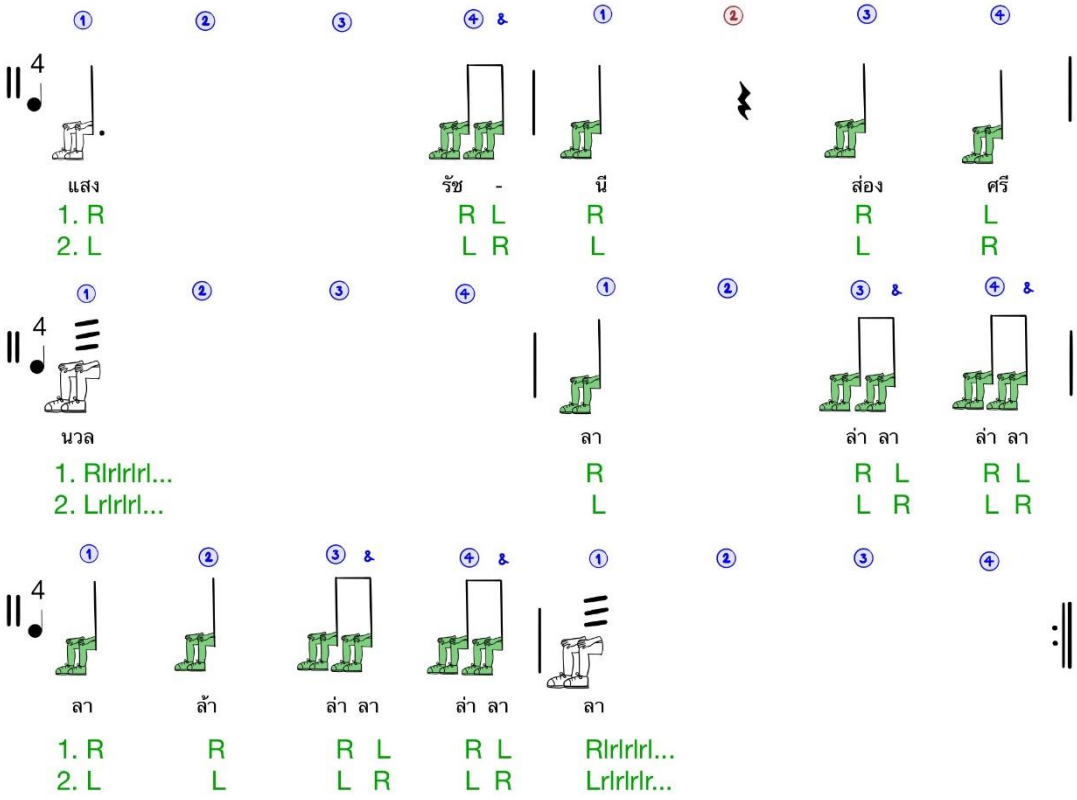

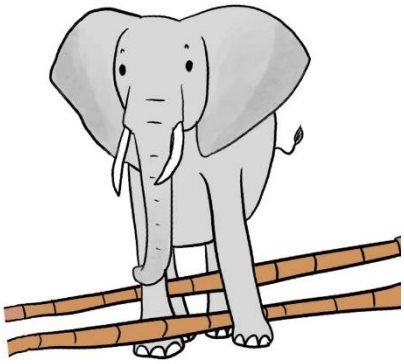

62

เพลงลาวกระทบไม้

(รูปแบบทำนอง)

♩ = 100 - 120 กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง มนตรี ตราโมท
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

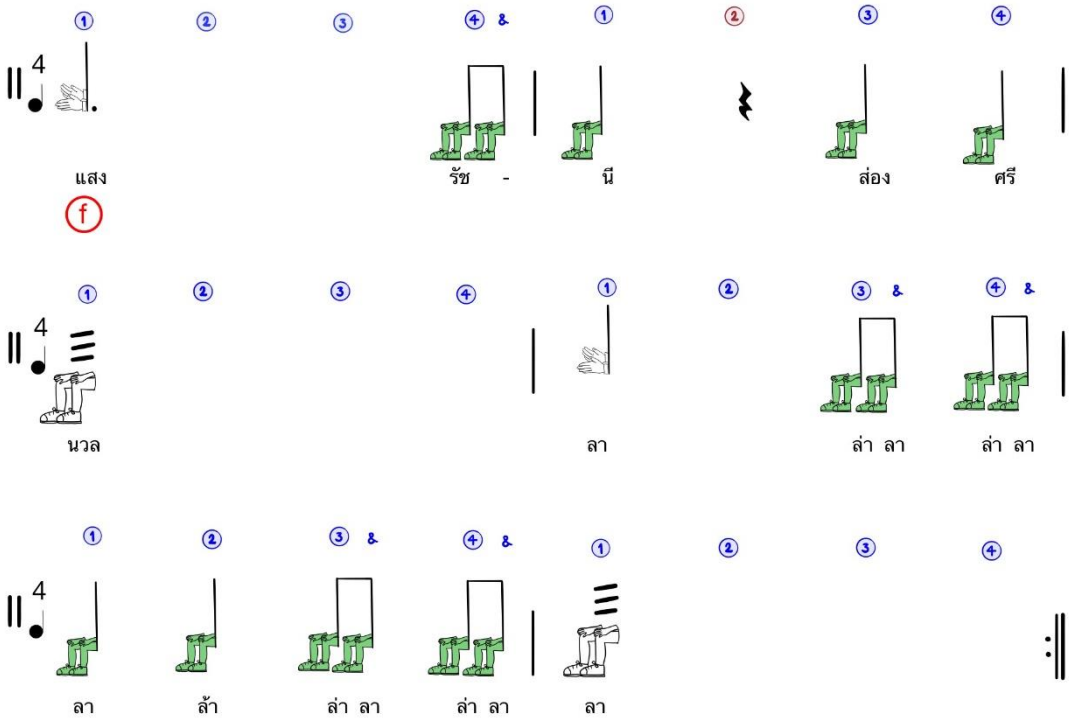

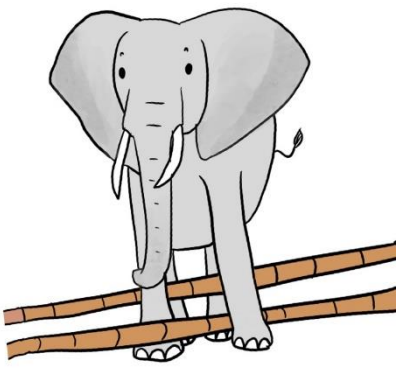

เพลงลาวกระทบไม้

(รูปแบบจังหวะ)

เนื้อร้อง/ทำนอง มนตรี ตราโมท
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

♩ = 100 - 120

กิจกรรมที่ 1

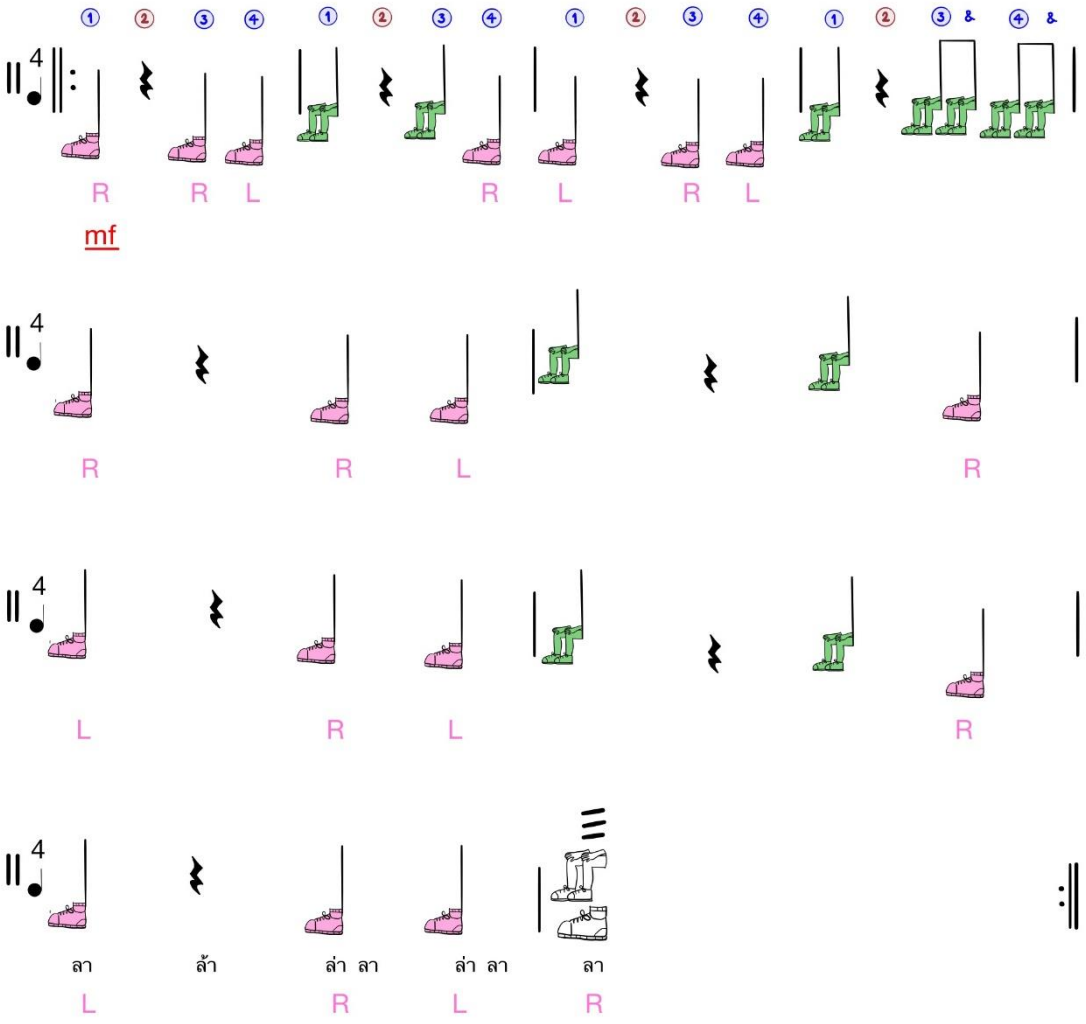

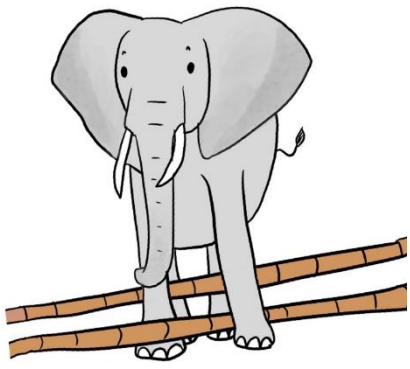

เพลงลาวกระทบไม้

สำหรับครู

(บรรเลงคู่)

= 100 - 120

กิจกรรมที่ 1

เนื้อร้อง/ทำนอง มนตรี ตราโมท
เรียบเรียง กัญจิตา โกมลพันธุ์

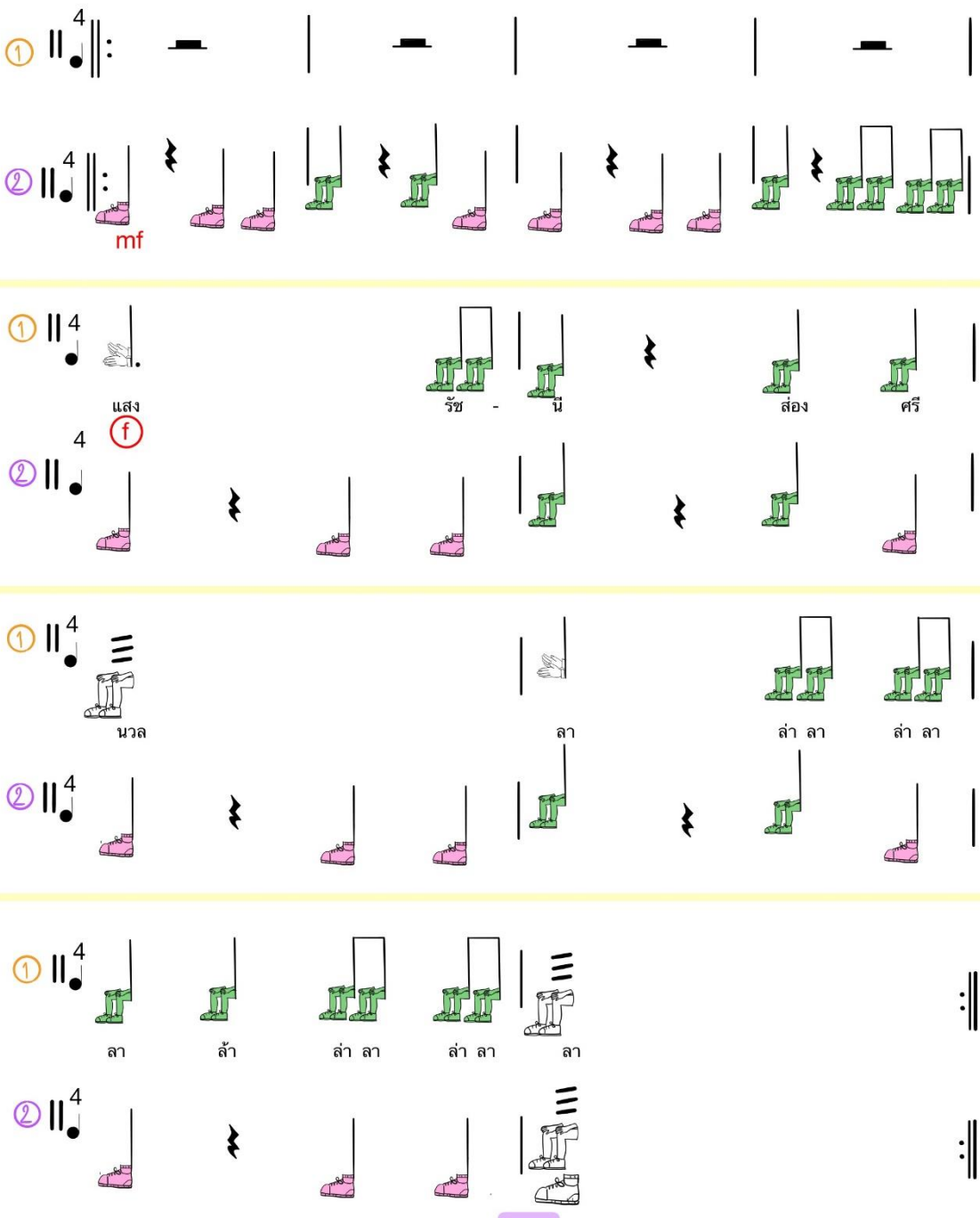

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวกัญฐิตา โกมลพันธุ์
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	เรียนจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนประชานิเวศน์ มัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จากนั้นเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนศิลป์ - ภาษาญี่ปุ่น ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ต่อมาได้ศึกษาเครื่องกระทบกับอาจารย์สุจารีย์ ประพิณวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผ่าพันธ์ อำนาจธรรม และอาจารย์เกษม ทิพยเมธากุล โดยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาวิชาดนตรีศึกษา (การสอนดนตรีสากล) ภาพวิชาศิลปะดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2559 และในปี พ.ศ. 2561 ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University